۷۸۶

فَاعْتَبِرُوا یَا اُولِی الْاَبْصَارْ

الحمد للّٰہ والمنّۃ کہ

اندرین زمان سعادت نشان کتاب مستطاب مسمّیٰ بہ

دہ عذاب

بزبانِ کشمیری

من تصنیف مولوی علی شاہ صاحب ساکن ہرل کشمیر

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب

مہاراج رنبیر گنج بازار سرینگر

{شاخ}

مائیسمہ بازار امیرا کدل ۔ سرینگر ۔ کشمیر نے

در مطبع دین محمدی پریس لاہور سے چھپواکر نور محمد نے سرینگر کشمیر سے شائع کیا

قیمت ۲ ۔ /

کتبہ قاضی نظام الدین ساکن ...

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حمد بیحد بس خدا لیس ہر زمان
آسمانس نور از انجم و تن
کیاہ چہو شاہ پاک یکتا بیمثال
پاک چہوی از خواب و خوردن ذوالمنن
بس فدا کولو کرو اس جان و تن
رحمت حق ژونون لو بینک شمار
دمبدم صد لکھ رو دو صد سلام
آس اندر ذکر رب العالمین
عرض کرنے پیش شاہ دو جہان
روی زیبا خوش نما و خوش طریق
دار دنیا کنیہ اکس یار نہ
گیہ مرت تنہا و ڈرت شرہ تل
بینہ مولیم تنہ کر آیم بخواب
کردیم دیدار بینائی نیم
خواب گژہیم کورین مہ دشہین
قال لمتندکرہ ہا مفہوم بو
بعد خفتن تازہ کرن آبدست
اولین با فاتحہ والشمس پر

دہ عذاب

واحدست و لاشریک و لایزال
اسہ کن سوزن محمد مصطفی
سوی شفیع عاصیان از ذوالمنن
چہوی ابوبکر و عمر عثمان علی
بر نبی و آل و اصحابش تمام
ناگہان آسی نہ ناناہ در زمان
کای رسول مفخر کون و مکان
خوشکلام و خوش تمیز و باادب
بڈجفاکار اتہ وفادار نہ
مدتاہ گولتس دنیا گیمڑی
توہ موکھ چہونہ دلس کہنتہ تاب
یارسول اللہ بیاش ذوالمنان
لو لمتشد ہولہ خیم گجم زمہ تن
یام یہ کت لو زامت پڑن
چار رکعت نفل پرزی قصد لست
دوبمی واللیل تریمی والضحی

پیدہ یم کر این زمین و آسمان
بیت زمینس زیور از مردم و تن
بے پدر مادر نہ لتس فرزند و زن
رہبر راہ یقین و با صفا
چار رکن دین تہندی چار یار
کرمتو دین نبی روشن جلی
دوہہ اکہ سر ور دنیا و دین
دیدہ گریان سینہ بریان ناتوان
آس می کوراہ رفیق و بس شفیق
آسن مہ خدمت کرانی روز و شب
در جوانی لگ متس تیر اجل
رحمت حق آسنس یتس مو مژی
ہیس شہاہ بیتاب کر خوابی ہیم
از سر احسان سینوم مہربان
حال لمتندکرہ ہا معلوم بو
از سر احسان دپوک بابیز زن
ژونو نی رکعتن ضمم سورہ کر
تا الم نشرح کروک ژونہ وی ادا

بعد سلام چار زانو واره روز
يتهو ڙه آسڪ تي پراڻي نند ريڪ
امره موجب روز بد در انتظار
ديدگريان کرنه سوئي حق رجوع
واره پاڻهن سر آئن بجا
گينه يجو دپيه نند رے در شتاب
ده موکل خشمگين و بے رحم
کوه پابت حال بد تيهو پيش آی
حال کبهه زود سنه ڏ هيبت و چهت
ديده گريان سينه بريان دل ملول
خواب وچهم کور اندر ده عذاب
يهو منه طاقت آئنگ اندر بيان
هے عزيز و خوش تميز و اين سخن
يتهو يه بوزن ازگنه روزن لغور
يتهو نه ايی شرم کهته تهاوگ کهت
موبوڙی حال لمتسند کر بيان
نار کس دارس اکرسٽ لرزتري
کوه پڙهه جهوي اين عذاب سخت تر
بد کرم از حد بدي پالس گيهم
در نماز از جهل مستي کرم

جان و دل بيجد درود ه اسه سوز
در شب جمعه يه بعمل ان بر و
آو شب جمعه آخر رو بکار
يين ده پس لفلاه کرن سرداری
تازه سين بر درود مصطفیٰ
خواب ڏٺهن دختر آن گوشه جگر
بر عذابش ايستاده مبدم
حال ولوس سر بسر کرنس بيان
کهيون حسرت وائے بد حسرت و چهت
يا رسول الله لگے ناوسن لو پار
مبتلا اندر بلا خوار و خراب
چهم وه لاچاري کر کساري بيان
فکر دنيا تراو تهے کر تو کين
تام دلپوس وجه کر ساروی عيان
وان لتسند احوال ٿي پڙه رٿت
عرض کراؤن اي رسول پاک دين
روپه تن تس ناره ساري زنتري
توره پولنم ماج ساتهاه کن تم
کر زرالوي هتر لوي پالنس سج هيم
کبره ستي بُرنه مه بيم گداز

تيوت اهن صلوات پر يوتا هگک
خواب وچهه من کور پڙه سو بهو
بعد خفتن وڙه کرن تازه وضو
اتنگي پرورن غمخواري
ديدگريان سينه بريان اکباب
مبتلا در ده عذاب سخت تر
تام پر زهوش چون هاران کياه بنابے
از هوش بدگيه پشيمان در زمان
صبح سيپون آيه در پيش رسول
زو قبيله کرانو وندي گار گار
سخت وچهمس ده عذاب آنچنان
پيش توائے چاره ساز عاصيان
حضرتن ساري صحابه ان حضور
کياه جهوت ري حال دختر کر عيان
ونس واتي لفع کهنس زبان
اولاً ديدم عذابش اين چنين
تام دلپوس وتنه اے گوشه جگر
بووني کياه کيا کرم پالس نسنم
تنه در دنيا تهاه مستي کرم
زاه کرمته پور پنجگانه نماز

مستقیہ سیتی کُرمنہ زاہ قید س
تام حاضر گے ملک چوراہ زبس
اولاً پرز ہو ہم زتقصیر نماز
نے اداءِ تسبیح بخوبی نے قعود
گڑہ نار کس ڈارس لڈن خراب
تھو دزی در نار سوزان چوکباب
نیرہ و جہتیم حال اندرم کیاءُ ونے
کانھنہ مہ ہو زاہ مہ آسن ڈلخراب
امتین واتناولن این خبر
تیتھو نہ اندر نار آتن جان گداز
ڈیو نہ نہین سوی چھو یدا ازفرمان
کُس چھو سوی ایس کرہ دزوی نماز
سوی چھو بدتر بیشکے از فرمان
چھوی لکھت در بہجۃ الانوار لوز
آو در خدمت جوانان دلحزین
کیا چھو معنی کوہ بایت چھوک ڈان
چھو سر بعو عاجز چھو منہ طاقت ازکعن
حضرتن لس سیت سوزان و دتر
آی غیرت حیرلس گیمت ڈوشی
ہیچو خنزیر روسیاہ و بدنفس

بُت جوانیہ فانیم آخر مہ ڈاس
زشتہ وی سہمگین و خشمناک
کہ نکردی تو نماز بانیاز
آو تمن حکم ہی از ذاتِ پاک
تیتھو دزی در نار سوزان چھوان کباب
تام لز ہس نار کس یت کاٹھسی
ہنہ ہنہ چھوم گمُت پانس سنے
لیکہ ای ہا در بپانس ذو الجلال
تیتھو کرن آدا نماز خوب تر
چھو عذاب حقتعالی سخت تر
یُس کری دزدی نمازہ ایچھوان
تورہ فرماوک ہتین ای ہمام
کُرتمی دزوئِ نماز بے گمان
ڈوہہ اکہ سرورِ عالی ہمت
دیدہ گریان سینہ بریان زِ غمگین
عرض کرن اے حبیب کبریا
چھونہ کانہہ غسلس بکان کرہ ہن دفن
وانتِ یامت میتس لش تم زہ یار
کرکھ حالی شاہ کونینس نتے
مصطفےٰ چون این سخن زایشان شنید

یام کرہس دفن یو اندر قبر
پُر زغیظ و پس شدید و ہولناک
نے تمام اندر رکوع و نے سجود
یُس اکس آسن قصور اندر صلوات
گژہ لڈن نار کس ڈارس خراب
سوختہ گومُت چھوم مہ پانس ناٹھسی
کینہ اکس زاہ مہ آسن تیتھو عذاب
وَن رسول اکرمس میانوی یہ حال
تیتھو نہ آسن تم قصوراہ در نماز
یت عذابس طاقتاہ کانہہ آنہ کر
عرض کر اصحابو ہی ای پاکباز
یُس رکوع و سجدہ کری ناتمام
در خبر آمُت و نے ساتھا زہ روز
آس مسجد بہت اصحاب ہمت
تام فرماوُن نہین ایچھوان
مانگو مہ موڈم بتقدیر خدا
حضرت بوبکر و صدیق و عمرؓ
لش وچھک صورت چھو خوک نابکار
یانی گومُت بدل لس صورتس
شہ زحیرت برجنازش خو ددوید

ذات پاکس کن تولگ دست دعا
مسخ ژلومیتس دریکۍ زمان
چونکہ میت صورت خود باز یافت
بیہ وچھہ ہس گو متوی سونی تکل جوک
تم جوابن عرض کر اے پاکباز
تام زناوک بہ سپارن یار رئ
در قیامت ہیچو حشر برسیاہ
چھوی لکھت وچھہ پانہ دران صحین
موو شخص اک بتقدیر خدا
موزہ کرتِ گنڈ وچھوک سر فاعیان
ہتو ہتو مارن تہ سرفن تلنہ سر
یار غار مصطفےٰ ییچھوک زی شفیق
حکم کریم ذات پاکن از غضب
کیاہ کرن تہو کار کرداراہ تباہ
گوڈہ یامت بوزہ ہی بانگ نماز
زاہ تروس نہ فکرہ منز آتو از کوہ
ئی سزا شولس توی سوزس حقن
بی نمازس وننہ ون کیا بنہ حال
بیہ وچھہ س پانی سختی زہر
با عمود و گرزہ ہائے آتشین

اے خدا کن صورت اصلش عطا
از دعائے سرور عالی مکان
خواند بروی سرور عالی نماز
حضرتن پتر رہوتن جوالس ایجوان
آسو مرداہ جان لیکن بے نماز
وچھوہ یار دیکیاہ چھو حال بے نماز
بے نمازی ووتھ از قہر آکہ
آسو برتخت خلافت یار غار
گے جنازس تم سمت خاص خدا
ولنہ آمت میتس مازس کھوان
کلمۂ طیب پرون با دیدہ تر
کوہ پترہ مارلوم کیاہ کرمی گناہ
تا قیامت چھوم کرن میسی عذاب
عرض کر سرفن چھیہ یم کرمت ترہ کار
در جماعت لارہ ہی کر بانماز
عالمن ہندس کلاس از جہل
حکم دتو لم تا قیامت گژھ زرہ کھن
ہے مس افسوس یس چھوی بی نماز
درمیان نار دوزخ تس بسر
یتھہ گندان ہالہ شر مید النی

از دعائے سرور عالی مکان
مسخ ژلونس میتس اندر زمان
پھر مدفن بر قبر پامت سونیھوک
مانگو جانوی ون عمل لو کیاہ کران
یام یہ کرت بوز تم غمخواری
بی نمازی زاہ نیبو نو سرفراز
ابن روایت شنیو ایصاب بیقین
یعنی یہ آن صدیق اکبر نامدار
کفنہ تل حرکت وچھک میتس گژھان
دام دیوان زورہ رٹ ہتہ چوان
عرض کرون یا ابابکر صدیق
آس کر پانے مہ چھوم امر آکہ
یار غارن پولمتس کیاہ چھوس گناہ
گو توی مقہور از قہر قہار
کر ادا کرز چھیہ ام مانس کواہ
کن دتون زاہ نہ زانتن تیر سہل
یس کری ترک جماعت تس سو حال
بی نمازس قہر ربّ بے نیاز
تت کلس ٹھ چھوس موکل خشمگین
سوز کران چھہ رفہ انس و النسی

آهس تهي ترنجيه لايان لس كلس
كم هٹ كرتم يه قهر پر بلا
سانه خونه سانه كره ہے تير قهر
ہيبتہ ستين دس سينم كباب
كورو نتم كياه كروت جرم عظيم
سر برہنه درميان مردمان
كبره سيتي زاه نگو منه بوزه كوے
تام والوم اين عذاب پر محن
يت عذابس منز گر چهس مبتلا
بر محمد مصطفے خير الانام
يتهو نه تيرن سر برہنه زاه نبر
يوم كوي سامانه كرن چهو كنه غم
كياه خبر پيكس تنه زانه ميانو پان
لس كيتس ناران منيج آتشين
آهس كران حاله اكه ناله زار
كوه پرژھ چھوي اين عذاب پر غضب
كينه نش لوزم كتهاه دوسرين لوم
چهوم توي مه اين عذاب جانگداز
اتنين يد نصيحت تم كرن
كردري كانژاه كري يه حق غضب

حال وچهت پاره منه سينوم دس
توره آتس كريك ايوان از عتاب
بے حيا آسك ژه دنياوس اندر
كنهنه منه ود منه طاقت حال وحس
كوه باپت چھوي يه عذاب اليم
كر بو كهوژان آتس از قهر قهار
برم يه پهو سماري ته چهو منه روز لوے
چهم توي مريم موكل پر قهر
چهس كران از در دهر دم واولا
حال مياني سر بسر كرزك بيان
هوش كرن يتهو نه پن اندر سقر
يهوك عذاب حق شديد وبيشمار
چهوم برت آمت وت جهنه بركان
اك وچھن ناران كڈان كهاور كنه
خوار گيس يا اكه ايني وه عار
توره دپوزم ماج پي يانے هتوم
فتنه بلوم دونوني نفاقه زهنوم
بيه دپوزم چهوي قسم از ذو الجلال
يتهو نه كن دن كينه يا سر نن كرن
بيه وچهس يانى سختي چنين

رنجه سيتي كريكه ديوان يا اكه
زاه ته موكلاوت نه زين قهر وعذاب
يانى وچھوس يه يتهو هو عذاب
زين عذاب بدترين ون پر زهور آتش
توره ولونم در جهان آتس پكان
نے زهيم گور نے از خوف نار
يا مم اندر گور كرنس لو دفن
ناركو گرز ودگان هر لحظه سر
بيه دپونم ماج دپيانى سلام
يتهو ون تم برزنان اتسان
شرم كرن يهم پيرن دم بدم
كراينه كانه طاقت از قهر قهار
يانى وچهس تريم سختي چنين
بياك كهرنا ران كڈان وچهنه كنه
بيه پرزهوس كور كياه چھوے اسيب
بوفرس ياتے مه لوكن كن دتوم
لوكه هندى مه كرم افشاي راز
ونره امت برورس مياني حال
يهو عذاب حقتعالى پر صعب
نس وچهن يميت دوه مار آتشين

آہس ہم ژاپان ہتس مہ ہر زمان
کوہ پُرشہ جہوی این عذاب سخت تر
از جہالت کرہہ لو بوزن ننگان
ئی سراسرون باآن سلطان ویں
در حدیث آمت جہو لوزاید ال صفا
زیادہ کرنے حقتعالیٰ شاد شاد
گوڈہ لیس ہمسایہ آہسی ناتوان
درجہ اک ہت زی لیک از مستعان
نامۂ اعمالسی اے مرد دین
کہنہ دینچہ آہسہ باوان ہر زمان
فاسقاہ بدکار آہسی دلخراب
نامۂ اعمالس اندر کرمتینز
فاسقاہ بدکار آہسی آشکار
عرش اعظم سخت در لرزہ ایوان
چھے یہ بدی صالحا یلہ تراوہ ہن
در سخاوت کاہنہ کرزن تہ جدا
یُش زہ دک لیتن دک زہ در راہ خدا
کیاہ جہو فرماون نبی خیر الانام
یڈ برت لیس چاوہ ہوش تر لیشہ دام
دہ وری زان تم دری با درد سوز

زخموی سیتن کران آہ و فغان
تورہ دلوم بدمہ آسوم پُرشہ یوان
کیاہ کہئی میانوی جہو قسمت از منان
تہہو نصیحت امتین تم کرن
پانہ فرماون محمد مصطفےٰ
ژون پرہن جہوے اکس خو تہ لواب
بیہ مسکین وتہ یکون تہا و دبان
خویش و اقرب آسنی نادار یم
ساس درجہ تت لکھی رب المتین
کہیاوہ ہن بدوے سو کہنہ درجہ لیک
کہیاوہ ہن بد چاوہ ہن سونے آن آب
بیہقی در شعب الایمان جہوے لکھان
لس صفت کا نژاہ کری لو نیکار
اُن اندر باوی کتھا باہوش روز
فاسقاہ اک سالانت کہیاوہ ہن
در سخاوت کینہ مہ پرژہ زادو لوم
کاروکسب وزادولوش جہا مدا
تس جہو درجہ کافرس لیس چاتر لیش
شیشہ ورہ روزہ زان تہاون دام
بس مسلمانس دہی جت تر لیشہ ہن

بیہ پرژ ہوس کورو تم زود تر
ژکھ یوان آسنم تہ ہل آتس و چھان
جہوم توی مرہ این عذاب بد ترین
یہو پرس عزت کرن تہ پرشہ پرن
پانژہ زنگہ پرش ہو جہو آمت یقا و یاد
پانژ موی بد کہیاوہ ہن سدی عذاب
تم بدے و کہیاوہ مک زی آب و نان
کہیاوہ مک تہ چاوہ مک یکبار تم
عالماہ پرہیزگار راہ آہسہ جابان
کر سخاوت در رہ دین ہیز یک
ہت بدی لکھنے زہ تت لوز العزیز
از انس جہوی ئی روایت سوکران
لس ہہ قہری گرہان رب المنان
جان و دل ات کن ژہ دارت گوش روز
بیاک کتھاہ لوز اے مرد خدا
یہو نہ تہاوک زاہ نظر کسب و قوم
روزاتی لوز و نے یاد آم
ورہسی ئن روزہ تم تہاون ہمیش
گو پناک تم اکی چاو تریش لوز
روزہ زان تم تہاوہ رہن تہ شستن

فکر کرات کن نظر بر درجہ تہا و
در سخاوت جان نہ پچھہ دیڑنہ
کینہ مہندی جان تہ پچھ کیا کری
تمہ ساروی راوہ نہ افسوس گہک
منگہ وس نہ اہ مہ ڈکس گین لد
یُدڑہ باور چہوپہ پر آیۂ قرآن
دلپو علیٰ مرتضا ان العزیز
پانہ فرماون نبی خیر البشر
خدمت مہمان کر تو دوہ تہ رات
عارہ سینی نارہ زالن پانہ فرُ
چہوی بلا شک تہ ہو فرستادہ خدا
پانہ فرماوان خدائی داد گر
چہوک تہ دمیانوی بندہ تہ کرمی عطا
دکھ زہ پڑہسن میا لنسی تہ ہی مال میانو
در حدیث آمت چہو لوزای ادب
یُدونی آہسی سو کافر نامراد
یتہونہ گڑہی کبرمی نش کیت واۃ
چہوی سخی در ہر دو عالم سرخروے
چہوی سخنیں پڑ رضاے الجلیل
چہوی الکہت اندر رفیق الواعظین

لیُں زہ لش واتی نہ لس کہنہ کہتیا جا و
یُین تہوی آسی سو تہو چہوی پانسی
کر سخاوت درجہ زی پالس زنی
یتہونہ آنک گسینہ تشہ بر زبان
رُو گزہی خیرات خواہی گڑہ بد
پرزہ ذات ویہہ چہو کیا کرمت حکم
ٹاٹھ از دنیا مہ چہم بالکل زہ چیز
ٹاٹہو چہوم در گرم آس روزہ ار
یدڑہ باور چہو یہ وچہہ زمنہات
ویذہ سا سس تسں خداوند کریم
کر تہ ہس عزت دلو کہ نیری مدا
اے بنی آدم زہ کر صلک خیال
پڑ ہو فرستادہ چہو میاکے نو بے خطا
ادہ کر با طمع میانی جنتک
پانہ فرماون نبی عالی لقب
لس مبارک پڑہو میس دوہے اہی
پہ برتا اکس قسمت پہنہ چہو سینت
پچھے سخنیں جاے جنات نعیم
لس خدا بیزار لس آسی بخیل
چہوی یہ فرماون خدائی لایزال

زادو بومس کسیت کارس وچہز نہ
امہ جایہ وایہ گرزنہ دالنسی
یَس زہ کہنہ دک یتہونہ تس منت لدک
تت ریا لکھنے تہ واتی بڈ زیان
یتہونہ ایذا دک لس از دست وزبان
آیہ لا تبطلوا صدقاتکم
وچہہ زہ مشکوٰۃ المصابیحس اندر
تیغہ سیتن بہہ جنگن باکفار
ہم پوزہ اک خالی از دروازہ کر
در قیامت کرہ عذاب الیم
پر حدیث قدسی ای صاحب خبر
چہوی یہ کینہ زاہ مال نے میاکے نو بہو مال
مال میاکے نو پڑ تہ نو میاکے نو زہ نہ میانو
لوب کاسے جنتکے نعمتک
پڑہسی عزت زہ کر از حد زیاد
چہوس خدا راضی تہ پڑہو گوتاہ گہی
اے برادر در سخاوت کر زہ خوی
از بخیلی بن بخیلس در جحیم
در حدیث قدسی الیرد گزین
مال می پیدا کروم میاکے نو چہو مال

مالکه بستي شاد کردم مالدار
تمته ساري لوک ڏٺم باکو عيال
بيگمان تراين سو در نار جحيم
بد ترين و سهمگين بس بيحساب
بوزه هنهن ناره بسته گيمٿره
بستي تل گو متوهي لس روئي غيب
گفتمش اي جان ما دراز چه کار
وله لاون دميدم اسن لوءِ روي
برزمين آهس اڏوي تڙوان قدم
پهنه گيس پانه حاصل کهنه آم
يام اندر گور کرهس لوء دفن
عيشه مڙه کهياوت کيت مردم تمم
نازکر ساز کروت روز و شب
هني هني ڇهم کهوان اڙدر نه مار
شرم کران گرم ڇهو کنار جحيم
ڏيٺه ونوي دل مه گو بالکل کباب
بيه پر زهو مس کياه کرونت زي تيهو گناه
بو کران آهس ٿبندي گفتگوي
بوجو لسس لنش کران آهس جواب
نارضائي اسندي هند ڇهوم سرا

راچه مالک سوي کرم مه مرد کار
يس بخيلي کره ميانس مالسي
واره زالن کينه اسند ڇهو هيم
روي تمته آسو همچون مه شوبان
روپه منگنه ڇپله مازس گيمٿره
پرت لسته اڙدرا گومت اويز
اين عذاب کرد نازل کردگار
غازه آلوده کو آهس مست ناز
در خيال خام آهس دميدم
شرم کهنه آسم نه ازبيگانگان
قهرچي کرنکهاه گيم تامت کين
جان بو تهسي وان بوکري فکل بد
ماز کهيا وي اڙدران اهار غضب
ماج د پرم ئي سراسر حصر لس
نرم پکن پرده پاڙهن ڇهوکنه هيم
نار گيوز نيو روي با صد قهر
کوه پرتهه ڇهکيت عذابس مبتلا
حکم بد کهنه کره هم ته نکت تت
با هزاران ترشن روي ناصواب
ازبراي خالق جان آفرين

يم فقير نه بيچه وان محتاج مال
واتناوه نه مبالسي عيالسي
باني ڏيهوم مه لسن پار نم عذاب
حسنه تمته آسو بالکل که پروان
شکل ڏ حمز غفله کهيوم ڏٺ هيب
روي زيبانش سينوت ريز ريز
توڙ دپوتم درجهان آسوم مه خوي
زلف تراوت پيچ بيچان غشوه باز
تنبه لاواني بو آهس خاص و عام
ني که ترسي داشتم از ذوالمنان
نه سيتي فحش ڙه کرت دميدم
ناره زالت قهره بيني تا ابد
تام سينوم نازل از قهر قهار
تيهو نصيحت ئي کران نم امتس
بيه وڇهو مس باني شيم عذاب
زد و لمس آنان لمت پراڙت بنر
توره ڊپوتم خاوندس کن ترشروي
بوکران ارجهل آهس عکس تت
رنجه کردم گومه لنه نارضا
ونزه ئي ساروي ڙه باسلطان دين

بیتھو زنانن اپنین سرسر
خاوندن زُوجان تمہ قدمن وندن
مزہ پاٹھن ای برادر ہا دیان
بیگمان تمہ سرسر جنت لین
سجدہ بدوسی آسہی غیر از خدا
سجدہ دیو خاوندن جانانی
حق شوہر کیا چھومہ با مصطفےٰ
خاوندس بید پاک رت آسی تکین
بمہ مرن در رضائی شوہران
خواب نتو تامت چہ برز ہا حرام
خاوندسی گژہ آسن دوستدار
بیتھونہ چارس ابرو لوکن اندر
چھونہ روا غیر حکم شوہران
مرزنان باید کہ حال شوہران
اجر لکوی لتس دئی حضرت آکہ
گرہ نیر زاہ نہ نیرن تم زنان
بیہ فرماوان سوی عالیجناب
بُد ادا آ ہک سہ کرمز با نیاز
بمہ سو حق آسہ المنتوے بجا
درجہنم زالنس بے آبروی

وآنتاؤن بیانہ احوالچ خیر
خاوندسی ناو بیو حق خدا
خدمت شوہر چھو واجب ُ زنان
بوہُریرہ چھوی روایت ئی کران
درجہان بیہ کبینہ اکس دُن رُوا
اک صحابیہ آیہ یہ تامت بھرین
مہ ونیو توہ آنہ لوساری سجا
زوہ سینتی بدوہ لتس دُ تھراو کھے
جای مہن آسہ جنت بے گمان
پانہ کرن عرض گوڈن شوہرن
روز وشب ایستادہ تر حد متیار
بیتھونہ تھکس چہس ٹھابو نوزہ یان
نفل مہیہ روزہ تطوع یر زنان
غیر حکم شوہران ندہد کسے
چھونہ آسن کہنتہ حاصل جز گناہ
ید نیر کانہ نیرہ غیر از حکم شوی
پرژھ زنان خدا روز حساب
خوش ٹھاہ سینک خدائی دُ وجہان
خوش گژہس حق تس بجنت درجہ ہا
بیہ وچھوم اندر کتاب معتبر

بیتھو کرن عزت نہ حرمت خاوندن
قہر شوہر برزنان قہر خدا
بیہ آسن زیر فرمان شوہرن
از محمد مصطفے بو زُم عیان
اَدہ اس دُ پیٹھومین زنانی
عرض کرُن پیش ختم المرسلین
توہ فرماوس جناب سرورن
حق شوہر تونہ کروسی نکھے
بیہ وچھوم اندر خبرا نیکنام
نتہ ین اندر جہنم کہن گرن
بیتھونہ کڈی غیب شوہر زاہ نیر
چانہ خوتہ ہرژہ صورت وچھتہ میان
بیہ فرماون رسول ذوالمکان
نہ لغیر حکم دِن ہم یک خسے
بیہ دپوک غیر حکم شوہران
لعنت حق واتہ تس لگی تکن بر دی
اولا پرژ ہک زاد ائے نماز
اَدہ پرژ مہ از حق شوہر عیان
بمہ نہ آسی مامنوت فرمان شوی
پانہ فرماون نبی خیر البشر

يله معراجس بو نيولس خالقن
وچهه عجائبَ تہ غرايب بے شمار
وچهو ازانجمله جما تهاه از زنان
بڈ عذاباه ہمتني موکل کرن
کر يکه تهنزه هوان اونگه زن گزهان
کم چهه يه کوه چهوک عذاب سخت تر
قول بد يم خاوندن سيتي کرن
ئين عذابس منز گزهن يم دل کباب
بيه حکم شوهران مانن مدام
تحتها الانهار فيها خالدين
بُد کرُم مہ جرم وعصيان بيشمار
بخش عصيان ميان ساري يا سميع
بہ چهوي لکهت در ملکہ شاهي العزيز
فرقه فرقه ہمتني منز و اتني
گردگاران پيده گر از قهر سوي
سوي چهو تهو ژرها بيه اندر جهان
گردگاران از کرم سرپوش
تتي جهمس منز دزن کم غم کهنے
زٍ وه سنين رنجه ناوَن يا اهنه
لس نہ طاقت آنہ کتہ کيا کره کيا

بوتہ جبريل آس يکه وڈه پکن
وچهوتي کيتژن کران آسي عذاب
روسياه وچشم ازرق بد نشان
ناره کيو گرز ومتن هنن هنن دگان
پرز زهوه جبريلس ازان قوم زنان
توره دپوهم اے رسول ذو المنن
خاوندن گزراه رضا برخود کرن
بيه فرماوهم جناب سرورن
بيه تهاون پاک پانس از حرام
يا الٰهي بخش مہ ساري گناه
هرَت وسيله آس ترِي کَن ژور يار
چهوس علي مسکين ومضطر بينوا
روز دماه يوز مہ نژش با تميز
چهوي ازانجمله سوهفتم يژ عظيم
نون سکس وينه هنزي وُتہ سوي
سارُ عالم گژه درت در زمان
ٹهانه دمتواده وزت جوش تت
اولانمه بيه زنانه شوهران
لکه ژاران پامني هنزدن گهه
صاحب جايداد يله بيه آسني

اَولس آسمانس پٹ قرار
هولناک وسهمگين وبے حساب
نال هتن نار کی ژ سينت پهرن
کر يکه ديوان سخت فرياد وفغان
يا اخي وتهم از ين زنها خبر
يه زنانه آسه غالب شوهران
کره يمي زنگه حق ہمتني عذاب
يم پرن نماز نہ روزه درن
جائے ہتن آسه جنت باليقين
مہ شفيع الورٰي محمد مصطفٰے
مہ خصوصاً فاطمه ہمتي شفيع
از کرم يارب کرم ايمان عطا
نست جهنم پيده کرمت ذاتني
ذاتِ پاکن ناو کرُمت چهو جحيم
پچهے تت سس گرمژ تيز ايکيوان
کونه چيزرگ سوزنه نامم وتن ان
اے برادر روزدماه يو وسے
خوي بدماون نه کم خدمت کرن
زٍتو منگن کهن حرن نہ گنڈن جا مه ها
نان ونفقه دان نہ آست بازني

مالِ نانن بیہ یم ضایع کرن
با امانت یم خیانت چھی کرن
بدگناہ کرمی زغایت بیشتر
خود دپوت لاتقنطوا اندر قرآن
بیہ عرض گچھہ کریا سیّدا
نار کی زنجیر لَس کرمت اتھن
بیہ وَنوُس کورو نتم یتھو عذاب
چھکراوم مالِ شوہرسو بسوی
چھیلہ سینی سہل زالوم کاروبار
سانہ خونہ سانہ چھوم قہر وغضب
یتھونہ کرن غیر حکم شوہر ان
کال وَاتن در جہنم چھوک ملال
مے تہ آسوم تنہ در دنیا خیال
باردوم یتہ پالس بور لارُ
مازتہ رَت لَس ہُن ہندم کھوان
کوہ باپت چھی ہُن اژ در کھوان
کرجبر آسم وچھت یژ شر گژ ہم
لوکہ شُرن حکمہ رستوی دُد توم
دوُہ نارہ زِ ہوہ دتوم مے یاوس
ٹیر میالس باز کھنس ٹپ گمت

تت جھمبس منز دزان نہ کھن گرن
یا آلٰہی رچھتم از نار جحیم
رحمتت دیدم ازان یس زیادہ تر
از طفیل حضرت خیر البشرؐ
قدمن لوکرے زِ جان فدا
نارہ کیو گرز واتھ مَندگان
کوہ پرتھ چھوی جگرس کرتھم کباب
غیبر وتن خرچ نہ ضایع کرم
ز اہل آسن تہ پالس لَدمہ نار
حال من پیش ہمیبر در زمان
تلف ضایع مال شوہر ہمچنان
از کرن پرہیز در دنیا حذر
سارِ روزم کبر و نخوت مال حال
بیہ وچھمس پانی سختی سٹھاہ
اک دچھن نہ بیاک کھاو رس لمان
رای آسم کیاہ وچھتھا غم ژلم
لولہ والنجہ ہو کینتی زر ازم
خاوندس آسن نہ زاہ حکمس اندر
آہ آخر اتھ لجس ناد نس
کرزمن بر مصطفےٰ لعبد از سلام

بیہ دزن تت منز تمی ای جان من
چھوک تہ بخشنہار رحمٰن و رحیم
چھوس لو امیدوار رحمت یامنان
نجنی یارب من النار السقر
بیاک مے وچھوس عذاب پُرمحن
کریکہ دیوان سخت فریاد و فغان
تورہ دپونم گرمے بے فرمان شوی
نارہ مادزہ کھنتہ کرو ایاہ کرم
یت عذابس مے پیٹھون چھوم سبب
یتھو ونن باعورتان امتان
روزہ دنیا پوژ بیہ مال و منال
از زٹن طمع وٹن چشمو نظر
مال دنیا عاقبت روزن نہ سارِ
لَس ہُن دوُن نال گمیت اژ دماہ
تام پرتر ہوس کور کرتم مے بیان
دل یلم نہ ہولہ منڈ سینس گلم
تورہ دپونم ماج مے پانے ہتوم
کر کھوژان آسس لو از نار سقر
چھم تمی سینن ہُن اژ در میت
بر زنان آمتان گوئیند تمام

یتھو نہ دُو د دِن کینہ غیر از حکم شوے
شکمس تُسمس سرف ہمیت اژدہا
زخمو گی سیتی دوان فریاد سخت
جھوی خدا ین لدمنتوی یت چھوسزا
چھم توی شکمس ہمیت اژدر نہ مار
یتھو نہ کھن بے اذن شو آہر ب زبان
نارکس کنڈس اکس اندر زہ کھور
سگ و البجہ کنھتہ کر مکوہم زرت
بیہ و نومُس کورونتم یتھو عذاب
بوز و نے کوہ پُڑھ چہوم یتھو غضب
کنھتہ کرہ ہا بیگا ن سیتنی
کنھتہ ملکو پرو ابرمنہ اک جواب
ماج ملتسندے جہوقسم یم زونہ جان
وَن سوال کرمس احوال میا لو
یتھو یتھو کاروُ نشہ تم پت یہن
جہس دُزن در نار سوزان صبح و شام
در ترحم خاوندس میالہس ان
شہمتہ پنے تہ می زالو منہ زاہ
بد کرم وارا اہ اماتس کیا کرم
لبہ خلاصی بوبے شک زین سزا

یتھو نہ پن در قہر حق بے آبروی
مازٕ ملتسند سار کھوان از قہر
تنہ گومت ہنہ ہنہ لخت لخت
تورہ دیوٗم یفش شمن الو مہ یوم
کار کرم یمیہ تہ تگمین پانہ خوار
یا نبی وچھومس دوہم قہرک عذاب
ارہ لدمت سخت با خشم و قہر
نالہ دیوان حالہ اکے یا اکھہ
کوہ پُڑھ نازل گموت چھو یتھو عتاب
حکمہ رستوی گرہ اندرہ نیرہ ہا
وَنہ یکہ ہا غیر زان سیتنی
چھم توی دریای کندہ نار مہ
بخشموت چھوی عقل و فکرت تہ زبان
میانہ احوال بدچ ساری خبر
تنہ کھن حسرت سٹھاہ در نار پن
دوہ ٹُن تھد از کرم دست کرم
سربسر احوال میانوی لتس و نن
منہ وچھتن نت کنوی کرتن کرم
ہُی کرم تہ تی مہ پانس وَن فرم
یام بوز اصحابوی حال چھنین

یا نبی وچھمس توم سختی سٹھاہ
اَڈ اژان اندر تہ نیران اَڈ بنر
بورہ دیوس کورو نتم کیاہ گناہ
گرہ ہنی خاوندس زورے مہ کھیوم
دَپ نبیس دِپہ ہُی با امتان
وَنہ کیاہ بو وچھنوک رودمتہ تاب
تنگ گیمژ کرہ مکان جنبش کرت
کم کن این قہر عظیم خود بما
تورہ دیوٗم باج یہوم الکوی سبب
ہمیہ رستوی کوچہ کوچہ فیرہ ہا
در شر لعیت بو بیہ کینژاہ ناروا
قہرہ سیتوم واحد الفہا رمہ
بیہ ژہ بوزت قال ڈیوٹھت حال میالو
واتناوُن زن و مردن سر بسر
میان دینُرک گل گنڈت عرض و سلام
از شفاعت لطف کرن بر سرم
حکم ملتسند یُدمی مالو منہ زاہ
بہر للہ بخشتن وَن بر سرم
بہر پیغمبر سو ید سپنم رضا
کھیوک ہیبت پی وَستہ تم بر زمین

خون دل هاڑگ سهاه درلرزه آمی
رچهته زین سختی و شدّت درپناه
نادوت خاوندتسند اُن سرورن
ماجراتسند مفصل لس و لوک
بله تیرهه کت بوزمتسند خاوندن
بخشومس و ن بخشنس یا نه خدا
توه پته شاه دینن کرُ دُعا
اُش یکوک جشموکنی بیحد و عد
گرہ پن آیه سه بڈ لعد ازان
نال لاگت خلعتِ شاهنشهی
مرحبا جهوی باج صدلک مرحبا
ذات پاکن قدرتهاه نامت مرمهٔ و
جینتکو برمرداتی مه موثر رن
رهنما ورحمةً للعالمین
یعنی یم صالح جیه تم از ذوالجلال
مالو ماجی آسته زاه تهنو رفیق

کیاه سپن بهیوش اندہوی ہائے
گی ته نیک سی خبراده اوره یور
بیکسن هند چاره سازن رہبرن
پچھے عذابس منز سه گمیر مبتلا
عرض کرن حضرتس ز وجان بندن
یدُوه آسوس نارضاتس یا نبیؐ
امِ بخشوتس بخشتس وُن یا آکه
ذات پاکن بخشنس ساری گناه
خواب دیثهن پیه آن حورجنان
تاج شاهی خوب و خوشتر دِت گلس
پیش حضرت کرتھ عرض حال ما
عفو کرنم لوک بڈ ساری گناه
پان میانوی داخل جنّت کرن
دپونمی الصّالح ہند عیان
یم چهه طالح تم چهه میانی کل حال
امتک غم اس کهیوان دوه ته رات

ناله ته فریاد دینک یا آکه
محشرک میوشور ته شروتهه زلور
پیش حضرت وانو پرده کن الوک
یدگژهی میانوی شفاعت کرشفا
یا نبی قدمن کری بوسر فدا
تهنده پاسه بخشومس وُن یا نبیؐ
تیوت گرگ گریه ته زاری نحد
داخل جنّت کرن اندر پناه
جنتس اندر لَبَد عیشس و خوشی
باج دیثهن ره پهه لاران آیه لس
اُش پامت حضرتن از دیدهٔ تراو
دورشد آن شدّت سختی ز ما
جهوی تهوی آمت شفیع المذنبین
ہیچنین و الطالح لی بیگمان
امتس پتھ تیوت حضرت جهوی شفیق
خالی ازغم زاه برکنه کانهته سات

بید عاصی پرمعاصی

تمام شد دہ عذاب

نظام الدین قاضی عفی عنه

شاہ مردان شیر یزدان قوت پروردگار
لا فتےٰ الا علی لا سیف الا ذوالفقار

جنگِ خیبر

بزبان کشمیری

پبلشر
غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج زبیر گنجبازار
شاخ
مائسمہ بازار امیرا کدل سرینگر

باہتمام ملک محمد عارف پرنٹر دین محمدی الیکٹرک پریس لاہور میں طبع کرا کر غلام محمد پبلشر نے مہاراج زبیر گنجبازار سرینگر کشمیر سے شائع کیا ۔

نعت شریف حضرت سرور
کائنات صلی اللہ علیہ وسلم

ژه بے مثوره چهوک لی نه وزیر
بجز ژه لی نه ژه چهوک کی نظیر

درود ده همه درود بار ا دو ا
درود ده پر دون گر ژه شام و صبا
درود ده پر نسبت موکلو پکاه
درود بس چه راضی رسول خدا
محمد که بر سرور انبیا
حبیب خداوند ارض و سما
خصوصاً بتند یار اصحاب سار
تمن سارثی گر ژه چار یار
مجموعه تن چه ثم ژه ور یار
زونه ون چهو تعریف کران کردگار

بسم اللہ الرحمن الرحیم

خدایا خدائی سزاوار تست ، بنای دو کونین آمد ز تست

خدایا ژه چهوک پادشاهِ جهان ازل تا ابد چهوی ژه ساروی عیاں

اول بیں ازل اوُدر مشتهر چهواز قدرت تو لبسی بخبر

ژه چهوک کُن ته لبے ند و ضد بیمثال بشاہی ژه گاهی لی نه زوال !

نه چهوی کہن ته چن جامه گنڈت تنی یکُون ته ئکُون با چهه نندر گنے

یکنه رست معلوم چهوی ژی عیاں یه کیشراه چهو آمت و دین و جهان

نه چهوک کالنه زامت نه رچهمت کو چهه نه چهوی زامتو ہی کا نه نه چهی ژاه بچهے

نه آسوک اڈه کل نه زاه عقله کم تیهوی تله آسوک تهتوی وان چهو ہم

بقدرت لزت لره دریک زمان تمن منز خلایق ملایک لبان

کروی خوش کرت پیده سارثی جہاں زمین زیر و بالا معه آسمان !

جن و انس و وحشی طیور دگر ملک و فلک ہم برآورده سر

ژه وانت بست چهوک من کل شی ژه چهوی حال معلوم ازحی و می

ونی کیاه بحمد و ثنا کم زبان ژه چهوی حال و احوال میانوی عیاں

۲

بونین راحت کرو دو گکار حیات
باراشں بار اصحاب و بر چار یار
فاراجان لبا زمر بیا ی صدیق
گران شمع و دین است باتش عتیق
زعدل عمر و ستنی جهان
زاو صاف عثمان نیا پیدیان
علی ولی لبو و بشیر خدا
ژونه دون چهو راضی رسول خدا
ژونه دوی اببر ابسه کانه زیاده سر
ژونه دون و بیان ژو دونیا جمع
انجا خاص تمن اسکے مسلمان ازل و جان
جعیره تمنه حبیب آسن فاتحه پیران
لسیر و وعاکنه چهوی حب خاص نبی
حسین و وزحی

بدونخ دزن رافض و خارجی | کرن اہل دینن شفاعت نبی
حمد خالقس اس مسلمان کرن | مسلمان دردین احمد اثن !

سبب تالیف کتاب

دلیلاہ چھہ کاشر پاٹھن عیان | ولیکن شد از علم سر نہان
دپان آسو حضرت مدینس اندر | بہ ہمیش مدینہ سپون منور
کہم آسو تاریخ ماہ صیام | دپان او جبریل علیہ السلام
سلام و پیام ہت تہ حاضر سپن | رسول خدا ییس بیانہ کرون
چھہ ست قلعہ خیبر بکجا مکان | چھہ تت منز پہلوان جنگی لسان
ازانجملہ چھہو سنگین قلعہ کلان | سو ڈلیشت چھہ انسان جبران گران
نہ تت وار برکنہ تہ بی نہ لبس | سو چھہوی کار دیوادمی کیاہ کرس
تعجب چھہ ایوان کیاہ بو و نے | یو جیران چھہو س بینہ بوزم کنے
ونی یدبو روشن کری آشکار | سپاہ سارین عاجز از کار زار
بشکل سیہ سار تم دیو زن | چھہ بانسل تراؤ مت دیو اہرمن
تمی سار کافر چھہ پوتلن نمان | مئی مست رات دہ ساری حیران
زوقت ظہر تا بوقت دگر | شراب چیت چھہ آسان ہمیت پتھر

۳

بونی گوگو قتلاس بی نی زتام لد
میه پروای کنه برنه از کیف و
وزیر و یه یکی که آنگه کریکماه نم
نک یاوش بس وزیرس دین
بلا کس اکن تنگ پیشس پیون
میران کرد و دبره یکجا مقام
لقر نمود حضرت علیه السلام
بیند نمو و اصحاب کرد نبی
هم حال حضرت پیغمبر اندر !

گر فک سوی خیبر بعزم سفر
دگر چند یار از صحاب کبار

ابر اول سپین پاته حضرت عمرؓ !
نبی کرد همراه آن نامدار !

رسیدن حضرت عمرؓ در خیبر بمعه باقی اصحاب کبار

بروزی که نزدیک خیبر رسید
بدست خود آن هر دو تن بسته کرد
پیمبر به پرسید از ره نشان
ولی بعد پرسشش بگفتا عمرؓ
بنزد رسول واره ایمان الو
نکرده قبول هر دو کشته عمر
بروز دگر شد روان مصطفےٰ
سر ره یکے کافر پیر مرد
مشرف بدیدار حضرت شده
پرون کلمه گو شاد شادی کران
لواساخت او را بدستار خویش
سوکوتاه نبیں غلامی کران

دو کس از انصاری عمر چون بدید
بنزد پیمبر رسانید مرد
نشان راه وا وند کرده بیان
بدین محمد گنڈو توه کمر !
خلاصی بهر دو جهان توه لبو !
دو شیبوی دپان گی حواله سقر
سوی راه خیبر بامر خدا
به پیشش رسید و ملاقات کرد
خمیر ازل تس با یمان بده
پتو در مدینه برفت از جهان
بامر نبی رفت او پیش پیش
پتو در مدینه برفت از جهان

میه پروا امر و نه زنم امر زاد و
سکندر سو لو لوت نه پیشم زن
سوا سفر نیز یار اسوروبین تمن
پیهی یا دوش تم نیهی پهلوان
پیدو از خیل حرمین لرزه جان

بهم

[illegible]

[illegible]

یتھس پادشاہس غلامی کرس
برُودی پکان گو قلایس اندر
دپونس چھو آمت یہ شاہ عرب
یمی چھی پران بانگ تکبیرٕ سان
چھہ ساری جن وانس حکمس اندر
تہ بوزت شہن تس وزیرس وَنن
دراندم قبایل تہ حاضر سپُون
چھو آمت عرب فوج چھک دِ نظر
یدا چھوک کدابن یموک ملک و مال
یہ تعجیل شوز زود راہی پگاہ
پگہ نیر نا فوج خود کن قرار
قبایل دیان دراو صبحی دوان
ستنت پاجہ چِین شراب بلوِت سکر
زہ ساس دِرای تس سیت تم پہلوان
ترہ ہت آس نقارہ پراز شور و شر

بزرگان امس گردرہ بوڈو بس
وزیرن شہس واتناون خبر
بحشمت بمعہ فوج و قوم عرب
یمن پتہ کنہ کل چھہ ساری لُمان
یہوی کرہ کفرس تہ زیر و زبر
قبایل پہلوان حاضر کرون
تمس اہرمن پادشاہس وَنُن
کرہ دین جاری یموک اس خبر
لتہ مونجہ ساری گرٕ ہن پایمال
رسان فوج خود راتو در عید گاہ
ستون علمہا بکن استوار
ستت آس پیلان تمس زیر ران
ستت ہنڈ کہت ید تمس آیہ کر
منابع تمس سیت آسی دوان
یمو بوز تمن بوزہ ون یوک زر

5

ژ دی یمن خوش ژ دی کران
نیس فوج ممبول بہجہ کران
دپوس گرو اسی فدا جان وَنن
ونددی ازی فدمن فرزند زن
دوبارہ قبایل چھو نعرہ دوان
دپونک مبارز انیون نوہ پکان

مقابل بھیلق دراو خشمناک
تہ ڈیشت قبایل پلی خشمناک
نشانے بنا بنزراز زیر پرسل
تہ تو موکھ تس شاہ من اپرنل
دیان اسوادم نشہ لیہ کیا
قبایل دوان لاف در راو تکا
سو ڈیشت قبایل یمن خونخوار
بحکم نبی دراو اول پار غار

پس و حمد و ثنوک شور و شر
ملاقات کروک می پانه والی ذکر
تعظیم گفته درود و سلام
دلسیمه بدرگاه خیر الانام
ابوبکر را داد حق زان فلاح
بروز دویم وقت نور صباح
صدیقس جدا جان گرنگ ژتن
کشید از میان تیغ چون ابر

کروی بوسی پانه پیغمبر
صحابه ودیس اس و نذوی جان تن و
ودنک تنگ هر طرف شور و شر
بیدوانی آو کیښتن مړ
دراں حال ونک یاد شاهی قبا
ودنیس تمی کنه ژوو کینه تاب

6

بهرحال یکجا دو شیوی سپاهی
دو دست گرزه لاین صدیقس تمی
خدا بود حافظ بصدیق هم
ملکوکرک گرزه از سر جدا
بیه تم د تون نیزه بر یار غار
دوان نیزه برکوه آن نامدار
کشاده دو بازو چو آن یار غار
به شمشیر ژتنس چو کوه زن کله
رگن تس سپوان خون جاری چنانچ
چو شد خاک و خون برتن پهلوان
قبایل مرت آی فیلان سوار
زه ساس آس سواران مردان کار
بده روز بودند در کارزار
نیامد تنش زخم از دو هزاره
دوباره کروک حمله با نیزه ها

تعظیم فیلان صدیق بس نمای
تمی گرگری مار نس کنه کمی
قبایل شد آکو قت خوار و دژم
صدیقس نگهدار آسوی خدا
ژنگ نیزه ملکو بحکم جبار
تران نیله کمن گرزهان پاره پار
کشید از میان تیغ زهر آبدار
چو کوه کلای شد بمیدان ډوله
سنت هست بازین تیت منزیران
وچهان دولوی فوج حیران گرزهان
ژنگ کافر و در میان یار غار
محافظ تمس پانه آسوی جبار
شب و روز گاهی نبوده قرار
نیامد دلش تنگ در کارزار
فو ژنگ تمی غیظ کرنک تباه

دراں سلسله شب سپوین نشاه ملکین تا
گران شوره اس تا صبحگاه
صبوحی وا بیسیں و پین کیاه صلاح
قبایل لعبه پهلوان [illegible]
ته تمن بنیاده زوره تنهی پهلوان
وزیر و بنگاه کرده فوج قوی
زده نال لښکرت سلاح ئو لوی جنگ
صبوحی گران تمی دراں جایگه
سپاهیان وړیین رجانهای زیده
تمن تنگیا زده ولویی پسر
تمن تنه شدیدان و لرزه جان

زآواز طبله گریزان ستاه
زنعل سمندان میدان ٹهنک
بحکم نبی دراؤ حضرت عمرؓ
زره نال گنڈت کمر بنده سان
چو گرزه چو شمشیر و نیزه کمند
بدل یاد حق در شبے ہر زمان
ہمیشه پران آسو ذکر خدا
شه ساس درای کاؤ بمعه پہلوان
نمتش ستن پران بود سوار
سرش را چگویم که چو کوه کلان
بمیدان در آمد بفیلے سوار
سپن رو بر وصف شکن پہلوان
فکنده نظر چوں بسوی عمر
زبهر صلاح بهر جنگ آمدیم
بران چوں شنید این دو بازو کشاد

وہانه تن آس پوان ره براه
زخیل ہم بر مبارز منگوک
وڑے کمه سامانه گنڈن کمر
سلاح و زره نال آسک شان
گرفته روان شد چو سرو بلند
ولی خدا بود عالی نشان
خدا این مدالتس ته آنن وجا!
پہلوان سردار اسک بران
بمعه گرزه سامان پے کارزار
بزرگی تنش را نیاید بیان
مبارز طلب کرده بر کارزار
دوان لاف آمد چو شیر ژیان
کجا آمدی گفتش ای نامور
بگفتش عمر با تو آمده یم!
زگرز گرانش چو آتش فتاد

[illegible]

7

نه ساس آبی جنگ تیز پہلوان
عمر صاحب کوبی زور تنش بزدوان
چو گرز و کمند لا بهسی بیشمار
گران تیر باران لشده بیقرار
عمر چوں برآورد تیغ از میان
چنان کشته گشته نیاید بیان

عمر صاحب بیه گران مرحبا
همه یار و اصحاب هم مصطفیٰ
[illegible]

چو هفتاد تن بسته کرده برد
نزهت نه تشت پهلوان کرشگرد
پس قتل دیوان دلیری کرین
بیان خالدن پهلوانی کرین
زمیدان نقلو شد او هم فراز
بسی کشته گشته بسی زخمکار
ضعاف زمردان ضبر برید
چه خو چناں تیغ کین برکشید

مظفر شده خالد پهلوان
بزنجیر کروک قید خانی روان
پیگاه بار دیگر بشوره
صبح زور بازو کره دیر و گره
دزره زگرزه کرو باره کین

اگر یو شکر باریتعالی وبس
وراں روز از خواهش کردگار
نهایت ستڑه درد چشماں بده
میان مدینه بداں شیر حق
چگویم چناں بود علی مرتضیٰ
بفرمود پیغمبر مصطفیٰ
پیامش رسانیدند از مصطفیٰ
بحکم پیمبر بسوی علے
شتاشت در آمد به پیش رسول
لعابی بمالید برچشمه اش
سیاهی برفت عالم آمد پدید
دلیران نهنگان بهنگام کین
دهلزن لبشورش چو غرنده ابر
بجلدی بمیدان نهایت دوان
بماندم رسید خالد ابن ولید

آنهی ژه چهوک سالنو فریاد رس
علی خود جلوده دریں کارزار
ز اصحاب بی لشکر جدا ازاں شده
زمردان عالم برده سبق
علی ولی بود شیر خدا
بجلدی بیارید شیر خدا
شنیدند برخواست شیر خدا
بلال حبش گو رواں ولولی
بگفت السلام کرد حضرت قبول
شدش چشم روشن دلش شاد وخوش
دگر باره لشکر بمیدان رسید
تزلزل برافتاد روی زمین
مبارز طلب کرد شیران هزبر
دوانی نبیس مبارز منگان
بامر نبی شد بمیدان دوید

کسی زور بازو و مقابل بیه
بیت وعده جنگاه دیه
کس [illegible]
شوره [illegible] حضر
یهودی [illegible] مومنان
بمردی علی [illegible]
یکبار نه بپیغمبر زمیدان
شمیدان کباره عالیشان
بدرگاه عالی [illegible]
گفتند راوی که [illegible]
دمیدن یو قتل [illegible]
شده [illegible] زخمی
بس [illegible]

بعد سلام امیر توره وپس جواب
بجهه خاطر گشته حبیب خدا
بهمت کرو کاری گشتی پر شیران حب بخصب
عطا از کار گری سمیه کافران آمدند
دا اینحال سیمه ورته اشیوه آمدند
دیل ازان لبهر سلیمان پیمنه بحل
سپایان سپاه ازینه از اصحاب
بجلدی ازاصحاب نهایت نبر
سپایان و دا بی شیر تصب حجر
بجلدی نیک بکف ذوالفقار
پلیل سوار و سپاهیان کفار
بی سیر آمده و نیزه کان
چو سیر سوان از دیو تنکان
زمین پیر سیوان ستا اسی ماران
بدریای بیون

نهایت بشمشیر کافر ژٹن
شهادہ بارہ ساپین پین تم بیوار
بفتح ظفر او شیر خدا
بسی شاد و خوشحال حضرت سپین
زوقت ظهر تا بوقت عشا
کریما بکن فضل برمن عطا
بمین نبی و به فضل جبار
اجابت شد از کردگار رحیم

تموا ستخوا لو جهنم برن
پس آن بقلعه لبوگ نه فرار
ملاقات کړو ک بیه با مصطفی
بدرگاه عالی دعا تم منگون
زبعد نماز تم منگان آس دعا
بجلدی بکن شهر خیبر فنا
بهت صحابو بیاران غار
چو تیر دعا یافت اجر عظیم

غمگین شدن شاه مرحب واجیر بسیر خود در الصلاح وزیر در چاه قید نمودن

درآمد در آن حال روح الامین
پگاه آفتاب ین یله کڈ ظهور
علی صاحبن گنڈ سلاح وزراه
سلاح نال گنڈت زره بر زره
کمر بسته در خدمت مصطفی

بگفت از نبی فتح باشد قرین
سپاهی ستت در ایه ژج واره دور
تمس شیر حقس شوبان آسو کیاه
تمس شوبه وتس شوبان آسو کیه
دپن السلام ای حبیب خدا

9

دیان شاه مرحب سو دو بلند
گرسن پت سوار آسو انتس کمند
اچهو یه واکهون تم غران دوان
پیهوان زره پوش کیتاه رشان
تمس زرله واره زانن دبس
پیتی پاهی نب چه اسان کمس
نس دو تاج نودر ڈرنگ
نس دو تاج نودر زردرنگ
شد از موم خاطر سپیدہ رنگ
چهنت کوس بیعت نه دلرزه پیو
لم فتح سوار ما پیو
دیان آسو افسوس پالی کران
برہ آه وافسوس پالی کران
کم کیهو چشمن علیس پیو دیهان
ته ولیشت سو مرحب چهو کیه کران
اشته گنی خون اسوی بران

دپان آسو باخولیش کت کُن ژُلہ
بظاہر علیس کران مرحبا
اتھے کرییم خون حلقہ چمس
چمس خون حلقہ کہمس گوشت خام
گلم پہلوان سار پوشمس بوکر
کمن پہلوانن امی کڈ مہ گرد
درین جنگ کیاہ چارہ بن بوکرہ
ژِھم سار لشکر مہ سانہ سان
کرہ کیاہ کنوی چھوس بو قلعس اندر
ونہ ہا وزیرس گرژہم سر نُوی
ولیکن رٹن تم تنس دلس
کران آہ وافسوس ہمہ روز اسو
تمس کنہ دردل سولاف وغرور
دو فرزند بودش چو ماہ سیاہ
بداں ہر دو بودند خورند دیو

امی زہرہ امسندہ ون بوگلہ
بدل بود پان کرلشکر تباہ
چو شیر ژیان وام ناخن دمس
ولی تل بلہ مرغ زن لگہ بدام
ہرم زور بازو فوٹم پشت تھر
پہلوان آسم سٹاہ شیر مرد
دریغا بیک ضرب ان جر کرہ
یمی لولہ تہ ہولہ نیرم مہ جان
قوت بازو فوٹم پشت تھر
سوتے ماژلم روزہ پنکن کنوی
کرم کُس مہ یاری تیہس مشکلس
دپان آسو باخویش تس تاج گوس
علیسؑ خدا بین ولوتی صد سرور
چو دزدان رٹان آسو خلقن براہ
گوہس پٹ کران چھی تمی سگ غزنو

پرندہ تمی آسمی نی رمان
تمی تھم وفوی ہمہ نی ہا کھوان
بلاشک قصاص ہا ین نمر دران کمین
سیہ اژدرن تم کڈان از زمین
تمن ژٹہ دیو و پری سے گژلان
تمن یتھ چھو نہ کانہ اکھاہ پہلوان
جنگی تم اتھ قوم علیس بزبر
وتی پیتم دو شیوی ہماہ ژوڈلر

کنہ کھل تمی پرو نہ اسک یوان کران بہ
رمتان اسس نہ ہکہ سارن ہمہ اسما
ورنہ زون پری یہ ژلان
وسے تا بقلعہ تمن خوف جان
بقلعہ ژلان واتہ قلعس اندر
بزاری ووتک تتوں شور وٹم

وون آسس سر تنوے ہمہ پہلوان
سن تمس تہ نابود دریغ زبان
کران آہ و افغان ہا ہا دریغ
برای علدو بین گس کافران
درین قلعہ بنشستہ ابیس سنگان
ظفر فتح ویاری خدا ابیس
سمت گرکہ نظارہ براہی خدا
بہاو وات پکن تہ آنگ سجا سرگو گاسر گو شنام سر تر بلند
سرو وک سر سجدہ بارہ سوی وقتن ونہ آنگ
بلا سن ہیبن ہا بتس کافرن نبد نبد
بہیبت نشی کافرن
نصرت خدا پانہ سار و کران
تمن اوسا ہس لدن قیامان

زقلعہ چھہ ساری گریہ گران
سوکہہ منز دوکھہ پیوتتن للہ ون
وزیرن تکھن مردہ اندر شمار
اما از فگار آسس زخمی بسے
علینؑ کرن مارہ مارن سٹاہ
بفرمود چوں شاہ پیغمبران
شہیدان کبار تا دو ہزار
یوان پوشہ بو یاہ زخون شہید
ونی کیاہ زبار ژسین بارگاہ
بنان تتہ کیتن چھو حاجت روا
سپن شاہ خیبر نہایت ملول
شہن دیو وزیرس ژہ گہز ونیکان
ازیں حال تس واتنا دم خبر
زن و مرد زقلعہ ساری ودان
چھو آمت عرب شہرہ فوج گران

بلا یاہ گیہ نازل از آسمان
زغم ساروی نیراو تموکھن تہ چین
جمع گردہ ساری سیمیای یکہزار
خلاص از ذوالفقار نبود کسے
علینؑ کرن شہر خیبر تباہ
شمار شہیدان جنت گرن
جنازہ پرت روضہ کرک تیار
چہ مسلم چہ کافر وچھان گے پدید
ملایک وسان تتو چھہ شام پگاہ
تنج منز چھہ لبیار دادن دوا
وزیرس ونن کر وزیری قبول
اجیرس خبر ون ژہ تعجیلہ سان
سپاہ کانہہ زندہ چھو ینہ خیبر اندر
زگریہ چھو نہ کانہہ ساعت بیران
چھہ درعید گہ تم پہلوان گران

11

دلیران جوان سوز شاہن روان
پکان وات درجای ان پہلوان
گفتہ زراوی کہ بعد نفر
بعد فردلیران ہمہ شیر نر
چھاو از ان ان ریلہ پکوشن
بروں آمد از جیب جوش خروش

زہیبت زمین ژلیہ درزہ زنہ
دپان اوجیر میل سپن فرملہ
ونی تم آنحضرت اجیرن دلیل
دپان ذات پاکن سوزن جبرئیل
ہتی مومنن پرہ پری بو دوان
انتی دون کوہاہت سودیو کلان
پرزمدن گردنہ سوی آسمان
دپن دو ردارن چھوکہ گران

بران کوہ رسیدہ وزیر زمن
رسانیدز اورا پیام سخن

[illegible]

مدینس سپن روز روشن سیاہ	دپان گو سنا آفتابہ بچاوہ

پرسیدن شاہ نام علی از وزیر چھو دو وزیر تعریف او ساختن

حکم کرنہین لشیر جبار	بجلدی سپن ولدس پٹ سوار
رٹن آسمانی یہ دیو گران	ژٹن کلہ امسند بہ تیغ بران
بجکمش علی زود گشتہ رواں	برآورد تیغ از میان آنچنان
دولوی بجکمش سپن ایستاد	بیاورد حیدر حق اول بیاد
دو دستی سہ لاین تہندس کلس	جدا تس سپن کلہ کڈنس نفس
سر و پا و چھان تس تعجب کران	علین رلوٹنس چو کوہ استخوان
تیھن دیوی میالو گیا چھو گمان	یمن میانہ زنجی ژہینان استخوان
کرہ ون ژہ چھوک پانہ سار وی گران	نتہ میانہ دستہ بیجی چھاہران
زنانہ ودس گور گنوی ژلو	کنیز وودس چھانہ ہوبہ گلو
بگفتند این راویان شہر	بہفت ل وزنہ ژاوموشمس اندر
سپن ایستادہ موژرن زبان	اچھولش دودرو انہ آسس سران
امیرن وزیرن دپن کیاہ بنی	بجیر میالو نمو دار گو ناکو نتے
بجیر آسو بالای کوہ کلان	گندان دیوی نیت ڈالہ نوان

۱۲

[illegible]

بامرنبی چوں علی مرتضےٰ
علیس وچہان گنتہ انت نہ تاب
بزد بر سرش گرزہ آں نیک خواہ
کہ بہ صد منش گرزہ گاؤ سر
دویم گرزہ لاپُن پتی تمر دیون
ببالای سر کوہ گرز گران
بدلدل علی گوزمینس منڈان
گمان گو نجیرس علی کشتہ شد
والصافات صفا سورہ پرون
بقہر او علی زورہ کر تل کڈن
زتِن سر تمس بو تماشا وچہان
الٰہی بوبین ژہ حمد و ثنا
ژہ قدرت کرت اشکار و عیاں
اجیر و نجیر ہر دو دیو گران
بفتح و ظفر او علی مرتضےٰ

سوارہ شدہ یادا انت خدا
دین گرزہ ژنجی کران ون خراب
علینؓ بیکضرب کرتس تباہ
بکردند او را ببالای سر
تتی زن سپون شام بر منڈ بن
ژلہ ون ژ فالج لشاہ گران
گران یاد حق حسبنا اللہ پران
نفس زن بخون تیز آغشتہ شد
سو دلدل بمعہ ساز و سامان گنڈن
نجیرس بیکبار سر تم ژلوٹن
لشکر الٰہی مژہ رن زبان
قوت زور بازو ژہ کر تھم عطا
نہ میانہ ژنجی بتھی چہا مران
بتیغ علی کشتہ شد درمیان
ستاہ گوس راضی رسول خدا

١٣

شکل پادشاہ من منگون الامان
یلہ کنہ وارہ بر ... بیثون
بقوت علی صاحبن ...
درای قلعہ بود بخت و گران
بوتی گو قلاتس اندر بہرہ سان

نبس دپین زی فندی از ونه جان
کڈن دولت پادشاه بسن
صحابن وتنگ بیه بامر کسے
پیر او بس کیم شادی کران
نهایت تعریف بحضرت کران
نبس نه دل گو کلی نن قوان
بحضرت تهج رتلی پر واره دوان
نکاح پر نبس عباس کان
درگاه پروردگار احد
پس از سجده گفت شن بعد

پرون کلمه گی باره نه لنش خلاص
علیین نره پلنه پٹ سوی رٹن
که جمله بیائید ای مومنان
همی جمله تا زمره پٹ روان
دلس گو ملا نه نبیس سٹاه
بگفت السلام ای حبیب خدا
دپلم ذات پاکن زه ونزس خبر
بیه از نبوت بجز چهوی سٹاه
نبی شاد و خوشحال بیجد سپون
چهو مرحب بمعه فوج لاران پوان
پنن شاه زادی برای رسول
تسند روی ڈینب چهه شرمنده باه
ملایک پرستش کنان صورتش
دپی کیاه سراپا چو نور ضیا
نظر چون فکندش برو مصطفی

کروگ گریه ده آو علیس نه پاس
با آواز عالی نبیس دپون
نه بوزت ورت ای ساری دوان
فغان را برآورد علی از زبان
اما جبرئیل آو نزد آله
خداین گرگ سرور انبیا
نبیس چهه دون عالمین هند گبر
زه چهوی ذات پاکن ته کرمت عطا
دتون سجده الله اکبر پرون
شهادت پرن واره تهلیله سان
سه جور جنتیج کر نبین قبول
زشرمندگی مهر انور سیاه
لبسے کشته گشتند از خنجر شش
شده حور عینی ز رحمت جدا
دو سجده ادا کرد سوی خدا

بدولت بسن ساری اغنیا
جواهر کوتی مال و دولت سٹاه
بوی پرنه ای شادی کران
شب و روز آسو کار و انه کان

۱۴

نبی باریکباره شهر س اندر
وبان شهر سپس خیبر بسیون منعد
نخیبر چهه مند بهوا بشتس عمر مراه
بمعه مال و دولت بمعه و جاه
منظفر نبی و اتهه شهر س اندر

تمام شد در ۵۹ سنه
محبت سعی غلام محمد نور محمد
تاجران کتب صهاراج
بازار

فہرست کتب کشمیری معہ قیمت رعایتی بابت تاجران عالیشان

نام کتاب	قیمت رعایتی
شمایل شریف از جید ربابا	۰ر
شمایل شریف از جید ربابا	۱ر
گلشن نعت حصہ اول	۰۲ر
گلبن نعت حصہ دویم	۰۲ر
گلدستہ نعت حصہ سیوم	۰۲ر
گلزار نعت حصہ چہارم	۰۲ر
حدیقہ نعت حصہ پنجم	۰۲ر
کاشر سلام بحضور خیر الانام صلعم	۱ر
گلبن مدینہ۔ استن خانہ	لـر
اعجاز غریبہ یعنی مجموعہ معجزات رسول اکرم صلعم	۵ر
معجزہ یمین	ےر
معراجنامہ۔ وفات نامہ	ےر
معراجنامہ کلان	۵ر
وفات نامہ کلان	۴ر
گلدستہ انوار الاخیار	۵ر
کرامات غوثیہ رضہ	ےر
کرامات محبوب العالم رح	لـر
قصہ حضرت شمعون	لـر
کلام حضرت شیخ العالم رح	۱
محرم نامہ حصہ اول	۱۰ر
" شور قیامت حصہ ۲	۱۰ر
" " حصہ ۳	۱۰ر
قصص الانبیاء	۵ر
توبہ نصوح۔ خشت زن	لـر
جواز شیئاللہ	لـر
شفاعت حسنین رضہ	۰ر

نام کتاب	قیمت رعایتی
قصہ اصحاب کہف	ےر
قصہ سلطان ابراہیم ادہم	۲ر
قصہ یوسف زلیخا خورد	۲ر
قصص المحسنین یعنی یوسف زلیخا کلان	۵ر
قصہ امام مسلم رضہ	۰۲ر
قصہ حضرت ایوب صابر	لـر
گلزار مدینہ در عشق نبی صلعم	۴ر
مرثیہ شہادت حسنین رضہ	۳ر
دہ عذاب	لـر
قصہ تمیم انصار	۲ر
قصہ شاہ مندو در	لـر
کلام حضرت شیخ العالم حصہ ۲	۱ر
قصہ دشمنان عورت ڈلہ	لـر
قصہ ہارون رشید	ےر
جوہر عشق	۳ر
قصہ بہرام گل اندام	۴ر
قصہ شاہ بہرام	۴ر
قصہ بہرام گور	۴ر
قصہ قمر الزماں حصہ اول	۴ر
" حصہ دویم	۴ر
قصہ ہود او قطروسی / قصہ سبا / تعریف ماہ رمضان	ےر
قصہ سلطان محمود غزنوی / شیخ منصور شیخ صنعان	لـر
وچھل نامہ	

نام کتاب	قیمت رعایتی
قصہ کلیلہ و دمنہ	۳ر
یک حکایت۔ بہار نامہ / چار باغ رنگین۔ مدنامہ / الف نامہ۔ نار نامہ۔ گیک نامہ	۰۱ر
گرلیست نامہ	۲ر
سکندر نامہ	۲ر
خدیجہ نامہ	۲ر
مہر و ماہ	۲ر
سوہنی مہینوال کرالہ کور	۳ر
زین العرب	۰۲ر
شیرین خسرو محمود گامی	۰۱ر
لیلیٰ مجنون	لـر
گل و صنوبر	۳ر
خنجر عشق	۰۱ر
مکر زن	ےر
قصہ گربہ و موش	ےر
چندر بدن	لـر
چہار درویش	۴ر
قصہ حاتم طائی حصہ اول	۴ر
" " دوم	۴ر
کاشر عقاید	۰ر
کاشر مسئلہ کتاب	۴ر
کاشر نام حق	۰ر
جنگ ببر الالم	لـر
سیرت نقشبند اردو	۴ر
جنگ بدر	۲ر
جنگ زیتون	۵ر

نام کتاب	قیمت رعایتی
جنگ امام محمد حنیف رضہ	۴
جنگ خندق جنگ احد	لـر
جنگ زقوم	لـر
جنگ دینورہ	لـر
جنگ خیبر	لـر
جنگ تال	لـر
جنگ کربلا	لـر
جنگ قندور	۲ر
جنگ مختار از حصہ اول تا حصہ ہشتم فی حصہ	۴ر
مغازی النبی یعنی مجموعہ جنگنامہ انحضرت	۱۰ر
مغازی النبی خورد	۰۲ر
روضۃ الشہدا کلان	۱۰ر
شکر ریز بجواب گلریز	۵ر
گل بکاولی	۵ر
جنگ امیر حمزہ اول سے تا حصہ پانزدہم فی حصہ	۰۲ر
بدایع منظوم	لـر
گلبدن عروس چمن	۵ر
ونہ ون چھ حصہ فی حصہ	لـر
منطق الطیر	لـر
احوال آخرت کلان	۴ر
گلدستہ بے نظیر	۴ر
قصہ ممتاز بے نظیر مکمل چھ حصوں میں	۵ر
ہیہ مال ولی اللہ متو	۵ر

خاور نامہ گیارہ جلد	قصہ فرخ فال گلزار حقیقت	زیبا نگار	شاہ نامہ کشمیری چھ جلد فی	گلنور گلریز	زہرہ و بہرام	سام نامہ چار جلد
تیار ہیں فی جلد ۵/	۳/	۲/	۵/	۴/	۴/	فی جلد ۵/

بیاض رحیم صاحب سوپوری — بیاض احمد بٹواری

فہرست کتب غزلیات تازہ بزبان کشمیری

پیام آزاد با تصویر ۱/۱	فلمی گانا ار	میر اسلام لیجا ار	کیشو بھگتی ار	موسیقی اصلی ۱۲ حصہ فی حصہ ار	شرنگ دو حصہ فی حصہ ار	پہل کور کراہ کور ار	ترانہ اسد میر ار	ہیرہ جیندر راز ار
ساز و سطور ۱/	سوشل پیغام ار	ترانۂ خواجہ عمہ ار	ترانہ مصور ار	پیام الفت کلام آزاد ار	بیاض شاہ غفور ار	شاہ عرب نبی حجازی ار	خیال دلسوز ار	سودا م جر تر ار
ترانہ دو دگور ۱/	غزلیات مجید میر ار	بیاض رحمان ڈار ار	ڈرامہ لیلی مجنون کشمیری ار	کلام شیخ العالم ۳ حصہ فی ار	بہار مدنی ار	بہار گلشن کشمیر حصہ فی ار	کلام آزاد ار	سرو آزاد ۳ ار
رمضان بٹ اکہ نندن ار	کلام مخمور حصہ دوم ار	بیاض رسول میر ار	بیاض رحمان نجاجی ار	ظہور گلشن ار	کلام للہ عارفہ ار	بیاض محمود گامی ار	موسیقی کشمیری ۵ حصہ فی ار	لولہ باغ ار
سرو آزاد ۲ ار	آب و آتش ار	اکہ نندن کلان ار	بیاض رسول میر ار	بیاض احد زرگر ۸ حصہ فی ار	عشقہ باغ ار	غزلیات کشمیری ۸ حصہ فی ار	رسالہ دل ار	نغمہ زار فانی ار
ترانہ مخمور ۱/	سرو آزاد ۲ ار	ترانۂ انور کلام مظلوم ار	ترانہ حقانی ار	ترانہ صمد میر ار	بیاض شمس فقیر ار	جام جم ار	کاشر رفو / بیاض شمس فقیر	ترانہ صمد میر / ڈرامہ شیرین فرہاد ار

پرانی اصلی موسیقی مکمل بزبان فارسی و کشمیری

اس کتاب میں چھ سو سال کے گانے جو کشمیر میں عہد بڈشاہی سے اسوقت تک گویے اور قوال علم موسیقی کی رو سے گاتے چلے آئے ہیں وہ تمام اسمیں درج ہیں جنکی تقسیم ماہران علم موسیقی نے بلحاظ وقت و تاثیر مندرجہ ذیل چوں راگ اور راگنیوں میں کردی ہے ہر ایک راگ و سرواد اور اسکے گانے کا وقت ہر گانے کے بول انترہ ۔ بیت وغیرہ کی سم اور تال بھی علیحدہ علیحدہ مقرر کردیئے ہیں چنانچہ دو تالہ سہ تالہ نیم ثقیل ۔ نیمدور ۔ ججز ۔ دورواں ۔ یکہ ۔ چپ انداز ۔ رواں ۔ مخمس غرضیکہ تمام ایرانی ۔ افغانی ۔ ہندوستانی شعرا کا عموماً اور کشمیر کے قدیم شعرا کے کلام کا خصوصاً نچوڑ اس کتاب میں جمع کیا گیا ہے اگرچہ علم موسیقی کی یہ نادر و تصنیف غیر مطبوعہ ہونے کے باعث نہ صرف نایاب تھی بلکہ اس کا نقل کرنا بھی دشوار تھا ۔ لیکن ہمنے بڑی محنت اور زر کثیر صرف کرکے اس نادر و کمیاب تصنیف کے ہر ایک راگ کے سم و تال وزن تاثیر اور وقت کی تفصیل کو ہر حصہ میں الگ الگ طبع کردیا ہے قیمت فی حصہ صرف (ا/) ۲۷ حصہ کی مجلد قیمت دو روپیہ ۔ رعایتی قیمت (۸/ ۱ عہ)

فہرست مقامات حسب ذیل ہے

چارگاہ	رام کلی	بہباس	بھیروی	دیوگندھار	بلاول	عراق	نوروز صبا	توڈی	جھنجھوٹی	حسینی	سندھ جھوری	اساوری	جرونتی
لاچاری	نوا	سارنگ	تلنگ	عشیران	نوروز عجم	شہناز	نوروز عرب	پہلوی	بہار	لالت	دہناسری	عزال	جنگلا
اداسی	سیری	پوربی	گوری	سہ گاہ	کوہی	گبری	نٹ کلیان	کلیان	پنجگاہ	راست فارسی	راست کشمیری	ملار	نیریز
دیوگیری	ادوانہ	بہاگر	بہاگ	کانڑا	دوگاہ	کھاماچ	بیات	رہاوی	سورٹ	سوہانی	پرچ	کل ۵۴ مقامات	

ماشاء اللہ لا قوۃ الا باللہ

شکر صد شکر کہ نسخہ مرغوب مفرح القلوب حلال مشکلات بر آرندہ حاجات الموسوم بہ

حصہ اول

باغ و بہار

یعنی

چار درویش بزبان کشمیری

یہ وہ قصہ ہے جو امیر خسرو دہلوی نے اپنی مرشد حضرت نظام الدین اولیاء دہلی کی علالت کے زمانہ میں تیمارداری کے واسطے حاضر رہکر انکا دل بہلانیکو سنایا کرتے تھے اللہ تعالے نے چند روز میں شفا بخشی تب انہوں نے غسل صحت کے دن یہ دعا دی کہ جو کوئی اس قصہ کو سنیگا۔ خدا کے فضل سے تندرست رہیگا۔

من تصنیف

پیر غلام محمد صاحب حنفی سوپوری

جسکو بعد از اخذ جملہ حقوق دائمی

غلام محمد نور محمد تاجران کتب و مالکان کشمیر اسلامیہ کتاب گھر مہاراج بنیر گنجبازار نے بماہ صفر ۱۳۴۷ھ ۱۹۲۸ء

رفاہ عام پریس لاہور میں باہتمام مولوی نور الحق چھپا

بار اول

قیمت چار آنہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

حمد بیحد ذات پاکس پیدہ یم کرمت جہان
ذرہ ستارہ شوبہ ان تہ لوبہ ان کہیاہ شعلہ گاہ
ست زمین تہ اوِ ت مز ین بام عشقک نور پیو
تَل یلہ گو گنش عشق شاہ ہمن پٹ باوفا
رچھنہ در قندیل عشق خود سو کیاہ آب و تاب
جن تہ آدم روح تہ خورشید و ماہ و ہم ملک
وچھنہ کیاہ گو عشق عشقن عشقی یم عشقہ سیت
پاک پاٹھن صاف تہاون خاکنی لبہ بر تری
ون سپن بکیان عشقن تہ ظہور اکیاہ زبر
از ابد تا روز حشر و نشر پس گو یوم الدین
بعد حمد و نعت یاوے بوز گدہ فی ہوش کر
شاعرن تیر پس چھو افسر عاشقن منز نامدا
کن تہو تہ راز زن تہ افسانن سو با معنے امیر
در وجود آدمی یم رٹتہ پنتوی زور چھیہ
پرزہ ناوتہ طی کرن یلہ لگے کرن جانبانی
چار درویشی تہون ناو دلکی لولہ سیت
مختصر پاٹھن ونے ای ناموَرو سے باخبر
کنہ لگگنہ معنہ بوزن تاوسیت کتہ کن لمن
آو اَدہ الہام غیبی ہاتفی ہت لے گمان
ہر زبان یاری کرن تس ظاہر و باطن لطیف
مذہب حنفی طریق سہروردی پاک دین
چھوئی اَت تجویز منی صاحبن ہند یگمان

رات تہ دوہ عرش اعظم ست مین نو آسمان
بے ستون استادہ تہاون یام جذب عشق ہوک
خوش لباس چھو دلہن سایہ عزنک دور کو
خاصہ پاٹھن جذبہ عشقن یام ہیو برابر جود
جذبہ یامت پوس عشقن کتہ نت نورس جناب
لولہ عشقنہ شعلہ ناون کیاہ سو نور پاک چھو
ات پن یا لک حقیقت لبکہ عشقہ منکہ سیت
تو تہ تہزر دونس تہ کہاران از زمین بر آسمان
ات پن حق الیقین زانن تہ وصل باخبر
سارنی آلن تہ اصحابن دبادم ہم سلام
فی الحقیقت در حقیقت روز نت کن گوش کر
خوش کلاہ خسرو نی تہ جامہ شاہی و لت
گو حقیقت لبتہ گارن یام ہارن از ضمیر
آب تہ آتش ہوا تہ خاک عنصر گے تمے
بر زبان آنن زگنج دل تہ خوش آواز نی
چار درویش پانہ زانن باخبر کت چھی پن
فارسی مانن تمی زانن من ملوی اثر
بحر عشقس چھو کرمت آم امیرن ورطہ دار
باخبر پیرس غلام محمد س نشہ دعیان
واتہن شیر عس تہ ورعس زانہن فرع اصول
نروری لعب النسب از بو حنیفہ بالیقین
بلکی ام صاحبن وچھ خوابسی اندر عیان

یم تہزر دونک کرن تابندہ از خورشید ماہ
جذب عشقکہ چرخہ سیتن بے ستون ادہ ناو پوک
بر ہوا تہاون بپایم تتہ تہرہ کرنک فا
کرنہ پیدا النور انورس بوین صدلک درود
کرنہ پیدا تمہ جنابکہ آبہ نشہ سارنی فلک
تنبلاون سار عاشق دیا وہ ناون تہ سجود
شر ری و زنس تہ آنن بر وجود جوہری
آنسی منز جان و تن ہت عرشہ تہ در مکان
صد درود و صد سلام ذات شاہ مرسلین
اولین تہ آخرین علما و عاشق ہت تمام
وچھنہ عشقن جذبہ یامت پوتہ گو عاشق شاہ
حب دنیا تہ صوفی زاہدن کن گز لت
تہف کرن ظاہرن ارکانی یم زور چھیہ
زور منزل سالکن کت در خبر آمت یمے
رتو لباسا فارسی ت لو تہ طوطہ بولہ سیت
نن و نن تہاومت و اچھونہ کنیہ اصلاع عاشقن
بنجر یم از زبان فارسی کیاہ یم پرن
دنتہ لہپ چھا بنجر ماز اہ تری تس کرِ چھو چار
تخلص تہاومت حنفی خدا تہونس حنیف
پور پر لو صفا دل از غلامان رسول
دیونہ امسی چار درویشی کاشر گریبان
پانہ امت سبب تالیف اندر چھوک در بیان

منجکہ ماہ یں یار بتیس خیر تہرتہ تاری کرنہ دور عشقہ جذبکہ مشکہ زرہ سیت کمر ہمت کرندر

دتو نه رتو کيا ڏاد وعده گو بجا آنت تمام
تارات دريا ۾ بابو حيس سراسر تم ونوے
عارفن ته عاشقن کي تو گوشمالا باوتهن
بدلي تراون دلبري لئه پرزلن جون سها
تهڙهه تراکن باغبانن جان وڙهه ات باغبي
اصلکوي جن جام وصلس لئه بيشک کاگاه
ازفراق يار وتهمت ناله وجهه کرمت فغان
آيه آيه بوزه ناوان ماڻيه الطاف وف
زور پريم باغبانن باغبي کرمت عجيب
آتش هجران وصل يار پيه ازدوتين
گوفنا سوي تين هاگره زوره وي سپتين لره
گرڻهه بنت ملتزاريا ئين اٿهه ڏيان وصل حضو
عاقلن مردن جل سينه لاشک مشکلن
حبّ محرابس اندرين ربّ کعبس سجدون
عشقه کاڻهين پان کهاره شوقه زه پاري
بوم وت کوم اڃليج دمه کس شاهس رهه
کج کلاه خسروي ت بنک از مال وزر
ناگه زمزمه آيه سيتين داغه لد سينه برک
سنگر يره دا ناترا وک جنن کرنک فنا
لڙهه ڏوان گڻ هه يه ت اثر هه خاص صحن رسول
ان دين تحقيق وصل گل جهو پس اصلک صول
هاوهڙه کم دليله شاع عارف رخن
درمقابل جهس ادليس ظاهري بهر مثال
تنت نه معنے تي ڏيان جهي عارفان جو پرست

ڙاو باغس ين نه گوڏ گلزار سهي ازخوشکلام
ڙنبه ون کماه درمعني انده وند کاتشر زوه
زاهدن ته وصلن اوشيره پيالا تهاون
تازه سپنک روي دل ته غازه بولين نگهه جان
وجهه گلالن هام خوبي گوگرفته داغبي
ازمضامين معانين لئه آئين وصال
ازکتاب وصل اصلا جهي ته بيشک آيه خوان
بوي خوشن تين جو يه باغنچه نشه وهان ازگلغذا
اصل زوري وصل رون جاين جهوچان رب
جذبه بوي هوا ازپير ثالث گارتن
يار پنوي گره بيشک سره اده پني گره
يم لئن ديدار بيشک تم گئن از بار يار
پرتهه بوزتيم اشاره سر دمه ونزل گلن
سپنه بالامال عاشق وجهنه حال مهوشان
جذبه بوي هوا ڙهنه دل ڀليس گل دربهار
تهاوکين ا ي اشارا تن زبر
حج کرک يکهه وصله کعبس چار درونشي ڙه پر
تهرزه سپنن دور بربٽ اوکهه سعي با صفا
کرهنا ٺهرا ولپوري لوپر ڊهه طورگ بنا
چشموي گن خوت اجار تي گرپاده لٿاب
سالکو کرمت فنا اندر رسول الله حصول
سر لسبر نموت مقالات عجب صوفي نشان
آنمرڙهه ليکن همت درمعنے باطن خصال
کرمتن تعريفيم جهس مه جيئن لب گمان

جوش دتولس عشقه نارن محبته هارن کيتر توي
تهرهه برن باالعجايب کاشرن وندسي پره
بيخودي نشه هوشه بيتا ازخودي سپنن رها
آب وصلکه حوضه نشه ين بازسپنن رازدان
طالبان معرفتيم واصلان بارگاه
جذبه شوقکه واره کهن هن رد مه قوت جلال
واوه گرايم جهه ايوان ڻ ها يه ازحروف
روي خوش عاشق جهه اصلکه خويه سپنان کامگار
اپجي ترکيب واقع ازدليل اوّلين
مطلبوک گل بعدازان از خاک جام کهارتن
تاره تره سوي بحر وصلس پاره نشه روز تي سودور
جهوي تهند گفتار آخر آه واف ته ناله زار
رام سپنن يام لوزن نام لبر تام ين
حال خواجه سگ پرست پره يام نٿ انه غالن
دامن اميد محکم منيکس مانيس ڦهه
اتڙهه اندر بجه بارگاهي ڻهه يه ت برسر لسبر
ديده وي ميدانه عرفاتگ ملاقا تهاه کرک
مروکس کوه مرادس لسکهه پيغام وفا
مرحبا صد مرحبا جهي ونٺ پک سپنک قعول
جهوبرت کيا پيالو توته جان ازخوان شراب
شادگرڻهه باشادند جهوکن داد دلو اندرسخن
ازگهرجرت جواهر مال کياه روحي بيان
جهونه مطلب درحکايت ازيمن واز سگ پرست
پرتن حال فنا اندر رسول الله بيان

صاحب تعریف تحقیق بس سوفر عمل اصل زان
شاعر وته سالکو پریت چھوتی ور گوش کر
سوی خلق رٹو شاعر و صاحب لوا ندر بیان
زوہ پیچی شاعران صاف دل ته سینه پاک
سوی چھو مطلب سالکن ته عاشقن اندر مثال
از حقیقت ماندہ گیمت با مجاز کتھ کھہ وت
شکر لبد شاخ شگفته جان کیاه این بوستان
نرگس و بی خاصه خاصه معرفته گوشن درت
آن گل داو دیم موجودیت باغس اندر
جو سه سیتن هو شه آنن گوشه گیرن خواه مخواه
تازه سینک مغز سر مینا و چھهت بازار زر
زشکه رستوی عاشقن ژهاندن چھو اندر صبح و شام
عاشقا دیوانه گژهه بلبل صفت اتهه باغسی
زنیهک گلزار باغک باغ گوچو نوی مکان
گوته معنے چار درویشی پرن با هوش دل
اک کتھاه کافی تمس آسه زن هوش نگار
بام پرژهمس تام د پونم خامه گژهه دن باخبر
ڈای دِه کد تهن برابر ما تقی ماده حساب
یا الٰهی عاشقن سند پاس کرتم یم چھیه خاص
نابکارس عبد ارس بهو تسی بی مخته کر
تهاوتن معو لهون بهو اون جان این باغ وصال
بد رسول الله بهر دم سیت هت بیه ژو ریلہ

والضحیٰ توصیف و الیل مو یک فضل زان
پانه دِ ائن سند صفاتن کاتنا تک خالقن
ظاهرا محبوب گارک باطناً عرشے مکان
گنجلوی مطلب رسول الله چھو پیش سالکان
عالمن بیه شاعرن مزه لسند و دی درخیال
قاعده اندر اشارات طریق عارفان
پرت رنگه و چهه پهلمتن گل گیاه در هر داستان
آره ول مسولته اچھه دل عاشقن در انتظار
صاحب تاثیر البته گران جسته جگر
یم اژن یت باغسی بیشک لبن تم بوی یار
ژهانڈون بوی و فا ژاتن د ماغس مشک تر
لے دئی و صلک ته اصلک لیے لبک لے گفتگو
هونچھتهن و پان بے شک لیخته بٹ نه ناگسی
زور ظرفے پھیر باغس ویر ناگچه لبکهہ وت
تی سبب ملے ژاره گوی چھی گر کھه دیه ادبجوش دل
پرژهته ادِه ون هاتف غیبس عجب تاریخ سال
چار درویش عارفن سند تحفه جانا کیاه زبر
بو سنه ترا وِه ته یته تره سال یله گلزار مهل
از عذاب قبر و از نیران اده کرہم خلاص
عشق صادق یاوتم راه هدامی ما وتم
چاوتن عاشق زبریه باغکوی آب زلال
دم بدم اصحابی ته تابعین بٹ مدام

عاشقو ته عارفو تعریف کرتس سر بسر
کت کرن تعریف سر و ته فرش عرش یک سالکن
در حدیث آمت چھو گنج شعر زیر عرش پاک
یم چھیه خرچان زر کران تعریف یم گی شاعران
یو تهنه زانک شاعر و ون یمه جبین سند صفت
در مجاز آن حقیقت یاد تهو گژهه شادمان
تازه تر برناز باغ ارازه کیو پوشو برت
گراژن باغس اندر سونوی و چھن تازه بهار
چشم نرگس جان بیماران چھیه یم تراون نگاه
وچھته یم گلزار کی گل بے نوان گژهه سوی یا
عشقکوی سلطان ملت بس مشکلس باغس تمام
گهف مه زان تهف لای بیشک گهی ژلی از جستجو
گت د تهن اَن ناگسی یت و ندته کراده جانن فا
بوزمت چھو و یه اتمن درگاه منترکا نهه جز سبب
تهاد نعمانی کرن کیاه گفتگو زیاده بکار
یاد واره تهوزه تی ای زن گژهی غیبی مقال
عارفن سند تحفه جات بت آقر تاریخ کتاب
وصلکه شش اصل پوشن سند بن لو تازه دل
معرفتکوی جام چادم خاسی لیے پخته کر
عاشقن اندر جمع معشوقه سندی تهاوتم
یا الٰهی سوز صلوة و سلام بے شمار
عاشقان علما و عارف سالکان بهت والسلام

خداوندا بنامِ تو یه نامه   کروم تصنیف آنوم داستانه   کروم منتر نعت
سید پاک   چھوس شعبان بر سر تاج لولاک   کرم منظوم کانهه بٹ منشور   گرهہ بو ته دوست میانی شام در
تهوم یت چار درویشی مه رتنا و   چھو دن در ویشنی هند قصه بیچا   مه یت بو تهه روزه قایم داستانه   زانل درد تهاوم مه نشانه

شب از زلف مشکین اُمت پناہ
معطر زریحان زعنبر سیاہ

بِسمِ اللّٰہِ الرَّحمٰنِ الرَّحِیم

بحمدِ خدا و بنعتِ جناب
کرون ہتو مہ ون ابتدا کی کتاب

حمد ان کس جہو ہیں احکم الحاکمین
تہون بے ستون آسمان بر زمین

بردم زمین کرنہ چون نو بہار
رنگ آمیز ذرّنس پہولے بیشمار

الکت کن ہران گل جہہ پہلمت تہبر
بیت کن پہولان گل نوی تازہ تر

زمینس ہمین نوع تابندہ گی
تو تامت یو تان و نیہچہ زندہ گی

بانجم دتوت زینتِ آسمان
چہو پوشیدہ ماتی چہو دیدن عیان

دوہ از نورِ خورشید روشن کرن
شب از پرتوی مہ سراپا برن

زنورِ محمدؐ تہ پیدا اسپون
تہ کیثراہ چہوتل پل می کن دیون

کرکہہ یو تہنہ در دل خیالاتِ خام
انک یو تہنہ اندر عقاید و لام

چہو بالذات کتہہ ماپر از نور و تاب
چہویت پتہہ نہ عکس رخ آنجناب

چہو تابش دوان نورِ شمس و قمر
چہو از پرتوِ نورِ خیر البشر

دوہ از والضحیٰ روی آن نازنین
چہو روشن چو باغِ بہشتِ برین

۵

سیتھاہ دور واتیتھ نمی نظر
اکس باغس کس وچھوم تازہ تر
زنگارنگ پھلن گل و یاسمن
ہر سو ریحان چھ بر چمن
معطر زمیر تامپا باغ اوس
مرغ شوبان زن نیبان نغمۂ گل اوس
تمو گاہ بہم شیرین قند و نبات
پیو کوثر برابر جواب چھ حیات
گلشن جابجا بو نوی بے شمار
مہ تراون انبف غ دھنی نوے نوبہار
ہر سو زنگارنگ چھ پھوان پھولے
سیتھاہ ت سبنوس مہ غم دور گو
گلشن تہ گلشن ہند مراد نور بو

کرم گستر اکارساز اژہ چھوک ‌ ‌ ‌ غریب پرور و جان نوازہ چھوک
بآدم بنوح و بموسےٰ کلیمؑ ‌ ‌ ‌ بعیسےٰ خلیل و رسول کریم
بدنیا و دین آبروے دتم ‌ ‌ ‌ بکلماتِ حق تازہ گوئی دتم
بحرفِ شہادت زبان ترتھوم ‌ ‌ ‌ بسر سایۂ شاہِ سرور تھوم

سببِ تالیفِ این کتاب فرحت مآب میگوید

پس از حمدِ حق نعتِ عالیجناب ‌ ‌ ‌ ونے سببِ تالیفِ خطِ کتاب
شبہ اکہ مہ از غیب غیبی ندا ‌ ‌ ‌ کنن لوم کنھوا مہ بند ہیو صدا
معنبر مہ شخصا سپدون جلوہ گر ‌ ‌ ‌ کرت تھپ بو از خانہ کڈنس نبر
پکان گی دوشے زن بعیش و طرب ‌ ‌ ‌ زوحشت و لے بو مہ جان زیر لب
پرزھن کنھہ چھو سنہ مہ کنھہ کن نیم ‌ ‌ ‌ حوالہ کرت کس مہ تراوِتھ ایم
اسون آس پانے مہ دپونم جواب ‌ ‌ ‌ مہ غمگین گژھہ روز با آب و تاب
خوشی کرژہ ون بخت یاور سپون ‌ ‌ ‌ مہربان بلاشک ژہ داور سپون
چھہ اس ژور درویش مردِ خدا ‌ ‌ ‌ چھہ اسہ اک بشارت ژہ کن وین ندا
اوسے رٹھہ آنوک ژہ ای نامور ‌ ‌ ‌ مہ تھہ غم قدم تل سیٹھاہ تیز تر
ہناسیت گیم بوز تھن گفتگو ‌ ‌ ‌ غمن پت تھوم بالھوم آبرو

بتہ تو بوی گلہ معطر و باغ
مہ سبنوس سو بنہ از غم فراغ
[illegible]

[illegible]

یمن کُن وُچھِت لبمہ تابندگی
تموتہوسہ بنت بروٹھہ کُن روبرو
سٹھاہ سرتہ می نِش فسانہ کرک
کمالات یِھندی وُچھِت شادگوس
کمر بستہ استادہ سپنوس بپای
مہِ ونتوم توہہ کم باین گرو فر
تموتام فرماو یم یا دیتھاو
ازین رہ پکون مشورہ سون اوس
زہ ڈلیشت سپن اَس سٹھاہ شادمان
جُدا اک اکس نِش کمِت دور آس
یم افسانہ سان درفسانہ انوک
زبان تازہ تر کران سر بسر
بکشمیر کاشُر فسانا کرُن
مہ دُپ مک بو بیچارہ چھوس
تکمنہ اَدامی بیہ دفتر کرُن

گیم پیدہ گویا مرت زندگی
ز شیرین مہ سیتن کرک گفتگو
کرام ز عیان و بیانہ کرک
زغمخانہ گویا بو آزاد گوس
بخدمت عرض مے انومک بجاے
چو رضوان گویا بہشتس اندر
چھو مشہور اَسہ چار درویش ناو
ملاقات کرنک غرض چون اوس
سپن لنے خدا و نبی مہربان
رہ حق طلبگار اس پور آس
بعین عیان دربیانہ انوک
بلعل و جواہر سر و پا برن
کلید در شعر گوئی موثر
کمین و خطاکار و کم پایہ چھوس
تہ گو بر مجہ چھانٹہ سمندر برن

۸

وُنهِ اوُس پهوُلنے یه باغ بهار
بجنّت خدا جاے کرِلس عطا
بیه اکه محبّن مهِ کرُ زارهِ پار
باقبال و دولت چهِ تس برتری
کرم دوستن بیک یتِ می سوال
بانور چهو مشهور شخصا زبر
مهِ اکه دوستا اوس ازجان عزیز
بغایت سوُ می مشفق و بار اوس
سخی اوس گویا سوُ حاتم بزر
بعبد العلی ژُ سوُ مشهور اوس
درین شعر شیرن طلبدار گو
ولوم بارها تم درنگی مه کر
هکمنه مس کرنهه چهیرت جواب
بامدادِ حق مه کمر بسته کر
اوے عارفِ حق شناس کنوی
سوُ عبد الغنی گو بدار القرا
کرن بیه تمس ته مه عفوِ خطا
بکوشش یه گلدسته کرتن تیار
لقب چهو از احد جانا وری
مهِ زانوم ته ستند پهرن ژ محال
به بخته به یکجا وری مشتهر
نهایت پسندیده و خوش تمیز
هنرمند ته خوشخو نکوکار اوس
بخیلی نه یکقدر چهوس اندر
قصای توحیدِ حق پور اوس
برین بوستان ژُ خریدار گو
کلیدِ درِ گنج جوهر مؤثر
ذرم تن هرم گرنه ولول کتاب
یه گنجینه شعر گوئی مؤثر
بیه عابدان مردِ خاصن کنوی

گرَن باغکس باغبانَس تہِ یاد	پرَن فاتحہ تَس تہِ تی چھُوی مراد

داستان در بیان حقیقت پادشاہ روم کہ بجہت طلب استدعاء دعاے فقیران بجہت فرزند ورسیدنِ او در قبرستانِ قسطنطنیہ و ملاقات کردنِ او باچہار درویشِ صفاکیش میگوید

سخندان خردمند ایزد پرست — تقی و ورق خوانِ دیوانِ مست
بشرع و وَرع کامل و ہوشیار — نکوکار فاضل تہ پرہیزگار
چھُو مشہور اسمش باوصافِ خاص — امیرِ سے زمان خسروی حقشناس
بکشف و کرامت سو مشہور اوس — درون و برون صاحب نور اوس
سخن سنج بو گنج جوہر فروش — ملک سیر تھا تہ بصورت ملوش
سُو مخبر چھُو اخبار گوین اندر — چھو غازہ صفوت تازہ روین اندر
تمی یت روایت کرَن مختصر — صحیح و سلامت نہ خوف و خطر
ہہا پیشتر اوس در ملکِ روم — بقسطنطنیہ لسَند زاد و بوم
غریب پرور اہم رعیتّ نواز — نہ کبر و خودی بالکلاہ بے نیاز
بگنجینہا بے زر بیس گر شمار — دلاور ستہاہ اُوس خنجر گذار

9

کرم گستر و کارساز اژہ چھوک
تہ درجوش دریای رحمت انون
مہ در دانہ از صدف قدرت دتم
تیم بر کرم کرتہ عفو خطاء
دوہہ اکہ شاہ آزاد بخشن بکف
نظر کرتھہ تت کُن پریشان سپون
او تامت گسن ژہل سال وُنی پنج
سو آزردہ خاطر گران وہ ولاہ
یہ ملک و یہ دولت یہ تخت و یہ تاج
خدا زانہِ گس دشمنِ کینہ خواہ
پراگندہ بوزان سَبَب روز و شب
ازان روسپون پادشاہ ملول
کرن ترک شاہی تہ فرمان دیہ
متھون خاک بر روانتھہ برمھن
بقسطنطنیہ سپون شور و شر

رؤف الرحیم بے نیاز اژہ چھوک
مہ نن ہپٹ گرتم عنایت پنون
مہ یاور سپنتم تہ کاسوم ستم
مہ فرزندِ دلبند گرتم عطا
ہتھون آئینا باکمالِ شرف
زموی سفیدی پشیمان سپون
سپنمون دُرست اوس بیدرد و رنج
گرفتار گو سُوسے برنج و بلاء
یہ جاہ و یہ حشمت یہ باج و خراج
اَنہ زیرِ فرمان بنہ پادشاہ
بمہمان سرا گو کہ جان زیرِ لب
بہون تخلیئ ہپٹ کرن نہ قبول
تہون دست بر حکمرانی تہی
بہ تہا گر شہرت ود گیشرن دوہن
بہان شاہِ خاور نہ بر تخت زر

پیچ وزیرو کی مشورہ
بسرتم اگھپ پادشاہی گوہ
چھو صاحب اوس روشن ضمیر
سپھاہ تو تہ از گودہ جان وزیر
پس سمیع بی دیتم دان
دعوت زن و مرد پیر و جوان
گرن نصیحت ای دوک خواہ نخواہ
وزیر بہ در گھر پیش شاہ
انس غیرت کیہ دوس ہو زار زار
چھو نس بیہ بس بیوان انس بیشمار
کرن عاجزی پرت خون ناب
دردن گرو کرنس سوالس جواب
منز پرورش و دربار
لگھن بونہ تس شر روزہ

سرتم ادب تہ سلام
شکر ادب سر نہ زن سر روز
سپھون منون شاہ شیشی دوسے دور
ونتم شاہ ای زوری وردو سور
سرگو عمر ہمی دراوت نوں تخت و تاج
بہ سر پارہ دراوت تخت و سر تاج
پھوت شاہ باج و
تنازاج تھاوت بغیر ازو زیب
دلوس پادشاہ گوس شہ شہود عرض تتہ کمی نحو روہ ہوس
نور و بادشاہ مولوس کہ گئی لکھو زنہ روہ وزیران کوب
سبب بی چھو چھو سی کھو زیر بینئد درخلاف نکیر ہ سیر حضرت
وچھیب اولاد چھو نیس بیٹ وچھو تشہ عمی پیوندس ہر خطاب
مہنی لوب نہ شاہ لیوزم ستم قیم بہ تن شہ بنو

ولون میون یدماہی بادشاہ
رٹہ پای پیرن فقیرن ہندوی
اَنِتھ وسیلہ ژہ عفوِ خطہ
دِہی خاصہ فرزند دلبند ژِی
یہ پیغام لوزن سو عالیجناب
دوہس اوس برتخت در کار و بار
شبہ اکہ سو شہ چون بہ چار داہ
سو شب ازسیاہی سٹھاہ ہار اوس
شہس پیہ نظر دور گاشا وچھون
پرِتِ فاتحہ تم پتھر نتھونہ سر
کلس تل کلاہ دِتِ مزارس اندر
تھوت سر مراقب کران یادِ حق
جہانداژ دیشت یہ حیران سپون
ژوشی زن یم آسن گرژھن خو پرت
اوسے خرقۂ فقر و فخری ولِت

زِ خلوتس اسے نیری خواہ مخواہ
خداترس و روشن ضمیرن ہندوی
کری حق کڈِی مطلب و مدعا
بنی دل سٹھاہ شاد و حور سند ژِی
زِ ظلمت کدہ درا ولون آفتاب
لژب ہن یکم دِن کران انتظار
نبرآوہ نیرِت زِ ظلمت سرا
نہ کونہ شعلۂ نور ولنے نار اوس
اکہ عمر گزارہ تماشا وچھون
لتھوس جاہ و چشمن گیس چشمہ تر
وچھن ژور زن ن خمارس اندر
پران شکر ژوشوی بران دادِ حق
یہ اسرار کیاہ یا الٰہی دپون
صفا دل جفاکش تہ دیوان مست
زِ خود بے خبر با خدا تم ملت

۱۱

فصل در بیان حقیقت سرگذشت درویش گی بحضور فیض گنجور سلطان

چهو تو لموت سٿهان جو ر دور جهان — هيا کانهه بالکل بيادر بيان
بجنگل گهي سير ميدان کرت — چهه آمت گهي زنده گيمت مرت
چو سيلاب کو نه جايه کرنه قرار — باآ باد گهه بٽ گهه در مزار
چهو واقف خدا کياه پگاه آسه حال — دوباره بنا ڙاه اسه ٽن وصال
حمد تن لسند آسمان و زمين — ثنا تس چهوين احسن الخالقين
چهو بهتر يه شب اين چو شب ندہ دار — کرو نه پهرو گردش روزگار
ونو سرگذشته پنون سربسر — انو در بيان کياه چهو خوف و خطر
يه بوزت تمو دلو سه بصيرت جواب — ڙه بنيک سٿهاه عاقل و کامياب
ولو نهه ٿئي ڙه ٽٽ کره کروزاه بدل — ولے ون پنون سرگذشته اول
يه بوزت سودر ويش در گريه آو — دلافگار پاٿهن سو در لرزه ڙاو
ڙتس سربسر پوين واقع پنون — بيکباره گي هتو نه تمني و نوان
انون طوطه ناطقه در کلام — ونون تم پنون حال هتونک تمام
ڙه حقيقي پين ڙ يو کرن تازه تر — ون امنز حقيقت ڙه ون سربسر
کرت و رغفلت در نگي سوار — ون از ابتدا قصه تا انتها
يهي هتو ڙه اميد محکم دس — خدا حل کري ول دوه مشکلس

غنیماتس ٹھاہ مال داراہ سوا اوس
کمی کہنتہ آسو سنہ در مال زر
کران بو تجارت بہ دم و لشام
بو اکس تس بیہ دختر ناز آنین
مہ خواہر سہ لین چون قمر روی اوس
یو تان چار داہ سالہ سپنس تمام
بناز و ادب برگزیدہ بو گوس
پھولہ ون بوسیدس گل نو بہار
قضایام تس قبلہ گاہس مہ آو
بجنّت خدا جای کرنس عطا
زتجہیز و تکفین آن نیکنام
دتوم چاک جامن مہ ماتم ہتوم
نبہی پیٹ گو پور ہفتہ ادا
مہ تس فاتحہ پور پاہن پرم
یہ آنت بجا گوشہ گیری ہرم

کریماوَ نے لے شماراہ سوّاوس
دمی جھوم نہ دنو پانسی در نظر
نوان بویوان دت بخاص و عوام
عطارد بو زہرہ سونن بر زمین
سمی سم نمس کرمتن شوی اوس
اوتان می رچھن لے کنیز و غلام
بساز و طرب پروین بو گوس
نتہ خوشنما سرورِ رعنائیے
رضادت ازین دورِ دوّار درآو
بخشنس سری جز و جرم و خطا
سپین یام فارغ گرہ گیے تمام
دوان باگہ آسوین مہ ماتم ہتوم
کرم تس مہ خیرات راہِ خدا
یہ بو ضابطہ زان علاوہ کرم
پس سر امیری وزیری درم

۱۳

بلهو ولعب ژ مه بازی کرن — بساز و طرب کارسازی کرن
گهی سیر سبزار و گاهی شکار — کرن خرچه زر زحد بی شمار
گهے باغن اندر بنان و کباب — لبم می لطافت بچنگ و رباب
رضا امند لو گرته چاکر کرم — ونه کیاه چون اتهٖ مه پانے پهرم
یو تاامت مه درست بو مال و زر — تو نامرت بو آسوس سرن تاج سر
تگو منه یکون گیمه کلون کهنه — فنا دیار گیے یار ژل منه منه
چهل و یکهزار لیے مه تومان زر — ته درخرج بے راه سپون سر بسر
بسه سال سپنوس سٹهاه پایمال — تنه انت دولتس آوه یکدم زوال
کهلت پوس ته ولمه کهنه لباس — ژلت گوهم دنیا ته کل بو بناس
الس منزه مسجده قراراه هتوم — یه سرکانسه نه آشکارا کروم
پشیمان لو سپدس نه خواری تجهم — پریشان گرڅهن عجز و زاری تجهم
تتهی رٹ گو ته تهیا اک ادا — ته چهیرا یه کهنه آسه کرنه جدا
مه رُودمنه صبر و شکیباه ذره — تهره منډ گلاباه بو سپدس بره
زمسجد کډم پای شرمندگی — تجمنه کرن آغه سنز بندگی
گران آه و افسوس چهوس بے شمار — بدن هندمه کونه جایه چهومنه قرار

بہ پنجہ کرن رنجہ روی نگار
مہ کن و جہتہ گیبہ بالکلاہ دل فگار

پریشان کرن موی مشکین سر
تہون برگِ ریحان ثہ تن ان پھر

سو لے کینہ سینہ کرن پارہ پار
دنون چاک جامن بمتہون خاکِ وغبار

دلاور سبن تم بو در بر ہتوس
چو دردانہ تاج بر سر ہتوس

مہ بوسہ کران جہم ہران خون ناب
دپن جہم یہ گیاہ گیبہ مہ کر تہم کباب

گرہ ژون لس لو مدارا کرت
برادر دنت زارہ پارہ کرت

رنت خوانِ نعمت مہ دنم کھنی
زنگار رنگ بیہ شیر و شربت جینی

مہ تختہ بجہ رخت شاہانہ ول
باخلاص شاہان سو افلاس ژل

ہنا شادمرگی مہ پیدا گیم
نکو خوے خواہر مہ شید اگیم

گر جہت کمنہ شبانروز تمہ خواہری
جہان پروری خوشنما جوہری

دلوم تمہ انوم درمیان گفتگو
بیک سو ہتہن مے پیم روبرو

کمربستہ کر گزنصہ لشانِ تمام
گی سرحدی وم گہہ ملکِ شام

تجارتگری کر بجاہ و فری
بنک لوٹہہ سارن لبگ تری

ظفریاب سینک براہِ سفر
ہمے نہ بو وپن مے مال و زر

وچہک ہامتہن سرد و گرمِ جہان
ہچہک ہامتہن کارزارِ زمان

سیب آران خوامر صاف دل سکل
وتن ... ایہ بہ سنمی باش
نتیرہ سیاستن آیہ زبان تن آ
تہ دونا جہم وپاش و تنما بی آزسب
بعسہ منصف قافلاہ آل ہوں سوی ایلغار
سنیمنت گزنصن [illegible] جہوں سوی تجاہ فونی
گزجیشت بال [illegible] تمن تن تجارتگری
سنان آران ای
بہ لونت تیاری آرن تن [illegible] وتم
گنمان و ارا لونت [illegible] ری سفم
تنمیرمی [illegible] آرنر *
تگدوتن [illegible] فاقلن سیرتم
بیلغار [illegible] تیب [illegible] ری
تغضن تا لوقعہ [illegible] تیاری کہ
زبنح غمی ا یو

۱۵

بقیہ قصۂ خواجہ زادہ یمن در بیان
رفتن او بتجارتگری بطرف ملک شام
ویافتن او صندوق قفل بستہ
وکشادن صندوق و دیدن
دران صندوق نازنینی [illegible] *

[illegible] در دروازہ [illegible] حصار
[illegible] دورہ رونت قرار

شب از نور مہ روشن و صاف اوس
وچھت نور مہتاب دل مہ پھولم
عمارژ اکس کن نظر می پیم
جراکار تھم نت کرت بیہ ز زر
گرت طاق کم نت عروسی کرت
جوان اک از طاق سر کڈ نبر
رزا اک گندت تت بخندق ژھنن
مہ گو در گمان یہ از آسمان
فرشتا نہ کو نہ آن جوان دلیر
ونہت گوس یکبار چون شیر نر
بچان از ہوا تیز تر دور گوس
وچھوم نہ پس و پیش تھد تہ سنر
زنا دانی خویش کرمی خیال
برن آسہ شاید ز مال و منال
ژھت یمی مہ پانے گرژھت دور تر

یموت آفتابک نتہ تاف اوس
یکن ہتہ تھکن شام سارو ژلم
وچھت تت کنوی چشمہ خیرہ گیم
سراپا مرت باسہ لعل و گہر
درون و بیرون اوس نقشو برت
صندوقا قفل بستہ تراون یتھ
جنا با کھوٹ تامتھن رد یتون
مہ کژ مایہ حضرت حسن سوز خوان
نہ روباہ تبگ و نہ دنبالہ شیر
تولت نیوم صندوق بالای سر
گزندہ بوزن شیر دل پور بوس
کنوی چھوس متھن بیت کند کوز
یہ صندوق خالی چھوآسون محال
پھرن پان پانس شوم بڈ و بال
قفل بستہ صندوق تراوم یتھ

ژهٔ یار دِمن غم ارد و یاو دِ بچوم
ورین کس مشکل مه داو دِ بچوم

نقیب قصهٔ خواجه زاده ہمین دِ بیان
اوریدن اجب اچ یکس معالجہ بیمار

ته نت سر زُ شمشیرِ ظلم و جفا	تمن ژهٔ ھٹنه تراوِت گیمت بیوفا
مهٔ پله چشموی وچھمه پت قتل عام	زوحشت ژُ سرتا پا لوزه ژام
کنن گوم ناگه صدای حزین	سَنن ہچھم ولنے گیاه ته سنیس غمین
ہتوم یام ون دِل قتیلس اندر	ہیم تام بر روی خواهر نظر
وُچھم ہیمرن گیمژن بغیراد	صند وفس لدت گرمهٔ اسپس سوار
پکت آیه ول ژایه در ملک شام	یه آسوم مهٔ دردِل ته ونومے تمام
وَن انومک مه ونومے ژهٔ فی الجمله حال	تجربیب ژهٔ مرده دتومے سوال
بحکمت ژهٔ ییدٕے یه بلراوهٔ ہن	کنیزاه ہنن زن کرت تھاوه ہن
ہنگه زن منگھم سروی سیم و زر	ته بخشی یمے ہت بہا لاے سر
ته بوزن طبیبن و لوم در جواب	بلے نه گلے گیاه چھو کارِ ثواب
خبر کنیهن آ نه ستین زوال	مرن چھوس ورن ہندوی ژهٔ محال
یمس تجربه یس کره ای جوان	زمه وار خونس ییون بے گمان
مهٔ طاقت چھو نه دست بحکمت دمه	بعمداً ہمه خونِ ناحق ذمه
یتوی ونتھه دامن ونت گو گره	دپن چھوس ہے افسوس ون کیاه کره
پریشان سٹھاه واره درمانده گوس	ازین کار زشتی بوشرمنده گوس

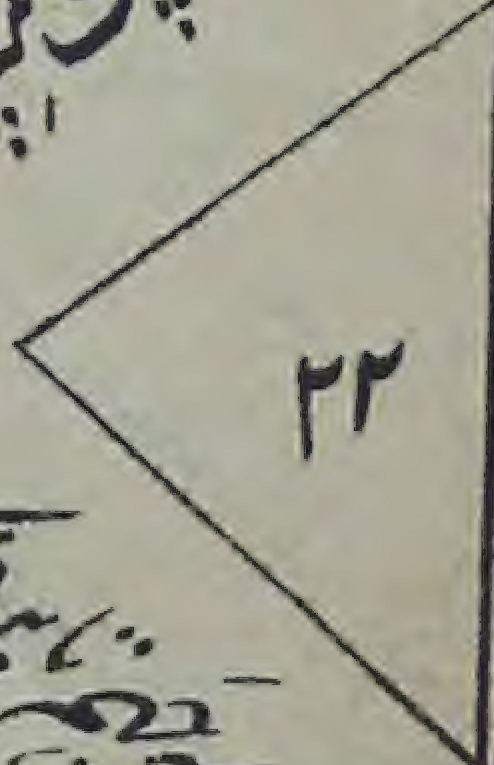
وتہت درا سے دُ وشوی کمر بستہ تر
چھاک مہوشا دل خوشا جان قرار
ھنگہ زخمنی تس ژہِ مرہم کرک
شفایاب یدوی سوبہ بے گمان
تو تامت گروٹ یہ تفصیل زر
سخن لوز تہن رٹ مۃ تفصیل مال
سوعرد جراح آو ہمرہ اسی
بکاروان سرای ژاوہ یامت اندر
ہمان دم زگوم آب تس شو کرن
دتہن بخیہ زخمن بتون لس دوا
چھوکن تس سرن زخمنی عرق بید
زعنبر دماغس معطّر کرن
دُوعرتبہ دوس تتر سو نیکو سیر
دُونتی وقتہ زخمن سوعرد نکو
ہمہ باوت کرن ئی خبردار چھوی

بمرد جراح واتہ ون دژ خبر
گمژ زخمی از خنجر زہر دار
دوادادنی تس ژہِ مرہم کرک
یہ کیتژاہ مہ چھوم نی دمے در زمان
یو تامت شفالبہ سو نیکو سیر
بیکبارگی وتھو بے قیل وقال
تہ چھاپر گمژ مردہ جان کیاہ لسے
کرن تس پری ویہ تامت نظر
سروپا تروتازہ لس روکرن
دوائیون یارب چھو چونوی شفا
تہکون بلہ دیون آسہ سو تہاوِ امید
زوسواس آسہ خستہ خاطر پھران
یوان اوس مہ سر ویہ تہر خنیر
متھان اوس مرہم کران شست وشو
بچون امسادوی پدیشہ درکار چھوی

زِ سرتا بپا گیہ چو بنہ وِ سہی
چھوکھن لبونہ مرہم تہِ زخمن دوا
دپوس مردِ جراحن ای نازنین
بلاشک چھہ ژھہ شکِ درِ عدلن
یہ بوزِت سو گلرِ وقدِ سیمبر
سو شب چوں یش قدرِ درایہ تمس
صبح پھولتہ کھوت آفتابِ جہان
مہِ از دل چھہ خواہان دحلوانت
یہ بوزِت بو سینوس ستھاہ شرمسار
ہران اَش گوشہن پٹ مہِ تھاوم گلہ
یہ کیشرِ امہِ آسوم پنون مال وزر
اوسے کِن ہرم ایژ شرمندگی
یہ زاری و جہت بیانہ سو روی نگار
اسون آس لونم مسہ غم مبر
قلمدانہ کاغذ دِم آنت مہِ حل

سِپن شاد و خرّم لبم فرہی
بخشن خداوندِ پاکن شفا
مبارک چھہ چھوی آفرین آفرین
بگرم آب کر شست وشوی بدن
زِ بس اخرمی وژنہ جامن اندر
فراحت فراغت وَن آیہ تمس
دوگانہ پرت چھم یگانہ ونان
زطبّاخ با نعمتہار چھہ زینت
وندس چھی بمیتہ چندس چھمنہ ہار
زِ شرمندگی ژامِ زن ژ کرزلہ
تہ درخرچِ مہر و سپون سر بسر
ون راوم ستم کرمژن بندگی
پریشان گیہ چھم دپان اَش مہ ہار
مہ ودیوت ول توِ زرانوژہ سر
خدا سخت کامن کری دوہ سہل

۲۱

بجللہ گرشفت آوہ پھیرتھ دوان
کلس یتھ غلامس تہوں خوانِ زر
دپون یتھ غلامس کنوی باشتاب
تتی یوت یہ تت یکزہ باصد خوشی
بیکبار گی ہت سوخدمت گذار
دپن چھوس خدایا بنت کیاہ مہ آم
گدایی کرن شیوہ آسوم نہ زاہ
اوشہ کنہ ہران بوس خونِ جگر
ہتہن دو گرہ و اتہن بام پے
کرتِ بند حجرک سودروانہ اوس
غلامس کن دپوہ ای خوش کلام
یہ بوزت غلامن پتھر خوانِ زر
وتہوراوش مہ رِویس گرم شست وشو
دپونم پریدو یہ ای نامور
بغرمودہ آن رشیدِ زمان
غلاماہ اکھا سیت ہت نوجوان
زرد بفت و اطلس ولت سر بسر
یمس نوجوانس سپن ہمرکاب
خبردار کرزہ سنہ کردن کشتی
پکان تہ چھکان اتش سہاہ دلفگار
ونت کس کہ آغہ سپنوس غلام
ون ازلقمہ جوتی پیم خواہ مخواہ
گموت لوچہ گردان سہاہ دربدر
پریروی بردر دو شتے نام گے
عروسانہ گویا متہن غازہ اوس
پتہر خوان تھو گرتھہ گرہ والسلام
تہوں تہ کرن سوی خانہ گذر
ہتہن مہوشی گوسہ خوان رو برو
موزر خوانچس کرس بو نظر
بیکبارہ گی کابسی تول مہ تھان

یه بوزت مه د پومن لو چهوس بخبر
بومنک جوانا ژه ماه تمام
بخنجر مه کړه کهنه ار جان هلاک
مه ونتم ژه کمه پوشه باغچ گلاب
مه ونتم ژه کمه چینچی سیه چهه هم
مه ونتم ژه کمه پوشه باغچی گلال
ژه کمه چویه بارچ سهی سرو ناز
مه ونتم ژه کمه دین باغچه انار
قسم چهوم بذات خداوند پاک
قسم چهوم مه چانه سرک ای پری
قسم چانه امه مه جبینک مه چهوم
قسم چهوم بمن هند ژه یس چون کمان
قسم چهوم ژه مه چشمه آهو مثال
قسم چهوم ژه یس ستة خنجر چهو تیز
قسم چهوم ژه یس خال رولیس اندر

ژه کس چهک ژه کم واتناوی خنجر
بسوداگری آمتون ملک شام
قسم چهوم بذات خداوند پاک
پمز چهک پتهر ته گمز گرد آب
ته باوم ته هادم مه تت پټ قسم
گمت گیا ژه چهی بدر کامل هلال
پتهر پمیرن چهک بسوز و گداز
پمز چهک پتهر بر سر خاک و خلد
کریم پیده آدم ز آب و زخاک
قسم چهوم تسند عم دژی بر تری
قسم امه رخ نازنینک مه چهوم
چهه تراوان د تهه تیر پاوان نشان
تمن پمتر نجلوت چهو حبشک بلال
پیې قتل مردم سهاه بر ستیز
خم و پیچ یس زلف مولیس اندر

17

شب آدا سپون صبح صادق پهول | گرت لبته صندوق بو سر مه تول
ز ظلمات لعل جهان تاب در او | ز نورش جهان مثل گلشن بناو
بیکبار دروازه آن حصار | موژهه رو کهه کرن هتو سر لو کاروبار
زستر تام صندوق والوم دوان | لدوم بو سر زین اسپ دوان
بیکباری ژاس در ملک شام | سرای اکس متر گرت بو مقام
باجرت مکاندار سیوت مه دیار | بعرصت نت اندر اراده کر قرار
ز صندوق کڈمی سه رشک قمر | باهسته ترادم سو بر فرش زر
گرڈهت می حکیمس ولوم سر بسر | حقیقت وتهن می آلوم سیم و زر
تمس پیه نظر یام بر بوے ناز | کدن ته آستین تام دست دراز
بخشم وقهر خسته چشمن خمار | دن گیاه سپون هیره بوون پر شرار
بیکبار گی دست جور و جفا | طبانچه دتن مے بباز و کشاد
سر و پامه گو گرزه چون برگ بید | ته روز مه از زندگانی امید
مه گو زان طبانچه جگر پاره پار | کتن درام آتش اوچهن ون خمار
نه وون نم بد روز حد بے شمار | پتن جهو سن مثن تا بروز شمار
بخاطر مه گو واره پاٹهن گمان | یمن مادوشن بابه وان آسه زان

ژہ ادہ میون چھوک چھس بو چانی قرار
وگرنہ ژہ نہ میون بو چانی نہ یار

مہ دیومس نہ فرمان تو کر ڈلہ
یتن گھور تھوک تتن بو تراوی کلہ

یہ بوزت خوشحالی گیس بے شمار
ملالی ژجس لوٹسہ دلنی قرار

بیکبار موز رن لب جان فزا
مشممنہ یہ چان جان نوازی بسہ راہ

دم آنت پوشاکا مہ رت از جرت
گرت مختہ لعل و جواہر جرت

ببازار بوز زدار یکبار دراس
زری جامہ گاران خریدار دراس

گہی شاد سپنوس وچھیت گہ ملول
یھوی نتہ یھوی چیز گرنا قبول

زنگارنگ جامہ بو آسوس انن
پری روی آسیم مہ پھیرت ونن

انن چھوکنہ کانہہ پارچا دل پسند
ہن چھوکنہ میونوی نہہ دردمند

گرٹھت بیہ یوان چھوس دوان چھیم ازا
یرٹھن کیہہ چھینہ چھم گرٹھان نارضا

دوسہ مرتبہ گرٹھتہ پھیرت بو آس
انن چھوس گرہ خوتہ گرہ نو لباس

یہ تس ہارہ کہتوٹارہ باجاہ و فر
تہ دربرتہ کر مہ ژل دردِ سر

سر و پا تمتہ مہ ولورت لباس
دوشن دل چوگل پھول ہنبر ژل ہراس

دوشے آسن یکن بیتھو بعیش تمام
بکوی فا یا بسوے حمام

چو سر وسہی پام استادہ گے
خرامان بحمام آمادہ گے

لوتہ پار چادم انت لوولہ
تہوی پار چادم مہ انت ضرور
بوسر بدن از گنافن ھک
مدہ بوس لاز فرشین زبان
ازان بعد دلوغم مہ بیترین زبان
پہون تن گلدستہ سر تا بہ
دنگ انمرنت کہ مہ فولش
تھی جای تہ پانہ مہوش پہ
دچھت تت عمارت کنوی فرش پہ

گندن شطرجب بے بعیش و سرور | رندن شوبہ آسون سو حشمت ضرور
بیتھی پیٹ گوڈ تہا اک دراز | دوہہ اکہ ونن چھم پری روی ناز
منقش مکاناہ وچھون از جرت | سروپاے لعل و جواہر مرت
تت اندر گرہت جای ماوای کرو | پنون رسم و آئین منتہ برپا کرو
بگرد آوری عکس تمکوی مہ ان | برابر مدور کرت وہرہ بون
ہنگہ زن ولس می برابر پیہ | منگہ یوت تت لوت قیمت پینہ
مہ یام از گل اندام لو زم کلام | بیک سال پہیورین لو شہرس تمام
وچھوم اک مکانا نہایت زبر | تموک عکس آنوم تولت سر بسر
وچھت تت کنوی خوش گیہ مہ جبین | کرن چھم خوشامد ستھاہ آفرین
وتوغ اک ساس مہ تومان زر | دلویم مکان ہن درنگی مہ گر
بیکبار اگر تھن مکانہ ہتوم | یہ اک ساس تومان زرتس دلوم
چو خورشید خد قد سر و روان | ہزبر دلاور چو ببر جوان
مزین بزینت سر و پا گرن | سو سیمین بدن از جواہر جرن
با جرت مکانداریسی دتنہ دیار | مروت مہ کر تہمتہ آسہم بکار
بیکبارہ گی ڈرھہ سو سر روان | بہ بیت الشرف آیہ یکجا دوان

یہ بوزت بو آمادہ چون شیر نر	کمر بستہ برجستہ با سیم و زر

بقیہ قصہ خواجہ زادہ یمن کہ بیان رفتن او بطرف قصر شاہ ملک شام و رسیدن او بدوکان جوہری و پارچہ فروش و خریدن پارچہ ہای زر و سوال کردن دوکاندار خواجہ زادہ یمن را بجہت ماندن مہمانی و تتمہ حالات

بیکبار سپدوس بذوق تمام
سبکرو و پہت گوس جون جانور
نظر واتہون ہمیہ تت کن دوان
دوکانا ملمع ہمہ از زر و جہوم
یہ تت والنی متریہ اندر جہان
بیہ خزد دیبا و زربفت اوس
زلمخواب و خارا برت وان تس
گرت کر سیہ آستہ تہ بے شما
سو بازرہ جو بازار بدل فقیر
دوکانسی بٹہی اک جوانا و جہوم

سوی قیصریہ شہی شہر شام
بسکد و کشادہ تہوت بال و پر
برابر تہہزر اوس تا آسمان
منقش مزین بجوہر و جہوم
سٹہاہ سیم و زر پارچہ پرنیان
یس آیا و توت لس بو ان ہفت اس
گمت حضرت حق مہربان لس
جرت باسہ تکیہ گہن مخبت مار
ترہی روشنی بو تہہ جہو روشن ضمیر
سہی سرو یا قد رعنا و جہوم

۲۵

[illegible]

سوٚ خوشنچوٚی تمِسٕنٛد وچھیت دِل اپھوٚم
خوشامدیہ کرِتھ بناں وٚکباب
ازاں بعد دپوٚنم زِ مطلب چھو کیاہ
مہ دپو مسن یہ پوشیدہ سِر سر بسر
کرِت لبستہ وستہ تِم یم آسِم بکار
دپوٚم تام تس نیکنامس کنوٚ سے
بہا تیہہ وٚمی کیاہ تہِ وَن مختصر
دپوٚم تمہ زِ سٕنی ٣ تومانِ طلاہ
بیکبار لگِ امی یہ قیمت تمام
لتسندِ غلامن علاوہ ازاں
یہ دستِ سخاوت وچھیت خوش سپوٚن
زِ از روزِ یت لوز میونوی کلام
بمہمان نوازی کری جان فدا
یہ لوزِت پنوٚن حال تس کن ووٚنم
گرِھت تس ونہ ئس مہِ خانچ قرار

پس و پیش دلکوی کدورت ژلوم
وُشادرام چھو یام شیرین شراب
نہ وَل وُن مہِ وُت رٹ درنگی سوا
یہ ستو مس تہ دتو مس انت مختصر
ہتہن آم بروٚنہہ کن مہِ خدمتگزار
سنخدان وتس خوشکلامس کنوی
نہایت تہ ونتم مہ اسے نامور
متاعوک بہادم مہ کردہ دلار
دتوم تس بمس اوس یت انتظام
دژم اشرفہ کہنہ سپن شادمان
نہکت رود یکبارہ گی می دپون
کمر لبستہ برجستہ روزی غلام
میتی چھوم ملاتن چھو قسمِ خدا
تناورنت لتس مہ باور انوم
وچھوم یا وچھن لنے چھہ آسن قرار

کنوی زن ژہ روز کہ مہ روز یا قرار
دلوم تمہ پری پیکری در جواب
بہ تنہائی من اندیشہ مہ کر
مہان حیلہ و تمہ بہ لاف و گزاف
دنون مہون یدوی کرک درگذر
مہ یا مت شراب سخن نوش کر
پس کوہ مغرب بسر آفتاب
زبھر و تہت دراس اندر زمان
دتھن اوس پھالو سودو کانسی
نظر یام از دور می کن پیس
بہت اوس بر کرسی زر ہیچو خور
کرت تھف بوتم نیکبختن دوان
قدم یامتھن نت عمارژ اندر
بہشتس ہشی می سو جایاو چہم
رنگ منیر رومالہ تراوت آویز

گر شہاہ ژی سوازاہ بسیر و شکار
ژہ چھی مرحبا چھوک ژہ مرد ثواب
یہ دفتر ژہ وٹ کر سخن مختصر
یہ گیاہ سادہ گی کرکھہ و عدس خلاف
ژہ می شن بوژی نش ژہنہ مختصر
سو شیرین کلامہ تسند گوش کر
پتھر پیو وست شب سپون کامیاب
بخواجہ سرای پیوس واتت دوان
وتھت منتظر بومہ مہمان نسی
سنتھاہ شاد مرگی مہ ڈیشت گیس
وتہت آومیکن بجاہ و بفر
بدولت سرائیوس اندر زمان
مہ ژانوم کرم وارہ ہر سو نظر
ڈلمع منقش کس سرو پا و چہوم
رفیقن راحت دشمنن کتو ستیز

۲۷

بهٔ یانت نظاره تسکین یم
منور کیه نقش پیٚن خاص و عام
زنور جمالش گو مجلس بلشمع
لستاران اندر بهٔ گوباو ماه
پأنی کلس صورت پان چشم وجاه
ژبرٕکی دولت ازس جام بم
ڈیٚشی ووٚسم و پانجرن کسم ووڈ

ونوقت پیش زن قیامت کیم حال
سٹهاه گوس بهوش ووٚد منه حال
پتهر پوس ته گوس ژ پایمال
وٕد خواجه پنٕز بخشن ووٚدان
ون سوی آن سرو رعنا جوان
ون وٕل تن یم گوٚره زٕ ژتن پیٚن
خطا کهنه پهوسنه چهوٚکیا آٹ دیون

ته بهوش سپنس مه رودمنه حال
تنم سوختہ شد صنم یاد نه
هران اُش وچهوم خواجهٕ نامور
شمع زن سپوٚن سوختہ هیز بوٚن
کوچهه منز هتم لس نازنین
تمن چشمِ بادامنی اُش تولم
سٹهاه بوسه تس مه جبنس دتم
پزر هس مے بز زهن گیلزٕ هاران اُتھن خو
پتن هیٚپ وتم مه اَت کیاه سبب
یه بوٗزت سوٚنی گوٚ خجستہ شعار
وتهت دراوچون سرو رعنا نبر
بصورت چو خورشید تابان بیه
چهوکر زهره سی نور لوتهه جبین
سه زن هیره بوٚن لختهٕ نورآس
اوبزان شبان زلف مارِ سیاه

پتهر پوس سپنوس سٹهاه پایمال
علاوہ ازان غم دلم شاد نه
بمخفی کران پاره پان جگر
طمع زن ته رود سنه اندر بدن
بوچهه زُج وچهت می لسند منه جبین
سو گلرخ لسندمی ته شبنم چهلوم
بنشر می تمس نازنینس ستم
ازان چهوس ته بالکل کران چهک چهوان
ودان لوتهه چهوک لوتهه چهی جان بلب
زگریه چهون رسنه ساعتناه قرار
پری پیکر ازاو هت خوب تر
بسیرت سرو پاسے زیبان بیه
مه تژهه وچهه منور رخ نازنین
به بختاوری گویا حورآس
رخ نازنینس پٹهن خواه مخواه

خوش آواز تمسنز تران دربدن | هراوت گران آسه کیتهاه مدن
نژان آسه یامت سه ماہِ تمام | گرژهان آس عاشق تمس پت غلام
پهران آسه یامت سیاه موی سر | گران عاشقن آس زیر و زبر
وچهیت نغمهٔ نازهٔ نازک بدن | سواندر تبسّم یه کوتاه ودن
بیکبار گوپیده می وجد و حال | سٹھاه کال از تحن آن نونهال
پتھ پیوس گل گوس گو یا بره | خطر گوم پیدا ایه واره مره
دلک از دارن تولت نیوس چل | گلت گوس وَن مابلون جهوم سهل
نتهن ترا ونس تم بفرش حریر | یتهن بوته می نش نتهن دلپذیر
شفق صبحگوی هل اداشب سپون | زرین پر کبوتر هوید اسپون
هنگه منگه بو از خواب بیدار گوس | ازان خواب مستی لوهشیار گوس
وچهم تم دو شے می لشه رو برو | هران مخته تت بی گران گفتگو
بو شرمنده پینوس ندامت شرم | ندامت سومی تا قیامت شرم
بجا بینه بالکل مه بنی چو اس | تره دوه گے یوتامت بهذا القیاس
بولا یعقل و مست آسوس گموت | زهستی سٹھاه پست آسوس گموت
شب چار مین سخت نندر پیم | سرو پای زن پیده هندر گیم

٢٩

ازین گفت گویان کرانم جدا

ولغ تی تغیرت انوغ بر زبان

[illegible]

ونهت د رهس همیی وشن نشن دوان
همس مهوشی کن لو سپنوس روان

بگرم آبه چهلتهن سر و پا تمام
کدان می قدم تهو بسیر و خرام

دتوم حلقهٔ در هتوم انتظار
گداوار کرمی هنا اک قرار

سهٹاه خوش سو مهوش سین ان احدا
وتهت آیه بی وایه قسم خدا

تهون بام دروازه یا ممت لوڅ اس
اندر کن سند رماله نش ست کراس

نظر بام لتس واره می کن پیر
قیامش بظاهر قیامت گیر

دپن چهم یه کیاه چهوی څه لومت ولغم
چهنو ممت څه کیاه چهوی منو ممت ونوم

تبسّم گهی گریه گاهی کرن
گهی خون از جوی چشمان هرن

همه بر غمم لو بر سیم څه بت جان کره
څه خوش روز ورنه لوڅی یه ونهه حره

یه لوزت گهورن ل مه تس تتا وه سر
وتوم سرگذشته بیون مختصر

کرت گوش مینوشه دپو نم جواب
ولن آسینه میونوی دلس اضطراب

هوس څه ی گموت آسه تمسند بدل
زوس مسل تس کن لو ناحق خجل

خصوصاڅه یله خواجه بخت اورن
نکو گوی خوشخوی نام آورن

رضامند کرنک نخورد و بنوشس
مزا آی لاگت اوی کن خموش

ته ما د صبا چهوی از چهوکت لو زمان
تمس خیره کهاون سو شوبه دوان

[illegible]

[illegible]

بمه دپومس سوطاقت بمه بالکل خپونه
نه توت چهوم مکاناه نه سقف وصحن
نه تیوتهه زیور وزر مهیا مه چهوم
نه فولاد پنجره تیوتهه شه نشین
دپوم نمه پری ویه اسے ناموس
عبادا دژه مانکنه میولوے اگر
زبهرتسلی آن بینک فن
انت حیله کیشراه بهانه ونان

یه شوبس نه کت جایه دپوتهیم انه
نه تنت شامیانه نه برد یمن کے
نه توتهه فرش لے خیمه وخرگاه مه چهوم
نه توتهن باغ نه تاک ولعل ونگین
مه گمهٔ هنی همت کم تموک غم ممبر
بوچانی ژه میولوے نه بار دگر
گرهت اڈو تهه بوس بهرت لوان
نژهت تن لو بژهه واره آسوش انان

بقیه قصه خواجه زادیمن دربیان آوردن دوکاندار قیصریه شهرشام
درکاشانه خود بطریق مهمانی وتتمه حالات میگوید

دونهه اگه سپدمی دلس انی خیال
پکان گوس تس کن بجاه وبغر
زدوکان تهت آوه آن نامدار
خوشامد برآمد کرت می ونون

گره خواجه آنن بوشیرت سوال
نکهه واتهن بیسه می کن نظر
دتهن لوسه ستوس بو اندره کنار
زصحت بدن واره پژ ژهنم نیون

۱۳۱

[illegible]

یَلہ تمَ یلانی وچھوس در جنون ‌ ‌ کلانی بیم زوِ علانی نمون

کرِتِ تہف مہِ چھوم تس بو چھوس در کنار ‌ ‌ سو در حالِ وحرِ چھوس بو اندرِ خمار

غرض واتہن بر درِ خانہ یوس ‌ ‌ سہٗہاہ مست و مدہوش و دیوانہ بوس

ہَنا ہوشیاری مہ پیدا گیم ‌ ‌ نظر بر رخِ یارِ جانی پیم

بو شرمندہ سپنوس تمِس کن وچھتھ ‌ ‌ مہ زن گیمہ ماری خجالت بو چھت

اَ وَ سےَ کِن مہ کِنہہ بونہ سامانہ بنز ‌ ‌ نہ مہمان نوازی ہندوی کانہہ ٹنز

زِ بے ادبی و بے شعوری تمام ‌ ‌ ہکن چھسنہَ و الِتِ نکھہ کانہہ کلام

بدل کرِ مہ اندیشہ ناپختہ خام ‌ ‌ اکِتِ کُن گرنھت روزنا وقتِ شام

اناں لعد بو کار سازی کرہ ‌ ‌ بمہمان بو مہمان نوازِی گرہ

وتھرِت در اس دردِل ہوی ہیت خیال ‌ ‌ مشتِ پیٹ واتوس بجائی محال

ترشھی ناسِنز آسہِ جای ستیز ‌ ‌ نہ جای نشستن نہ پای گریز

چواَبلہ ہیت گوس چھِ ل خرِ بگلِ ‌ ‌ نہ اندازہ عقل لنے تابِ دل

خبر چھینہ بالکل مہ چھوم ہمعنان ‌ ‌ زبردست آن خواجہِ قدردان

تہ آسوم نہ دھیان چھوس بو یوت پیٹھ ‌ ‌ ممرت بوس گومت نہ جان در گذر

دِیان چھوم یہ مردی چھِنہ بر سبیل ‌ ‌ ہنو ہرت بکفِ خاک مثلِ علیل

ویکن ولس چھوم بہوی اضطراب
بمنش عشرت ناز و طرب
[illegible]

دتو ہمہ پر کردہ پیالا چھوے
سکر واندر ژاس چھوں شیر تر
دزاں آس نگارنگ شمع و چراغ
سو خانہ و چھوم چوں بہشت برین
اویزاں چھوم جابجا قفس زر
خوش الحان بلبل دلافروز آس
کراں فاختہ آس کو کو متم
بذکر خدا بے سرے جانور
وچھوم بوستانا پراز نو بہار
ملوکانہ بیہ کر تہہ تت فرش زر
بیہ ناگہ چشما پراز آب اوس
مغنی اتہن کت متہن آس ساز
کمر بستہ استادہ خدمتگزار
پسندی دلس بوم در دل فراق
کہوں چھوس بو حسرت کمک زال گلس

ترم فسکرہ تی بو شرابا چھوے
کرم سو لبو جابجا تت نظر
تماشا و چھوم نت ملاگت اباغ
مکاں فرش از ردای مہین
تہوت تت اندر خوشنما جانور
پرن پٹ تہوت پر کراں سوز آس
پراں قمر حق سرہ صبح و شام
تہوت سر لسبر پٹ پرن آس پر
اویزاں لنجن پنجہ دت جانوار
تہرن پٹ پراں ذکر حق جانور
بہشتیچہ نیہ متن سوتا لال اوس
گہی جنگہ ہت تم گہے لیے نواز
خبردار استادہ وزت ہشار
وچھوم سوتہ دراں مجلس طمطراق
سو مہماں تراوت کنوی ان ژلس

[illegible]

۳۳

[illegible]

به تندي كړت ترش رومي ولون
تهو د تهن ژه آنت مه مهمان گره
بهشت نگ تس گرځغه ضيافت يخ
يه بوزت بوشرمنده سپنوس شهاه
وليكن اسون آ ده تس دلبري
دپن چهم ون دل وت درنگي مه كر
بشايان ژه مهمانتي برملا
كر وك واره سيراب هم از شراب
ملوكانه ولزك ژه خلعت ببر
يس بو تهه سپك سپنه رضامند شاد
يس يت آسه لايق موافق نژهه
بدينار و درهم ژه راضي گرك
انون دلبري خواجه نازنين
بعشرت نمس سيت شب درگذار
يه بوزت شهاه شادماني گيم

ژهنت را ورت رسم وآئين پنون
سوتراوت ژ لك پنه زوره وره
بهشت پرده با صد لطافت انم
پراكنده درمانده سپنوس شهاه
پري پيكري ياكه جادو گري
بخدمتگري كرژه بسته كمر
عجب كباه چهو از كريمن سر فدا
رضامنده واره بنان د كباب
بحسن خلق تاج تهوزك بسر
سوتهه سپيٹ ر ٹزن بدست مراد
ته تس د يزه خفه لو تهنه بالكل گژهه
بخوبي ژه مهمان نوازي كرك
بخلوت تهه ست پنون همنشين
كره نه ميه تهه ببالاي سر
نوي پيده ون زندگاني گيم

دزہ وَن تہوم شمع می جا بجار
نجد ہمتگری ہا پنہ رُود س بہا

ضیافت کہتھ چوکہ تازہ شراب
ہنا کرکہہ رغبت بنان و کباب

سپن یام فارغ زخوردو زنوش
سپن گرم مجلس تہ آیہ بگوش

مغنی اتھن کت ہتھن ساز اس
کران تم ستہ ہا غمزہ و ناز اس

سہ مہتاب بیتاب و زہرہ زود تر
متہرت غازہ تازہ کرن موی سر

رگیون ہا پنہ تمہ ہتو بناز و ادا
نوان مطلب و پے بیہ برمدا

تسنزی خوش آواز یا مرت کنن
گیمتہ بیم آتھر آمن پنن

پتھر پوس تہ گوس قالب تہی
بیک آن سگون جان بہ برلب سہی

یو تامت کبوتر پرن کڈتھ اش
نر از قفس درا و لاگت قلاش

او تامت لو بسہ ہوش ہیو یت پتھر
ستو من ستہ ہا چھوس گمت بیخبر

بیکبار بیدار سپنوس زخواب
مہ ذاگگ ہتو کتو چہورا تک حباب

وتہت آس یک سومہ تراوم نظر
باہستہ تت کن گرم سے گذر

جوانا و چہوم نازک و نازنین
مرت گو متون ہت نا نا حسین

ولت در گلیمی ملت ریہ و سنگاک
ترٹت سر زخنجر چھیہ کرمرت ہلاک

اچھو یا تہتھن و چھیہ تہند و یہ حال
مرت گوس کل زن ہرت پایمال

۳۵

یوتان دور کوچم تو نامس نظر
خو چھس گرژھہ پیغام یا بوی وتن
زِ جرت ہیابن لبِ حسرت انون
یہ بوزِت دپوس قوا چھی درجواب
ون یہون آنون تہ چھوی بہ تو اب
سکوومہ نش یہ وہ بوزت غلام
خوجہ ہنز مہ نش وت ون سلام

مہ تھاوِت انی او سوٗ تراوِن انزر
زعفرانہ بستہ آزاد گوس
وچھت تن نش ظنی گوی نش دلگیس
لب بوی ہچم مجلام ازان ہر زار
درختان پریہو ہ یہ گذار
ہشتن طاق تت پرتو یہ آفتاب
چوشہ وی طرف تن بکمال جواب

چھہ کم یم چھہ از تیغ گیمت ہلاک
دیم تم تمی یم دو شے نابکار
ازان لعدتس می کرم التماس
ژہ ماچھی خبر دلربا یس ییم
ژہ ماچھی خبر یس مہ آرامِ دل
ژہ ماچھی خبر سروِ رعنا جوان
ژہ ماچھی خبر دلبرِ نازنین
ژھہنہ ینہ گیم تنہ تنی نار چھوم
دیم تم یہ بوزِت مہ گرژھہ دلفگار
سوبرازان ژہ چھی ژی نہ تمسند خیال
ون وُت یک مہ سیتس مہ کر گفتگو
یہ بوزِت تمس سیت ترا وُم قدم
وچھوم اک مہ میدان کھول تہ کران
حویلا وچھوم بڈ کلا یا بلند
تث ہمسایہ بنہ مسجد ادلنواز

ولت وہ ملت یم دو شے روبخاک
گمت آسہ مہ ہر ویٔی خنجر گذار
پران تہ کھوٗن ہوٗس تس بتقیاس
دلکھہ دت ہوازن وُ ٹہت کت گیم
گیم تراو تھن تھاوہ تھن پابگل
زوس تیر دت جی تم جم از کمان
گیا آسمان یا بزیر از زمین
للاوُن ژلھوٗن مہ گب بار چھوم
ونے تمسنزی شیچھہ مہ کر گریہ زار
سوگاران ژہ چھی ژی چھو تمسند ملال
بہمت ہمت نت تمس روبرو
دورگی تو لمہ رنج والم
وچھن اوستس نت بچشم نیاز
اویزان کوہ کاف ن ورمند
خدائی گراک برائے نماز

٣٦

بزیور مزیّن سرو پا کرت
هٹهٔ لعل ترٹ از جواهر حرت

باین حشم و جاه و باین کر و فر
پتهن بلٹهه می نش سه رشک قمر

پرن ته کهوَرن چهم پوان بیشمار
هرن آش بو چهوس حهم کران زاره پار

مهٔ پت راوهٔ اوت جوانی پنن
بغیرت یه تاب و توانی پنن

مهٔ پت راے کرت تی مشمنه مهٔ زاه
مهٔ لادن تهوت کر تهه دادن دوا

یه زر بیه ته خرچ مهٔ پت سر بسر
خدائت دی رت جزاعم بسر

بیکباره گی خواجهٔ پادشاه
پتهن پو پتهن ژه لوسو می کو دلربا

بانبار می پٹ کرن زر نثار
دپن چهوم سپن بر سر زین سوار

سبکر وازین شهر پد رود کر
تیاری براهِ سفر زود کر

بیکبار وزهه می نشه در زمان
سو خورشید برقع ته ماه جهان

ذزم تهف مهٔ تس دامنس باشتاب
گیتی رته پتے در اس باضطراب

ونوم تس نیون لاگتهن روبرو
سنهون دلس خوش یوان گفتگو

هنگه زن بو ظالم ستمگار درس
زنگه اکه عذابس گرفتار آس

زتس مازهٔ کهنه کتو چهوا ایمان گمت
زتس مازه سپی اوس یکسان گمت

دپاتهم زخنجر کرم هلاک
کفن و لتهه شیرم دفن زیر خاک

[illegible]

بنیاه زاوُن کیاه یه جهک ناصواب
ازان لعد کرمس یه التماس
وجهن کیاه یه جهوس پت جهونه باوِر
دِیوم پهیر تهن مه باین جاه و فر
وتهت دراے چون جالوزِ پر کشاد
تِتهن مے ونون بتهو دوباره تمس
جمع گیمت تنی سری خاص و عام
مِمه وت کرڈرک تس نگارس کنوی
وتهت میمتهت خاک شرمنده لی
وَدن تهرِوَن بوس دَر روز و شب
شُمه رنهه گے تیهی پٹ پت کن ادا
لُجم لگ ستهاه بیقراری توجم
چهل روز آسوس موت بیقرار
دوهه خوته دومه گبو ستهاه بار پیوم
بیکهفته رو دمنه کانهه حال و هوش

تهوست یه جهی ون کتهن بند جواب
ترن جهومنه هرگز بفکر و قیاس
پرَوی جهیا غلط یاته وَنتم خبر
زبان وٹ ازین گفتگو درگذر
بووانوسنه هرگز بحرف مراد
پران پت کرن زاره پاره تمس
ستهاه اوس خلقن منددی ازدحام
تمس گلزخن دلقرارس کنوی
اندزراس درخانهٔ بنده گی
زوحشت یوان جان آسوم بلب
یوان کانهه وجهومنه اجهو جز خدا
گناه گیمه غلبه عناصر ڈ جهم
دِل اوس پومت للهون مه نار
وجهون روی دلبر مه دشوار گوم
نه بنیازه چشمه نه شنوامه گوش

سنهاکال گشت حسن بعد باں آس
دور یا کموت از روزن ان باں آس

جنازه پرت واره با انتظام
چهو در باغ یس حرمنی هند مزار
گلاک چهو پیس تت میان صحن
وصیت تستر آنه بو در عمل
هنگه زن ندی آسه آن دلربا
دس شیر و شربت معالجه کرس
خوجن نیوس یت بو بباغ حرام
هنر ور حکیما انوک در زمان
نبض یا متهین وچهیه مه تم تیز تر
دو وقتی متغر مه شربت چهیم
بروز چهارم مه پهیر دم حواس
مؤر هت دو شے چشمه تراوم نظر
انت شیر و شربت مه ها وان بلیم
مه کن وچهیته هاران چهه خون جگر
کرن چهیم مه خدمت چهو خدمت گذار

کرت گل تولت آن ان بعد شام
تتوی وا تنها وزن سو خدمت گذار
بیو شید تت تل سو کرزن دفن
پهرا زاره نه تهسند کرانت بدل
تولت یورانزن بهاس خدا
زلم هول از دل بو لولا برس
خداین کرچهس بو لفضل و کرم
بحکمت سو مشهور بو در جهان
معالجه کرن چهوم بضعف جگر
تره دو مه کرچهته کم زیاده حتی کیم
بچن چهوم نه چهو منه بلکه بالکل قیاس
بیالین بهت وچهیه رشک قمر
روپیه دستوی می سو چاوان بیم
پتوس یت چهنه زن مخته تراوان تهر
مه کن وچهیته چهسنه یوانی قرار

٣٩

یہ بوزن یمہ لو مس ودینی بوا
دم انت یہ ٹھاوی فقرن روا
سو فاجہ سرائے گو وانت ورزمان
ژھہن خزالی ٹھاہ بو دلاور جوان

وچہن اش کیوی پیدہ گو می اس
اچھن کت ژھہن کوزہ کوکن
اتکو نیت کڈان پن کرس لادہ لا
ژھہن مہ تہ بوزن چہو کیاہ نت ببر
سلان تمہ چھٹ دو تو لعب
پیہو اوس تبہ سر نبہ کن

۴۰

بورو زے ہمیشہ زۂ خدمتگزار
چہ وسے تا ابد ورتہ سلامت غلام
زۂ یت بو فقیری ہمہ روز و شب
و ئے پرز بو چہ ئس دختر بادشاہ
اچہ ئس ہندہ مہ چہوک گاش ویدن اندر
مہ وتوئم دوہے چن صراحی شراب
بلہو و لعب می خوشحالی کرن
حجک آسہ دوہہ بوز ژھٹرت کلام
گرہھت اک زۂ دوہہ می سیون ولقرار
پیم رٹ چہس نیٹ مہ سر وپاگیم
وچہت حال میونوے سو خواجہ سرا
تمس اوس اک رہبر اپر خمار
گرہھت تس ونون حال میون سر بسر
گرہھت تس زنت دس انت کو کنار
یہ بوزن سو خواجہ سراے نامور

گتہ گاش میونوے ہٹک مختہ ہار
مبر غم یہ زہٹرت ونوم واسلام
تو تا امت یو تان جان واتم بلب
کنیزاہ ولے چان چہس خواہ مخواہ
مہ کر فاش ونہ مے سخن مختصر
دتون کہن مہ دم پختہ نان وکباب
زشوخی ستہاہ لاابالی کرن
شراب اوس کرمت تمامو حرام
شرابہ چیتہ رست یوان نہ قرار
سکہ پیدہ گو سنحت نیندر پیم
سپن گیر آرام چہو سنہ زراہ
شب و روز سوی بو چون کرکنار
پر زہھت ولو سہ تمہ ژرحہ برت مختصر
تہ چیت تس ژلہ جل شراب خمار
وتھت آوہ ول می ون ژھہ خبر

گٔنِن یام تَس گو یہ میولُنی وُنُن | بگریہ بیان کرنہ واقع پنُون
چو ابرِ بہاری کرن گریہ زار | تہٕ ڈلشت یمہ سینُو سٹھاہ دل فگار
پتھر بیٹھہ تہٕ میٹھہ راوِت سخن | پنُون حال چھیم زیٹھہ راوِت وُنن
ہنر ورِ یمہ استادِ یس چھوم عزیز | بخدمت گری چھیس بو تمسنٕز کنیز
یتیما چھُس تم رژھمتن خورد سال | ہلی کیاہ وُنِت کتھ بحسن و جمال
سُوگو سوی لکھوت یُس شِہ نامہ نگار | لدِی یم ژٕہ لعل و گہر بے شمار
بوچھس سی معین شہ میولُنی چھو حال | پمٕژ چھیس پتھر تہٕ گمژ پایمال
ورِہہ گرفتہ استادِ عالی گہر | دوان چھوم یمہ دینار اکھ مختصر
بتہ پرون ملدار کہنہ پوشاک | دوان چھوم دیان چھس وسہ زیرِ خاک
یمس ش یہ از زر لوانی یمہ چھوم | تہٕ استاد پانس لوانی یمہ چھوم
یمہ گو یام تمسند کلامہ بگوش | خدا چھوم گواہ دانہ رود یمہ ہوش
سُنِت گوم تمسند ولُون در بدن | بنِت آوہ لیس سعی چھو آخرِ ودن
ازان بعد و گو مس یمہ کر آشکار | نگاژی کڈن شیرہ کو کنار
دپوم تمہ تہٕ زنانہ چھیم سوی ہنر | ز استاد ہچھمت تہٕ چھوم سر بسر
دپوم خواجسی وُل شِہ ان گو کن | دِہ امسی کڈن شیرہ آہنہ تن

از خود
سوداگر بیا لو از یس وننہ ورو [illegible]
[illegible]

[illegible]

نحو از باغبان تت گران محم
نهای گران ساس نو مان دز
چهوم او یمن بو باغ نهار
طے چهوم ... گهمہ دیار
طے دلس ... کال غم
ووں معجزہ ... نو مان در
ولہتہ موتم درن ساسی نومان
گران اسی درباغ ... ولہار
نو الکت ... اسن نهار
سهاه کال زن حال گو درگذر
بیمش و بتشرت بجاه و بنو
تشبہ الہ بو شکش ... قہال
چهوم بستہ ... اندر ملال
پہ پرژهم ... کیاه چین بر جبین
پھرت ... فرد برزمین
تہ بورزت دیوم نقش ...
وبغانہ گومت بو در اضطراب

ضرورت پوان یو یمک بے محل ۔ وتهہ تت گرهت آسہ آنان تہ جل
سو گو سوی یمیس نش گژهتہ انهہ مال ۔ تہ نت تس سر یو سپنما خیال
رفیقا مہ آسوم بیہ مختصر ۔ نقیبا مہ زن جان جسمس اندر
یوان گهہ مہ نش ابو سو میو نوی عزیز ۔ ژهت تت گرهن بیبہ گہ چون کنیز
سو خوا جہ سرا دایہ نامور ۔ بران حال واقف بیہ سر بسر
سٹهاه کال زن حال گو درگذر ۔ محبت دلک اوس باهم دگر
یوان یل یہ یوہ دلکو بے قرار ۔ ادب بور چهانی چو خدمت گذار
تہ کاهہ یونہ واقف اسہ ون سرن ۔ مگر سوی بسند نوردو شهون گرن
شبہ اکہ سو بے تاب گو مست و چهوم ۔ پریشان بگرداب پیو مت و چهوم
پرژهوم تس سبب کیاه چهوی ناژیت ۔ گموت چهوک غمنین کیازہ چین بر جبین
دپوم تم بنز می مہ اندر جواب ۔ دلنے پزانے ژیہ کیاه اضطراب
چهو باغاه عجب بر کنار شہر ۔ بچشمت بمیان تت بهشتی نهر
هنگہ پهیرنہ درجهان سر بسر ۔ تت هو بیاک باغا بیا در نظر
همیشہ چهو پھلون سو چون نوبهار ۔ بگردش لهر سو چهہ تت جو بیار
چهو ترن ساسنی مهرنی در خرید ۔ گمت چهوس موپن ناو باغی سعید

بخشمس مه خلعت ولومس مه بر | پہلو مژھ ساہش تھوم تازه تر
گران آسه در نغمه ناز و ادا | مران آس کتیاه بپایش فدا
ستھاہ شب بعیش وطرب در گذر | تمس سیت کرمی بجاه ولعز
ز آواز شیرین آن نازنین | دفھون پوان جانور برزمین
شبه اکه سه میانی دلک راز دار | گموت اوس جای دگر شب گذار
مه خواجه سر ایس ونوم در زمان | انت دم مه ولول پنون یار جان
دپوم تم عفو کر مه چھوم درد سر | ھکان چھو سنه نیرت نو بالکل نر
پس انگه بودر ایس سر خود بروں | بطلب د لا آرام لاگت جنون
وچھوم باعث اندر سو جانگ عزیز | تمسخر کران باخریده کنیز
دوشے آسه تم عشقبازی کران | بخلوت پنن کارسازی کران
پیک بام از ار دورمی کن نظر | گیک باخت عقل و هنر سر بسر
وتھت گے تم از یلد گرد ور دور | وچھوم پانه چشمو تهندوی قصور
جوان از جہالت سپون بر خمار | وتھت بیو تھه د امن وٹ ت در کنار
کرن نه مه سیتن ھتھن گفتگو | پھرن بو تهه ته کت بو کران روبرو
ز دل حرف بیم وچے ویاد نار | چھلت هتو نه یکبار د تو نم دعا

۴۳

قدم تام ژانوم مه در لو بهار
بغرش فراغت لصد آرزو
کھتھن ہیمیتن آس نان و کباب
بھت وره چھس ژوره کرتھن قرار
مه رُود منه طاقت بر فتار پا
ڈلوم دل ژلوم آه نیرت نبر
گیه ته پیه در پراگندگی
پیه تس نظر می گیه لاجواب
و تھت تمه دژن تس جوانس خبر
ز شرمندگی چھوم کران زاره پار
سُو خنجر مه بر پشت و پہلو پیم
گیس ژر بو بے خود پیس بو پتھر
تل آیس بو در ہوش ژان زخم تیغ
خبر چھمنه کم توجبه بو بے خبر
و نیہ اس مه زندگانی بکام

زه دلبر و چھم کرته یکجا قرار
تھوت ووی بر رو کران گفتگو
چھتھن ہیمیتن بیه لبالب شراب
و چھن چھس ہیندوی یی بوس و کنار
لیاقت نه گفتاره چھی بالکلار
تمس بد تمیزی کنیزی خبر
ژن ہمٹ ژن کاژ شرمندگی
ہٹس پوین گنڈته متھوس جوان شراب
و چھت تس مه کن سٹین نه یرو زبر
مه بوز منه سینوم سُو خنجر گذار
ژٹت تت سوئی دست و بازو گیم
غرق گیه در خون ز پا تا بسر
یل و چھمک کران ژی فغان و دریغ
کرت لسته تراوس حنند و قس اندر
ژه یت پوک تھاوت مه گوہم غلام

الونم ہمہ برونہہ کن کباب و طعام	ونونم پیون سرگذشتہ تمام
بعیش و بعشرت بلہو و لعب	گران گفتگو رود تا نصف شب

بقیہ قصہ خواجہ زادہ یمن کہ بدرویشان میگوید و شاہ قسطنطنیہ بشنود و دستان دختر شاہ شام کہ با خواجہ گوید و بیان گریختن خواجہ زادہ یمن و دختر شاہ شام و گم شدن راہ اوشان را و غیب شدن دختر شاہ شام از خواجہ زادہ یمن و جستجو کردن خواجہ زادہ مطلوب خود و نیافتن او را و رسیدن او بخدمت درویشان و اشارہ کردن او و در رفتن شہر روم کہ انجا مراد و مطلب تو برآید و آمدن خواجہ زادہ در قسطنطنیہ و رسیدن او و بستہ درویش در مقبرہ گاہ قسطنطنیہ میگوید

زبرقع نبردرایہ ماہ مہر	وتہت سو ہوش ہبار دگر
کلاہ دت تہنہ تہنہ سپاہ حرب	گرتھت آیہ لاگت صلاح سلب
جرت لعل و جوہر بہ تیغ و تبر	گرت ختم ردانہ از پا بسر
صلاح وسلب گنڈزہ چون پہلوان	و نون می درنگی ہمہ گرای جوان
گورن کہت دو شے سپدہ و لول سوار	تہ لوزت کمر بستہ سپدوس تیار
جر روز نہ کالنہ از خواص و عام	نبردرا ہے یکبار از شہر شام
دجہن گہہ کہوربی راہ بی خبر	تہکن پہ یکت گی دوان زود تر

۴۵

یوان وت نه لوت پهیر نس وار چهو
اوسے کن بخدمت مه چهوم التماس
بزیر درخت کرزه ساعتها قرار
تو تامت رشه بهه واره آرام کر
بو بوتو ونت در اس تس نش چهو شیر
یکت آسه واپس گرزهت دربلا
یتن آسه روزت سه رشک قمر
تولت مرزه مرزهم تر پر اکنده گوس
دچهن ته کهورن دوانی لو چهوس
ہے افسوس راوم مه آرام جان
ہے افسوس گروی یه نازک بدن
ہے افسوس تس رست ہمینه قرار
ہے افسوس بیکیاه مه آسوم نصیب
ہے افسوس کنه بولبن دلربا
تیتهی رپٹ ناله دوانی بو گوس
ازان بعد درد دل گیم مه راسے
خبر چهاپتے ما تیهن کاهه زلس

پر ژهو کس گرژهن دور دشوار چهو
یوان عقل می چهم یوان در قیاس
مروت سو می چهم رته همت مه هار
یو تامت لو آلنے وتهه هنر خبر
کمر بسته برجسته لاگت دلیر
تهکلت پیوس ته گوس زر مبتلا
تتن یت وچهمه نه بسیار دگر
نهایت بودرمانده شرمنده گوس
زدر دفراقش روانی لو چهوس
گیم غریب دید و عیان و بیان
گیم کت نیم کم سو در عدن
مرزمی ایم ته کرژهم دل افگار
مه دلبر زلوم دور رود س غریب
پتے بو همس ووت بشام و صبا
خط کهیو مه مسند تیهر بت بو پیوس
چهو مشکل کشا وقت مشکل خدای
خطا گوم پانے بو ناحق ڈلس

قسم چھُوم ژٕہ یِم چشمہ چھی آبدار
قسم چھُوم ژٕہ یِس سینہ خنجر صفا
قسم چھُوم ژٕہ یِس روی رشکِ قمر
قسم چھُوم ژٕہ یِم وُٹھہ ژٕ برگِ گلاب
قسم چھُوم ژٕہ دُر دانہ اندر دہان
قسم چھُوم ژٕہ یِمہ دین ژٕہ آمِت پھلِت
قسم چھُوم تسند یِم ژٕہ دِتوتھے تھزر
پنون یان ژٕ یِ پٔت کرن وَن فدا
ییوی وُنِہہ دِ تومی پنون یان درِت
کلن بِہِت تسنزی دٔوانہ ضمہ یان
بدامانِ کوہ یام وانِت لُو پیوس
جماعتھاہ وچھم زاہدن ہنز بِہِت
بِہِت بر سجادُہ عبادت تمام
پرژھوک حی گموت کیازہ آوارہ چھو
پنون حال باوم تمن سر بسر
تہ بوزِت تمو ونوم پھیرت جواب
تھہر پٔٹ ژٕہ بادام پھلمِت تیٔ
شوبان دُون رخن منز بمہر و وفا
برابر کرِت اڈ ژٕہ سیب ثمر
تروتازہ از پرتوی آفتاب
قسم چھُوم یِمہ یِس ژٕ یِ چھُو شیرین زبان
چھژٕن تھاوِمِت باغبانن چھلِت
قسم چھُوم تسند یِم ژٕہ بخشوتی بنزر
جدائی ذراچان قسم خدا
لٔہس گرنِشہ ژٕہ ہا تام پانٔنے عمرِت
بلون چھُوم یِمہ مشکل ژٕلوم یارِ جان
وتِھہت تھدا اکِ کُن بچائی بو گوس
بذکرِ الٰہی چھہ آمِت چھوت
تلاوت قرآن تم کران صبح و شام
کھٔندی فراقہ جگر پارٕ چھُوک
لبِت بازِ راوم سخن مختصر
عمر کانہہ غماتہ یِمہ کر اضطراب

۷۸

فنا في الله اده ژي لک بے گمان
منهن دم گوهي کم زبان وبيان
بقا بالله يا مرت ژه پينک قوي
تماشاڻه بيشک پهل نو نوي

يه آزاد بخشن سروے کر بگوش
پنهون مٹ ونن تس سين شرعمين
بذکر الٰهی کرن تر زبان
الٰهی ژه پرت کالسه هند دستگير
ولو حنفيو کر سخن در نوشت
کريمازه کرتم کرم بر کرم
گناهو برت چهوس کرم کار بد
دلس منتر تولم کيت باطل خيال
وناوان سٹهاه لوکني هنر کرم
اتهو کار بدمي کرم بے شمار
کهور وکن پکوس بو براه خطا
رحم مي کرم چهوک ژه بيشک رحيم
چهو سوي بس دوش عالمن منتر مدا
دو شهون گرن منتر سو ياري کرم
ولو حنفيو دور غفلت ژه کر
مه کرتار بالکل ژه همت مه هار

ودن آستة دانه رود سنه هوش
دتهن دک اتهه تم تهون برجبين
بشکر الٰهي تهون خوش دهان
چهه محتاج ژي کن گدا وامير
ز درويش ديگر ژه ون سرگذشت
يتيمه نتم درد و رنج والم
کرم کبر تهاوم مه دردل حسد
يه بو غير شرعي ته زانوم جلال
ژرم دن لوکن باز پانس ژرم
کتهو وانتاوم مه خلقن آزار
بخشتم برحمت ته کرتم عطا
وسيله مه انومے رسول کريم
رسالت پناه کياه رسول خدا
بهر وقت غم غمگساري کرم
ز درويش ديگر ژه دفتر بوزر
صلاح و سلب گنڈته ول گرقصه تيار

كاشر منطق الطير

تصنيف مومن صاحب

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وپ تس یُس چھو سلطانِ ازل	اولینس تہ آخرینس سوی اول
مالک بازار در و دیوار سوی	فکر کرت وارہ وُچھہ گلکار سوی
اندرہ نیرہ ہیرہ بُن وُچھتن کنوی	پردہ ژٹتِ جلوہ دت چھوی سُی نبوی
کُنت کنزاً آسو خزانہ کھٹتِ	عشقہ سیتی دراو نن پردہ ژٹتِ

این حدیثِ قدسی ست

قال تعالیٰ کُنتُ کنزاً مخفیاً فحبت ان اعرف فخلقتُ الخلق فاعرف برواہ البیہقی و ابن ماجہ

وارہ وُچھتن کانہ چھو ما بیگانہ تہ	سوی چھو ما کاسعی چھو صاحب خانہ تہ
سوی چھو یوسف سوی چھو در بتخانہ تہ	سوی چھو شمع سوی وُچھوم پروانہ تہ
یس اکِس گو صاف آئینہ خانہ تہ	وصلکہ وانس گز ہیس یکسیانہ تہ

خطاب با مرغ ہدہد

مرحبا ای ہدہد ای جانانِ ما	مرحبا ای ہدہد ای سامانِ ما
مرحبا ای ہدہد ہمرازِ ما	مرحبا ای ہدہد انبازِ ما
مرحبا ای ہدہد تدبیرِ ما	مرحبا ای ہدہد ہمسیرِ ما

مرحبا ای ہدہد ماہ تبریز رو

مرحبا ای ہدہد ماہ الٰہی رو

مرحبا ای ہدہد خوش نغمہ خوانِ ما

مرحبا ای ہدہد خوش روی ما

مرحبا ای ہدہد ہشیار روان

مرحبا ای ہدہد بیدار روان

مرحبا ای ہدہد آغاز خوش

مرحبا ای ہدہد آواز خوش

مرحبا ای خسرو ہر جانور

مرحبا ای سرور ہر جانور

با سلیمان جہان چھی معرفت

کس چھو طاقت کرہ ثنی صفت

قصہ با القصہ و لول ژنی ...

خنج قصہ حضرت سلیمانس دوژ

جمع سپدن مرغانِ جہان

در آغاز داستان منطق الطیر

قصہ طیور ہمانہ در بیان

پیٹھ کم جمع مرغانِ جہان

جمع سپدت سارِ دی موجودہ رازو

یار زوالی لگ وننہ اس کیاہ کرو

تعداد ایکہزار

(مطبوعہ کریمی ... باہتمام ...)

الجوشش عشق ۾ سهماه جيم پرزن
بجا تحمل چھوس دو والي نالهزار
اني عشق ۾ هئا و مزا اختيار
تحن خوش بايت لگ دني آواز خوش عشق
بس نا مرد و كرن آغاز عشق
عشقني كي ب آ ... سهي پر زبان
او بلبل مست پايت نالهدون

چھوم اگھوت جگر بس کباب
ناچھمنه جر خو نبي کرم شراب
چھمنه جر عشقني کرم کباب
چھم سهماه شادي ديوان زردي دوست
چھوس اگر هان نر مست ديوان جهيم دوست بوبي
چھوم مرام بجين سهماه کرمت آ
کرمز ربيس سهماه مسند بزد و زر

۲

پرت شهر سن بنوبنوي چھوي پادشاه
ڏيکهه ساروي جهي جهان اسن پيش ويس
ناله ديوان آهن ساري در فراق
پادشه چھوي سارني آسان شفيق
عالماه ته عادلاه گرڻه پادشاه
گي وتهت ٻم جانور ته بيگمان
هدهدي لاگت تي آسوي خموش
هدهدن ڏيوني ٻمن بي مگر چھوس
چھوم سفر کرمت ۾ واراه سالها
باسليمان چھوس بو آسموت همرکاب
وادين هانز چھيم خبر ۾ سربسر
يُد بيو توه سيدو بو رهنما
بيدو لي تو هه پور عشق چھو بخلاف
بوز پامت جانوار و بيوک ڏر
چھونه کا نه آسه پادشه گي مبتلا
سارني چھوي کس اسن ساري بيگيس
گرکهه شاه زمانڈ لس بهي ته اتفاق
پادشاهاوان چھوي رسم و طريق
همرکاب تس آسهو مثل سپاه
جاپه اکس بيٹ گرهتت جمله آن
بعده تت مجلسه هنز آسن جوش
ريب کنهه زاني نه بو با فخر چھوس
چھوس بو واتموت در حضور پادشاه
واقفا آسوُمت چھوس بو سيرِ الجناب
سير گرمت کوهني چھوم مختصر
واتهاووه توه بنزد پادشا
ناو چھوس سيمرغ چھوي بر کوه قاف
ديو کهه دورست راه گرٿ هو دربدر

دربيانِ عذر آوردن بلبل پيش هدهد

عشق
دسمرسي مست اين سعوداري عشق
حيان و دل بعو جيب جمع شيداي عشق
چھمنه لطافت سيمرغ بيدو رسنا
ديده تماوت کره ون زيبت انتظار
جواب دادن هدهد بلبل
هدهدن دوبوبت ته چھوي عقل کمل سني
روي کملن ته بوي کمل وون آدن بهمس
عقل جي جي ترن جيران پيدا ني دوست
پيدا اري جيران کري بعرشت بلبلس
عقل کم جي جي ان کلس زنده ناپيدا ني
آو پيس پيدا ري جي اس آدنه پيش اوس

چھوک زہ بیہودہ کرانی حال حال	عشق تمسند تہا وُلس چھوی بے زوال

عُذر آوردنِ طوطے

بعدہٗ آو طوطی شیرین کلام	پیش ہدہد شاوتہ کرنس سلام
پیش ہدہد موزہ رن فصیح زبان	حال و احوال پننوی کُرنس بیان
خستہ کرہس بستہ کرہس در قفس	چھی کران فولاد کوی می کتو قفس
چھوم قبای سبز پوشی ہم بر	چھوس بو طوطی خضر ہر جانور
چھوم لباس رنگ رنگین نقد حال	آب حیات چھوس چوان بے قیل و قال

جواب دادن ہدہد طوطے را

ہدہدی دپو سرہ نش چھوک بیخبر	چھوی خیالِ باطلی نخوت بسر
دولتِ شاہی بمن دروست ایی	لاف زنی ہیند سو کرد عوی وئی
طوطین پلہ ہدہدہ ستہ موہہ وچھون	شیر آستِ تس نشہ رُوباہ پیون
طوطین پلہ دولتِ شاہی وچھن	کلہ بن کُن تراوتھی نادم سرپون
ہُدہُدن کرنس جواب با کلام	امہ واتنہ واتہ کر مطلب بکام

عُذر آوردن طاوس پیش ہدہد

بیش ہدہد با تمیز آو جانور	خستہ سندی آسِ تمس آب و پر

٣

از پیادہ گمراہی کرم رہا
دانا ونم درہا بشتای رہنما

جواب گفتن ہدہد طاوس را

جای خود چھوی سوی قبلہ پور تہ
جای یمہ چھمنہ لارن دور تہ

جواب ہدہد بطرا

ہدہدن دیوچھی زہ آتھ بہ سمرکشی
چھوک زہ دریای گرداب یم نبی بوز
روی ناشستن کین چھوی آب روز
چھو کنہی روی ناشستہ ادہ دراب روز
خود زہ ژینک رشیم ای انقلاب
در غضب دریاوی در گرداب
عالمک دریاو یم ساری یمن
روی آن دریاو چھن ساری امن
کم وچھوی این آب ہر گز پایدار
باطل است این آب چھوی نقش و نگار

سوی چھو قطرہ سوی چھوم دریاو تہ
رہبرس نشہ گژھتہ تس نشہ کت لبک
سر سری دیمی یہ دریاو چ مثال
لب زہ جانان جانہ نشہ کر گذر
قل آست ہل زہ سپدک کھل بنک
مورہ سندوی مختصر پور گو سوال

سوی وچھوم آب سوی چھوی ناوتہ
خود بخود دریاو سی کن وت لبک
سرہ کرتن دریای بی زوال
یم وچھوی جانان جان تس پو پہر
قطرہ کس دریاو سی وصل گژھک
با جواب ہدہد شیرین مقال

عذر آوردن بط پیش ہدہد

بعدہ آو بط بصد آب شست و شو
عالمن دون منز مہ ہیو کانہ بیکہ
روز و شب چھوی کار میانوی شست و شو
چھم کرامات آبہ پٹ بو چھوس پکن
زاہد مرغان چھوس چھم رای یک
چھوم آتس با آبہ بر آب چھوس
زہد و تقوی چھوم ہمیشہ کار و بار
خشکسی کن چھونہ اصلا میل مہ

پیش ہدہد لگ کرنے گفتگو
از گناہ بے عدد بیباک نہ
سوی قبلہ چھوس بہانی رو برو
پانہ وچھتم پھتمنہ دیہم چھوس تھکن
چھوم ہمیشہ جاتھ یک وجای یک
چھمنہ قرار آبہ رست بیخواب چھوس
آبہ ورای زاہ تہ مہ چھوینہ قرار
آبہ منز چھوم بہر دم میل مہ

ہم

عذر آوردن کبک پیش ہدہد

بعدہ آو کبک از رفتار باز
از نیتون سرو از نیاز
پتہ ہدہد از نیتون چھوم
جمع منزل منکوی چھنج چھو
عشق چھوم منزل بیکھونتی جھوم
بستہ سیکی ورل کموتہ بیچھی ناکی سن
نچ منہ بیرچ چھی این پارا بی کامن
جنگ ابکھن سنت این چھوبار ان جای جنتہ
ور دہ سنبی در چھوسن سوتہ وندہ پار
دیکھیسان چھوس بار تہ وچھتہ تہ ستلیہ
ستہ ارابا ان زنس با وچھتہ پار و حال میانہ
چھوین ابرائتس بار و آرا یم ازلہ لو
وندہ بار و نیاد کیاہ بہ
کیاہ یہ

جانوران بیوجه بجهینه جانور
در نظر آن جهوس بی عنوان آگر
نفس مومن جهوس گهتن دوران جهوس آن تجهن
جان میان بوی کا اوره نهاو آن آن ها
و بیو نهایت جهوس ما بوزان ابه بجا در بر
جهنه بمین جا تیان نتایای بوجهن ... مثر
بین بابن تمن مین مهیمنت اددوی ... ازین

جواب گرفتن هاهها را

ها هران ات روی بای بین ازن
خرش بیری یا بمس تی وون
ها جرش ویویس ان بجهی ارسی
اندره نبره بیره بیوه بمس ارسی

چهوس پر آتش آتشی هتونم زهٹن	دیده وی کن آتشی هتونم فهمن
کنه چهوس ڑا پان اته ایم مه لال	چهوم تمور عشق امکوی چهوم جیال
سخیتوسیبی سٹهاه چهوم دل مه تنگ	مطلب لعل چهوم نی چهوم میل سنگ
سوی سیمرغ همتنک پای چهوم لنگ	عشق چهوم یکوی لبه تی بین سنگ
جهمنه شستی جهم مه جستی چهوس بدست	تان پرسنه مره ته آنن بدست
یار چهوم ته یار انن در کنار	دیده تهاوت چهوس تمس کن انتظار

جواب هدهد کبک را

هدهدن دپونس جواب عاقلی	هم بسودای عشق چهی کاهلی
چهوک ژه پخته عین پخته پانه جان	تیز چهوک ته کونه تیزی چهوک کران
رنگ چهوی ته رنگنی پٹ چهوی ورر	ژهانڈ بیرنگ رنگه نشه گر گذر
عذر آنت سیمرغ ور کوه قاف	در حقیقت عشقنی منز چهی ژه صاف

عذر آورون همای

بعده رازه هوز آو در جوش ته	هدهدن با هوش تهونس گوش ته
دپو همای سارنی هند چهوس بو شباه	پادشاه ساری سپن از سایه ما
چهوس بو تنها کرمه تنهائی قبول	خود بخود می پان هیوی کر وصول

۵

جره گووت اپره ون چهوک جانور
چهوی نجهال باطنی تخت نبر
چهونه مملکن روی آتشه زاده چهک
نیر پد آسکته روباه ته هور شکی
پجره آن ته وچهت تخت اژکی
زنبره آن ته وچهت بیورزن هورشکی
پادشاه تمنز سایه پیدوی پیپی
تاقیامت زنتی ماهمور ده دی

ته گهت کی هدهدن هم پنزون ماهمای
اته باوان نیکرای

حکایت دیدن تحفه سلطان
محمود غزنوی را

محمود پلم سلطان محمود از قضا
اسو ایل مرد در بجود و سخا

جواب دادن ہد ہد باز را

چھِہن تہ نورہ راو فہم زبان
خوش کلاماہ ہیوتن آن دریدن
چھانہ ونہ سیمرغ چھِہ یادن
بادشاہس لنٕ زینت ساری کُنی
وچھتہ یمن بادشاہن چھم سرکشی
عرق درغرور چھی تم آتشی
عذر ہوان وہتہ پکن ہیوسوی او
تا ہیو و چھک اوہ اسہ سیتی روی او
چھوی یمن زوال سارن نقد حال
سرہ کرتن بادشاہ بیزوال

عذر آوردن بوتیمار پیش ہدہد

نیکم واہ آسوا اک اہل صواب	ناگہان اکہ شبہ وچھونی تم بخواب
نیکمردن پرزہوسہ ای شاہِ زمن	داد و معاملہ کیاہ گُرزہ سیت ربن
تم دیوس سلطان ونن نو وزان	ساسہ بد سلطانہ مہ یتہ چھی موزان
یتہ طاقت چھونہ از ماروہ منی	کس چھو طاقت دیہ کیہ یتہ دم زنی
یتہ کم کم شیر گمیت مبتلا	چھونہ کینسہ زہرہ چون وچھرا
خوش کلاماہ ہدہدن کرنقد حال	رازہ ہونزن بوز فٹس پروبال

عذرآوردن باز پیش ہدہد

بعدہ آو باز ہمتی برونہ تھکن	ہتونہ ہمتس حال واحوال بن ونن
پیشس ہدہد در کلام آو باز تہ	قصۂ سیمرغ کرون آغاز تہ
از فراق شہریار افسردہ چھوس	چھمنہ آرام تہ گموت پژمردہ چھوس
شوقہ تھندی چھوم مٕہ مٹھموت کتن تہ حل	ہم بہ تنہائی مہ چھوم آرام بن
چشمو وٹہ خلقوی نشہ دور چھوس	در فراق سیمرغ بو پور چھوس
از فراق سیمرغ چھوس مبتلا	چھوم تمنا کر وچھن سوی بادشا
دل بشوق او سٹھاہ چھوم عشق تاب	کرنم بہ دیدہ وچھن سوی بخواب
چھوم تمنا تت شیہ بو روزہ ہا	عمر بینی تس نشہ گنذہ راوہ ہا

٦

بنب بہ ہمہ اوس جاناور
باو بو بیمار چھوس چھوی مبتلا
و بینی بو چھوس لب چھ آسہ رون
جای نہ نی چھم چھوس سیمرغ لبن
الگ نہ ہان و ریاوس بلکہ جواب
گاہ بیوان چھوم چھوم گزنہان جیس
نمہ بیوان وریاوس چھوس چھوس نہ
گاہ بیوان چھوس گزنہان جیس
جوشنہ ہمہ نی چھوس الگنہان
اسگ فطاہ چھونسہ جیوان بیمار
ستہ بہ ہی وزہ دن پیکہ نیہی
جواب دادن ہدہد بوتیمار را
ہدہدن ویونس فانی الگو معز بعیل
وچھتہ بیوان ازل چھ پینہ جیل

عشق چھوی تہ بت عشقی ہیہ
عشق و منت مہ اسنج ہے بیہ
جواب دراون ہمہ بوف
ہاہ ہان وچھ پوس ہیر یمی ون
کرنہ تہ پتنیان زان اسنج زہ ہین
اسنج اسنج چھی اسنج
اسنج زاو چھوی ہاران ...
اسنج چھی ودول زہ نوادہ زادہ
اسنج صل زہ سوی حاجی
اسنج چھوی و بران
بان ... بنی زہ بوزان
اسنج بیب ہن ... دل
سنہ بت ... بہتن
بان پننوی پانہ ...

یمہ براتی ات کنوی ژی چھوک و چہان	تتہ کھنو چھمتہ ژہ چھوی ہُو بدگمان
چھی یہ ہستی بُت پرستی ژاو بہتر	چھوک سیاہ دل امہ نشہ کر گذر
پانہ دریا ژہانڈہ وُن چھوی وصلِ یار	ژہانڈہ وُن تہ لارہ وُن چھوس نو قرار
پانہ دریا داو لد دیوان چھو چرنگ	دادِہ سیتی وچھتہ چھا وان سنگ سر
رنگ سوسن چھوی گموت تس بانسی	وُن دوَن تہ لارہ وُن جانانسی
داد چھوس تہ دادِہ کران جستجو	دادِہ سیتی وچھتہ ماچھوس رنگِ رو
یدُ ونی دریا وچی ژی اک دبئ	لبہ نہ روز کتہ ساتاہ فاروی
کنہ چھوی ژہ دنہ آمُت روی آب	منزانی گرداب تلی انقلاب
فاٹہ وان ناون لگان چھنہ در کنار	چھوی خیالِ باطلی ات انتظار
مرغ نادان چھوک ژہ کیاہ ای جانور	زان کر پیدا اَمی نشِہ کر گذر
سرہ کرتن بادشاہ بی زوال	زوبئ وَسِت تی بے قیل و قال

عذر آوردن بوف

جانوارس الکسی چھوی بوف ناو	پیشس ہا ہا ہمچو دیوانہ سو ژاو
پیشس ہا ہا تگ کرنی ہای ہات	چھم مہ جای آسان درویرانہ جات
بان پننوی پانہ کرُمت چھم مہ رنج	در خراباتی لبت بوگوس گنج

احبابنی پانہ بنی ... حسن گنج
باز عشقی تازہ گرنہ ... لبہ گنج
جب الحج ... ماچھوی ژہ ہیا ون لمافری
جاہلی و ... بافی و ساحری

عذر آوردن صعوہ

صعوہ اد جانوارہ واولد
نشن ہا ہا ... کرنے ودہ ود
نبی ضعیف ایہ بابو ... جسم کن بوی ناتوان
تعوذ ضعیف و ناتوان صعوہ چھس دیان
عشق تیسی آسی یکجان چھنہ بوی ... مثل دی
زیر پای ... بو وانہ کر
حسنہ جان بی قوت و بی بال و پر

داد دِلہ چھوس یاپرہ وادی ستھوار	یوسفِ گم گشتہ وچھ ہن در کنار
نِشہ یانس وانہ وُن وِمی	یوسف گم کردہ ادہ یانے لبی

جواب دادن ہُدہُد صعوہ را

ہدہدن دپونس شہ ما دیوانہ چھوک	گاہ در خندان وگہ گریان ژہ چھوک
تُل قدم در کارِ عشق چونٹ وٹ	گرژہ ژالن یانسی ٹ عشقہ ...
یدونی چھوک یوسفس شی لارِ وُن	در پی یوسف شہ ید چھوک گار وُن
ہمچو یعقوب عشق یلہ واتی تمام	لبہ ہن ادہ یوسفِ ماہِ تمام
عُذرہ والِن ہند قصہ گو مختصر	بعدہ تس آی سمت جانور

رغبتِ مرغان با سیمرغ و سُوال کردن از ہُدہُد

فوجہ فوجہ سارِ جاناوار آی	ہم بہ تعظیم پیش ہدہد سارِ ژا
جمع سپدن جانوارن خاص و عام	رات تس نشہ ہتو کہہ کرو وُن کلام
چھی ژہ شاہی بہتری افسری	چھوک ژہ آگاہ کرتہ اَسہ اُوُن رہبری
اَسہ طمع سیمرغ وارہ چھو جان	نہ چھو طاقت نہ چھو جرأت نہ زبان
در طمع سیمرغ اَسِ فرن مرو	فکر کرت ونتہ جواب کیاہ کرو
او سلیمان ہت اَسہ ماسہ رِی	سانہ وانہ پچ تہ تان کنہہ چھنہ سی

نور ضعیف اَس گٹ ورچاہ چھم نند
کتہ طاقت اَس اَنو باران بلند
در دل ما ہست مشکل ہاے
غیر تو نکند یارو حل ما کسی

جواب دادن ہدہد مرغان را

ہدہدن کرُن تک جواب مختصر
تَس چھو نی عشق تہ بیدل دربدر
کر عشق پیمن نہ چھی یہان
چھو نہ جرأت تہ ہمت چھو نہ زبان
سو چھو ... از دیگ تو نش دور
میل کاذب چھو میلاہ چھو نہ پور
در دو نی چھو سر لبریز عشق
... سیمرغس چھا فرق

٨

سوال مرغ از هدهد رهبر

درطلب اک جانوارن کر سوال	پیش کس بونه کیاه تو نقد حال
لایق کیاه تت بارگاه ای رهنما	غیر پیشکش جهونه گژهن تتو روا

جواب دادن هدهد مرغ را

هدهدن دپونس ییے کیزشاه نک بهی	آنهمه موجود سارے دچهوی تتی
غیر درد و سوز کنهه بیه نو بکار	لی چهو بهتر آن بنز دشهریار

سوال مرغی از هدهد

جانوار آو هدهدس تشه دلملول	عرض کرون جهیم مه سوی تهوم قبول
عرض ئی جهیوم وانه بلیه تت گهس	تتو بلیه وانه منگه کیاه بوتس شهس

جواب گفتن هدهد مرغی را

هدهدن دپونس جواب ئی بوزه	ئی ژه منگه مس تئ دپی سوی واره روژ
دا بعاشق جهو یئه کنهه جز وصل یار	کفر گو تی غیرسی کن انتظار
بوز اسرار الهی ای خلیل	گوش تهاوت هوشه سان بوز این دلیل

حکایت پادشاهی دادن سلطان محمود به ایاز و بر تخت نشاندن

پادشه سلطان محمود پاکباز	دوهه اکی دپو یه بتی با ایاز

9

ییٚش ہٚہ ہٚہ اوتہ کرنس سوال
ہٚہ ہیس لگو وننہ زٕ شی دعوادتن
حکم گوی و پادشاہی کرانت
دٕمَ شاہی چھوکھ زٕہ دیوان دمبدم
دتہ ہارِوت چانہ خوتہ اسہ کیاہ چھو کم

چانہ ییٚتھ ہارٕ اوتہ ونت بی قیل وقال
جانورس دل ژٕ سی چھونی ونوہی پلہ دِتن
ہیٚرن دعوای نت

سوال مرغی از ہٚہ ہٚہ

خوژنی پانی پنون تہ انتہا
کرِ ییٚنس پانی پانی دوا

جواب دادن ہٚہ ہٚہ مرغی را

١٠

ہوشہ سان بوزِ وچھوی از اہلِ راز	بندگی کرن ہیچھوتوٕہ از ایاز
چانہ بایت حق وسان از آسمان	چھوک ژٕہ پرٕ غفلت خودی چھینہ ژلان
وہتہ چھہ تراومت رحمتک دروازہ	خفتہ دِلہ وُنِ وُتھہ ژٕہ کر پروازہ

فی البخاری عن مسلم عن ترمذی عن ابن ماجة
القزوینی عن نسائی عن بیھقی رحمهم الله اجمعین
ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ینزل ربنا تبارک
وتعالی کل لیلة الی السماء الدنیا حین یبقی ثلث اللیل
یقول من یدعونی فاستجیب له ومن یسالنی فاعطیه
ومن یستغفرنی فاغفرله وفی روایة المسلم ثم یبسط
یدیه فیقول الامن یقرض غیر عدوم ولاظلوم حتی
یطلع الفجر وهذا فی الذخیرة الملوک عن سید الهمدانی قدس سره

نصفِ شبتہ پاس آخرمہ راوہ راوٕ	سُون پنون نِن کرتہ تت ییٚہوزن خلاوٕ
بندہ چھوک تہ بندہ کر تو بندگی	کرمہ ضایع ژٕہ پننِ زندگی
چھوی احاطہ تمسندی اندر دوہ	چھوی کنوی کنز سن سٕتھی تراوتو نظر
رِدتہ آلو وچھتہ آلو کیت ینی	از نیستان لی ژٕہ بوزک کیاہ ونی

بوی خوش لب بسیار سلیمانِ جہان
تہ چھنہ تمنس ازٕ یمی شمس حمزہ غازیان
تہ بوی تمس پیغمبرین بوی
دمبدم چھوس ... کلانس امین
ہنزن طاہرین ابروی چھوس اَمین

سوالِ مرغ از ہٚہ ہٚہ ہادی المضلین من السبیل
ست یابین ہٚہ ہٚہ آو ولادان چھ بعد
ییٚب ہٚہ ہٚہ را او باصد شوق و
ہٚہ ہٚہ س پیغمبن یکین سید ول نیکہ راہ
چھ بمس ان یکین ستہ راہ چھیہ
جواب دادن ہٚہ ہٚہ را و

ہا ہا ن دیونس یکن ست وادیہ	گوش تھاوت بوز چھو کھی وادیہ
ہفت وادئ فقر بوز ناو بناو	بوزہ وُنی آئینس لگیو جلاو

در بیان وادی اول کہ طلب است

یس طلب گو مشہو تمس کہن تہ چھوی	چھوی وچھن کھاور دوان وُن نون نوی
روز طلب آدیس گو بے نوا	بادشہ یُد آسہ سپدان گدا
گاش آست تس طلب کران انوی	بیکمرون چھوی دِوان ون بنو بنوی
طالبس آرام چھو نہ روز و شب	چھوس یہ تاثیر طلب تس ش غضب
وادئ اول یہوی عنوان چھوی	دیدہ موژہ رت وارہ وچھ کیاہ جان چھوی

در بیان وادی دوم کہ عشق است

وادئ دوم عشق چھوی وارہ نو زہ	وچھتہ کو تاہ پیدہ گزہی درد و سوز
بسہ یس یو عشق تس آرام نے	کتہ روز س ہوش صبح و شام نے
عشقہ سیتی عاشقن چھی سرکشی	عشقہ سیتی عاشقن ول آتشی
عشق چھوی این الغرض بے قیل و قال	مبتلا کران بیس چھوی نقد حال
عشق یس گو جلوہ گر تس شور پیو	اندرہ نبرہ ہیرہ بُن تس شور گو
عشق یس پو گو تمس زیر و زبر	آتشس سیتی توی ڈتو ہس ہشر

عشق اللہ بار کنی [illegible] پتن و زور چھوی
از فراری [illegible] عرش [illegible] تمند و دو چھوی
آتشس تو ون [illegible] و ولیل
آتشس [illegible] سپان [illegible] رازی
[illegible] یس فقط چھوی [illegible]
[illegible] مرکی بان [illegible] زیس چھوی
آتشس و دوزخ [illegible] نو چھوی [illegible] ہران
[illegible] قاف و [illegible] پیدا بوان [illegible]
بوچھ وچھ سنہ آسہ او وچھ حال حال
بوچھ سیتی کرہ دوزخ و الجلال
یا بیکہ قدرت بانہ را وس آتزہ ازا
یا بیکہ قدرت بلیہ را وس سیر
یہ دوزخ بن تو ہی ون گوس

11

آتش تبس وچھوم فقط چھوی
چھوتہ تمند زاہ تہ محض کہنہ کہنوی
آتشن ژن ماہ سر یہ دہی خوش مثال
آتشی چارم چھو سر ذوالجلال
کم دیوی این عشق نار یا نور چھوی
نور غیب الغیب کوی ظہور چھوی
آتش عشق چھوتہ کہنہ ناحق تہ چھن
آتش عشقی چھوتہ زن یامن
کار عشق چھوتہ کہنہ 7 وصل یار
بی از نگوی چھوی کران [illegible] جانان چھوی
لوی عشق زان دارہ بی نقصان چھوی
لوی عشق چھوی جلوہ آن ذوالجلال
لوی عشق چھوی آفتاب بے زوال

ابیا زن مینډ کړون سر تاج
ابن داود جهوی سلیمان جهان
تاج زبر دتو نه لس تخت روان
موش پنها وت واره بوزای کښت جایکی
وادی پانزم دنی توحید پاکی
هام بیک میدان جهوی پارن تمن
جهوی اکی نالم مقامین بر کړون

باهمه گو سودت معراج نه
ات زبشه تم جهگ ماتن شیخ حال ذوالجلال
جهوی تجلی لا ابالی ذوالجلال
سام بری اگ غرق در دریای نور
جسم بازمین کی ازروح
ست سازه پخته گرز کی نو بوتی
شد دریا وانه جایگوکونی

12

عشق یدوی از نظر زی غیب جهوی — عشق زان احباب غیب الغیب جهوی
عشق او جهن کینسته آو در نظر — عشق کران عالمس نه یروز بر
از کمان جهن تیر عشق گو بر هدف — ته ونن وزه نو دریا صدف
یاره سند عشقن کروگ نه یروز بر — پخته کارن نکته گیری پیه پهتر
عکس دویم وادیک گو مختصر — وادی سیوم انی ون در نظر
پوست تراوت دوسته ید جهوی فراق — گره پنی سره کرتن سر پاک
گنج در گنج سرزه پانس نشه کهټت — ونو دتو پانس ته تم نیرنی فټت
مال ودولت لعل ویاقوت جهوی نشه — نشه پانس جهوی ته مولا پردشه
آفتاب دل بمس روشن سپون — آفتاب معرفت تس دراون
هوشه هوشوی کن جهوی یکن — تل قدم دل هیویکن جهینو تهکن
منه نشه دور گرگوده زکهه ته شک — جانه کوی جانانه اده دیده دو جهپک
سیره یاټ اده واره بوزک زیروم — دیده نی تل اده پئی جام جم
وادی چورم جهو استغفار سناو — یته پانو غوطه دت آت منزره راو
سن ته اوگن زن ته مردان پیو پهجهر — ونه ون ته بوزه ون تته گرگذر
ایته جنت فوله ون ته مرده جهی — ست جهنم دزه ون افسرده جهی

وادیٔ ہفتم چھ بوی فقر و فنا
انہ ایتھو وزہ وٕنن چھوُن وچر
دمہ مہ ستہ خا موشی یس
بین سپنہ و بنہ تہ بیوز بیغ ہنس
ان زری واوان تتہ جاے ییم کل
یعنی ستہ یستی سر و قدم آسبہ تہ جل
تا رو عالم نقش چھوان آپ جوی
اوچ واد تہ واردہ ووڑان چھوی
عارفن کر عالمس اندر نظر
عارفن اندر تہ اندر
سوی چھو عارفن و فلکن پیرہ ووہ
تہ ووہ حیران اسن بیہ سیہان
تہ وٕنن وزہ نوا بب بہ زوال
وچھہ بو ازفنا بت بایال
ساسہ بد تگی خفنا بت بایال

وادیٔ ششم چھو حیرت بوز خبر	وادیٔ پنجم سپنون وٕنِ مختصر

در بیانِ وادیٔ حیرت میگوید

وادیٔ ششم مہ یامت برونٹھہ اٹھم
زانہ سوی یُس حیرتس منز لبتہ گو
غرق یُس گو پہو سہ منز باگ حیرتس
گرِ وابس منز وَلنہٗ آو یہ
حیر کوی بہتھو چھُنہ ہُیس عینِ شرِ
لحظہ لحظہ آسہ کران آہ آہ
ہیبت حیرت سٹھاہ آنس اسیر
یا بہٹی چھوس یا بدریا یا اندر
نہ موجود نہ بوجودے شہود
عشق چھُمنہ یاد کت عشق دین
شیرژیان وچھتہ کیتاہ خستہ گی
وادیٔ ششم و نوی مہ سرسری

شیر آست لوہ بو سپنو بس لرزہ زام
ہس آست مہ چھو سپدان خستہ گو
تیرِ باران چھوس یوان در ہر نفس
خوف چھوس ہر لحظہ قسٹم تاوتہ
لحظہ لحظہ چھوس گرٹہان زیرو زبر
دمہ دمہ آسہ کران واویلا
تیرسی پٹھ تیر ییس گرٹہ گیر
نہ چھو دریا تہ چھو ہٹھو نہ پاو سر
نہ بو کافر نہ مسلمان نہ جھود
عشقہ سیتی مہ برت جُم جان وٕنِن
عیتسے کن کر نظر تتہ لبتہ گی
وادیٔ فقر و فنا ست چھی ہبری

در بیانِ وادیٔ فقر و فنا میگوید

عالم مماثلی اسباب
حکمتہ ہ تصویر چھی ازل بے دم
دیو ریت تم بوزریس تن رود نہ
لکی ہ چھو زنٔدہ یکی ہ تہ مودتہ
نہ ووژی تہ بندہ وٕنن نہ خدا
نہ ووژی تہ پادش ہ و نہ گدا
بود ہست ازل تہ ابد بیہ قوم
گیہ تم فارغ اتی از کیف و کم
عقل تہ سودا و ستہ بوی فرد دپت
دوی دپتٔ ییکہ بتنٔ دود دپتٔ

در بیان جون جگر خوردن
جانوران در روانہ شُدن
بوی پیم غم و مردن بعضی
در آن جا بہاہ

١٣

بچهه بر آسمان آتش فروز دیدون
مفت زر اوت سایه بریم آسمان
در حضور حضرت صاحب جلال
سایه بریم ماه و چهک خسته حال
تکو وست سایه بر خورشید تابان پایمال
کنی چهو طاقت کره تتی عقل وخیال
نی وچهوک بت آسوته قیل وقال

رسیدن جاوش عزت
عاقبت مسکین یم تره جانوار
دیده نهاوت تورکی آس انتظار
عزتک اک نیکروداه نوره آور
جانوران خسته حالن تشه آور

۱۴

مختصر باٹ بوزون حاصل کلام
سوی سیمرغ گیه ہم روانه ته
نیره ون کنیڑن تهکت گی پروبال
جانوار کنهه نیره ونوی گیه تنگ
کنهه ونت پی از تموز آفتاب
ترشیه وشات ساسه بدیم جانور
حیرت هیبت لشکل شیر آسک
کنهه سپن نابود درباد گران
غرق در بحر سیاهی گی تتی
مشت عرق گیه کنهه از پا وسر
باز بعضی درای از حد و حدود
باز بعضی کنهه سپن تتہ مست حال
باز بعضی کنهه تتی مدهوش گگے
مختصر باٹ بوزوات برجایگاه
از هزاران وات تتوری جانور

جمع سپین جانوار ستہ خاص وعام
درای ساری تراوکهه ساروی خانه ته
تاب کنهه رودکنه ته پی بر جبال
آی فیرت پای همت گوک لنگ
خون تمن خشک جگرن گیگ کباب
دانه کنهه یله نه بنیوک ته پی بهر
عقل کنهه روز کے نه اده لرزه اک
کنهه سپین نابود وچپت شیرژبان
تتو وا تینج روز نه تمن کنهه شئی
کنهه سپین پت آینه تمن خبر
باز بعضین سپون ترک وجود
تت اندر کنیژ و کروی تت انتقال
باز بعضی کنهه تتی بیهوش گگے
نی وچهوک سته ابتدائی انتها
نه تمن کونه جسم وجان نی بال وپر

[illegible]

چیرن زن بوز بوزی تو لیکهن
یوسفن او جهان چهوی ...
چیوه زنزانان ای انگدای بو الهوس
چیوه یوسف شوه کنان از ان ماجرا
پادشاه یوسف شوه مبیانوی یار نی
بازن آر بنیانوی سو روی کهیچ
جلیم بیم پیمیغ ژن پیدل ییمن
نام خود نه وچهت قاییل یمن
اسمه ورالمیم لنکی ای آبل بم
نیشن ارون آبس تم ...
خسته دل سیمرغ جهان ...
عکس سیمرغ یان ...
عکس سیمرغ ...

باسلیمان مغت بنن زان چها	باسلیمان واتیخی مان چها
عکس سیمرغ گژه زالت ست جهان	درخبر چیوه بخبرای بیدلان

فروختن برادران یوسف صدیق ع. برادران وی را وجفای او

تهاواتی بوز و لی مختصر
شاه مصرن یله یوسف مول هتون
مالکن کن بای ذه سپنیس گوم
درمصر یوسف یله گو پادشاه
بوچه سینی آبس گیمت مبتلا
بدنیت تم او جهنه گمیت گشته خجلان
یوسفن دپو آوکیه ای مردمان
گوش تهاوت هوش تهاوا یردل
دپ سهن خط جیوم بعبرانی زبان
دپوکهه شاهس خط دیو یو رآسن پر رو
نامهٔ اعمال وجهت شرمنده گی

شاه یوسف یله آنوک در مصر
خط لادعوی بمتن لیکهت هتون
های افسوس و او یلا واویلا
غله باپت آی بمس بای وراه
خود بخود ژای درحضور پادشا
نزد شاه تم آی سمت بهر نان
توره د پوسس آی از شهر کنعان
گور دلن ون خدا گرک خجل
گژه تکو مضمون آنن در بیان
ڈیشه ون گی زرد روکج گیکهه زیو
بیکس و لاچاره تم درمانده گی

15

انوره بره پیره بن ادون یسین
چره ... بن معین یسین
عکسه سینی آفتاب دار رقص آد
حال درحال گیم تم بی قیل و قال

ناگهانی جلوه ای سیمرغ پیو وی
نام بخت بکباه وین کیاه بیول
تن بخت و نزاده سار روی نی
عکسه سینی کیمه وی ست کیمه
خود بخود ومهوی یون یان معینه
انوره بره یان ذر نمک ابره
نی نک و نی شم آن سیمرغ بود
محو یسین یاد رود که وجود
ویکهه دید و آفتاب بیر زوال

اندرہ نبرہ ہیرہ بُن پیرکاہ
کوزنی کِنی کی دوست پیکی دِرای ہش چشمی ہیرہ
قدبخوہ چھوی وست پیکی دِرای
قد لیپمہ دِگیرنبرہ وکی نہ صدا
ہموی نہ درای تم ہا ہموی نہ ہا
ہاموی شہ ہموسی ہوسی ہو ہوی حفانی
حالہ والین نہ ون گژھ حال
قالہ والین نہ ون گژھ قال
ثت جامہ نال چھی بلہ تم ژھلک
یکنوی روزک تہ کنی ہا میوادہ بنک
بوی از مشک مشک از تاتار آو
موسی از جانب عطار آو

لرزہ وارہ گوک سٹھاہ تراک ہیم
یا مثالِ ذرہ گوک تہ اضطراب
حال سپنوک کیاہ ونی بو نقد حال
دوی وست پیک تہ تم لی عیب گے
حالہ تلہ رود کتہ رات تہ دوہ
زرِ سپین تم گثتہ وبیجان گی
یورکتہ تم رودِ نہ تم تورِ گے
میز بانو میز بان پاٹھ گرسوال
رئی تورک آسوتی ہو تور گو
تور یورس یور تورس گو کنوی
بے تفکر اک آناہ وارہ روز
بازگشت تم آی بلہ اندر وجود
از زمین و آسمان ونِ گر گذر
صاحبِ حالن چھو سو وادید بدید
مشرق و مغرب جنوب و ہم شمال

قطرسی پٹھ پیوک دریای عظیم
ذرہ سی پٹھ پیوک اصلاک آفتاب
دیدہ او چھوک آفتاب ذو الجلال
مختصر بوز غرق غیب الغیب گی
کنہِ فلہ سی پٹھ وست زن آکوہ
غرق در دریای بے پایان گی
بازگشت یور نیہ چی روزک بنشی
خود جواب تیت آو تمن از جلال
کوزکس دریاوسی منز قطرہ یو
اندرہ نبرہ ہیرہ بُن ڈیشوک کنوی
الفقر اذا تم ہو اللہ شہ بوز
نشہ بانس وچھکھ موجود و شہود
رِندہ نی نوزاہ تہِ ات پٹھ چھی نظر
عرش و کرسی لوح و قلم عرش مجید
زمین شہ تراونِ وچھتہ شاہ بنزول

اندرہ نبرہ ون سکوت ات ہ ترکہ
موجنہ ون ارات وحلیہ

۱۶

تمام شد

حسب فرمائیش غلام محمد و نور محمد تاجران کُتب کشمیر
مہاراج رنبیر گنج بازار

کتب ہر نوع از حبیب اللہ ولد ... ساکن ... متصل خانقاہ معلی فروخت میشود —

چھاپ غلام محمدؐ نور محمدؐ

هُواللہ حَسْبُنَا اللہ رَبُّنَا اللہ
هُواللہ رَبُّنَا اللہ حَسْبُنَا اللہ

محمودہ یارس ینتہ مرن ژانہ عیدا　　مَن مَاتَ مِنَ العِشقِ فَقَدمَاتَ شَہِیدَا

ہیمال ولی اللہ متو

بزبانِ کشمیری

حسبِ فرمائش
غلام محمدؐ نور محمدؐ تاجرانِ کتب
مہاراج گنج و مائسمہ بازار امیراکدل
سرینگر کشمیر

در مطبع صابر الیکٹرک پریس لاہور باہتمام منشی ذاکر حسین منیجر چھپواکر نور محمد تاجر کتب نے سرینگر کشمیر سے شائع کیا

ہیبہ مال ولی اللہ متو

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

ھواللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
خدا ایس مے مدا الحمد للہ
بجزہ حق کاتھ اکھا نیر بنہ ساروی
چھو نفس مار غالب طالب نان
ژہ دعویدار وچھ کم نیک ویے بدنا
امام الانبیا سالار سونوی
شفیع المذنبین داد ج واسانو
پناہ سوی محمدؐ تے انن چھوی
درودہ پرہ گژھک مقبول باری
تھوک یامت محبت یار نی ژون
بدنیا کرہ کرک نعت محمدؐ
کھسن بہ بام قدرت رائی تمسنز
محمدؐ مصطفےؐ محبوب اللہ
محمدؐ مصطفےؐ دلدار سونوی
محمدؐ مصطفےؐ دادن مہ دربان

ھواللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ
خدا چھوم مے مدا الحمد للہ
ژہ آخر ذکر اللہ نیرہ ساروی
زن و فرزند و اخوان دشمن جان
ژہ زور آوارہ آخر گورہ یل جاے
محمدؐ مصطفےؐ غمخوار سونوی
شفیع المذنبین حاجت روا سانو
فدا انس یارہ نی ژون سینن چھو
دل و جان یلہ ژہ لاگک جاپہ یاری
تمن نش نیاو نی کرتھاونی بن
بیک ساعت ژہ نش واتی محمدؐ
تنے اندر کھنن چھی ماہی تمسنز
محمدؐ مصطفےؐ مطلوب اللہ
محمدؐ مصطفےؐ سردار سونوی
محمدؐ مصطفےؐ صیبن مہ اربان

محمدؐ مصطفےؐ ان ویس مہ نراجی
مہ بس چھوم سوی نذس بوموں باجی
پدر مادر نہ باقی یار و اقرب
یمعہ دنیا و دین بورم ژہ یارب
رین تم بازرے ارشوں بن نار
اگر چھم ون یار رسول اللہ مہ دیدار
امی سینن بی دیدار دم ون
ولی عاشق ژہ دوری یاد کرمن

۲

درود و نعت چھو لوی کاروان چھوم
مہ راچھر ایمانس ان اندر زبان چھوم
بو درود چھولوی کالہ ساعتس دربار
بوچھ فیض نفس بھا کرمن افراز
اچھی فیض نعت شاہ لولاکم
ربانی اندر سہ سر بابکم

فی نعت النبی علیہ الصلوٰۃ والسلام

شب و روز پرہ یا درودہ خالوی سر زنغ
سالوی پھنا وندہ بوی چھوک شتو بہ و انوی سر زنغ
معشوق بوی پیالوی
رفعت لان ژی سبہ گاہ جاپہ
افلاک ساری ھم جاپہ زنغ
سالوی پھنا وندہ بوی سر زنغ

وَته چانه یمه هو دته درشانوی
بَله کته یس بیه لوله چھوئگ چانوی
یَره پرِّھه یم چانو فرمان مانوی
گرِّھه تس راضی پیده کره وانوی
شبنه خوته برُن چھوی ہیہ یان چانوی
کونه کن موگھه ما و زونه زله گرانوی
زاربوز یا رسول ص ظریفانوی
نیای بله لگه تل کرزه پای میانوی

کنه چھوک یا رسول ص دادبوز سانو
سانوی یکھنا وَنده ہوی کرانو
وَرِّھه و النجه پرِه دروده چانو
سانوی یکھنا ونده ہوی کرانو
دین چانو دینَن منز رَنبه وانو
سانوی یکھنا ونده ہوی کرانو
تعریف دَمه دمه چھوی فَرنه وانو
سانوی یکھنا وَنده ہُوی کرانو

نعتِ شریف دویم

ازین سوز و ازین صدق و صفا م
پیم مه فرشه جای عرش و افلاک
کریس زاری شفیع المذنبینہ
چھانن منز پامی گومت بوان چھوپس
چھوسے مضطر نظر بر حال زارم
خلاصی یدوه میانی ناوه آسی
بمعه یاران و اخوان جمع خویشان

دیم دیدار ناگه مصطفی ص مه
پییم پا مت نظر بر شاهِ لولاک ص
عمله ہنز دفترس منز دانِ چھمنه
بحشر منده چھی پاچنده چھُن چھوپس
برحمت درد و عالم مُو کلاوم
قبیله کرانه سان بخشم خلاصی
پریشان خاطران و سینه ریشان

نفارش من مس الگنم گوهر فشانی زرِی تاج فنماج
شبنه چھوره ودیه ایمن نه واری راجی چھیه
معراج ای تن عالمه آوه ... باج ... گوهر ... زین ... چھوپ
نظر فناجی ... شعوبا ... گوهر ... زرین ... والان ... نمه ... پاوی
چھے جای ... لاری چوران کنبیسه ... وانوی
وَنن میانوی ... اهل دالان ... الفین نمه وانوی

الضیا در نعتِ شریف

بادی دوان الکه ہوی پادی
حوره در ایه وزنه دوان کاریزی
بادی تمن عالمس چھی سرداری
دوان دوان ... عالمس کاریزی
بادی ...

٣

... دنیا ... بُراق روپاری پاری
... گھ ... پان سادیے
جبریل ... نا خریداری
میکائیل ... تمن کیه خریداری
اسرافیل ... کاب داریے
عزرائیل ته زین بر داری
... علمداری
... رود دار داریے
... بوز نم زاری

دوزخ ... الله ... صلعم ... تخت بناری
لحنه کاره ... بیه تم چھ ... دارے
موته ... جان لوله ناریے
تخت و تاج لولاک ... باری
دوزخن دروازه بند ... باری
جنتن مورته ... تاریے
رضوان طاقه ... بالا بار باری
بادی ... کتابِ یات ...

بجز اهل دلان كينه نه انوی
وُنن ميانوی ظريفن ونه وانوی

ايضاً لغت شريف

موی پيانو عنبر تروی شوبه وانوی
چانوی ونه كرمن سادراو
نوی پيانو گلاب بوی لبه وانوی
چانوی ونه كرمن دراو

لُكه اُكه گره منزه ونه درِ نوی
فرق بس والنجم سوكره ناكره او
تبسم كاره زِ ون بس للگه گرانوی
شانه بزه ذات بانه زنوزانوی
ملكيه ته فلكه پره وته هِ چاو
جبرئيل براق پيرت آنوی
معراج كره نه گره كهسانوی
گرد نعلين تاج عرشس لهاو

مسجدِ اقصیٰ انبیاء ساري	كران ٿي انتظار ريئي
ته سوا شوبه كس بيه تاجداري	يارى اُمتس كاريئي
شاهي چاني آسه پايداري	تا يومُ الدّين جاريئي
كلمن چانِ كيتن تاره تاري	گناهگارن چهه اُمّيد واري
ظريفن ته ياد آواريئي	" حاصل چانهِ سيت برخورداري "

ايضاً لغتِ شريف

ڇئي يُن لذّتِ ديدار دلدار	پريه وُن دولتاه ڇهُي ديت يار
خصوصاً خاصه ديدارِ محمّدؐ	خدا يار و حق يارِ محمّدؐ
مبارک مرحبا تس يين تسند شوق	خدا عاشق تمس يين ڇهوي سو معشوق
خدايا مه دِنم شوقِ محمّدؐ	خدايا مه گرهم ذوقِ محمّدؐ
تمس آمُت الهي الحق خدا ڇهوي	گموت نه از محمّدؐ يس خدا ڇهوي
تمس كيا يه غم يمس احمد الهي آو	تمس دُون عالمن هند آرزو درا
تمس ڇهوي تسندي صدق و صفا بس	تمس ڇهوي سُوي محمّد مصطفےٰ بس
تمس تس نشه واتت فير كره ڇهوي	بجز ديدارِ احمدؐ سر كره ڇهوي
شو بم ين جايه اتت وَنه وُن مه	چهه حوران نوع ديگر خوش گوُن مه
وَنه وُن عاشقن ادوي لدون ڇهوم	بجا مردي بدر دل دُون ڇهوم

ه

فرشته كنه كرمن مشكه و عطرانوی
چانوی كانه تمن دراو
نوره ڇيه حورو تلوه نه وانوی
محرم كنه كره حضرن دراو
سنتهم كره پيوس باشانوی
اگه عرضاه كره صاحب سانوی
سگه تره انهپ كره سمن لراو
روشن وله ڇهوی وه بدنوی گرانوی
روشن حال پيڇ كرنهٔ پيڇيم لالوی
دويدان كالوف نور مه احسان راو
ذوره يار ناه بيه كره لله وانوی
معوذه باد كوناه پيس كره تمن دراو
زاد سبوان يارسول الله ته نورانوی
چانوی ونه دراد كي طريف راو
زرد و اسوم روی او چهانوی
چانوی ونه كره تمن دراو

غلام عشق شو کانہ رشیہ ابن ابن سن

ہمہ صاحبدلان اندیشہ گانہ ذوق بازی

جہان عشق است غیر الا عشقبازی

ہمہ یاد ی کا ن الا عشقبازی

سخن من بودکہ من استغفر اللہ

من و عشقِ سخن آید می

وجہِ تصنیفِ کتاب

پس از حمدِ جنابِ حق تعالےٰ
درود و رحمتِ حق بے شمارش
دَپان چھوی سُوی ہمیس ہُو کا نہنہ آو
چھو عشقہ سیت ٹھہرت زیر بالا
چھہ از عشقی گمت پیدا زٕہ عالم
دپوم مہ عشقہ دادوی زمنڈہ ہا بو
چھنا باقی کتھاہ کا نھہ عاشقانہ
وچھوم د تومت فصیحو شاعرو دا
مگر کاشر کتھاہ اکھ ہیہ مالا
دلن دپونم وِنِ سُوبنہ گرِ ھی جان
سہ کرمژ صدر الدین فارسی پاٹھ
پڑہِ ہانی گوس صدر الدین مرحوم
نسب تمسند وفائی زار حمندی
سو الحق عاشقِ حق خوب تقریر
تمِس تے آسو سنمِن عشقنوی زبر

زِ بعدِ نعتِ صدو بدرِ اعلیٰ
دگرہ اصحاب و آل و چار یارش
کماہی باوزی چھوی عشقنوی ناو
چھو عشقہ سیت گنزرتِ حق تعالےٰ
زمین و آسمان و جنّ و آدم
یہ جادوئی لسوی گنڈہ ہا بو
بکشمیری زبان کرزن بیانہ
چہ از یوسف چہ مجنون و چہ فرہاد
چھہ وُنِ باقی کرو شغلاہ خیالا
بکشمیری نخستین فارسی خوان
چھہ کیتاہ عاشقِ حق رَ بہ بسندِ پاٹھ
بزرگاہ عالماہ اکھ کرمہِ معلوم
حسب عالی زراہِ نقشبندی
نبیرہ مولوئی ملکِ کشمیر
امی نارہ چھہ دِ دِمت مادہ نہ ترہ

بوکیاہ چھوس تے مہ نادن کمینن | بزرگن ہند کمینن خوشہ چینن
نہ علماہ نہ مہ عقلاہ نہ کمالاہ | دتوم دعوی وہم مہ ہیہ مالاہ
دریغا فی الحقیقت دوہ فنا کر | گرامی العلی اور کتو سنا کر
دریغا صرف و قاتک ازل آسو | کنوی حرفاہ بس از بہر عمل آسو
دریغا آیہ چھتان ہنگنی مہ | دریغا ما بنن ون رنگنی مہ
دریغا راورم روزِ جوانی | دریغا سور ساری زندگانی
دریغا آو سوران یاون تاو | مران غافل چھ حاصل کیاہ نوی آو
درین غم شوبنم مہ نالہ تراون | ز دیدہ قطرہ ہا چون ژالہ تراون
دنہ ون عاشقن ادوی لدن چھوم | کجا مردی بدردِ دل فدن چھوم
بجہ اہلِ دلان کینسہ نہ مانوی | ونن میانوی طریقن نہ وانوی

غزل در تحسّر و تلفِ عمر گوید

نشہ یار آسن سپنوس الونیے | ولونیے دمہ ہس کت گرہ چھوم
یرہ نہ پرژھ گرژھ سانو پرزنوی | ولونیے دمہ ہس کت گرہ چھوم
بجہ عرفان چھوی سنہ خوتہ سنوییے | زان ہوسپنی پان کرہ گم
زیری زیری نیری ننوییے | ولونیے دمہ ہس کن گرہ چھوم
ذکرہ ہند پوہ پُس فکرہ منز سنوییے | دریائی وحدتہ منز دیہ بم

دُرِ عرفان اودہ ہیہ کھالونیے
ولونیے دمہ ہس کن گرہ چھوم
ولونیے دمہ ہس کن گرہ بوز نوییے
اجل اوبد تہ گرہ کنہ بوز نوییے
نتہ از کیو وتہ کن چھنوییے
اگر نہ لاگوم کارہ کار تہ نہ مانوم
امر فدا سے مرزہ نہ مانوم
نوی نوچھمنہ دمہ رو نور کنوییے
نوہ نمبرہ رنوی آخر اسہ مرنوییے
پیوس در غفلت نی نہ نزانوم
پتہ ہآسہ یاون گرژھ سوار نوییے
نار بوز یار سول م ظریقن نوییے
عیصیان پہ کوس لک کرنوم
رحمن بیت گذران گرژھ کرنوییے

دربیان طلبِ مرشدِ آگاہ دل

٦

ونکن وصل تو وصل نبی نہ
درین تا یار یار او سپنی نہ
بجہ کرہ و چیہ فکرہ و جہنمہ نیہ
بجہ ریاضت چھوس شیطان
چھوس پیران ریاضتک لنہ وانہ
چھوی پیری تہ گلہ مہ چھوی اللہ
تہ پیری بوس لوگ ہادی منز آخر
چھوی پیری بیس تہ منز ونس
تہ پیری دل سوان راہ پیر

چھو سوز پیر سوز حق تعالیٰ
دنیای سوز لوزری حق تعالیٰ
ونی تعریف رہبر وته سپین ورانی
بخه تعریف رہبر کړم اثر ته سپین ورانی لہ ډیوان چھو
ونډ وران عاشق دادو دی ډیوان چھو
سہی مردی پدرد دلی وران چھو
اہل دلان کینسته پانڈی
خبہ - وچن میعولوی ظرافت و نه وانوی

سو ہادی نور تراوت سار مزہ	سو رہبر چھوی ژہ سلطان شیخ حمزہ
ژہ ناپاکی سو بخشی وارہ پاکی	سپین طالب ژہ چون دا اوخاکی
ژہ رہبر چھوی کنوی محبوبِ عالم	شہ راہ ہدا محبوبِ عالم
چھو مخدوم جہان در ملکِ کشمیر	شہنشاہِ شہان در ملکِ کشمیر
بو تمسی چھو پس د پان چھوک پیر میلوی	تمنا چھوم دیمنا چھوک ژہ میلوی
تمنا چھوم نہ ارمان زو مہ کرلشن	بو کرہ محبوبِ العالم خواب ډیشن
تمنا پیرہ سنندی تھو مہ انوی	بدل ہیت گو سوہیت زھو بالو میلوی
کردم تم عمرہ یا مخدوم مخدوم	پھروی تم عمرہ یا مخدوم مخدوم
سو مخدومی و ہادی تھد تلم سر	ھمو چن زنجبیل و آب کوثرہ
دمس بو بوسہ بر رو برکف و پای	مہ تھی مو دکنہ از دنیا ژہ ھیبھای
مہ آمت لول و ارا کاکہ صاحبو	مہ گومت ہول چپوی کاکہ صاحبو
ژہ اندر کوہِ ماران ذکرِ مخدوم	مہ فرمت کاکہ صاحبو نفسِ بد شوم
ژہ پر بیت المتوی ز عشق و شور	ژہ گومت کت کنوی گومت بو سو پورا
ژہ شنگت زیر گل ارمان ارمان	مہ سنگین جان و دل ارمان ارمان
ژہ ډافاہ دت بو زندہ کاکہ صیبو	بو پاین سر ژہ وندی کاکہ صیبو
لتند ھیو سوز بوزا یا الٰہی	یتھوی ھیو دم مہ سوزا یا الٰہی

غزل در تعریف فقیر

سین اندرو یلہ میلی سین اندرو
کندرو صورت بندری چھوی
سین پڑی اندرو
پیر ککار سین اندرو
کندرو صورت بندری چھوی
ھسنہ و نہ پړوہ و نہ دیشپیل اندرو
و نہ یلہ پیر لو منہ کاس وی
اسہ و دن تابان ا بس اندرو
گندرو صورت بندری چھوی
ژ ھل کرہ معلوم طہران چندرو
شو پیرن منز باگ منی چھوی
تیہ پیرن دارہ بمہ روزت اندرو
گندرو صورت بندری چھوی
فکرہ ہانزہ لو نہ ییت ذکر بندرو
ھل کرہ نیران ھو کنہ چھوی
حل کرہ نش ہ روزنہ ماس اندرو
گندرو صورت بندری چھوی
پیرن لیہ دارہ ھاوتن تندرو
شو پیرن منز باگ منی چھوی
کو پیرن پال و رمانسی اندرو
گندرو صورت بندری چھوی
ذکرہ ہانزہ لو نہ گنز فری بندرو
کان ادہ نری جان لوی چھوی

فان یلہ سپنک فانس اندرو
گندرو صورت بندی چھو

کوٹھ ہیوٹ زلیوڈ کہ کرسندرو
نور ادہ ڈیشک در کرنوی

زورِ چھوی طمع نفس اندرو
دنیا چھوی نہ اڈ گاڈہ ہندہندرو

ہوشہ کس باغس فولیاہ چھے
دمہ سیت فولہ ناو پمپوشس اندرو

بانپورن گت مارمتہ کرتہ تندرو
سیرِ حق ہاوان پیر موکھہ ژی

صورت رٹ تس صورژ اندرو
عشقہ منقلہ ناروارہ پاٹ سندرو

رند لاگ زندہ پانہ کرتہ نفے
اثبات ڈیشک دیدن اندرو

دنیا دوہ تارہ زانتن ہندرو
یی دُو وَک تی دولاری

مزرعُ الآخرت کتابہ اندرو
ظریفہ کیاہ دک کتھ نی دندرو

ھکہ لے پیر ترا و مو کلی سے
لی کرہ ذکرہ کھے کاس اندرو

در تعریفِ سخن

کتھ عشقن وننے ای مردِ عاشق
گرہ چھی معلوم سوزو دردِ عاشق

دزہ بنہ عاشقن ہندیتھ کتھی منز
مزہ مردِ حقن ہندیتھ کتھی منز

کتھا کیاہ ہش کتھا یتھ ذوق تہ شوق
نیازِ عاشقان و نازِ معشوق

سو یُس معشوق طالب سوی تہ زانی
یمس چھوی شوق غالب سوی تہ زانی

کتھی حل دک ولی کرہ ہش یہ کت چھی
زہ پئے نک بڈ فقیرن ہنز زہ دتہ چھے

کتھی منز پیر چھ افسانہ ونانی
ستھاہ لسرازم ژی کن اناتی
زہ مو بھتان زان افسانہ صلا
چھو الحق است باطل چھو ینہ دانہ
دپوسن یہ چھوی پنہ افسانہ خوانہ
یہ ووی افسانہ باطل چھو ینہ دانہ
لکھت منز باگ گھومی کیہ وہ رک
تبرک چھوی زہ یومی کرہ مبارک

٨

کلامِ حضرت مولوی

کودکان افسانہ ہا بس آورند
درج در افسانہ شان بس پندہا

حکایت بر سبیلِ تمثیل

نوشتہ یافتم ہم در کتابے — برائے منکراں حاضر جوابے
روا افسانہ چھوی دوان زن ون — مسافیرس دوہیم یس دادِ لدتن
وتہ گت چھوی گموت کت ھکمتوی چھوی — قراراہ کاھنہ بیمارس کتوی چھوی
دوشی زنِ چھی گمت آوارہ مارہ — عشی مت آستھی گیمیت آوارہ
مسافر گومتوی از خانمان دور — پموت اسمانہ زان بے چارہ رنجور
مسافرِ تنگ از یادِ وطن آو — بیمارس دادہ سیتن جانس تن دراو
مسافرِ از جدائی داد ونی — بیمارس نار گنڈ مت ھنہ ہنی
کتھاو تنگ ستھام گنکن گرِ ھکنا — شکستن لوز لتھا گنکن گرِ ھکنا

حکایت بر سبیلِ تمثیل

در دعا ہا می نباید گفت عمرِ تو دراز — باگوارت باد الّا بامریض ناتوان
شب سحر گفتن نباید لیک اینتیاہس — بہر رنجورِ مسافر رخصتت آمد مدان
دمو الضاف اس بیمار ساری — لسن کیاہ ینھو گناہ بیمار ساری
چھہ پردیسی گمت تراوت وطن آی — کھمت نفسن تہ مشراوت وطن درای
ہمو رخصت کنتھن دادِ ودوکھو مارِ — امام العالمس ساری لگو پارِ
خداوندا چھہ درآمت بننہ شہرہ — خوش و خرّم کرن تہ نیک بہرہ

9

گھکلڑی معینن ہندے چواری
اڑکنا اند اندی ھچیرے ہولی
ہم عشقن نا بوزت درتم ساتھاہ
ہم سوزن چ نا بوزت درتم ساتھاہ
درتم تیغ شد ھقی
برونٹھ نیرہ ماہیہ
کلہ پان ونڈ سچھم نوشالی
از بیہ شاہ سالو سالے
عزیزہ دلیچی جای کہ خالی

عزیز اللہ خان چھوی عشقہ کستو ر غزل اوستادی ہند چھی لقیمت	عزیز رن سوز بوزانی گرٹھان سو ر مہر ماندن تہ زہ بوزن چھوی غنیمت

غزل عزیز خان

ناگیر ایس سونہ کنہ والی
ترٹ تہ مالہ چھے لس نالی
ڈونگنم ناگس تہ گوم اوبالی
چھی ونن آسان گکتجے آلی
گوشن فوجہ کھی ماہیز زالی
جامہ چھی چھٹ تے جامہ او زالی ”
عنبر جامہ چھس نالئے
وڈہ چھک وڈنہ تہ نال چھک سالی
گندرو جامہ پیر نال اوزالی ”
کھٹہ بھی بیہ ناسوالئے
صدرس منز باگ لعل مولالی
لعل بلہ کھالک پک بال بالی ”
حے دے کرنس بالئے

برونٹھ نیرہ ماہیہ مالئے
برونٹھ نیرہ ماہیہ مالئے
ژھانجام جنگلن بالئے
برونٹھ نیرہ ماہیہ مالئے
پوشن منز چھے چالئے
بنبورن بوزت برخوشحالی
کم برہ عشقہ نارہ عاشق زالی ”
سندرن زلفن زالئے
ژٹہ بھی سربولدہ سے ڈالی
فٹہ بھی مرہ یو میلہ کس کالی ”
ڈونگلو تمہ منزہ کھالئے
مے یلہ چاونس تم کلہ والی
پے کتہ لبہ سے چھم لا اوبالی ”

بہ بیدردن چھونم درد
بہ بیدردن حلم خم چار پار می ناو
بہ بے دردن منٹ دپ منہ انسان
بہ بے دردن پیاس بویہ چھوہ چھوان
انکنا درد و سوز و جدو حالے
ونکنا تی یہ و نومن ہاہیہ حالے

۱۰

مبارک باو نیس چھوی تیس بیوری
نبی مغفی اشم بیدار روری
ولی ہیشہ فقل وقال روپ
بوجد وحال لالن پیپٹی نس ہاہیہ پالا
نبی لالنے ہیں ہاہیہ سوز زالی
سوکیا بوزدی وزالی ہیر بالی
وزن وادی وال درد و لبر ونڈ وانی

عزیز اللہ تھوی تھوو نعو روانی
غزل اوستادی نس چھپٹی ہند غنیمت
مہر صدرن تہ زہ بوزن چھی
غزل عزیز خان
معشوقہ یارن تہ لوچھم بالئے
عشوق چھوم بیب بالے بالچایہ

گیڈارہ اک نیلسرہ اک گڈ دد ریوکن
گڈارہ دریاوہ گوباہ ھینگنو کن
جناب شاہ نورالدین عالمہ سرتہ نکوبہ اطہار آرو
کران چھوی ان پیشتھ جادر نب نیلسرہ آرو
بعد جمہ چہ ساوہ جمنس چھ پانس اجن اجن جی منان
سہ پانس پھکہ مھار ساونی اگاس نیش نیش پنن وانو

کلام حضرت شیخ العالم علیہ الرحمۃ

ین ضمن لون پیش دتیاو
پانس چھ پیش ضمن سی واو
بوزنیہ نیلسرہ آسو
ضمنی وانو ولہ اگاس جاد میانو
ین وانو

قصیدہ در داستان

11

لاشک وأدِ چانو پیوم خوردِ سالے
ودان شمع زن بلبن گونہ گالے
عاشق پانپورِ پان گونہ زالے
تس کیا کرِہ اَدہ مالِن کرانو
سینیاس تراوِت گوگو پالے
ژہانجام جنگلن تہ سنگرمالے
کھڈہ تھی راتھاہ بیہ نا سانو
اَرنے رنگ گوم ہیبہ مسوالے
واو دُو کرِ سو رنگہ رد مالے
موکھہ ہاو دلبرہ داُ پیوم چانو

تعشوق گوم ہیبہ مالے چانو
دزان دادِہ چانہ یکھنا سانو
ازلی لون ییس مولہ تولہ ڈالے
پامہ تہ ڈکہ بنای کیتاہ ژالے
سیل جندہ پیرت دمھس دانو
ژڈہ تھی سربو لدہ سے ڈالے
ژھیبہ اکہ دیدارہا وخوردِ سالے
دتہ بیہ ساتھاہ اک درشانو
دوکھہ لدِ عزیز کوتاہ ژالے
ژی رُست دیہ کس مارمتہ کھالے

دربیانِ احوال ہیبہ مال و پدرِ او

زبعدِ حمدِ حق و نعتِ احمدؐ
درودِ چار یار و آلِ امجد
ونے عشقُن بو نکتاہ وزباہوش
گرِتھی اندوہِ دنیا دین فراموش
چھو ہیبہ مالہ ہند مالِن بکشمیر
تھُند مالو چھوی بلہ پورک بلاویر
سوآسواکہ اجنی منز کوٹہ رایا
لدِت زنب آرہ سی پٹ آسو جایا
کوٹہ رای آسو تیکن گامہ گامہ
لکھت ثابت چھو اندر رشنامہ

بنام شیخ ہیبہ مال میدھی
وندی جد نامہ نوی تال یوچھی
چھ شاچھی سان شیخ العالمس نوہ
کران کمہ عمرہ آسو بادرد وان نوہ
جناب شیخ چھوی مانوی پینا
مینب کھمو مددگار حبیبا
خوش آلون پرشتہ باغ سرجیدہ
یینک بین گتھن دارشد جاد

خدایا اس خدا حراس چھ ساری
لکان سردار دربار سی چھ ساری
نی کن چھوم مہراوان لوی بعم
نی کن سوہم جست دوی بعم
نی کن شیخ ہیبہ بوچھوی اپنہ حال
کتن گرد وارہ باغن چھی دن حال
درزد ولوم ہیبہ مال وقصہ تمام دار

خبر کہنہ فقیرس آسو دلگیر
معتبر ہم مصطفٰے ہم منفس
چھو فقران کیم چشمہ ہیز تو تن
گرفتان تس کی چھائی چشمہ بنی
تو بتی ایوان مہ جبینہ نازنین
جمال دلربا یث تا کہ گنہ راہ
صفت یث سار تمی کیا مرزاہ
بغرد دیدہ دندان از زبرجد
دسی کیاہ مار جنت زن از تسمہ خو

سو پہ سومن چھو اکسی پہ گنس ناو
نتی کِن خوش ایوان اک جنگلاہ چھوی
نتی کِن چھوی ڈلِت اک ناگہ رادٗ
فقیراہ تکیہ دِ تِ اَت جنگلس آسو
سِٹھاہ بیزار گومُت بہ سر زن
کوے مانان موٗلے چھمنہ خدایا
بمِس لالس گرہ ج آلہ گڑہ راو
اَدِے بہتر اَنُن دل سوٗیِ اَللہ
شکستہ دِل کرِت زورہ گرِہ دراو
خفاہ تَس از جفائے بے وفا زن
بظاہر ہم بباطن تس ھلاکت
بہِت گوناگسی پٹھ تونہ ڈافاہ
وَنَن کیاہ جانِ دل پاٹھِن لبہ چھی
چھہِ ناکس اَنداَندِ ی کیاہ گونہ گون گُل
مقام اولیا چھو ی آب جاری
چھو ناگہ اَندِ رہ نیران شاھمارہ

سو سُر گہ اندرہ نیرو رگہ لنن دراو
سو گُل جنگل زجنت زن کلاہ چھوی
دِوان آب حیاتس کِن چھو ناداہ
گرِ کُ گومُت ملالہ تس دلس آسو
زبردستو زنانو دیوتبر زن
موافق مہ کوے چھمنہ خدایا
تمِس گتو مالکن دوزخ نتی تھاو
وَنُن کیاہ جان گفتِ گوی اللہ
ملِت سوراہ چھو ہیوان رُ بہ سُند ناو
دِلہ پاٹھِن دِیان مارُن چھو دشمن
چھو کانچھائی لگان چھیس ناگہ کِن وَت
چھو بستہ شاندِ تِ سوئیِ ن غلافٗ
یہ کت بہتر زہ کڑہِ صاجدلہ چھی
چمن بندی بسوسن ھا ہِ سنبل
کولن تہ ناگہ رادَن خوش چھہ ساری
چھو تاجاہ دِت یوانی از ھمان راہ

زنے بدکار بہتر کشتہ از مار
میانِ خاک و خون آغشتہ خونخوار

بیتھس شمار گنجس باپر باری
رہائی دہ ز رنج از حکمِ باری

بیتھوی گرھو مہ جبینا اک شفیقا
طبیبِ نبض بینا اک رفیقا

ژلن مے سارِ محشر ایژھ کو نچہ
کتو لیمک کتو شھمار گنجہ

پکانی لبستہ ہتت گو تیز چون باد
گرہ واتتِ دِ تن گرہ وا جنے ناد

ولی کیشراہ مہ الوئے ھی ویے ھی
ژہ فیرت یکھنہ نیرت بوژلے ھی

سہ باینت آیہ تامت موژ رنس گل
برت شھمار دِ تونس نیر تھی ژل

نیر کن دارہ برن کرنہ ہا نکل
زھیبت و گہ لیموت آسو زل مل

یقین مردس کرم از مار مارہ
سہ بیچارہ اندر کنہ وارہ کارہ

یمس گومت گمان شھمار بوچھین
سزا آسوس بھوی ازمزہ اوچھین

یمس بیومت نیرکن حسرت و داغ
یمس گومت اندر کن دِ دونس باغ

بیر تو نکتاہ وچھت مہ فکر ینین
ژون دژ نحم جنابِ مولوین

دنن کیاہ بہر فہم خاص و عامی
میانِ مثنوی نقلِ غلامی

گمانِ من نیز از سلطانِ محمود
زالطاف و زاحسان اینچنین بود

نیرکن مرد کرت دارہ برہ بند
زنان اندرہ وچھان لطفِ خداوند

دپان مردس کنوی از روئی فرحت
بو جان و دل فداون کرہ ژہی ہت

کرُن تس ڈیشہ وُلوٗنی اک تبسّم
اَسانی پے وسِت تس و ندنی دُر
معنبر کٹھہ تہ سپاٹن مشکہ سیتی
لجس شہزادہ ڈیشتا ڈجہ تراکھ
ولو گروالہ کرِ والیو وُلو پور
ولو گروالہ انتھن کیاپہ بستاہ
ولو گروالہ وُچھہ شہزادہ ہو دراو
ولو گروالہ ہید لوٗ بجر چاہ
ولو گروالہ رتو سودا ازک درایو
دیان چھوس دراہ برہ بہ یمی نئے
یہ کت بوزت اَسُن شہزادہ سی آو
زخندہ دوٚ بین تیوتاہ کھر پیو
زنانہ اندرین سر بے خبر آس
بیا ای شوھرِ من سرورِ من
چھہ لایان شوھرس ناواہ ستہ وُلول
زنوشین لعل این شہ خانہ شد پُر

برُن لتس سینہ اندر عشق شد گم
اکی خندہ فقیرس خانہ گوپُر
رَٹُن گرِ واجنے دَل عُشقہ سیتی
ژِجس بیباک نیرت بڈہ باگھ
بخندہ ژہوہ دمُووِن مفلسی سور
موٗلُن از چیز چھوپس منز باگ دستاہ
یہ الحق دولتِ خق دادہ ہو دراو
مہ کنعان اَتُ وِنتم کرِت کیاہ
اتھہ وِنتم کتہ تھو دازہ ہونزِ آیو
کنتھاہ مشہور چھے اَت دِ از بچھنے
تتھوی خندہ یمن نبرہ کنن ژاد
منوّر خانہ اَشس آباد زِ گو
دِوان آکوٗ ژٹانی دارِہ بر آس
مبارک صد مبارک غمخور من
ولو موکو کرِس گرِ چھنی گھر فِل
زلعلہ از لبش افگند صد در

دیان چھوک عالماہ می ناو دِ رانی
یہ میانوی چکیہ چاو قتہ ناو دِ رانی فتین
چھ دِ پشن جاری میانی ورے پھین زین تن
دِ پیتن میانی ہاوی سخن ھمع چھوک یمبا پہ
یہ میانی عاشق لا ثنک یہ آسان گوبہ جایم
سوکھ منزہ دو دھہ آسان زبان جن جاناز
یہ پاران ونتھ چھوک بلبلوی نار

لڑہ چھ ہُست وتھہ دوشی تم باڑہ پانہ
دوشی لس مالو ماجی لاگتھی اَبیٹ
ہتوک منز اک بیاپہ ی ک اَپاری
ونکنا اک کتھہ دلدارہ بیانے
دلوت پانے مہ لاگیو مول ماجی
چھوئے برم دِدہ بابس گُرہ برم دو
دُوا سانوی چھو ماو کنا پتُن ناوِ
کنتو چھوک تہ ایوان چھوک کور کنے
چھکم کم تم چھ کیاہ تم تھدہ پائے
چھکم کم تم یمین چھوک غصہ کاسن
چھکم کم تم چھ ازِ عشق لو پُرسوز
چھکم کم تم زِہ کریشان سو سوچھی
چھکم کم تم سپن درحبِ لو گمُ
چھکم کم تم یمین ژِہ ماہی جانی
چھکم کم تم چھ لوزان جانوِ گفتار
چھکم کم تم چھ آسن باتو ھمراہ

نغمہ زن شادمرئی ہند نشانہ
دِوان چھی ہنہ ہنہ تنہ لس میٹ
کران چھس پرستشا باعجز وزاری
انکنا در تکلّم ھمزبانے
ژِہ اس عاشق چھِ عشقن وستہ گاجی
بداروی دوائی دردِ وغم دو
پتن شہزاہ پتن جاین اَسہ ماو
چھو رھندلن یور گندِت نازنینے
یمین دو چھوک رشہ واتان جابہ جائے
چھکم کم تم یمین چھوک سیت آسن
چھکم کم تم وچھن ویت شب و روز
چھکم کم تم ژِہ ڈیشان وبر دِچھی
چھکم کم تم خلاص گی از لو ھمّ
چھکم کم تم یمین وزِ جای جانی
چھکم کم تم یمین ژِ ی کن چھو رفتار
چھکم کم تم یمین ژی چھوک شہنشاہ

دوان چھم پکھ کنہ ھکیہ عاشق جابجایہ
ونان ھم وچھ سنجہ ہ عاشق یہ پایہ
ادان چھم پشین یہ بچہ پیش یہ مایہ
ہکان چھوم میانی وسن ابر بل
کران چھوم میانی بہ وزن حور یار
ہبہ ژِہ بناوی زہ بہ تارہ نارہ
کتھہ نل باژ پیغمن بازہ نارہ

15

چھ درشن جانم یمن منزہ
یس غفلت پِنی سوامی
دِ پاپی چھوک کرم ای
مہ مال و لعل و تخت
یس چھی یم صفت
پانتھ زی و ترنگ

موکل شاہ چھس تصور
گی فرزند ہم د ھم
لو آدم چھ سم

[illegible]

سُمان شہرہ چھو اکھ دیون جنن ہند
درازی تہ کھجرت شہرسی دُور
دوہس شہر سُمانس شادیانہ
پری ہارا در آن شہر است خرگاہ
چھو بلیا تال محلہ خانہ میانوی
خفا چھوم خانکوی آمُت مہ دریش
دپوم گرہ تفرقن موجب خدایا
چھ گرداجن نہ مانان میان شاھی
فقیرس شاوزین گفتار شہ جان
کرہ بیما اے رحیما چھوس بو پاری
تھوُم مہمس رضا الحمدللہ
مہ ستر تلہ زین نصیحت سپتوم سوان
بو سبحانا خداوندا ژہ پاری
اکس آتشن کرہت آرام و جانان
اکس باغاہ دُت تس باغ دل گُل
اکس آتش چھ رُوزان پیالہ بردا

وچھن سوی کار چشم روشنن ہند
بود مابین این کشمیر و لاہور
شبانہ چھوس گرہ تھن بو سوی خانہ
پزوی بوز دِ بو پرین ہند شہنشاہ
کرہ کحالی نشانہ چھوی یہ میانوی
زلت چھوس آمتوی از خانہ خویش
دمے دِی شاہیہ لاگے گدایا
سُمان چھمنہ سُمانچ پادشاھی
مہ مرشد خالقن لدُتم یتوی جان
ژہ نش حیران گدا و شاہ ساری
بو راضی بر قضا الحمدللہ
دِنیو مت تی بنو مُت نی اکس دون
ژہ نش حیران گدا و شاہ ساری
بلبس مانان یوچھی سُوی تس مانان
بلبس داغاہ رحنوت گھر تفرقن دل
پیپن پیادہ انان بردار بردار

اکس آشن گگرہ زن چھی دغا دار
اکس آشن چھ گر بہ روزہ خاموش
اکس آشن چھ وَدِ وَدِ گد گرانی
اکس آشن تولرِ زن ٹوپہ لایان
رضینا چھوم ازین تفسیر مطلب
اکس لاگت تہ خدمتگار زن چھی
اکس ورد زبان چھوی ذکر اللہ
زہ بوز القصہ آشن ییس پئی جان
ییس آشن پئی مکار و بدکار
بہر حال تم فقیرن رٹو تسلی
بہت منز باگ دِ ون بازن چھو طوطہ
دودستِ دِل تولت و نوتس فقیرن
زہ مرغوبی نگاہ پیر بوینے
خداوندا مہ تھوا رمان کاسم
زہ بولہ دُن چھولہ دُن وارہ آسم
زہ بولہ دُن چھ طوطی عاشقن منز

فلہ فلہ نت کرس خالی سہ انبار
کرس موموہ کارس چھس فراموش
سہ تس بیمار لاگن چھی پھرانی
بنرمی مطلب خود ساز وایان
شکرلب بوسہ گرہس بوسہ برلب
ییس لاگت تہ دشمن خوار زن چھی
ییس ورد زبان چھوی وای تہ آہ
تمس فرحت مہ چھم زن جنتک خوان
بدنیازن تمس دوزخ چھو پرنار
بنیو کیتن اکس دون نو یہ اصلاح
کتھے پرٹ کتھ چھ شیرین قند خوتہ
فقیرن دلخزینن گوشہ گیرن
امیرن چانو عشقن تیر بینے
ییس نور لصیر سخ مہ کاسم
غموتش دُور ای غمخوار آسم
فولہ دُن پوش مردانِ حقن منز

مہ ژل تراوِت وَہ اَس دِ ورِہ زرِ وما — یقین بامنت ژلک تامت مروما

مہ ژل تراوِت اسہِ وُن ناگراہ — چھہ بڈ بڈ باگ ایوان چانہِ مایہ

دپان چھوک تورہ چھوتوہ سِدِ سادہ — چھو عیبِ ماخلافِ صدق و عدہ

بو حاضر چھوس بسوئتی دِ وستداران — بو ناظر چھوس بروئتی وستداران

بو تمسند تا ابد چھوس تُس چھو میونوی — بو تس اندرمد چھوس تسِن چھو میونوی

زہ ماجی دِ دمہ چھک بالوِ زہ میونوی — گیوَر گنزرِ مہ بت شایہ چھو آلوی

سپن تم هردو از گفتارِ او شاد — یہ دِ دِ بالو دپان تم گاشر و ناد

چھو لاران گہ شکارن گاہ سِیرن — چھو ماران گہ شغالن گاہ شیرن

چھو اوان از نظرگاہی نہ تس نیب — چھو گاہی اتھِہ ایوان گہ گرِمان غیب

فقیرس گو بناگاہ پورِ پیدا — اچھن دِ وان آشنی تس نور پیدا

دو شی تم جام عشقن دِ ام چیت گی — پچھاہ گو بایہ تھاگو بازہ رِت گی

بجنگل گو رنگہ ریون رِ وانی — شکارہ ہیتِ چھو تکیس کُن پوانی

چھورو ساہ ہیتِ لوانی دِ ویمہِ دیہہ — زہو ہا ماران گوہ ہس شان و شکوہہ

گرِ ژھان چھوک نیرتھی جلوہ دِ وانی — زیک راہی ہد یگرہ پوانی

لجس وَن ترِ مہ دہہ دُور جنگل — ژلان لاران چھو ایوان ہنرِ تس ژلِ

کنوی کا ژہ ماہ نہ تس همراہ دلخواہ — بو حد خو کرِت چھوس غیرتِ ماہ

چو دید آن دانہ خال و زلف چون دام
چو دید آن جادویش زنجیر فولاد
ز سر تا پا پر از ناز و ادا آس
چنین نکتہ کجا باور کس شد
سہ مہ پیکر وئے کیاہ تس جمالا
وچھن تس ناگیر ایس باغ در باغ
بدہوشی وچھن تم اک الکس کن
چھہ تنہا ہر دوکا کھ چھکنہ چھانی
سپین خستہ بہ تیر دستہ منزی
سو ھرنہ ہیو لون در باغ ژ ہالہ
ہہ لایتھم زخم کاری مارہ منزی
کو سے چھک چھک کو سے ہا مارہ منزی
پھرم مہ زلفکی زنجیر جانی
بگو تو کیستی و کیستی ہا ان
بگو تو کیستی و نام تو چیست
مہ وری نیوت آرام ژور ژورے

بشد مرغ دلش در دام ناکام
وست ہیو بر زمین از دست صیاد
سہ پُر ناز و ادا سر تا بپا آس
پری یا آدمی جانباز بس شد
کمالاہ تس جمالس ہیہ مالا
بچھن شہما دوشون داغ بر داغ
سہ طاقس ٹیہ اندر باغ کن ژن
ژو ماہ ماران الکس اک تم چھانی
لجی ژ رزن زجی نہ میترہ رزی
دون دل نالہ ژلنس زلف و خالہ
لگے ھے پار پاری مارہ منزی
بوھے عاشق چھو سے ہا مارہ منزی
ترم مہ تیر مژگان تیر جانی
کہ غارت کردہ زلفت خاطر و جان
درین بستان نشستہ کام تو چیست
بہ نار عشق سوزان ہیوم موسے

سو عاشق لو متن پہ عشق وامق
یہ عذرا در ایمن در عشق صادق
سو مجنون لو چھٹ زن زردی لیلیٰ
یہ لیلیٰ از عشق مجنون رختہ احوال
سو فرہاد دیہ عاشق تس پہ شیرین بود
با خلاص دل و جان گشتہ پرشور
زلیخا زن یتیم سینہ صد چاک
ز درد و سوز عشق آخر بیس پاک

19

[illegible]

وچھان گژھ عشقوی آتش میں کیاہ
پھرس دلبرتہ داد و دلبرن کس
نو لان تھد سر نہ پاکن تانہ دلیس
لکھ ون تیرہ ون خواندہ گرسی
بجواندن پختہ زن تختہ ھراپی
یون تس خط لکھن خطاسی پرانی
بگفتن کیاہ پی رُدی ہیہ مال
یوان یا دل ینہ بوی ہیہ مال

ہمان عیش و راحت ہیہ مالا
سوکھ منزہ تختہ مرہ ہمون کمالا
نہ گژ تس عالم منزل گورہ معلوم
نہ عالم تس نہ عشقن لوس معلوم
نہ مجنون سے گمراہ ژادن گو
سوپن تابہ بیس منز سنگی دردل
ہمس اندرہ جان وردہ دل آسو
منز خاطر بفریاد و فغان آسو

ازین اظہار ہائے لا اُبالی	ژہ رَٹ رمزہ زِ عشق لایزالی
بیادِ حضرتِ درگاہِ والا	چھو عاشق عاشقس پٹ حقیقتالے
بدل چھوک ینھوژہ یورَی تھو سوا اُوے	چھہ حاصل بیدلن کژہ ہول اورے
چھہِ یم عاشق یمن معشوق یاری	بشوقِ یار نیران ننہ واری
بجان کرہ یورہ پورِ تورہ چھوی لوپ	گواہ چھوی اَت کیتھے نورِ علی لوز
مہ دِل پانس گنوی نم یا الٰھی	مہ سوز و دردِ خود دِم یا الٰھی

درآمدن ناگیرای درباغ ہیہ مال وکیفیتِ آن

سو ناگیرای الغیبہ اُتُن آو	لگوس دِ اغاہ وچھانی باغہ بردرا
سَہ ہیہ مال لوچی وینسہِ آسی	پرِ یہ ون کوترہ کرہ کیلنسہ آسی
نہ تس ہِش خوش یوَن نہ دل لگن کاھ	نہ تس ہِش کینسہ راجس راجہ بنِ کاھ
بڈ یمژ بلہ پورے بڈ تمس ناو	بلادیرہ راجہ مالس تمسندِ بن ناو
چھو تراوان نیرہ نوی وادن رَو	کڈِ ت گل ہیہ مالے تکیہ بل گو
تمسِ وِل تونہ گومت مندِ لیس شام	یمس جان واتوت برلب نہ آرام
تمس خاطر پریشان مثلِ بلبل	یمس چون لالہ پیومت داغ بردل
تمس نہ اک ذرہ دل رام نا آرام	یمس خاطر دپان آسو مرغ جان دِرام

۲۰

سرِ پا صورت او تو دچھون جو
نخ او بر نظین وپوشے علی نور
بیمن تعبن ینگوی ور
[illegible]

[illegible]

ولن ہمت سند سوالفت زلفہ گرایہ
لجی ہنہ ناگرایس ژیہ ہیہ مال
روانی رات راتس چھی ہیہ مال
سمن تس نش ہمت گیہ ژونزہ دایہ
دوہک ہیلونہ شب چھوی ہیہ مالے
ہٹیشم چھک تناں کھن کیازہ رٹونی
یوان کونہ موی نندرو زولاہ چھی
ہمن منز القصہ اک تس رفیقاہ
بپرسید از کہ دردت چیست آخر
کدامت بردہ دل ای یارۂ من
بخلوت پوسہ ہیہ مالہ ماجی
کھتوم مہ وقت شام آفتاباہ
وئے کیاہ نو جواناہ ناز نیناہ
سوئے ڈیشن وہ نی غم کن ژلی مہ
دلس غارت کرت گو لوٹراہ زن
لب بستان ژلوم سوی آستہ آستہ

تلانی عاشقن دل تیلہ گرایہ
پوانی تس چھہ پایس ژیہ ہیہ مال
دوانی ناد کیاہ تس چھی ہیہ مال
پرزھن ژیہ مایہ سینس ہتوسہ دایہ
یہ کیاہ سنہ تاب تب چھوی ہیہ مالے
ہٹکورن وندھی چن کیازہ رٹونی
یہ نیبرت کون کنوی گیم کلاہ چھی
سہ دوہ ماج ہمسنز کیاہ شفیقاہ
یہ سوز و درد از دل کیست آخر
چنین پُر درد جان مہ پارۂ من
ییمنا زولہ لولن وس مہ گاجی
فریباہ رت ژلوم زن چھمہ خواباہ
مہ دل ژوری ژلت گومہ حبیباہ
سوئے میلی مہ ون دل گرہ بلی مہ
ننہ آسو بولہ ولوی کو تراہ زن
یئے چھیرت کرس لو پوشہ دستہ

ونہ بل گاگوم پہ ہیرن روشہ روشہ
یئے چھیرن کرتہ ازیں گوشہ گوشہ
سو کھناہ ہیوتھ پلومت آرہ ہے [illegible]
[illegible]
ونان یی وایہ [illegible]
ہمیشہ ل مرودہ ونان داد و بیداد
چھونن [illegible]
ولوص [illegible]
بو ہمہ ونس [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
چھیم [illegible]

ولو دلدارہ ون [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
ولو دلدارہ مادی [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
ولو دلدارہ مادی [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
ولو دلدارہ [illegible]
وئے کیاہ وہ مرد [illegible]

ہیمنا ناگہان دلبر سر ہیمن
دیمنا دیشناہ از دریمیت
خداوندا خلاصی دِم ازان حال
وَنن یِی جان دِل کمی ہیم نال
خوش وناخوش چھان آرہ بہ پیرہ
دوشیہ پرِاران تمہ زونہ ...
زہ قدرت چھی تہ دادِن ہندِ دوا زِی
تجلی زِی کرِک حاجت روا زی
تمس گژھ خدایا ونِ زہ باری
مناجاتہ کرن تمہ سوی باری

ورِ یگو دوہ تہ پیدا گو دون
بمثل یوہ ورز اول ...
یوکِ پانھ چھو گومت ...
تہ یوی چھا ما یوی چھا ہیسہ مالی
تمی حسن جمالہ زلف دِچالہ
تمی چھس دِس ڈالہ ھرِ نہ ژالہ

ولو عشقو کوہ ژزا جتھس بو
ولو عشقو نہ زانے حال نہ قال
ولو عشقو نہ زانے جای نہ نام
خبر کِنہہ چھمنہ زآغاز و سرانجام
امی پاٹھِن کران آس وانِ تہ لِل
زہ یئے ڈلیشت وہ نوغم زاہ زلی مہِ
سمن ویو کو وکرھس آوارہ
وُنے گیاہ دُدھ ماجی کیاہ وچھم مہ
وچھامس وزہ نا اسناہ اکی سات
دیان چھس وای حاضر لو بہ افسوس
کنتی کِن آو ترادن رو کنتی کِن
دلوس تمہ ناگہان منز باغِ سی زاد
ز سر حد جنگل گو پیدہ ناگاہ
قصہ لوزِت کران چھس لو بہ وایہ
مدارا چھس کرانی راتِ راتس
صبح سیٹین دمیدہ دلوسہ وایہ

کڈِٹ از ننگ پانس لاجتھس بو
سرِ غم ترا وتھس پتھر ہیہ مال
کڈِٹ از عیش خوش نیو تھم مہ آرام
وُنے در پردہ چھس ما گژھہ بدنام
بنیمت عشقہ نے زنجیر مہ غل
ژھ نے ڈلیشت وہ لو غم زاہ بلی مہ
بو بے خود خود گیس لاچار ماہ
یہ کالہ سرفنی زن دل چھوم مہ
سمن لو بِن مہ کرِم مندِن رات
مہِ ما ونن نہ مہ باوت اکو نہ افسوس
سو ھرِ نہ ژمالہ ماران گو کنتی کِن
خبر کِنہہ چھمنہ فیرت کمہ وتہ دراو
ژلوم ترا وِت دلس تھاوِن مہ داغاہ
دمادم داد نہ غم پیوس وایہ
رِلتس تس وادتہ ژادِ چھس سالس
ژہ خوش روزِ بیہ شاید واتہ ژمایہ

وچھان پاٹھ سارہ ہن سرتن گو لوایی
پھولہ دوہ دریا غ وِن گو سوی وانی
گو دو دو پاٹھی گومتن باغ حالی
پھیہ دو لر ہوی چھا ہیسہ مالی
سبز ودود دِل ون ہیسہ مالے
بلبل ھمیشہ دِل خون ان بیس

وَنہ وُن عاشقن دادُی لدُن چھوم بجنہ اھل دِلان کینسہ نہ مانوی	کجامردی بدردِ دل وُ دُن چھوم ولون میالوی ظریکن وَنہ والوی

غزل خواندن ہیبہ مال در عشق ناگیرے

دُورہ چھوم ماران دُورَن گرایہ
ژورہ دل نیونم کیاہ چھومیوُن پایہ
نازنین معشوق چھوم زیبایہ
بانہ کوہنہ ہیبہ ناساز گوم ضایہ
ناگہ ڈونگنم تلپیا تال
زُونہ ڈبہ بہ نھی خلوت شایہ
چوبہ جھس زیبان سرتاپایہ
لورہ ژھٹہ ماران گٹہ منزہ لال
دیہ ئے درشُن ہیبہ گژھ مایہ
نیبہ نا ہنہ تورَیتہ چھس جایہ
پشہ ناداد چھوم مالامال
ونتس وُ دھ باج گنیم رایہ

مائے وُ جنس ہیبہ مال
مائے وُ جنس ہیبہ مال
رازِ دل وَنہ ہس وُ چھتہ میون حال
باعنس میانس منز ژاوژمایہ
زاگس ہیتہ نھی یورِ ہیبہ نایہ
زُونہ گاشہ وُ چھہ ہس وارہ خط و خال
صلورتس کالہ چھونہ تس حمتایہ
پورتس ڈیو ڈوم سامانہ سایہ
ہیبہ ئے ساتھ اکرانہ نیرہ بال
لشہ نارہ ژاجنھس عشقنہ کرایہ
کشہ تیر لایونم بے پروایہ
سینس تہ دلہ سی ولونم نال

انیسی پاوبہ جھس شیدایہ
ہائے وُ جنس ہیبہ مال
زارہ پارہ ہائے چھوم [illegible]
ہائے وُ جنس ہیبہ مال
منز لونتھن ہیبہ [illegible]
ھُوَاللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
وَمَن القصہ گوارہ باغ بیرات
سوکو نیرن ہیبہ [illegible]

۲۳

کتوی چھوک دلبروان [illegible]
غماہ عشقن وُ [illegible]

جواب ہائے [illegible]
[illegible]

ونِتھ یِی گو سو نیرِت مثلِ شہباز
سپُن دُر دانہ نہ خط ہیُتھ روانہ
دِلوِ لس ہیہ مالی روز بے غم
وَنے کیاہ یلہ چھوی خندہ گرانی
یہ چھوی خط نہ یہ چھوی دُرِ پارہ سندی
زبانی کُنہنہ دِلوِ نم چھس گمژ گم
نہ باو نم ناو پُژن جای پنِن
تمِس درہر طرف زاگن چھو لازم
تمِسند ناو دِپتے دل زبانی
مگر دِلوِ نم نگاہ یت جایہ آسنے
دہ نام جای آسِی یت خطس منز
نشانہ وُچھتہ دل فلوہ ہیہ مالے
خطے مضمون آن شوقِ توصّل
عبارا تش ز علمِ شوق تمکین
صداقت تہ حلاوت دَرج تَتھ منز
نہ اندر خط ز جایِ خودنشانی

تلُن تم مثلِ عنقا تیز پرواز
زہ ڈالی ہیہ مالے کنتو نشانہ
ز عشقِ تو تمِس گو عیش ماتم
بخندہ دندتی تش دُرھرانی
نشا ناہ چھوی ژہ کنتو دلدارہ سندی
ھرُن یام فخنۃ مہ گرِ نم تبسُّم
نہ ماو نم مالو ماجی شای پنِن
سو چھوی دُر تش صدف لاگن چھو لازم
دہان چھس گرتھ خطس اندر لبانی
ژہ یتو ایزم لدیت گل زمایہ آسنے
بُدمیژ کوہ چھکھ خونَس رتش منز
چھو گلبر گے ھرُن ھتو ہیہ مالے
تمنّا دارِ ئی ذوقِ توصّل
کنایا تش تکلّم ہایِ شیرین
ملاحت با فصاحت خطِ تَتھ منز
نہ اندر وے ز نام خود بیانی

ژہ ناو عشقنوی کھ صاف زانک
فقط اکھ عین و شین و قاف زانک
کران چھکھ عاشقن ہند ناو بدنام
بدست دایہ پیغام لدن ہم
چھس بازی بدر دمن دِت ہم
ہمہ بازی اِست الّا عشقبازی

ژہ کیاہ زانک گلؔ دلدار کیاہ گو	ژہ کیاہ زانک یہ عشقن نار کیاہ گو
زُوس گنِدن چھوادنی بازیِٔ عشق	رِضا دلو چھوی چھوکھنی ن رضیِ عشق
شوبان یئے عاشقی و پادشاہی	سَمان کرِ نو رسی سینن سیاھی
چھو نیرُن چانو اَوارہ عشقنوی کاَ	چھو نیرُن گرہِ بارہ عشقنوی کاَ
سرو زرہ سیم تراوُن عاشقن چھوی	زدل ہر بیم تراوُن عاشقن چھوی
ژہ اندر عیش دیوَن عشقنوی دم	رُٹِت میدان و جنگل چانوِ ھمدم
ژہ پرگس ٹپ بو لگمتو کھر نگنی منز	یہ کت نیرن نبرِ بد رنگنی منز
ژہ کژہ مند چھہ نہ می کژہ بڈ یہ علیبا	سپَن یا پورِ عاشق یا شکیبا

جواب نامہ نوشتن ہیہ مال بجانبِ ناگیرای لسوزِ عشق

پرِت مضمونِ خطس لتس لگو فریبا	سپَنِ ن مثلِ بلبُل ناشکیبا
پرِت خط نہ لکھون حالی جوابا	باخلاص و ادب القاب زیبا
دیانی لکھو جواباہ ہیہ مالے	بسیمین پنجہ لاین زنجہ تالے
گرُن برنامہ مُہر گوھرِ خویش	لِشن لد نہ یارس جوھرِ خویش
دِتم آگو دوھ ماجی ستم گوم	یتَم برونہہ کُن و لنے گوِ نامہِ غم ہیوم
کتِھی یارن مقام و نام کھٹو نم	کتِھی خود کام دلبر دل مہ رٹنم

نازن چاپن بو خ کریداره
ذره ذره چاپی لورځه قربان
ثرونزه پانومیونوی غم تهاو ساره
شب و روز طریق در انتظاره
دیداره معانوکی چهوس اربان
زندگیه روزه ځه بنده لرداره
چهس لاچاره ماره پان
شاد دل چیم یاد وم واره ॥
دادن میان کره دربان
دادچهوم داد بوز باد رفاره
وطن کیزچهوی ماو طنداره ॥
ماو سه چایه بن بنی و نشان
باوسه ناوکیاه چهوی نامداره
چهس لاچاره ماره پان
کیه چهوک آسان منته بادداره

چهوکهی عاشق قسم معشوقه سُندچهوی	یقین کره چاپنه شوقچ چهم بپژکهی
مقام خوده مه هاوم ناو باوم	بوچال دل ونی ژی کن مه کهاوم
مه عشقنه چاپنه ژی سینتن چهو دعوی	مه چانوی دا اُچهوم کره تم مداوا
مه نمی در سخن گرمی چهه چانی	ونی دلسو خنتن بکنز هنش زبانی
ونن مه سوخته جانن عاشقن چهوم	کجا مردی بدرد دل دُن چهوم
بجز اهل دلان کینسه نه مانوی	ونن میانوی ظریفن ونه وانوی

غزل درنامۂ هیه مال بجانب ناگیرائی

ترا وسه غصه میانو ها و دیداره	چهس لاچاره ماره پان
لوسه ناو تم منته ها بے غاره	چهس لاچاره ماره پان
کامه دیوه لکهه ځے نامه و باره	پا مه توره لمړه تهم سورم تران
جامه چاک د تن ون تور بنه لاره	عاشق گیسے بو گرفتار ه
لاشک نه بے شک از دل و جان	معشوقه بوز کنا زاره پاره
مژه تیر لا تهم میر شکاره	جیره آم جگرین مه سوسان
مس پیاله رسه رسه د تهم یاره	چهس لاچاره ماره پان
لنه چهم فراق ونه چاپنه گاره	رتیسی ته ماز تن گوم یکسان

د استان نیم بیگم

هوالله حسبنا الله و ربنا الله
هوالله و بنام الله حسبنا فل
هوالله و بنام الله ...

[illegible]

جواب نامہ نوشتن ناگیرائی بطرفِ ہیہ مال

قلم ژُل ناگیر این از سرِ ناز
تبرُ موہن مہ لایت ہیہ مالی
لکھان چھوس ہای میانی ہیہ مالی
مہ فریرتِ تم دوشئ زنجیر چانی
مہ عشقُ مشک بالا مال ملوھتم
مہ دردِ دل ژہ رستوی نئے بلم زہ
مہ کرزانوم ژہ چھئ ژرہ مای میانی
مہ کرزانوحم ژہ چھئ ژرہ میانِ کامن
مہ کرزانوم ژہ چھک ژہ خوار می پت
توینہ می مقام و نام لکھومے
دوئیم خط چھوس تو ژئے ری کن لکھانی
کرئے حالی گنہ اوّل مہ بخشم
ولی ظاہر ژہ نش چھوم روی آدم
ولیکن کرہ حقیقی در مجازی

لچھن تم سطرہ کنہہ با ساز و پرُناز
بہ تیرِ غمزہ لگا لوھتس ہیہ مالی
سٹھا مہ مای چانی ہیہ مالی
ترم مہ عشقنی کان تیر چانی
ژلی کتو کالہ زلفو نال ولوھم
نہ سوزِ عشق ژی رُستن شہلم زاہ
خبر آہیمنہ ژرہ چھئ رای میانی
ننتہ تو دانہ ہا صبحن تہ شامن
مہ کرزانوم ژہ چھک لاچار می پت
نہ از خود کنہہ نشان و کام لکھومے
بسعئ وصل با شئ تا توانی
پری چھوس ناگ ارژن نا دمہ چھوم
ژہ زانوم آدمی انسان مہ کر دم
نکاح پرتھی چھہ پرین عشقبازی

۲۷

دلی چھوی جل کرانی مشکلن کار
دلی خوش ہاٹ کینسہ پٹ رضا گو
یلہ دون میلہ سودا کیاہ تمن غم
نہ چھوبن ادہ مول ماجی خولیش درکار
کتھاہ مشہور کیاہ حاجت بقاضی
بو بدشہ ارزناہ چھوس ہیہ مالی
سنت گومت مہ چانوی عشقہ زہ چھوم
تمنا چھوم سمونا جائے تیھا
تمنا چھوم ژلن مہ غم نہ غصہ
تمنا چھوم یمے بر در دمی ناد
تمنا روبرو چھوم روز ہے بو
عجب کیاہ عاشق و معشوق میلن
ولت نہ زالہ ژوری ثلمہ صبا
دنہ ون عاشقن دا دوی لدن چھوم
بجز اهل دلان نہ کینسہ یانوی

دلی چھوی میلہ ناوان یار بایار
زہر سیپن شکرو چھ کیاہ مزاہ گو
دلن دون وصل گو یدگیلہ عالم
نہ چھوس کانھہ بایو ہنہ الا سودلدا
شہا وماہم باشیم راضی
ولی چانو پرزناہ چھوس ہیہ مالی
خفا بدمہ دلس تف در جگر چھوم
زہجر عشق میگویم سخن ہا
کرانی بوسہ در خلوت بلو بوسہ
بدن گونہ فدائے بوداد و بیداد
تمنا گفتگو چھوم بوزہے بو
سمن خوش غم نہ یدبدخوہ گیلن
دمی ہر دم ظریفن پاٹ فریاد
کجا مردی بدردِ دل و دون چھوم
دون میانوی ظریفن ونہ وانوی

غزل ارزن در فراق و مہجوری ہیہ مال

رمہ نزائل چانو بومہ جھانہ
کمہ گونیت عاشق گمہ نانہ
رمہ رمہ تہ چانہ چھم الوانہ
کتی فوتہ چشمہ دِن چھم مس بانہ
جس تنہ کینہہ چھوینہ روز نانہ
دس ناراہ زاچھم رود منہ نانہ
ناراہ دل کرتھم یاربع جانہ
لگل زالہ عشقنہ لاگانہ

نہ چھوس گومت دیوانہ
خندہ چانہ بنز گوس دریکہ دیوانہ

نے گرشه ظریفه چن میخانه	تنه چھوس گو مرت دیوانه

داستان در بیانِ فرستادنِ ازُن نامهٔ خود بجانب هیه مال بدستِ دایه

هُوَالله حَسبُنَا الله رَبُّنَا الله
لکھون خطانه کرُن دایه حواله
پرت خط غم ته بم ژلو هیه مالی
خطک مضمون باوُن دو دھ ماجی
بهانه کره ته ماجی وَنته بالس
مہ خواباه زن وچھوم پرنه خواب نیرا
خدایا کره نیم پرنه خواب نیرم
بیمنا ناگهان ناگِ ازُن آب
خدایا کره مہ طالع براج آسی
خدایا باهزاران نازو سازه
گره ثھمنا سر تلے سون دو دھ ماجی
زه وَن کونه پاٹِ بالس کرته کارا
چھومامستکانھتنه کاسن پاپنه

هُوَالله رَبُّنَا الله حَسبُنَا الله
بجنگل گو نون هرننه ژهاله
ونے کیاه باغ دل پھل هیه مالے
دلس رن نون ترا وُن دو دھ ماجی
یه چھوی بُڈا جرواژ کن زنه کعبس
مہ باغس ناگراین آب پھیرا
زمینس تاوه هتسی آب پھیرم
دیم در شن هیم در کف چو سیماب
سوناگیرای مہ سرتاج آسی
مہ مہ رو یه بنیا سوی هرازه
بنیا میلون اسه دن دو دھ ماجی
مہ ماپالس کتوی چھوم پانه وارا
بهانه کرته عالم چھوی بهانه

بکی ان گیھ ازتشرین تہ شاسی
بونبرس ازمیلہ ینبرزل
ظریف پرادان حضرت بل
ینبرزارہ مھرازہ پایہ نیوب ینبرزی
بونبرس ازمیلہ ینبرزل
پوشہ مال ہیہ نال زھنہ گنزنی
وظریس چورہ شہ کہ ہیہ
صورت تہ چھنہ صورت بنزنی
مخمل
بونبرس ازمیلہ ینبرزل
حال چھونہ زوزان بال لگتھ ینبرزی

مبارک رے تو مرض چھوی ہیہ مالے
سنہ مایہ وجمتری ہش چھی یہ کمتام
بلیے ولول ولیے لتس کرنہ خاوند
تمس کہا چارہ چھوی یس کور زائی
کرن شاباش دایہ درایہ ییرن
لگائی دای آیہ نش وزیرس
اکوی ول یام دون گو گوم درایہ
دلاسا کرنہ لتس چھوی فکرہ مالوی
چھہ ہیہ مال کیشراہ زڈ ہوانی
ونن کیاہ یارسی پٹ زہودوانی
بجنہ اھل دلان کینسہ نہ مانوی

کھنہ تا مت غرض چھوی ہیہ مالی
توے ما گجمری از دردیے رام
زوانی کور میلت تھرتہ خاوند
حقا کرنتس اکھا ات زھنہ آئی
فلوم ول تہ زلوم ون دکوی غرن
زہ میانی کت پگاہ ون بلہ ویرس
ونت پی نزد ہیہ مال آیہ
دہ چانی ذکرہ چھس چھوی ہینہ والوی
سنہ باخود درایہ آیہ ونہ وانی
وداخاہ شنہ ظریفن ہیو نانی
ونن میانوی ظریفن ونہ وانوی

غزل خواندن ہیہ مال

شادی چھمنہ دادہ نشہ سنبرس
بونبرس ازمیلہ ینبرزل
ملو گرتھ زندلتہ کستورعنبرس
بونبرس ازمیلہ ینبرزل
مالہ چھس نالہ تہ لعل چھس کمبرس
خال چھوس برہ رو از ازل

مشورت کردن راجہ بلاو بہ پاریزن
خود درپارہ شادی ہیہ مال
ہو اللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
ہو اللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ

صبح سیئن [illegible] راجہ بلاو بہ پاریزن
بیان نخنس [illegible] چھن ییران ون [illegible]
چھوکا پھان چھر یالوی کا ہیہ یالے
[illegible] چھوہ ینہ والوی کا [illegible] حن
ان [illegible] چھن خانہ [illegible] حن
لگا چھن [illegible] چھن [illegible]
[illegible] ووشہ چھن [illegible]
[illegible] تہ چھوہ [illegible] وبہ
[illegible] غیرت وی [illegible] ون [illegible] وان
[illegible] ون [illegible] وان
[illegible] بجش تہ [illegible] زمانہ
[illegible] نویدیام [illegible] زمانہ
[illegible] بعد [illegible] موجب [illegible]
[illegible] نویدیام [illegible]
[illegible]

خصوصًا نکهه والن هیبه مالا — ده وُن وَن مخلصی شاهاند سون لعلا

خبرتس آسنه زین حال و حوال — که غارت کرده ماهی از هیبه مال

زهیبه مال رفته دل بغارت — تمس غالب گموت عشقن حرارت

ازین حالات زین هربے خبر بود — که از سوداِ دلش زیر و زبر بود

وچهت کر سد گرهی تا سر ودوتا — وچهن کانهه شاهزاده راجپوتا

وچهن گرهه ناز نیناه اک حسینا — پریه وُن خوش یوان اک مه جبینا

وچهن گرهه نته اک همقوم راجا — لدان اک عالماه تس آسه باجاه

یه کت بوزت نه اصلا ژهه وزیرن — ونن تم مصلحت بوز بله ویرن

فران چهوم رسم و دستورِ زمانه — کران چهوه محو حکمِ آسمانه

گرهتونه رسم و راجه تراونوی جان — کره مشکل یه پانس کار آسان

دپان القصه دپونکھ ژهه وزیرن — رضا تهو ساروی پته بله ویرن

یه هیبه ماله هنده تقدیره آسی — ته ولته تمسنه کانهنه کاسی

یه لکهونس خالقن لس کرمه لانے — ته وارس کیاه بنس تدبیره سانے

چهو مالس ماجه هند ماٹھ نبر درکا — خدایس پُشرن بهتر چهه هر کار

نظر کره خانه مالن خانه ماجن — کره ی کیاه کرمه لان کمپاٹ گاجن

مه دپو رسمِ زمانه لشِ پهیرس — کره تعجیل کوری کارِ خیرس

۳۱

یمِس بیدردسی یہ زَر ترویٖ نہ
منادی شادیہ ہنز فِرہ وزیرَن
بہو خلقو چھور اَجبِس باغہ بَروا
یتوی بوزِت یوان گی پہ گنا تو
یمتہّ ساری پیرَن جوانن
یہ دولت مِی تہ مِی چِنگس یمینا
پَنجہِ پٹہ یت بہمِنا شاھبازاہ
یوان جلوہ دِوانی باغہ بہ گی
چَھ ما دولت قبیلہ کرانہِ ایوان
چَھ ماسہ دولتس تخنتس کرانِ زور
منادی کرہ ناون بارِ دیگرہ
ییتھی باغس نبر نیرَن اژن چھو
گوڈکہ وہ گونہ کونہِ تس ٹارہِ پیونہ
قلندرِ طایفاہ شان وشکوہہ
لوکن اندر جوان کمہ نازنین ترہ
لوکن اندر پکان کمہ چھہ لوٹہ

تمی باورہ کلامس زاہ کرویٖ خ
رضا یان تھاوراجہ بلہِ ویرن
کرِن چھیس کورہیہ مال سروا
جوان کمہ کمہ یوان شہرِ دہا تو
چھو ہیہ مالہِ ہیندِ مشتاق زاہن
یہ ہیہ پوش می ہنگس بہمنا
کرِہ منا ناگھان مِہ مہہ رازاہ
نبرِ نیرِت روانی باغہ زہرگی
تھکِن چھینہ ژہ ڈکہ لانہ الوان
چھوس یٖی لانہِ تھومُت تس گژہان پور
پیمنے ترَن دِ وہن تامن سو دلبر
دوہس ہر سانہ موجودات دن چھو
پسند طوطاع تمس و نہارہِ پیونہ
چھو اندر باغ داتن ترِیمہِ دوہہ
تمن در کف عصا و تاج بر سر
تمن کنہنہ بجزہ لنگوٹہ ژہوٹہ

جوان کمہ یوان بابا زیبا
تمن ناری عیاری الف دار
دنیا یاون عشقی کمن گی ژوانی
یار و سازوان کاظہ گوانی
یمت تمت فقر وذکر چھو چھو
وتان تس ہیہ ماکی کہ وون چھو
عاشقی دروی کِرن چھکم
دنہ وون ... دل وون چھکم
تھکام دی بدرد ...
نگر اھل دران گینستہ یاوی
ون میاوی ظرافن دنہ واوی

غزل سرودن فقیران و قلندران

لوس چانس اکس گژ منتہ
لیتہ اسہ وون دیدار ماو
گوشن وقھر دی پوشہ پھنیہ
لیتہ اس وون دیدار ماو

پیس الوی کاس ...
روشہ ولہ باغہ چانہ ولیاہ چھاو
لوشہ اوہ لوشہ بالہ دوزم ...
یمہ بانہ ... غصہ سون زاو
... چھوی عصہ ...
تعویذہ ...

طوباہ وون بار دم ... یمن ... اوۃ ...
تھوبہ وون ... سوکتہ ... سون ... وزہ ہائے تیتہ ... پراو
لوبہ ... ساوتہ ... تہ ... سون ... مدجلبہ ... لوکہ ... سو ...
ومی ... اندر ... مدجلبہ ... ساہ ... اسہ ... چھوپ ... ونہ
ودوک ... دین ... زاوہ ... آسہ ... ون دیدار ماو
... جلبہ ... بالتہ ... آسہ ... لیتہ اسہ

کدا یا بے جا وارہ چھوٹ سٹ رو
مس ہیو ہو روونداون کن گر صن رو . فقیران
نبھوی لوزت ودوبارہ دبو خاصہ پیران
فقیران عاشقن تم غم مرن چھوم ہیہ مالے
دیکھین ان پرہ پنتوی کیا کہ مرن چھوم ہیہ مالے
نیعوان ہاتش لب لب آوان لوی چان ہیا
فقصن نہ آون شدہ حیران کل
ازین حالت معشوقن گرٹھان رو
بیروانہ دوہ داوہ ان رو

وچھنے آی اس ترپ زنہ کھتئے	تعریف کرہ نے ظریف آو
حریف بوز بوزچھی گرٹھان گتیئے	لتئے اسہ ون دیدار ہاو

وجد و حال نمودن مرشد قلندران

هُو لله حسبنا الله ربنا الله

کرت ذکر راہ ونت ہی ہیہ مالے
سوازچس پیو تہ بچس گوونانی
دیان چھس لوم کنی اند قلندر
مہ کُن کر اک لگا ہا ہیہ مالی
بہان چھکٹہ ما یہ ہلو مہ سرہ کُل ہاو
چھوسے عاشق زہ گو مرت بوزتھی یو
مہ گلرخ ہاو تم بلبل بلی مہ
کھٹک مہربان رٹک غصہ مری یو
سٹھا چھوم ہول دِل مہ اک گنتھ گمر
کتھن چاین ہندی مہ یارہ متو چھم
یہ کتھ بوزِت مزر کرہ ہیہ مالے

هُو لله ربنا الله حسبنا الله

قلندر پیرہ نے کرہ وجد و حالے
یتھوی کینژا چھو عشقن زنانی
بو عاشق ہیہ مالی چھکٹہ سندر
گدا گوسے بو شاہا ہیہ مالی
گٹہ گیمژ مہ چھم چانی دوہل ہاو
مہ دیدارہ دِہ گوسے روزتھی یو
بوتے سنبل وچھے دِل تنبلی مہ
کرکِ بوسہ مرت زندہ گژھے بو
بُتھاہ ماوم فقیرس خدمتھا کرہ
مہ دیدارہ دِہ سوی نالہ متوی چھوم
دِین یژ کتھ نژر کرہ ہیہ مالے

بیروشیت بالعو ودوہ شدی گوو
مربان گوون امتن بے پیر چھای
اگر ستی ان عشقن پیر ہیہ چھال
مرت بوس جانہ ہاوان وچھنا
وچھنا ہیہ پیری ناس متھنا
اتھاوان

گیلک بر لب او لوسم زارہ
بیہ وون زندگی موومن دوبارہ
اپچھن تنی مومنس والک ہاری
وچھن پرہ کرکر گتی بوسہ نی پی
کیس زندہ یقین الحق
مرت بندہ عشق زد زبانہ موکل
دوچھن ہیہ مالی مے پچھی یار
کرکرہ مارہ زہ تی مارت کرتھی یار

چھو نا نش ہیہ مالے کیہ
ویچھان اگ رہ ون فقیرن نم گیہ
سپین زو بر آون تم کی
دیبو بس مارو دیکی گم
زیچھان چشم پچشم اتو م لی
دوون تم ساہم شد چھوم مرامی
فقیرن لایہ ناون تر
کن تنی ہیہ ماون ترتیبہ

وچیت ژه کرم پچھی لوسه ناردو
هیمه مال دیه سح بیرخار
مرطھی دینا هس یه دوبارو
م اشره پرہیزگارو ہو
بوزسنه گوک پارسی پیت ناردو
پارسی چھو مارکوی کاژه بار
یاره سنز رحمت پچھی نتاردو"
ونهتی ژ لکھو جانا وارو
کو پھتی رودوک اندم زاره
قفسی ترا اوت بنوت رفاردو"
صُدرس عشقنس گگوی نو ناردو
صُدری عشقنوی چھوژوروار
صُدری عشقنوی کیا چھوقتنگوارو"
بس سنه بدنی عشقنوی غارو
تس گوپه بن بره وگاره
مس چیت پیو سواظم چھینسه اخبارو"

رچھین تس مالک الملکس چھه ساری	حضوصًا مردِ حق مردان بو یاری
چھو یت جا یه وتان ماننده طوطه	صد شاه بیت جوراه قنده خونه
خدارا ہر ولی آخر بکارست	چه دانی صنعتِ پروردگارست
پریشان ساختن دل را وبال است	که دل خلوتسرای ذوالجلال است
ودُن ہتو بالکو لش ونه وانی	و دا خاه ثنه ظریفن جهیس ونانی
ونه وُن عاشقن دادوی لدُن چھوم	بجا مردی بدر دِ دل ودُن چھوم
بجز اہل دلان نه کینسه مانوی	ونُن میو نوی ظریفن ونه دانوی

غزل خواندنِ قلندران در فراقِ مرشد

یته بیه یته بیه دِته دیدارو	مرشده پرہیزگارو ہو
نته نته پالس نشه سردارو	مرشده پرہیزگارو ہو
ہندرِه ہته ہندره گرشه بیدارو	حاله اکه بالکو ترا و ناله زاره
عشقه آماره کوه گوک مارو	نازنین معشوق درانیو سارو
نازن لاگوئے نه خریدار	رازن کن کونه بهاوئے واڑ
بچھتی ژلیو زلف شهمارو	وچھتو کنهته لش آوما عار
رچھه کیا خاطر بس چھو سنگی رو	مرشده پرہیزگارو ہو

منصورو ره پیدا یان طاهو وارو
سوزناره سه ته سرغونه دارو
سره کوه بار کاروهو
مرشده پیه بر بیه بیزارو
مرشده زاره باره عشقه نار
ونه میاه ره ہنه ہنه بازارو
ظریفه یار گاره کار و ہو
مرشده پیه بر بیه بیزارو
دیان ندره ثنان مرشده قلندران
پچھوتن سره م دل گوسیه یاله
نمس ڈ گستے بلنیا گریه مست ہاچھن
وقت بے نس لے بچھی مست باره پار لیارو
نسه نیس بس لوسه باره ازلیارو
پچھن زنده دوباره از لیارو

ککان گو با ھزاران نازو ناره
ککان چھیو بیہ بالے ماحر شنہ پیہ شرن ندی
وین دارن کلس نس لعل پیہ شرن ندی
سبہ ھی بچھ می بیہ ھی ماحر شندو وی بالے
بھی وخمد می بیہ سپیہ بپن آمر
بیہ ھی پیہ ھی چھوہ ھی ھوم
ئیہ ئیہ ھی بیچھوی بیہ ھی ھوم
ھپر ئیہ ئی ھن ئہ یارن بوبیار

کران خندہ وتھِت زان ہندٕ سوی آسوٕ
نوان ژھالہ بمانندِ غزالہ
بدینگونہ سوٕ اتوی تکیہ بل منز
امی رنگہ گئی دُوٕہ تارہ آوا
تمِس ہیہ مالہ کانھنہ درنظر آو
منادی شیمہ دُوہ وبارٕ فروک
گمژ ستنہ دُوہ ہیژ آرہ کاژی
فقیرن لُوزِیس تَس ناگرائن
دپوک تس سانہ شاہہ ماہپارَی
چھوکورے بلہ وبرَس ہیرٕ والوی
چھکو راہ ماتس بدو الجمالاٰہ
بنکنا ماھرازاہ ہیہ مالے
وُنِستاکینسہ تَس رٹ پیونہ بارو
گژھکنا تورکُن کمہ جوان گے
یہ بوزِت ناگرائن لبو پنُن نیب
شیمہ وہ چھوس چھیہ یومت لوسنس دوہ

بُرن لولاہ تمِس تَرن ہندٕ سوی آسوٕ
ہنبر نیبرِت سوٕ گو با درد و نالہ
کران سُوی پانِ پانے پانسی منز
جوان کمہ کمہ یوان با ناز و ادا
وُدن ژاس سَرُن سوی اَرزُن باو
کرانی ھر طرف کنہ باگ نہ چھک
خبر تکیہ بلس تامت تہ وازِ ہی
چھولاگن مول تت چھس آوجاین
ژِہ مالوزان یہ بلکس کیا چھ پارے
ہنبر وُن نیر کرِمے گُبرہ مالوی
کما لاہ تَس جماس ہیہ مالاہ
بِہکنا تکھہ بازاہ ہیہ مالے
بعشقس عاشقوژھُن بانہ مارو
ییژھکنا پانسی دولت دیِ دے
وُڈو تراوُن پری گوازنظرِ غیب
ہِنتُن ملکاہ بلی یامت وتُن ژہوہ

ہَن دیاری ویاری میبلوی
فدای یار یار یار و دیار میبلوی
فدای من خداو دلدار ناگرای
وژِتشِن سند بلا و برایبلان کیاہ
بنابع راجہ وتھوت غلغلہ کیاہ
کران تس ناگرایس مرھلیہ کیاہ

یوانی تس لوانی تَس گیے
یراجہ تاجدارن ونا چھ ماوان
بصد دل راجہ نی تَس ئیمتوی چھوی
تمِس لالہ کران نالہ مئوی چھوی
دیان تَس راجہ ای فرزند دلبند
دہ ہیہ مالہ ہیانی چھو کرہ خاوند
ژہ دِپش نی مہ جانی فرکیاہ مای
گگبورس ملک آنگنم چہان پرنزای
دہ چہن شاہان یہ ایچھ بود دم
عزایس پیتُن امانت مہ چیم دم
کران چھی ناگرایس پہنہ والوی
لوان کی لول ہیمہ بالہ مالوی
وُنہ ییم پرکرِتھ ہمہ دن نازو ولہ
وژانی کینھہ ناگرازُن ہمہ دارہ
گھمہ دن اندرہ بنسپی پِژھ وان
زرکن ماھرازہ جلوہ مارن

تعریف گوین سو دیدار ری
از سانو ئے ناگیرے
ظریف رشا نذرے ئیم کین ترا
یکہ ونہ عاشقن اشتی نہ
از سانو ئے ناگیرے
پس یہ گوک دیوان نی تی تی
منزہ نی دہ دربان لو پھکی
ماز منزہ وادون کنو دپھیر
از سانو ئے ناگیرے
ساقی تیشنس داماہ پیر

دربیان وصل ہیبہ مال و ناگیرای

قرینہ کرم تحفہ بالکیو تحفہ رنگا رنگ سو
جمال ئے مال کو ناہ رنگ رنگا رنگ سو
پیش خلوت ببزلمہ زونزہ دا یہ
چھا اوچھان مہہ رازہ سنزہ زیایہ

کران تم شادیانہ رسم شاہان	سپن دو رسانو ھجر سال و ماہان
وئی کیاہ کیاہ ونن سوئی رہو دوانے	ونہ ون تسندی کیاہ دل نوائی
وئی کتھو ناگر این کتھو اژن آسو	وئی کیاہ ونہ ون تہ گیون آسو
ونن یئی آس یارس شما یہ زمانہ	ونن یئی شہ ظریف یارس چھو تما
ونہ ون عاشقن دا دوی لدن چھوم	کجا مردی بدرزدل و دن چھوم
بجز اہل دلان کینسہ نہ مانوی	ونن میو نوی ظریفن نہ وانوی

غزل خواندن ہیبہ مال در وصل ناگیرای

شراون فولیاہ لجھموہیئے	از سانو یئے ناگیرائے
اوچھان اوچھان لو ژھم لئے	از سانو یئے ناگیرائے
سازہ نازہ وارہ سانو مہرزہ یئے	گورنہ گنڈ شوبان سرتاپای
سیتارہ سنطور چھپہ وزان یئے	ہیبہ مال تو شان ٹوٹھیوم دئے
ہمنا از بالہ تمنا درام	دمہ نا از ژھو سوڈیشن روئے
ہیبہ پوشن ہیبہ پوشن بوئے	توشہ گوشوارن ماران گرای
روز روشن پاٹ درآم آرزوئے	از سانو یئے ناگیرائے
مسہ کی پیالہ لالس برمئے	باقی چھس چین پیالن چای

چھس شمس پچس نہ دیالی ما لو صلوات
خدایان ناگیہان نیتر اندر للہ دوت
دوان جلوہ سو اندر نیس دیدنی محشوق
شمع ال تہ دو ہیم نیس شیخ و شناہ
عجب غافل پیسر زونہ مار منزراہ
سپین خلوت جھونی سونہ دا یہ
نہ ہیبہ مال و ان زان نازگیتہ اژن
چھیو سادہ و چھن نیتن گل آزن سیرین مال
سہ بیچین ویہ بڑو رندن پچن بیدن جھس بیتخت
چھیو چچیو لوی لو چالی ال ازنہ جھان بخت
وچھن آجرہ نیتہ سیرہ آنہ بہ لو راہ
بوچھ نش گیتہ وسیتن ہیمہ تم
بیازو عشقو جب لو لوزہ نعرہ
[illegible]

بچہ اہلِ دِلان کِنیزہ بنا لوی
وچِن مہبولوی ظریفن تہ ونہ والوی
غزل خوانِدن مہیہ بال و شوق
پیپن یارن چھس سوَرہ سانہ
روشہ ولہ وتھ چھون تفن تہ چھانہ

ونَن تس ہیہ بال یہ خوش اَسہ وُن	سپٕن یہِ عشقنوی امشب اَسہِ نُن
بیا برتختِ شوای دلبرِ من	تو استادہ چرائی غمخورِ من
ہنوزم فرقتِ داغ تو باقی ست	نشادہ کام و جام و چنگ و ساقیست
دلیرانہ بیا بر تختِ من شو	امیرانہ بیا بر تختِ من شو
وچھِن دُوری زہ چھوک استادہ روزِن	شکارک زن شکارِ آمادہ روزِت
وُچھان کیا رو برو چھوک ناگرایہ	گرائی گفتگو چھوک ناگرایہ
گجس بو دُورِہ جانہ زہ نہ عاؔ	دلِستان چشمہ یون نرگس خوار
اچھِن وون مرکزن چھم جای جائی	درن مہِ جان دلس چھم مای جائی
مہِ پرارانی دلِ تام جان بلب واتو	یتوی از تا متھی پیارن تہ ون کوت
گجس بو دُورہ آئی نہ زہ شنگ	دہ بس کرِ بورہ چھس چھوی سُو نہ سندِ رنگ
لگے اَت گلہ خس تہ لالہ رویس	لگے ات سنبلس تہ کالہ مویس
لگے کیا کیاہ چھوم ڈالہ نوانی	نوانی مہِ چھوہم پیالہ دوانی
خبر چھے جایہ پانس خود خبر چھی	برت ذرمر مہ کرہ عشقن تبر چھی
خبر چھے کیاہ ستم ازتام گرتھم	خبر چھے عشقہ خنجرہ دل گترتھم
بنازِ دلبری چھس وَنہ وانی	وَنہ وُن شہ ظریفن ہو وَنائی
وَنہ وُن عاشقن داد وی لدن چھوم	کجا مردی بدردِ دل وَدُن چھوم

گفتگو کرون مہیہ بال و یارن چھم
کلمہ گرہ پانہ کرہ بو
دُورہ دُورہ ظریف یار کانہ
ادرہ من لودرہ کرہ بو
سورہ چھوہ مستانہ سودومہ تہ
مارہ ہنزہ ظرف خوش الحانہ
کارہ خرہ محنت ادرہ بو
نارہ دل گرتھم ہا رِ پیچ جانہ
بو الہا وَنہ مہ یانہ معشوقہ جانہ
فولہ وون الحمس یان گلزارن تہ

ونہ وُن چھوم نہ ہوم پیرہ نہ لالی
چھو ہیہ مالہ ہندوی دِل قولانی
ونہ وُن عاشقن دادوی لرِ پن چھوم
کیاہ مردی بدردِل وُن چھوم
بجز اصل دلان کنسہ نہ مانوی
ونن میوہ نوی طرفن ونہ وانوی
غزل خوانن ناگراہ دیتہ شوق نیم مال

هُوَاللهُ حَسبُنَا اللهُ رَبُّنَا اللهُ

زہ گل گنڈت وُنس پی ناگراین
بوناگی ارزُناہ اک پرزناہ چھیون
مہِ وصلہ چاپچی کرہ بَرشھہ یوانی
سروَرے در دلم در دیدہ نوری
وہ شربت دام چھوم چن جامہ چانے
لگے بو ہیر بون چھک سو نہ سنزی
لگے ابرو کمان چھی تیر مژگان
لگے بوات خادستس لگے بو
لگے بو نیک سا انس لگے بو
لگے بو جانِ جانانس لگے بو
لگے بو تیر چانوی والنجہ آم
لگے سروِ خرامانس لگے بو
لگے از آمنوی چھوس چانہ سالہ
مہ کرہ وُنِ پرانہِ گراوہ ہیہ مالی
سمُن کیاہ عاشقن معشوقنی جان

هُوَاللهُ رَبُّنَا اللهُ حَسبُنَا اللهُ

ژہ میانی چھک کرم کرُنم جداین
مہِ یوتاہ لول چانی کرژہ تیتھو میون
مہِ چھوم وَن دِل فولنش ہی کُن وُچھانی
ژہان چھوس خوانِ نعمت دوے ژہ دورے
کھمی نعمت وہ نعمتخوانہ چانے
لگے بو پارہ کیاہ چھک مارِ منزی
چو سنبل چھی ژہ زنبل موی پیچان
لگے امت وایرہ ستس لگے بو
لگے بو پاک دامانس لگے بو
لگے بو روزنہ دامانس لگے بو
لگے ہیہ مالِ کرِتھم مندن شام
بزلفِ تابدامانس لگے بو
مہِ چانوی سال تہ بس کرہ یا اللہ
لگوی لَے آمہ تا وہ ہیہ مالی
وُنن کنیراہ تمی تت کن ڈلن جان

لتہ منتہ کرہ چھ نیم گراوہ
چاوہ چانہ آس غنچہ میون ترِاو
بازمنتہ ونتھم زاہ دِل باش
چاوہ چانہ آس غنچہ میون ترِاو
وسن زاہ زاحتھم لولہ آمہ تاوہ
کس ونہ سوزن جیتہ اندِم گراو
بس کرہ جامہ جھمتہ مو زدت ماووہ
چاوہ چانہ آس غنچہ میون ترِاو

٣٦

بس تس ونانہ فرست تن لغزاوہ
دِین مشوک چھیند وان نیم گراو
دانتن غنبہ ھی دیھراوہ
ستلعو پانشپیہ مس جاوہ
وصلک بیچ بیرہ ناو
بسہ جبس چیرہ پیاوان پراوہ
وُن سہ متہ پیاوان پراو
چھوس غصہ میون تراو
بوسہ چانہ آس چھوم ساو تراو
چاوہ چانہ چھمک نہ چھوم گلنگعو پن بلہ ناوہ
پانشی دِل ونہ درد انہ سینن کنہ متہ باوہ پراو
سفند بوزتہ کاون بہبل اکلہ ون چھاوہ
آوہ چانہ لہجی وہ بیبہ آس غصہ میون تراو
داغ منہ چھوم چانہ پیراہ آو اوہ
معشوق وس پہلی دا لیف
معشوقہ چھوکہ دراو

باوان عاشقن وہ دیدار ہاوہ | چاوہ چاوہ آسن غصہ میون زاد

در بیانِ وصل یافتن ارزُن وہیہ مال

کھست گوناگ ارزُن مختہ پرگس
پلہ ون تس ملہ ون سینہ سینہ
لبِ نوشین شبا شب تس زیون یام
چہ میگویم چو ہم آغوش گشتند
دوائی تاوسی تم از ہوا بیو
کڈک ساغناہ ہش ارزن سہ زتھاہ
سوکھہ مارن چھو زچھ راتھ شاباش
دپان چھی عاشق و معشوق بیٹھی
دوکھ لدراتسی ڈیشان بامت
ولیکن چھو پتہ پرت شادیہ وکھ
پتو وچھ ناگرایس آو کیاگوس
عجایب ہا چھ ہیہ مال ڈیشان
بہر شب لبسترِ زرسونہ چونا

وست پیو مردِ عاشق کیا بوگس
دوشن ژلو بوسہ سینن غصہ کینہ
دتون آبِ حیاتس زن تمی وام
ذوک دربارسی خاموش گشتند
زمینن رحمتوک باران کیاہ چیو
رتھ ہش رات معشوقس چھ ساتھ
دوکھ لدچھی دپان کنہ کن چھ پاگاش
بہ میلن سون یدوی رات زنیٹھی
دپان چھوی آم مہ روزِ قیامت
لبو نے عاشق و معشوقنی سوکھ
براحت بلہ پوری شن رتن اوس
چھ نالی ترٹ تہ مالہ خال ڈیشان
چھ ڈیشان صبحسی ہاوان نمونا

٣٩

فرون دردل گرن در سینہ مینت
سونہ داووی زدن ہتو یمہ رازے
یہ کتہ بوزت مرن ہتو ہیم راے
گرھی نیرت کرت کلی جان فی موس
دیٔ دن نگاہ سوت منز منز پیوس
لرت زلماہ پیچھا ماکھنہ ناوی
کرت ژھندہ ووہ کنڈہ ناوی
ژلی پانس ہین کاماہ کری سوی
یہ کن نسی بدی نہ تھو فری سوی

بظاھر یہ وفائی ہنز علامت
یہ گلم پزہ دغا بافانہ ماجی
یہ تقدیرن مہ کترہ ونہ واجی
کنی اندر ھنین زن منزی کن
کتھا ونم ہی چھی ونہ پی ون
چھ کوتاہ ہین زنانن چھہ بڑین
زنانہ ناقصات العقل والدین

چھو ساتی گامکوی اواہ ہمتو چھوس
ولیکن تس نہ ییٔ بس پورہ طالع
گموت تس تفرقاہ آمت چھو تراوت
کوسے چھک وارہ نیتم کراج ماجی
فو تس منز چھی مہ انمز لوشہ مالا
کمی وازی چھو پزہ ونتم چھہ کیاہ بات
کتی آسان کمی ملکہ مہ نش آو
ونتے ناو کیاہ تس سونہ میانے
پرہ ی گلرنگ ھی چھوی تس سونہ ناو
چھو آخر کار پرین بے وفائی
ژلن آخر چھو تراوت منزی ذات
یوہ نوی پرزھ زہ تس منز ہاوم
ژلی بوزت موی ڈیشکنہ تس نیب
رون ہتو ہیہ مالے ژالہ ترادن
ژلم کمہ پاٹھی فیرت ہیم سو
لگے مالی تیوی بس اشو متراوم

لکوٹ چھوم رچھمتوی مے دچھمتو چھوس
ہمس افلاسکوی تارک چھو طالع
کولے تہ باژ پونز مشراوت
ونت کیاہ یمہ کنہی وس مہ زاجی
ژہ ژٹھم شوبہ ھی یدے ژہ لعلا
لگے پاری چھو پزیا پٹھن پزی ذات
چھو تلپاتال آسان اسند وی ناو
گرہ ھن حیران مہ فیران زیر جانے
ژلی تراوت ژہ تے یامت پکس واو
پنو نزیہ آشنائی چھے جدائی
مہ باتھاہ پزہ ہشی باوی کتھی وات
ژہ کیاہ چھی ذات مہ آخرہ تہ باوم
یہ کتہ سوی بوزھی ورت گرھی غیب
ھمن کمہ پاٹھ ماجی آزماون
وچھن لازم بنا نیرت ہیم سو
پرزھوس تالی گرھس مہ ذات باوم

گران چھس نہ اِل ظالم نیم خندہ
بدہ بدہ کنتھ گرئس وار چھوم نہ
سلاماہ تھاوزِس گرزِس کلاماہ
تسلّی باڑنی ہند گو متوی چھوی
دِنِس باکو نشہِ کھورِ یا ہارہ لدتس
دنوی اک کو نشہِ کھو اک کھورِ کھنوی کیاہ
چھہ اندرم کتہ ہی پڑھ کرمہ باکر
ٹوپاہ ذِرلِس تہ نیرت ژچ ٹلرزن
وَدن گو مُت چھو مالے گنہ کارا
سو ہیہ مالہ لنش گرمہ ہتوی ژاو
پلنتم آب سرداہ ہیہ مالی

یہ واتل چھوی تنکو بو کلہ وندہ
لدٗون اسمانسی سیتت کار چھوم نہ
ژہ تلپا تا لہ کیو سوزِی سلاماہ
کمِستانِ کو نشہ کھورِ یا کھیو متوی چھوی
دیاپن چھی کراج ھی ھی کیاہ گوش
کنوی ہیں مدّعا تس بل ہنوی کیاہ
کنتھا دہ نہ می ژُدِن دِت درایہ نبر
بجس ما چھُن لسی پاپس سہ فرزن
کرِت ایوان چھو ناگ ارزُن شکارا
توی تس مَیل ترِ یشہ کُن لکان آو
دِلہ باگرہ مہ درداہ ہیہ مالی

آب بردن ہیہ مال بہ ارزن وشکستن او باسنھائی سفالین را

دیان سیتان جو تھانی چھس ہیہ مال
دوہک ہیوے روے گفت گوی چھو ینہ
شکر ہو چھوی زہر خوشخوی سندوے

پلائی پیالہ تم دپوش مہ نے ال
دُوہ ہیچ پیشانئی خوشخوی چھو ینہ
زہر ہو چھوی شکر بد روی سندوے

١٣١

ویکن حالہ کی آنان ونان کی
سونن دو چھرتی چھر یانہ گرکانی
حسدگارن حسد چھوی پانس
درہ برہ عشقوی دم
مہ دل پانس کنوی تم پانھی
گرھی چانہ عقہ نزادنوی چھوی
ونن یار کنوی اگر زادنوی چھوی

دپوس ناگِ ارُزنن اَت وا چھوی نہ
ژہ پٹ دشمن چھو محلخانہ میونوی
ژلِت ژہا یہ بونا گی ناگِ آیاس
سوکھاؤ بو چھوس کرِن چھوم روی آدم
منوشن منز ونہ ون چھوس منوشاہ
وچھن آسی تماشا چھم کُنی وَت
چھو ہنت باژی مہ اندر محلخانہ
منافق زال ما فرہا ہیہ مالی
حسد نیرت یہ آمُت چھوی سونی لوز
بو تلپا تال کُن یام کلہ والے
کرِن زنجیر پائن سلسلہ می
لبم مہ دای ژہا نڈا فی مہ درایہ
دوبارہ آیہ لاگِت ماج کراجی
حسد کوتاہ سونن آسن چھو افسوس
حسد از دل نبر تلہ سُن چھہ نزادن
سنہ دادِس دَوا تعویذہ چھوی نہ

ژہ دو نکھہ کار بازیگار چھوی نہ
نہہَن مہ تور چھوک تیژ رشک چانوی
وہ زاگان پرت وتنے چھم کرتہ مہ ہ پاس
فرتِ چھوس نم کرت چھوس آدمی نم
ژہ نی پوشی تہ لاکِس وَنتہ پوشاہ
ژلی یان مو کلی نہ بوز تم کت
پری گلرنگ چھم آتش شہاہ خ
نمی ما کنہہ ونن اگر ہیہ مالی
گران حیلہ تتھی کتیاہ چھہ ہر روز
گنڈن ہستس مہ ھور زن متنہ والی
مہ دل ژی نشن ستند چھوم زلزلہ می
تُلر لاگِت گوڈن یت شایہ آیہ
گرِن جادو گرہ ھی ماجی ژہ زراجی
حسد کانہ نہ سونن کاسن چھوا فسوس
جدائی پھاس دردل دن چھو پادن
سونہ دادِس ژلن جزہ موت چھوی نہ

ابیات مولوی صدیق الدین وفائی بزبان فارسی

حسد آتش تو احصی بست اے برادر
بسوزد گر ہمہ خشک است و گر تر
زجنت از حسد آدم برون شد
بدور چاہ یوسف سرنگون شد
حسد پرویز چون بر کوہکن کرد
ہوای لعل شیرین در کفن کرد

۴۲

بہین صد را حسد جانہا خراب است
حسد در دل چوگل بر آفتاب است

تسلی وا ولن زنان سینہ یار
[illegible]

[illegible]

شاعری چھی سخن افسانہ چھوی
ننہ دی معجوری نیرن وانہ چھوی

ابیاتِ مولوی صدر الدین وفائی

ننہ ارا نا با مہر و با موسمہ چہ کار است
مرا از کہار آن آن نثار و عار است
ننہ ارا ابن چہ جرفیست کز وی مانخود
چہ ارا عاقل ببدنامی سیت ایزد

پری ہارا در آن شہر است چراگاہ
بو غمگین چھوس یمی موجب خدایا
چھہ گرداجن نہ مانان میانِ شاہی
یمِس لالس گرچ آکہ گوژر راو
تماشاھی وچھک یت کنتھو تماشا
تماشاھی بو ہا وَے ہیہ مالی
ودِن ادی کلس خاکاہ لُدن چھوی
مسلمان آسہک مہ بوز یک زار
دپوس مالے بو وندی مالُ کرانوی
دپوس ناگ ارزنُٹ ہا ہیہ مالی
چھو بہتر عاشقن ہند نام بدنام
مہ پٹ راضی محمد مصطفیٰ چھوی
ملامت جامہ ول یہ ورنک سلامت
پرانی کلمہ دپولس ہیہ مالی
کنوی دین شو یہ آسُن یار یارن
یتھوی ہیو گفتگو پانہ وانی

تولٹ نور ست بو پرین شہنشاہ
دِمے دَب شاہیہ لاگے گدابا
شُبان چھُمنہ سُمانج پادشاھی
تمس کتو مالکن دوزخ یتی تہاد
مہ ہا دُم ذات با وَے نہ بو حاشا
بو ناگیر اے راوَے ہیہ مالی
لگے پاری گران زاری مَلُن چھوے
روانی ظلمہ گرتھہ دیسَ خبردار
بظاہر بو بٹن کیاہ دین چانوی
بظاہر چھوم مہ کفرک جامہ نالی
مہ کرمُت ژھج بو اندرِ دینِ اسلام
دین مہ ول ملامت جامہ ٹل دوی
مہ وچھہ قشقس یہ عشقن چھوم علامت
یسوی دین بالہ یارس سعی مہ بالی
ڑٹان چھس جانو دین بو اختیارا
دہ ہاوم ذات کرِنش لِلّٰہ وانی

چھہ ارا نیز ارد ولت چون الا الداغ است
کہ ارا نہ اندرد در صحن باغ است
کہ در بر کس نوی تعمرہ ارد
کہ اُت اندیشہ پیش ارام پہلو دہی
کہ بزمِ ولن کس من پیشانی
شنوا از من الکہ ارادی نو باور

بجوانی سر درم بخیل پری را
پری مستم ہا بادم سوادِ دلبری را
فرشتہ طلعتان را نقوی دارم
سمان را شہر یاریم
لکھناگاہ لجنچ و دوبر ادنی
زمین مشہور سپسن سمانی
سمان را شہر تن در کشمیر و لاہور
سمن تو بیان آن شہر نو مشہور

پیمبر چشم مرا این تاج توردا دست
بعفو تمن کہ کامل گرد ازو دست
ز پیرن مصطفیٰ شد نازنم ست
رحمتی صورتم لیکن من جان من
بمعنی گویا الظاہر صورتی
الجانی چھچ نو اکوانم جلوہ ساز
منم یا ہی پردیان آفاق
ہی پردی توردم طاق

بود بر فرق کاکل رسم خوبان
تو قشقه بر جبین من که بینی
بود در گردنم زنار کین تار
چو خوبی را ندیدم از جفا دور
که معشوقی بعالم بے جفا نیست
بود از زن مرا نام ای هیه بال
هیه بالش بگفتا ای پری روی
ولے گو ست با من ذات خود را
ازین قصه بعالم خاست غوغا
سمر این حرف هم گردید هر جا
که افتاد است از زن را هیه بال
جهان از هر طرف افتاد در شور
چو از زن این همه شور و شغب دید
بدل گفتا باید کرد کارے

چو سنبل بر سر روی گلستان
در آئینه بود عکسے که بینی
برائے بستن دلها ست در کار
شدم اندر لباس کفر مستور
جفا اندر مسلمانی روا نیست
ولے ناموس گفتن با شدم گال
فرشته طینتی و آدمی خوبی
که واقف میشوم من نیک و بد را
که شد در بلهپور این فتنه برپا
میان مردمان بر خاست غوغا
پئے تفتیش گوهر بس بدنبال
تماشا گاه عالم شد بلهپور
مه بے مهر را هم کو تعب دید
بعشاقان عالم یادگارے

در بیان غوطه دادن از زن در خم شیر و غیب شدن وجود او در آن

وَناني چهس اَنان در باغ حاضر
مه کر دورر کران چهک هیه مالی
ژه میاني ته لوچالوي آدنګ یار
بوزانت ژي مه دُ لدار وژه زانک
مه ژټ یاري ژن چهوي ګرهنمنا
مه دعم رخصت خبر چها ګره میلو
قفس تکراوت نفس هوچهي ژلاني
دِلاسادِت کران چهوس روح ګراي
کروین لمع ماره ام چانِ نفسه بَرای
ژه ټ یاري ژه مولي رټ مه شیطان
یمن صاحب نه چشمن ګاش دیئ
یمو بدکاروي حضرت نه پر زن
دلیس ناګ رزن ها هیه مالی
دیان چهس جهلکوي چهوبیا غروا
خبر واژم ژه ماچهوک ته اژه وائل
یه کت لش ناګرایس آیه چون تیر

دیاني عالماه او چهان ناظر
مه تي پالنس فران چهک هیه مالی
ژه زانکنه مه زالوم عشقنوي یار
جفامیونوي وفادار وژه زانک
مه لد یوسف کڈن چهوي محنتِ چاه
یي کره فیر ٿهي لس نیر ٿهي ګو
مَدَلوار ده بدن هو چهوي ګلاني
مُرن چاني اٿهي چهوس دن بوراي
فري مادشمن من دوستداري
بنقص ونفع خود کنه چهکنه واتان
تمن دیدارچي کته آتش چهي
تمن کفاري دوزخ سپن نن
مه نئے چهک پر زن ها هیه مالی
مه ار زن پر زنک چهوک کونشه زورا
یه کهور لدهي کهوتان کهور کیتهي ژل
ذرن ڈ نګاه نه ګو غیب ازخم تیر

ژه رستوی عشرتس عسرت مه گومت
کتو ژلوہم کتو ژلوہم ولو ولویر
ولو لداره ژه رستوی مرے بو
مرے بو بوزه نی وُن چانو گفتار
مرے یدُنے قد برجستہ ڈیشے
مرے ہو جانِ جانا نو ولو یوُر
مرے ہو زلفِ پیچانو ولو یور
وه دُورِ رچانو صلانو زرے بو
چو عذرا ناله دمه بو چانه لوله
نته لاگے زلیخا روزه برراه
نته بو روزه لیلیٰ بندرن وُن
نته بلبل دمے وُن بو گلن منز
نته یمپوش نیرے سیت ہمراه
نته لاییے بو نا داه ناگرا به
یه لوزا نوم بیه منه بختسی کوس
یه لوزا نوم مه یاون آسوتاون

ژه رستوی ولتس دولت بنیومت
یتم فیرت یتم فیرت نتم تور
زره ژ جتھس بو دُورِ نوزر بو
مرے از یادِ آکن آزاد رفتار
مرے نے تم زه سنبل دسته ڈیشے
مرے ہو شمع پروانو ولو یوُر
مرے ہو ماهِ تا بانو ولو یور
مرے دن رات کهِه وُن ہو برے بو
یتم فیرت بو دو وُن نجسه ہوله
دمے وُن بو مه فیری کر شهنشاه
ولو مجنونه فیرے کوهی وُن
نته ژ نا ندٹت بوزی صبا چدلن منز
ژه گوہم کاله ابرس تل مه چون ماه
ہیه یال تره دهی گوہم ژه ژناییه
یه لوزا نوم مه کره مه لانه نی آسو
یه لوزا نوم مه چھوم ناگرای اُرِ وُن

ولو یه سال گرسے نوزان گوهر
چھو ہم سرداره وُن مه تاج ہم سر
مدٌ نوازس پته دو من جگر تس
سوو وُن دو باره میلاے عذرا
بو تس برگسته شکرے عذرا
متس ته کهن نه چن نه کونه آرام
ولت زا ژلت مه گو دلا رام

ونن کیاہ جان مہ لوہم نال زلفو
ونن کیاہ گندرن ہند ناز فرمہ
چھہ مارن گرایہ مارن ہا یہ زمایہ
ہمیس فرہ سوی یہ عشقن داو زانی
یہ سوی زانی فری ییس عشقہ دادو
یہ سوی زانی لگو یس موہ ہنہ زالہ
یہ سوی زانی ہمیس فر زلفِ پیچان
ونان چھوی منکرہ عشقس اکس کیاہ
زہ عاشق چھو کنہ بو عشقن ونی بات
ونن مہ دلبرن ہند نبوت دو گوم
ونن تھو ہو دلِ من نیوک زوری
ونن یدوارِ یاہ عشّاق ہودی
ونن توحید ساری عشقبازی
ونن گیمت چھہ عاشق مارہ کیتی
ونن کیاہ حمدِ حق ولعتِ احمدؐ
ونن ہو وی چھو مستند لائق یادی

زہ تِل شوبان چھہ خط وخال زلفو
بساماں سندرن ہند ساز فرمہ
برائے جانِ من گوئی بلایہ
ہمیس در سینہ چھو نہ تس غیر معنے
کرن ییس دیدہ معشوق جائے دو
فرن لتس بارہ سنزہ ہر نہ زہالہ
یہ سوی زانی ہمیس تہ تیرِ مژگان
جوابِ باصوابِ خوش صدر شاہ
زہ چھوک الو تہ زہ یکسان دوہ تہ رات
کہ از بیدادِ شان یادِ خدا یوم
عیان مہ از حقیقت آم لو رے
چھو عشقی رتو سرن تم زندہ روی
خدا یا کرہ حقیقی از مجازی
خداوندا مہ مارم عشقہ سیتی
ونن تعریف پیر و سیرتِ جد
لیکھی ن سوزہ دک تن بوز تھی واد

۴۷

قندہ رِہا ی کنہ اندہ کنہ غارن
یارن نشہ گیہ جُدائی
بیگانہ زانہ کیاہ لوزن شغارن
غرض نِس دل تہ پوچھوس بے جائی
ظریف واقف گرشتہ یارن
یارن نشہ گیہ جُدائی
دردِستان ییپان ترِی کمہ غم یمہ نال

ہو اللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
ہو اللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ
چھوم پانہ لرِ ہندوی ات شیخ داد
یوسے نا داہ دمس چھوم رادنی لاد
یوان پیچھوم یاد ایپی بابہ پالوی
مہ صدر الدین لنزی زیرہ لالوی
چھو گلشن کنہ ناہ یار وسوئی
شکر زِم پراچھو دلدار وسوئی

۱۴۱

بحر اهلِ دلان کینسہ مانوی	وَنُن میونوی ظریفہ وَنہ وانوی

غزل در فراقِ دوستان و یاران

کیاہ کرزہِ لالِس تہ لائِن کارن — یارن نِشہ گیہ جُدائی
تنہ پتھ ہیوان چھِس ضربہ کارن — یارن نِشہ گیہ جُدائی
لوکہ چار بازہ گار دوہن تارن — برم زان آخر فنائی
غافل متہ با گرشتہ بدکارن — یارن نشہ گیہ جُدائی
بُوچھِنس ام چانِ سیہ یارن — آیستہ در لیسنہ ادائی
لُشہِ نارہ زاجنِس چھِس اشو ہارن — یارن نِشہ گیہ جُدائی
ینہ پتھ تراوِنس تمہ بیعارن — تنہ چھوس گومت سودائی
کیاہ سنہ کُن تھاوہ نازارہ یارن — یارن نشہ گیہ جُدائی
وزہ ناوان چھوم وندہ چِن تارن — اندرہ کنہِ وایان چھم نائی
کَس دِ نہ زاجنم وَس لولہ نارن — یارن نشہ گیہ جُدائی
مُرمہ دار مَسَن شونہ وِن پیارن — چھِہ مشتاقس جُدائی
دیدار دِیہ ناچھوس انتظارن — یارن نشہ گیہ جُدائی
گُل گے برہ تے کیاہ کرہ خارن — چھِنہ گلن کنہ بقائی

معولہ تہ ضمنن چھم یمہ یارہ ترِنی
دولے لگمت نہ نن یمہ تَس یار اوی
یہ دوہ چھوی سوہی بِس تَس یار اوی
کمن کھین چھوی غمنس دوہ رادِ شان
دوکھہ لیپہ شہ ہی کلنہ دوہ رادِ شان
دوکھ متو نارہ ہی لبدہ دی آورانی
سوکھ لیپارہ دمن بدِ غمن یاد باوی
چھِم بیلو دمی ژمن ظریف یادِ باوی
ماران شہ لذتن عیر شاہ یہ ترادی
قطعہ بیت شاہ یمہ دپن لبہ ترادی

غزل در فراقِ دوستان و یاران عزیز
زندہ گومت مستہ سون سو عمل
معوذ بن نارو دلنفان گروہ بب رحل
سرِی کھین دوہ نفان سپرن پیپ رحل
معوذ بن نارو دلنفان گروہ بل

جایه جایه جوبنی سبزار آو
گیاه سنا آمرت چهوټ پرچنرس بدل
گل پهلت آئی شوتل پان چادرو
فوج بلبنرل هی ته مسول آره دل
بوش آو پوشن ته گیاچ لگ شو لنے
سوسن منز دردلی رماندن هرام
گندن هندل مه واراه اڈجه نل
ست چهه سوران بله چهه راوان یارباہی
سور کره هم استخوانن چهیم کیتے
زالو هس سینس مهٔ زِهنهم ناره چهل
دادُو نیو بوزه بے دَردو ولو
شو بنم دِل ناله موتن مس حنوی
چهوم لکهت گومت هو کهت موتن ازل
پوشه وان سوی هو شه سیان نس لاآی ناد

یارین ناڅو مه یارو آمه ناو
مودِین نارو دلفه ت گوره بل
یورین ناکورکن گے تراو کهه رو
رنگه رنگه رنگه بلبل بولنے
قوله سارن هنز گیم مه لوله کل
هول کره هم بڈ مه واراه لول آم
زانه سوی یس موتنی کردون جدا
زانه سوی یس موته یادن آن ودل
یار دردل گیم پرارک پٹ وتے
اک دماه چهوم سوزدم سردولو
سوزه والیور ٹمتوی چهوم آره لگ
چهوم مرن مه چهو منه د دباره نیری
دمبدم اهن حضرتِ اللہ یاد
یاد حق مطلب زابیات وغزل

نوحه وزاری کردن هیه مال و ملاقی شدن درویشے صاحب حال با هیه مال

کرِی تس پرٕ ژھہ گا راہ تمہ فقیرن
فقیرن حالِ دِل سوزِ عیان چھوِی
فقیرن از خدا بُڈٕ دستگاہا
فقیرن ژمجمری نہ لجمری دِی
فقیرن نش سٹھاہ عجزٕ وزاری
فقیرن خوش لوان چھوِی دیہم سونہ
فقیرس خستہ دِل کرٕ ہیہ مالے
پرٕ ژھان چھوین ہیہ مالی کیا گموت چھوی
دِوا ئی کس ژھہ چھک فریاد و نعرہ
ژٕہ کس چھوی یار ہر منز اثرٕ چھی
مِہ احت راو راتس ہیہ مالی
وَنان ہیہ مال حالِ دِل فقیرس
مِہ پیرو اولیا مانہ افسوس
مِہ لادن چھم تہند یادن پمی لو
مِہ کرٕ تان پیرٕ نی نش ہرٕ بونی گوم
دلن صاحبدلن ہندن گیم گرای

فقیرن جان فدا قربان فقیرن
فقیرن کنہنہ حاجت زبان چھوی
فقیرن ہنز گرٕ ژھم مہ اک نگاہا
فقیرن ناد کیاہ اطفالِ حق چھی
فقیرن سر فدا پیرن لو پاری
فقیرن پیرنی نش باادب روز
ببین تا بر سرش آمد چہ حالے
بدن ژٕہ گلمتوی لموت ژہ کس چھوی
رِوان تس بدن چھوی پارٕ پارٕ
کسند لوژٕہ راو مژ سندِ نہ ہیہ چھی
مِہ ونتے ناد کیا تس ہیہ مالی
فقیرس خاصہ پیرس دستگیرس
مِہ اخلاص و ریا زانمنہ افسوس
فقیر و سیم و زر سر ہو وندے بو
گلانی زو ژلانی چھوم نہ زاہ بوم
پیم ہا یاہ دیانی چھوس وہ اھیہالے

صلح سیپٔن وہر در محلہ خانہ / چھوون شہر سُمالس شادیانہ

پری ساری پرٲن چھس وٕن لواتی / خوش و ناخوش چھ پر شاہی لوانی

یتوی تم اکِ مہ ونو تم نیر تھی گو / پری تراوان چھو پرین سیتنی رو

چھہ واتن تم سُمالس آگے روانہ / مہ کرُ طٔے مرکان یتہ اکہ آنہ

سُمالس منز بلیمرن مہ دتم وُن / وچھوم زن شالمار اندر سوار زن

نبر در آمرت زجنت زن سو باغاہ / رٹِت در باغ ناگ ارزن چھو ناگاہ

چھو فرشِ زر وہ ناگس پٹ کرانی / سِر مخمل چھ مخمل وتھ رانی

وٕنے کیاہ شب سیپٔن بام و زموکھ ہاو / سونس پٹ سونہ پوشو کیاہ پردہ تراو

صفس سبزار کس پٹ تکیہ دِت شاہ / سیاہانِ پری چھس صف بصف کیاہ

چھو اندر باغ وچھمُت شادی شور / وٕنے کیاہ ہیہ مالی ارزنُن دور

وچھوم تس بنگلسی اندر بدیوا / بناتت اک حو بلاہ کیاہ طلادار

عروسی پنجرہ تت کرمتی خاص / بو از بہر تماشاتت اندر راس

وُچھان چھوس تت حویلی منز تماشا / تماشا ناگرہ اُین زونہ گاشا

زول در باغ ژالتہ ہر طرف آس / پری تس استادہ صف بصف آس

کران ناظر چھو حاضر حکم شہ خوان / کھوان گی خاصہ نغمہائی الوان

روانی لقمہ ناگِ ارزن اکھوانی / یوان ناظر تولت خوانس لوانی

روانی گیدوانی جامنی چاک
غزل لوزان لسو دل بتن فاک
پھوی پتہ غم منس دپت دیانہ
سوکھ بارس دوکھ دل پھم پتہ
بجنہ اعل و لالن کینسہ ناوی
وین میوو نی ظریفن فونہ والوی
غزل خوانن ارزن فراق پتہ پال

[illegible]

شراب دتو نم مے عرفانہ	دل مہ نیونم کرنس فان
یتہ بو چھوس ون للہ کرانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
دیوان تیر چھوم مہ ہر آنہ	بو مارہ کرنس از کمان
خمارہ کیاہ چھوس بادامانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
روی یلہ ہاون مہ منزہ چھانہ	لوزک پرتو یلہ تراوان
عاشق وچھتھی گیہ دیوانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
شوبہ ون کیاہ چھوس سن زنخدانہ	غبغبس منز کونہ چھوسنہ وتہ لان
کیاہ فٹ تنہ کا ہنہ موکلانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
شوبہ ون ژہ چھوس رونہ وامانہ	شوبہ سیت عالم گو دیوان
روس تس ژلتھی ژالہ ہیچھانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
عامن تہ خاصن دل چھونیوانہ	پامن لگومت چھوی سلطان
دا مینس تھف چھس تمتہ کرانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران
ظریفہ نوکرہ گرتھتہ کرانہ	عاشقن منز ژہ ادہ چھوی شان
دلسی بنیس منز چھوی جانہ	تمنا متمند چھو منہ نیران

بیان کردن زاہد فقیر خدا در پیش ہیہ بال آنچہ از احوال ازل دیدہ شد

شبس بوزت یہ نالہ حال وقالا | کرم صحبس بباطن انتقالا

[illegible]

دیتھ پیم پایہ نِندرہ گرتھ پیایہ
نِندرہ وانی داہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
ونہ بیسکن چال آسِ سنگنوی آلِ وزنال
ولہ بد گاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
عمرہ ادوی اَرو نصف شب ہو گو
چھٹہ زاوان گاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
سِین خرچاہ پرتہ منز جان و
حشمہ چھی بنیا پان روبین کران
یہ اَہ چھوی پرتہ اِلّا اللّٰہ

هتن دِن لغرہ ہائی صبحگاہی چھووایان و ہرہ دل ذکرِ ہرہ	چھوڑ ھنڈان مردِ حق درد آکھی بیھوی ہیو دہرہ شوبی پتمہ پہرہ

غزلِ مصنّف دربیانِ ذکرہ

سُرتہ اِلّا اللّٰہ پرتہ اِلّا اللّٰہ	ذِکرِ اِلّا اللّٰہ فکرِ اِلّا اللّٰہ
کرتہ دل آگاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ	فیرہ دِن چھوی شاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
پرِھ پرِھُو ھُو گرِھ نیرت زوُ	بیہ نہ فیرت زاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
کرتہ ھُو ھُو فون انھ روحس موت	کھنتہ پالس چاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
چندہ چھووی آگ منڈ چھی ہتِ راگ	تُن چھو بو اللّٰہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
غافلو ہای نِندرہ وجیو ہای	اِڈہ نِندرِ کیاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
اُن گوہ لاگنُ جالنسی زاگتُ	ماگرِ ھک اعمیٰ پرتہ اِلّا اللّٰہ
نِندرہ مراج دل نِندر ہنو غافل	نِندرہ حاصل داہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
کلہ تُلِن روز رحمتِ حق بوز	اَسہ سوزان کیاہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
ناداہ اڈراتن اسہِ دتو داتن	داتنا یتو کاھ پرتہ اِلّا اللّٰہ
یُس کرم یاد بوزہ تس فریاد	سوزہ سان کدہ آہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
دادِ لدو ہو داد ودو ہو	بخشِ بڈن راہ پرتہ اِلّا اللّٰہ

میان عمل کیاہ بارہ کارہ
وان شوبن بارہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
سری دو سرہ آمر حاصل گوہ
راوہ ادو سر دوہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
گوہ سر چھم زانو نہ
خشتہ دلو نندہ راہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
روی گوم سیہ
نعل پیٹھ چھم راوان
شونیم دن آہ یاد نس تاوان
وائی پتس مانیوم پرتہ اِلّا اللّٰہ
رات دوہ ھنم پارہ سی پوہ گوم
چھونہ کانژاہ راہ پرتہ اِلّا اللّٰہ
لارنی ھراہ سار و پاپی نز بڑو
یہ والنم دِنگو میانہ پرتہ اِلّا اللّٰہ

بیا جبرئیل آ چھو ھو اللّٰہ
پرتہ اِلّا اللّٰہ
[illegible]

رسانیدن درویش کامل ہیہ مال را نزد آرزن در شہر سمان

اژان چھوی ہیہ مالی سوی چھت زو
خدا رٹ مدعا نیرن ژہ ساری
چھو حضرت حقتعالی اجال جانان
خدا رٹھن خدا دیا تہ دین چھوی
خدا لیس کن زلیخا یان آیہ
سو شب کو تہ سپن صبح دمیدہ
ہوتہ حسبنا اللہ چھی پرانی
بو منز میارہ جسم و جان وندے
مہ کرتم عمرہ کرتہ ممنون احسان
فقیرس نرم دل گو دیشتھی حال
میان بقچہ ہیہ مال گنڈن
پگاہ بڈ شہر تاہ ہر سوی پیہ
متیو تس بلہ پوری مال کرانوی
سمت کرانوی قبیلہ آس لاران

فولانی چھی تولانی ذکر ہو ہو
خداوندس فدا بو پارہ پاری
خدایی مدعا سوی اسنہ مانان
خدا رٹھن نہ بین و ہم زمان چھوی
لبن یوسف تہ پاون کام و مایہ
ہیہ مال عقل و ہوش دل رمیدہ
فقیرس کھوریٹھان چھی اشو ہرانی
مہ ژونری آغہ لاگم چھس بو بندہ
مہ تراوت زلو و جسمکس نیژ مہ جان
دپن لاچار گیژ چھی ہیہ مال
رہ میدان و کوہ و بال ژھنڈن
پری زن غیب ہیہ مال گیہ
ودس کیاہ مال آسم مالہ لانوی
ژھنڈن تس گرد نواحی آس گریان

٥٤

کرِک کیاہ ہوو منز میارِہ کرٕسہ
ژٕہ منز میارہ ہتو مُت میون یارو
ژٕہ منز میارہ وندی سر لو پادن
ژٕہ منز میارہ بڈ کیاہ مرتباہ چھوی
دلہ پاٹھی تون درویشنی باد
سرِ دِس کُن نہ کرِ مُت کینسہ اکھ دم
منو شاہ ماچھو اندر مجلس ما
کلاماہ خوش کران چھوک با تبسم
دِیان چھوس ناگ ارزُن مہر و مایہ
مبارک مرحبا گیتھ ونانی
بجز کامل کسے اندر تماشا
یوان چھوک از کجا تشریف کتہِ وس
ولن تا شب زٕہ گے چھوس تتی یوانی
یُوک شب منزہ داتوس بو چھوں تتہ
گذر مہ باغس نب آرکس پیوم
تتی سارِس شلیس مہ پیوم ماتم

ہلہ وَن طوطسی تہ مارہ کرٕسہ
مہ لادن تھاو نیرم وعدِ سارو
چھہ برحق یارہ یارن چانِ لادن
ملہ وَن وون نگی صد مرحبا چھوی
یہ پرین منز ہاہت گو آو چون باد
دیان چھوک شہ یوان چھوم توہی آدم
پرٕی کر پیشان فقیرن کرٕ سلاما
بو محرم اکھ زٕ وناد کا ہنہ وُپر چھوم
مہربانی کرِت مردِ خدایہ
ژٕہ صاحبدل بزرگاہ چھوک نانی
پرٕی شہرن چھوہ ٹھہرانی نہ حاشا
دیان چھوس شاہیہ چانی بو خوش گوس
سرِ دِس چانسی بو کُن دِوانی
بناگہ درمیانِ ملکِ کشمیر
کُڈم تت اندری شب دل مہ خوش گوم
چھو آخر شادیہ سیت آمتوی غم

مسیٔ چھو یارن مس پیالہ یارس تم سنا و تنوٗیٔ
مسن یِتَن یارِ چھیم خمارہ نتوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو
راہ کیاہ تامت ہیمہ ما کہ ھتوٗیٔ
تراوم گنڈم تراوم زنوٗیٔ
ازن میون گو یزن کنوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو
نیرہ چھوم پیٹھ نیرن اوھم کنوٗیٔ
یرہ بال کہ ھسی تہ بوز تھم دو
زہ نیرہ ون تراو پٹھ لتو تنوٗیٔ

سہ میانی موت نہ سوی میاین جانان
لبوم مہ ہیہ مالے بالہِ ہند نیب

چھ اندر باغ میانی ترٹھ ونان کیاہ
فقیرن داو ولو لنس باترانہ

ونن چھی شہ ظریفن لنس و نہ ون
ونہ ون عاشقن جادوی لدن چھوم

بجنہ اھلِ دلان کینسہ نہ مالوی
سہ لوی نہ انن مہ چھم سی یار زانان

لو پرزن ناگِ ارزن لکن گمت غیب
یہ ونتم وارہ ونتم ھی ھی واہ

چھ ہیہ مال بوزان دانہ دانہ
حریفن لنش ونن دہ دہ ظریفن

کجا مردے بدرد دلِ و دن چھوم
ونن میو لوی ظریفن و نہ وانوی

غزل خواندن فقیر کامل مشتملبر حال ہیہ یال در مجلس بیش ناگیرای

نار چھوم گنڈمت لارس کتوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو

زار چھومنہ بوزان کرلنس کتوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو

نندرِ وتھِ نا نندرِ ہتوٗیٔ
باونم سِرتہ تراونم رد

دیہ نادرشن ہیہ نایتوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو

مارہ متہ چھونوی چھوم مارہ متوٗیٔ
سونہ دادہ سینوم سونہ سی زد

دمہ مہ غمہ چانہ چھس غمہ ہتوٗیٔ
یارہ دادہ جگرس گوم نارہ تتوٗیٔ

پارہ گیم والنجہ سینم سرد
عارہ رست یارن زانن رتوٗیٔ

یار میون پوشن متوٗیٔ گو
کینژن بوزن ناوان پٹھ ہو
کینژن رُوو گو کینژن متوٗیٔ
کینژن دالتھ بلمہ فتوٗیٔ
یار میون پوشن متوٗیٔ گو

بطرف سنکنوی چھنوی چھنوی ہو
ستی یاران بارس سنکنوی
ستن وہ ومت ستی تراو ستی ہو
نور چشمن متوٗیٔ ہو

یار میون ازن باشتیاق حال
کس یہ گوزن قیس و شند ضیم
ہیم بال از زبان فقیرِ روشن

ھو اللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
حسبنا اللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ پشتِ آب
یہ یوزن نا کنہ ابن بج رِیشت از دلِ جاک
پچھ لبس خیال یاران تم ورق نم طب
ونن بارہ الہ کیا انجان یِمِ تب
مہ یارہ یارہ سینس تھم یمہ یاں
یارہ یارہ تھم یمہ یاں یاں

سنہ ونہ یارہ سنہ چھم بیماری
کھو طس میلہ ونہارے
روزہ نا ساتھاہ یوزہ نا زاری
کھو طس میلہ ونہارے
آ بیتہ وتہ تمہ سہ بنی تاری
کھو طس میلہ ونہارے
ورا یہ بیب پیپہ نہ وفادارے
کھو طس پیپہ ناچھم لاچاری
کھو طس میلہ ونہارے
کہانہ جہانہ یارہ سنہ یاری
کھو طس میلہ ونہارے

مہ کرہ تھم ہول ارمان کنہتہ نہ درام
مہ لدمی یار چھوبنہ کانہہ گناہ می
بھمنا ون بھمت اکلہ وندے
وست پیو نیکنوی حاضر سنت آی
یہ بورت ہیہ مالی دل سپن خون
دوان چھس حرف ہی ن ضر بخنجر
یوان چھس آہ تمسند زن زہر کان
دپان چھس دل اصبر کرہ عشق زخیز
چھ عشقس صبر سیتن نہ کانہہ کوم
کرانی رہ چھ آخر بیہ ساتھاہ
غزلخوان رایہ موجب کنہہ غزلخوان
ہیتن قوالی سیتن ونہ ون
ونہ ون عاشقن دادی لدن جھوم
بجز اہلِ دلان کینسہ نہ مانوی

یتم در خواب اتھاہ لول می آم
ژہ یکھنا سالہ دِکھنا دشنامی
ژہ لاگک آغہ ون لاگی بو بندے
اتھہ کینژ ورلٹس کینژ ورلٹ پای
دپان چھی نیرہ ون از پردہ بیرون
دپان چھس فوٹرن زال پنجر
نتہ تاثیر آسس تم زِہ مژگان
تو شیر خویش را در شہد آمیز
دوس دل دلبرس ھی ھی یہ کیا گوم
دپان آس نیرہ ناگو نہ پاٹ راتھا
نہ بورت کیاہ شئے تم حال کرجان
ونن تی شہ ظریفن ئی بیت ون
بجامرئے بدردِ دل ودن جھوم
ونن میانوی ظریفن ونہ وانوی

غزل خواندن ازن در شہر سُمان بقرار ہیہ مال

کھو طس میلہ ونہارے
کانہہ چھیسہ دزیشان چاپنہ اندر
لاگو یانہ وان یار یسے
ہو کھی کرے ترو کھی پاری
کھو طس میلہ ونہارے
لاینہ لشہ ہیہ مالہ ناودان ہاری
ناگرایس کدمہ باریسے
پیچانہ تہ بیانہ پاگنی ٹھاوباری
کھو طس میلہ ونہارے
پیہ نادینہ نادادن داری
کھو طس میلہ ونہارے
دوکھہ نہ دادو چھوٹہ اختیاری
سو ہتہ مہ کرہ مرام پختہ کاری
کھو طس میلہ ونہارے
ہو نیم چھمہ چھم انتظاری
یوان ہیہ نیم چھمہ ونہارے
یوان کنہ چھوٹہ چھم اشو جھم داری
لشہ نارہ زالو لنی

کھو طس میلہ ونہارے
نیرن خن کولونس اور ولو ناری
سنبنس تو کرنم چھم لار اداری
کھو طس میلہ ونہارے
نیر اندازس الکمہ یاری
کھو طس میلہ ونہارے
چھم یارہ نیم چھاہ ا لا نیم کاری

ته ظاهر مه نه باطن هیه مالی
ژه نش میه ژهانن صاحب کمالی
بهن صاحب کمالن پار پاری
رزگن اصل عالن پار پاری
میه دولن چهی میه بسی پیه نه لنزی
فقیرس صاحب نو ژه لنزی
وهتت نش ناگرین پای ژنش
یمان مه امه دلته جامه ژنش
دوشی ژم تش تانی دامن و جیب
فقیرن تراو رو گو از نظر غیب
براحت پانه وانی ژم ژه گی چهنت
شا غوان اک گکی یاه دولاه منت
چهه دولت کانهنه معشوق ش بلایه
چهه نعمت کانهنه نس شیرین برایه
کران یکیاه نانگی زن چهوس مدارا
چهه هیه مال ژ نشان ت له مارا

۵۸

رنگ چانو پھولہ وُن گل اناری	پرہ نگ چانو چندن داریئے
ہنگس شو بئ ہنگہ طوماری	طوطس میلہ و نہاریئے
ظریفہ برہ گے گل گلزاری	بُلبلن روز خونخواریئے
منہ چھم بڈ وُن مہیدواری	طوطس میلہ و نہاریئے

در جوش آمدن ہیہ مال از عجز و زاری ارزن و معانقہ کردن ہر دو با یکدیگر

ھُو للہ حسبنا اللہ ربنا اللہ	ھُو للہ ربنا اللہ حسبنا اللہ
یہ بوزت ہیہ مالے ھی گرن ہای	ژرن لت پنجرس تہ ورھہ سہ پای
ژٹن پردہ فٹوی تس راز پنہان	دژن لتس ناگرایس ٹپ برت پان
کرن نالہ متوی تس سیت فرلِ	تہ ڈیشت حاضر و ناظر بنرژل
متس گو خوش متن دون نالہ متو میل	گژھان حیران چھہ بعضی بعضیو گیل
وُدن وھو عاشق معشوقنی زور	ژہ ونتم کور ژی ونتم ژہ بیتو کور
ملہ وک پانہ وان سینہ لبینہ	دیان آس اک اکس کن ائی پزہ نخ
کموانو نک ژہ بیتو معشوقہ میانی	بوو ارُس شوقہ تہ معشوقہ چانی
چھو شوقی حضرت معشوق ہاوان	یمسنہ شوق تس معشوق ہاوان
خدایس درد و عالم شوق منگزی	چھوئی شوق دردن معشوق منگزی

چھو وہ وہ نالہ بانہ اندرس یمن بایہ
تہ نیہائی زنن تن میہ لدون و رن
چھو وہ وہ روہ بروہ معشوق ورن
چھو وہ وہ عاشقن جینہ سوز لوزن
چھو کہ لد عاشقن پیغام ربع و زن یمن کو
چھو وہ وہ بہار ان نالہ متعو
چھو وہ وون بالہ بایان لولہ بایہ
متن وُون جای چاوت پانہ پانہ تم پاوُن
چھن ہیہ نوان نعمس ترہ چھاون

سپن میانی منت در محلخانہ
دیان چھس جان کامن ہیر بن چھم
دیان چھس ہیہ مالی کیا زہ غم چھی
یمس اکسی مہربان یار آسِکی
دنن ہتو ہیہ مالی ناگرائیس
زہ میانی مای مہ ارمان چانوی
فوکھادت ناگراین پانہ یمتسی
بدل کرنس بدن لس محنتہ فل گو
سوناچس سیتنی پٹ نالہ لاگن
پرزہان چھس محلہ خانہ اندز باری
وساہ مامہ سوا آر زمثری چھی
مہ کھٹ مہ نش پزی ون مہ پزنی فن
دیان چھس ہی پری گلرنگ میانی
مہ ژونزہ چانہ خدمثر المثری چھم
مہ آر زمثر سہ تل پل بوزرلت گوس
امس ستوی گرہ بارہ مہ گو گود

زہ نش واتن مہ وزان وشبانہ
زہ بن مہ والہک دشمن مہ سن چھم
زہ ارزن پرزناہ ہود مبدم چھی
تمس نش دشمن جان خوار آسی
وچھن کتھ ون بوزِی پت کرانہ درئیس
مہ چانوی دم چھو بس ندی بو کرانوی
پرزن ہتو لئے سپن درد انہ یمتسی
علانی فتنہ نامنت زمانہ یہ ہل گو
شبس وتھو محلہ خان ژیرکال لاگن
دماغس بوی نامحرم مہ واژی
سہ پالس سدیت سیتی ہرمثری چھی
زسرنا پاربٹ چھس جیب و دامن
پزوی مہ مو کلادم چنگہ چانی
سہ پالس سدیت سیتی ہرمثری چھم
امس ستوی بو یتھ ہرس گلت گوس
سمالس محلہ خانس کن وتھو م شور

کړاں تی محنته وژراون نمی تل
سه محنته مال تس اته اوره ناون
دتن محنته فلس نوکه لګو فولنی
چهو فوکه دت هیه مالی موکه چهانی
عروساه اک سپن باساز و نازه
رخس تس نور حوران هند هرانی
پره ګلرنګه ګلزار سپن ګل
وڼے کیاه هش سپن سی مار منزی
بظاهر سینه تهاون تس سینه
بظاهر سونه کړتس بوسه تاره
دپن تس دیدنی اندرالله وت
ژه پرنګس ټپ وه رزم پیرتهی یان
یه بوزت تاګر الیس انته شادی
محبت پانه وانی باګراون
ده هس شهر سماتس کن تلان دد
چه هیه ماله شادی تازه تازه

تلون تمه محنته منزه اک محنتکوی فل
ګنډت نت ګندسی سیت تهاوه وان
سرس سرپوش پانے لګو کرنے
سه محنته مال ډیشت منده چهانی
وڼے کیاه آسو متسند پیشوازه
رونه دامانه کیاه شن شن ګرانی
ازان نه لف و ازان سنبل ته کاکل
سونه دو مازډیهن سونه سنزی
بباطن یا بمهر دیا بکینه
بباطن سینه باغصه غباره
بوتهاوت مایه سیاتن جای خلوت
بو رنګه رنګه مانے چیون دریان
سونن ون مابنا ثل سونه دای
جیا ای میانه ون اخلاص تهاون
فولان چهوس راتلی دل ګره سوی ګو
چهو ارزن تازه ګومت مهه رازه

سونی اته ګرګی دودن ان وون پیه مالی
دپن کاماه وهرتس پی ګلرنګ هنرزاو
محبت تس پی
قفادن کوم کرزور اوری ماو
دم دتس ګرګی بره تعرفاه پیو
ارثان نیران سوورهس تاتی ګو
ګرس ګرواره موجب ګو ارثانی
فتی چهس جانی ول چهوس زرثانی

مردون پنجه ماځی ری ګلرنګ پری
اردست هیه مال فی تکلفه دشمن
هیه مال بواسطه خویشان ری
ګلرنګ پری ږ سپنه ناګری
ومطلع شدن بر حال
پریشان او

٦٠

سپن یامت وپه پالس پهرن چهی | چنی پانی ینی زیراه کرن چهی
کرت ان طلسسی اک چونچه نه زراه | مه کر فیاراه یوان فیارن چهو فیراه
نه کنهه دپولس نه تراوت گیه تس طاس | چهه هیه مال دانا مغز لنه ژاس
خبر چهس دون وهن هنز دانه دآنه | دوشیون اه نه کانهه لاگن بهانه
سه اندر خانه داری آسن هشیار | به اندر عشق معشوقی گرفتار
سه تمسی ناگر ابس کڑ کرن آس | یه هیه مال آخر ماهه رن آس
سه خالس ته یه پانس آسن پیران | سه آبادی یه آسس خانه ویران
زه صرفه پوت تمسندی نه ژ آس | صدائی چهیچه شربت دزا دکهاس
یوانی آس نه شربت چوانی | دوشی تم صرفه وه کره کهتی یوانی
ژهنډه ماران چهه شربت هیه مالی | چهه سون هاوان وه تس هیه مالی
ژران شربت چهه کهاسن ڈهس گژهانی | رسر هشن ناره شربت چهیس وسانی
گمت حاضر کله صرفن بچن آسو | چهو صرفو بر متوی آور متوی کهاسو
پیٹھه شربت وسان تله صرفه کله | لٹس تام صرفه پوتن وتهکه مسله
قضائن کار کره اوّل صدا گو | تمی بره وٹهی یوان ماگی ندا گو
شهج گیثمره شربت نار پٹ پوک | سراپا صرفه پوتن کر ژهه وتهن گوک
یه بخانس اندر وتهو هر طرف شور | ودین هتو هیه مالے گو گره گور

سپدی گلمنه گر وپهر وچهی چهی دیانی [illegible]

[illegible]

سوٗ صرفه فردی ولیش یمری پهٗ آس [illegible]

خبر نس [illegible] بصورت [illegible]

[illegible]

پیٗن جایه سوت کهنا می گو گس [illegible]

سونا گری تخلس پٹ [illegible]

چھہ ہیہ مال پیوان تنکونوی یام
چو مجنون لولہ زخمن نغن زن پیوس
ونان کیا جان چھوی محمود گامی
کڈک تس لیلہ یامت لولہ رگہ خون
تمی وہہ دراو مجنون سوی میدان
سپن تس کوٹہ پٹھہ خون جاری
پژہ ما ہس مَتہ پیدا کتہ گوی خون
دتوک تس تتہ نشتر یتہ پکورت
دلن وُن وُن پانہ وان یلہ واٹ آسن
وُڈو تراوِت چھو محلہ خان لوانی
بدل صورت کرک ولول ژلت گی
چھو کھوژانان سپن کشیرن سوخورزن
زہ ہہہ لگ تس اتھی موجود تھاوِن
ہتن تس ہیہ مالی سر بسنہ
کوچھہ کٹ ہٹ کران چھوس للتہ والی
خداوندا مہ مارم یار سی بروٹھ

ترسا لگو ناگیر الیس فرمہ گستام
بخلوت لیلہ ہند ہورت کڈن گوس
سو آسوی کاشرن منز مرد نامی
یتیت پیو تتہ لکھمو نام مجنون
ھران آسو سورہ بو تھس نغرہ کوی خوان
وچھان یم آس تم حیران ساری
دپوک تم پانہ بن بن لیل مجنون
فقیرو بوزتو کیاہ گو محبت
تمن شادی تہ غم یکجا چھو آسن
چھہ ہہہ تہ صرف فی نلبر لبو ہوانی
لگک یم یم اتھہ تم تم گلت گے
بضرب تیغ یا از خنجر تیز
بانواع عقوبت مارہ ناوِن
بو وندے سرِ خبر ژہ ہش مہ چھینہ
ژہ ستوی زندگانی کیا چھہ میانی
مہ دارس پٹ لدم دلدار سی بر ونٹھ

سرسی چانس فراڈکھ پس میان
یمن تت میون یم پیتہ چانہ چھو چھان
مہ ردودادہ ژہ وُن وُن ہاہیہ مالی
منت بو یار وُن وُن ہاہیہ مالی
دوای تہ ہیوانی یار وُن چھوی
میفیذ جان ونن چھٹ لوکچن چھوی
نتوی تھاون ونن وادہ گوپالو
کنتو گے میان قاتل لوکہ پالو

چھو چانوی مار ماگو مار میوتوی
کمو کرکھی نمو ما کہنہ زانوی
بسوی من نکر دیرہ موژرم
میغی زخمن جگر دیرہ موژرم
مجنون نو نبی چھو کپر لو لادو
اٹھو سین بش تم یارہ ساروی
بو جان چان ونی دنہ ہیمہ مالی
گژھک آسن مر زندی ہیمہ مالی

[illegible]

چھو پاریس یار و واتین ونن تہ ونان بہ زبان
چھو پاریس یارن تہ بیکن منز اگ کرتہ پریشان
پتھ بی عاشقن شہ تھصی معشوقہ تہ رنود
تمن ان [illegible] باکھاہ نیہ پاپیو
حسن ونہ دسکلیناہ عاشق خسرو ونی وانہ
چھوفہ شیرین [illegible] الوی [illegible]
سعد داکلار زادہ انتھی بالدارہ
سعد [illegible] انتھی منز لوہ گوداہ
سعد ان انود [illegible] نمنی بایتن چھوہ چھوپ
نمیوچ [illegible] یال و واوہ گوپال
نہ حاضر سوتھی کیمنے دوانہ
جہ بین تم وون اچھرک ژانہ
چھہ ہیہ یالہ نبت نہال جالی
کران ہم اندر نس طعن لبو ہیہ یالی
زہ ہیچھ مود نہ شادی یام پاوان
ییلہ زن تم سیتن نیا وہ ناوان
ہمی نہ [illegible]

ژھنان چھوک گردنن زنجیر یکبر
کلن سدہ گوک کل منزل برابر

کران یامت کلن دون تم تلہ تال
الان منزل چھو ہیہ مالہ فی الحال

ہواوہ ہیہ مالہ ژواژان چھوی
سہھن دون لتو لتوی نیران تلہ زد

دواسوی زانوات منز ناگراین
بو وندے ہیہ مالی سہہ ژہ پاین

دو لو دیو و چھہ کرمژ صوت شیر
فدا گرھنے مدا چھوم ژی مہ کن فیر

پری گلہ نگہ تم آسسی برابر
دوشن مارن چھو ازن آسو در خور

دپن دون کحرہ مکن تاپہل ویکر روز
سہھن دون رموہ دلو گنڈاہ بہر روز

گرھن ہم سہہ نہ پیس لاچارہ مارہ
چھو ہیہ مالہ بن نہ زن دوبارہ

بلس دادوی زلس آن تلخی نیش
زہر تراوت شکر شیرین گرھس علیش

تولی سر موژہ راوی وارہ چشمہ
بصد ساز و بصد ناز و کرشمہ

مرن ہم یام مہ پیغام کرزم
خبرداری بصبح و شام کرزم

بنیوتی مودِ تم تاپہل ویکر روز
خبر ہت ہم زہ لاران گیس خوش روز

کرن ہتو ناگرہ ایک شادیانہ
خبر چھم خوش زبر شو ہم ترانہ

یگاہ ون یورہ پلیا تال والن
رضا آسوس نہ پٹھ پانژال کھالن

یتوی پٹھ دپم تتو مہ گرھن چھم
یہ کیشراہ مہ ژھم تی مہ پژہ رچھن چھم

خوشی کر کرمشت یادِ خدا گوس
شبس شادی نہ صبحس سخت ہم پوس

چھو خواجہ زادہ وانان یار وزد
میان یارون راہ [illegible] پیود
جماکاہ چلہ چھس جھبلہ پیتی
ہنگہ ون نحمہ جنگل یام وانی
سرو داہ اک چھو خواجہ زادہ لوزان
یہ لوزانی چھو کن دارت سور وزان
گلکس آسی دین ہمہ شوون گرتمانی
چھو خواجہ زادہ شوون دہشت پیر تمانی
گلکس پٹ اک دوناہ آن نوالہ ناون
سو منزل ژندہ بک بون [illegible] الہ ناون
دچھن تن اندری اک ماہتاباہ
سہ ماہتاباہ بصورت آفتاباہ
سہ دہشت کہنہ ودی تارو [illegible]
سہ دہشت کن گنوی آیسہ کاہنہ [illegible]
لہ سپاہن بن لونہ سنزی چھوس
رون شوون شوون گرتمانی [illegible] آموس

سو کیاہ زانی یہ جانوی نازنہ ساز
نو عاشق آت بوزانہ مہ کنوی ماز
خبر چھا کیاہ یہ دیوس سپن پرہ گو
ژہ کتھ پاٹھی ہتن کیتھ
عشقہ ژی چھہ ژہ عقوبی بین
کرن نی وارنہ آوارہ گی گین
امہ کلام گوس بد ھاو کژہ مہ عقہ نہ نی

ژہ بد بوزل نہ ون مے سپن کہ نہ
مہ کر کھم ہیول ون مہ لول بہ نہ
بو وانژی بد چھوی چھمنہ کنہ نوی
مہ اگر بلہ پوری ین گرھن چھوم
بو کانژ ژہ چھوی چھس عقلہ بین پیر

کړان چھوس جیمسی ندر روانہ
پره ژھن ہتولس کنھن بلیہ آس داری
ونۍ ہتو ہیہ مالے وانہ دانہ
یہ چھوم کرانوی یہ چھوم لانوی یہ چھوم نام
خبر کنہہ چھمنہ یتو کم وا تناوس
زمین و آسمان از نو وچھان چھس
جوانن دپوسہ آخر مختصر بوز
مہ کرہ ون کنہتہ ظاہر ہیہ مالی
چھولانن کار روز آوار آسان
گداین کیتھن سدٍ وچھو خداین
گداچھی وارہ شاہن بدبڈی نیاے
ژہ آسک بلہ وبرن شاہزادی
ژہ یتو کتونہ سوکس گو ناگ ارزن
شرف دتو مرت خداین دمس چھوی
گرھی ژدی وبرو آسن جوانے
سوکیاہ زانی یہ زنبل روی جانوی

چھو خلوت جان کھٹت تھاون خزانہ
ونم نام ومقام وحال ساری
نو ہو چھوم مہ بنت آمُرت جوانہ
ونن ژرھاہش سپن تہ پیوم تھو وام
قبیلہ کرانہ کرمہ لانہ وا تو س
گمژ بیھوش آسس چھومنہ کنہہ جس
ژہ خیمس منز مہ انمک یہ نشن روز
گرھی ہتر گھٹ سر ہیہ مالی
چھو سر دارن تہ شیرن دار آسان
ہتن گرہ وارہ چھوی رحمت گداین
گژہان تازی گرن پژہ کن حرم پاے
ژہ شادی گم گمژ کم ژہ دادی
پریژ دیو انسانس چھو پرژن
دپن حضرت اللہ پٹ ہتن چھوی
جوان آدمی دیو کیاہ یہ زانے
سوکیاہ زانی یہ سنبل موی جانوی

منصف کیاہ وانہ دوس شاہ بالہ دارہ
سو سو دواکہ چھٹو ژچھیس یار دوارہ
مژ ولت آمن رچھ پنہ نہ کنن چھم
چھوہ راجن ماکن بچوں پاٹھن جان
ونن ژھماہ بچھ تمنہ یہ بہ ونن سو

یہ چھم پتھن کیاہ بل منقطع سب نس سب
یہ ژہ زانی وصل پاری کیہ ژین یہ ونہ
یہ بوزانی تمس زن نش آسس ازن وصلا
منن چھو ی وصل یاری کابہ خم لانین
محبت با عث ژیوس آسوس کنہ بس سونہ تاون بہ بسنا
مرد نا کسہ ایلو غی چھوی

بیان لو باہ چھوان عشقِ مجازی
سپن راضی بعشق یا گرکہ بازی
دیاہ اک پیر گرن کس عشقی شود
دپن زس بیاں لی چھوم گرتھان زود
ریہاہ اک یدیو دوریہ جانہ پیاری
گرتھی مہ سوریچانی عشقہ ناری
فیسب گودپن ناو دمہ نزال پہل
ممکادی گودپن چھی پاو ویرن ان ازی
گرن ونی لتھ چھی پانہ سنم سبانہ یاری
مہ گودان پتھ وان یانجی بنی بیان
بہن جندرن پتھ ہ رجھکل چھی کابیان
نزوا ہم پتراو نہ چھکل ویری نام
رضا دلو ہمیہ یامت سہ کرنام
بم ویریم راضی یاکب ازی
لوان ہم سوبین سوخت اسہ مجازی

نہ بت کانہہ چارہ نہ لتس ازانن
سوچھوم خاوند سوی چھوی مینہ جانان
سوناگیرای مہ آسیم یوان یورہ
رٹوم پانس نشہ مہ تھف مہ لایوم
ہمی وری بومی بخاتن نہ پوری
گرہ بیزن تہ پھیرن گا مہ گامہ
چھوئی اقبال دولت تہ ونی ژٔی
نہ چھوی ہن تہ نہ چھوی ہن سورلزی
بوفیران چھسنہ ویرانی جوانو
مہ تراوت ژٔل مہ ازدل ژٔی مہ مشراو
محبّت بے غرض تامت مہ برپور
گلن اندر کنوی مہ ژٔرہا بہ ہلوتھاو
ہیم یدیارہ تتو تامت نیم سوی
یمنے تیوت کال ادہ چھس بوجاتی
سوالاہ مہ کرو یح ن بوز للہ
جوانن پاک جانن مارکاری

نہ ناگیرای تراون نہ یہ مانن
پیروی لو نے چھو پزسی سیتایمان
مہ کر تھف وہڑ مہ گرو دہ عمرہ ہندسور
ژٔہ بے ستری مہ کر مہ پرارنوی چھم
یژہان چھس بوگرہ چھی نہ بلہ پوری
چھو بہتری نہ بیزن ہنزہ یا مہ
وطن نی یادہ رٹ حبّ الوطن ژٔی
دیان کنہہ گاٹلی چھی دور ژٔلزی
گمژ بوحال حیرانی جوانو
قسم چھوی یہ سندیت مہ ولس تھاو
شہریم یارسوزک تہ کرک دور
مہ رہن جور ہن وچھ بدنظر تراو
خدا زِ ینک خدائی مدّعا چھوی
بوچانی تہ چھو میلن پانہ وانی
دچھوم مہ پاک پاٹھن چھوی ژٔہ باللہ
گرن اقرار سی اندر تہ تاری

٦٥

ویکن وار کم انسان مرہ اسی
پیمن معلوم کرے دیو زدہ اس
بچہ ان لتہ وتی پکنن پتھ مکانہ
منقش تہ نقش الون لدنہ خانہ
زجای اولین اک گرو دلن دور
پیہی اتو تان ہی لو ون ژٔلن دور
جماعن شہری سی بن گرنہ راچھی
شوبہ ون ردہ خانہ لدنہ تہ چھی
لوکٹس یس عروسی حجرہ خاص
زٔن دیزدہ کم مردی اخلاص
نہ بانی گرن چھوستہ گرن بز
نکان یم حم بہم بہ مانی اند
ویکن چھس زان اندری لم
نتر انسان بستہ چھو بس نم
ام لتہ چھو دہ نزرات یا ہیم ماک گرزان
عشق ظاہری چھیم اندر مزان

دوباہ سوران چھولوہ لاگن سوژ ہایہ
محبت چھو سنہ سوران چھس تسنز مای
بدل کرِ نشان چھو کرِتھ چھس منہ کامن
کرِن آخر جوانن کارِ اللہ
ترنہم تاریخ وُن بہمس رِ تس چھو
وہ پرارُن ازدہ ہس چھوم ہیہ بالی
کُنی کت چھی بوژی نش وانہ ازرات
یتھوی ونس تہ پالِنس کرِنہ پیراو
کران سیرہ چھو لاگن ماھرازہ
نژان پانے چھو پانے چھوی رباب
رضاد توہیہ مالے چارو ناچار
دگر تامرت وچھانی یار وُن چھو
چھہ ھمرہ ماھرازس یار بائی
کوٹھس اندر جوان وہ لوستھی زاو
مھارازس نمازِ سیت کیاہ کوم
مھارازس مھارِن کرِتھ وہ زاو

ہنڈس دُنبالہ برامید خانہ
کڈن بہہ رِت تہ تم زن بہہ رِ دزای
بظاہر چھس نہ ڈیشان طبیع وساہن
سیلوان ینہ پاٹ سوداگار اللہ
برس تل ٹھس کرُن چھوم رِی نشہ زو
وچھن مہ کت تہ کس چھوم ہیہ بالی
مہ چھوم نی وعدہ ازمہ رات توی ساعت
چھوپت کھوری سونیران یارِ درن او
خوشی چھس ینہ والچ تازہ تازہ
چھو پانے ناٹہ تے پانے کباب
اڈوی اقرار ہونہ نیم انکار
اژان ازیاد یارس دربدان زو
بجا گیمت چھہ ہابس برہ بجائی
دپوس نفسن نمازِ شام وُن تراو
کرِن تی وچھ دِ نفسن کیاہ انوس یوم
سنز انس پس نمازِ شام تراوی

چھوپرن آدمن نہ غفلہ نقصان
چھو آخر احسن تقویم انسان
سوداگرای تہ ناگاہ تو وانہ
[illegible]

٦٦

[illegible]

مہ یامت پیٹھ گلس ڈلو ڈھکنہ ہیہاے
تیتھی گنڈوہی مہ تلپاتا لسی نار
تیتھی مہ شُرتہ مُرگرہ بازمودی
تیتھی تراوی مہ شاہی ہیہ مالی
چھوعشقُن نار خانُومان الان
مہ دل پانس کنوی نم یا الٰہی
دپانی چھوس مہ رٹ ژھ ہیہ مالی
سوکُس گرزن مہ رستوی جانوین چھو
مرن مہ شوبہ ژی پت ہیہ مالی
بو پانپوراہ ژہ میانی شمع کانور
کرے ناگلہ خس پٹ بوسہ تارہ
ولینا زُلفکی پاٹھن لوژی نال
کرینا بے خبر اکن نالہ متو بو
مہ آمُت لول جانوی ہول کرتھم
بو تلپاتال ژہ ماندان پتہ دراسی
دمے کیاہ زیر وارہ نندہ زُل کرہ

تیتھی مارم مہ تم تراوم گرچ مای
تیتھی مہ محلہ خانہ دُد گرہ بار
دُدی کنہ نارہ تہ کنہ زندہ رودی
کرودی مہ یا الٰہی ہیہ مالی
چھوعشقن نار جانُو پان الان
دزہ بُزہ عشقنوی دم یا الٰہی
ژہ پراران پت مہ آسک ہیہ مالی
بوژی عاشق لوژی عاشق چھوسی بو
کری بو پانپوران گت ہیہ مالی
وُچھانی ژہ مہ دتو تھم دُون اچھن لوز
گموت مہ بلبلس چھوی اخارہ خارہ
ژلے کتو جانواس مہ ژٹ بال
مہ چیوُمت جانوُے تہ متو گموت بو
مہ یار و نارہ سیتی سینہ بُرتھم
بوھر موکھ واتو سی پانژالہ آسی
تلت کیاہ تھُدرہ عشقنہ پیہ تبر

کشتہ شدن ماراز دوست
بوگر زاده و نوحہ کردن
یہ مال در فراق وی

ہو اللہ حسبنا اللہ ربنا اللہ
ہو اللہ ربنا اللہ حسبنا اللہ

یہ زار وُچھو بہ زانن ما ہارن
مہ پین چھمری ام خوابا نارن
ویلکن نندرہ لش وچھ گراکی
اشارہ سپتی چھوس درہ وانی
تلان تھدیتی نیر چھی نندرہ نمر
ولت تمی نالن کس نبست مارہ
پرن از بولی مالہ چھل وارہ
یہ کتھو سرفاہ یہ کہ شمش غفراتی

دورِ مِہ ڈیو ٹھمک پورہ سامانہ
ارمان چانوی چھومنہ نیرانہ
قربان سپتی جانِ جانانہ
ڈکہ چھوی پزہ لال ماہ تابانہ
ہکہ مانہ دورِ رچیون اگہ آنہ
رُمہ زایل چیون بومہ کمانہ
نرگس چشمو نشہ مندہ چھانہ
رخسارہ چانہِ فلِ گل عرفانہ
چاہِ غبغب پیوس گوس حیرانہ
تارہ دل کرہ تھم مارپیچانہ
ہارِہ میلہ طوطہ بوالہ دانہ دانہ
ناگرہ این ہیہ مال جانانہ
سُرگہ سندہ سودرگہ میلانہ
نہِ ندہ نی چھوشاباش موزندہ پانہ

یہ کس باوت زانئے بو
فرمان مانئے. تہ ماؤم رو
یہ کس باوت زانئے بو
ڈکہ تلہ شوبان عنبر مو
یہ کس باوت زانئے بو
کمان بہتی چھس ریرو
یہ کس باوت زانئے بو
تو لتھی چھہِ بلبل نالہ ہرسو
یہ کس باوت زانئے بو
یارہ ونِ دیماسی در جستجو
یہ کس باوت زانئے بو
امارہ چانے مارہ گرٹھ بو
یہ کس باوت زانئے بو
بندگیہ سیت زینوک آبرو

فندہ بوز طریقہ رمز عاشقانہ
یہ کس باوت زانئے بو

عشق و محبت و رشتہ داری
چھو واوی یہ ریتس چھوتنہ تامت
کس کو وان ولرس چھوی جہانی
جوان سرفس لے چھان چھانی

ہتن لتس ژھرٹ دوانی ہیز لوی زو | دتن لتس ہیہ مالی آلواہ ہو
نبس پیولو ستھی وہیہ مالی | نمازِ شام ھے گو ہیہ مالی
یہ گبو نندِ زژہ کیژاہ پیمژی چھی | خرو ژری کم غمن ونتم کھژچھی
مہاروی اژدہاک گرھتہ مرور | ہیدیمژ بڈ بلا یاہ مہ کری دور
گرھان وُٹھ دِت چھہ ہیہ پال ہیدا | وُنت کیاہ مارھن کُس کیاہ کرُت کار
وچھن دِلدارہ سندی گونہ لارو | ژھنون لتس یارسی پٹ پانہ مارو
مہ ھی ھی فرہمو ھے ہای فرھم | مہ دِلبر مارو تھم تہ دل گژتھم
یہوی ہو دلبر و دلدار میونوی | یہ کرہ تھن مارہ کتھو مار میونوی
اُمی کڈتس بوکرانے بلہ پورے | اُمی مہ زلہ وُن ژھن نار موے
مہ وُن آیام خوابی خواب فرمہ | دژانم خوابسی اندر خضر مہ
دپونم ہیہ مالی وَلہ وُن یور | ژہ دھوکھ ژھنو تھم تہ ہیو وہیو کہ منہ سور
مہ ھی وِن دپیونم لول ہے آم | مہ کرہ تھم ہیہ مالی منڈنِ شام
مہ ھی وِن پیونم ادرج پیک مہ | کُلس پٹ تھاو ملتہ کتو گیک مہ
مہ مالی یادِلس انو تھم ژہ پیری | وَرہ واتوی مہ ہرژ چھم فقیری
دیان آسوم مہ ملک و مال ترِاوم | دیان آسوم مہ تلپا تال ترِاوم
دیان آسوم مہ مارُم وادہ گوپال | لوکہ پالس تہ گردن دژ مہ فی الحال

گیم ویرانی آبادی مه رادوم
گودرغم غیوم ون شادی مه رادوم
توت اسس چهوم تهوماناه
امیمانال آسوم جان جاناه
امجلکاتت آسوی تنه والوی
دنی کودی زه باجی لوز میوتوی
لجی باجی وبرایکو دباره
زیجک تراوت کرت دل پاره پاره
زه بیه مال چهک تنه بیه مالی
ودان ییوتس وتن بی جالی

سوناگرای موږم کهنه رودوم
بنت مه امتوی آسوم دکن گودم
ده فرت آسوسه الاهی اوس
نظرکرخانه بالن خانه ماجن
کرن یکیا گرمه لالوکه پارگاجن

سوناگیرای هی هی کتو سناگوم
بمن وین مالنوی تتو داتناون
مه یامتح لبرس مقبره لدی بوز
ډجس تر هوش مه زج بیقراری
کری کیاه یدمه مرن آسه لانوی
دپت بالبس کرے بو آشنائی
مزوری حق تعالے اجاں هورن
بنه می سیت وین یکپایه میانے
مه یوی وین یادبالوی مول ماجی
بومالن کره الهی سروندہ باین
مه وارو ډیشتهی دل آم تنگه
مه گومت پابگل چهوم مالنو هو
خداوندا مه مالنو واتناوم
بتوی بوزت جوان پاکبازن
سه هیه مال مالن واتناون
وتهان چهس مالنی لوکن سټها شور

بدان وین مه گلوم زومه فناگوم
لدس اک مقبراه درخاک ساون
زه مه نت پراسنی کیشرن د دس روز
بوچانی چهس لگی بوپار پاری
بوچانی بنه تنه زی هوبا یومیوتوی
چهومیلن تنه زهن کرمت خدائی
گره هی مالن مه یالن تهرمه سوزن
بوسه آلیس بوسه والنج مه ستانے
مه لولن مالنک دس تان گاجی
بوگنده کس تراوس ناگراین
مه مالن آسوتنه تت کیا بومنگه
مه لول وهول دل چهوم مالنوهو
پرزهانی چهس وطن مه یادپادم
دژن باکهاه تجن آنا فاتا
بهوج بله پوری تان نیاون
زه ازتامت کتوی آسک گتر گور

سِمت لتس مالبنبوات کرکھ انکار
وُنانی کیاہ یہ چھک ما ہیہ مالی
مسلمان دِ یہ آسوم ناگ ازرُن
سو ہنداہ ہو برسیم عام آسوم
چھو خلوت تم دِ نموت ہیہ مالی
قبیلہ کرانو یہ ابوزت گیس ہیجا
کران چھکھ ورہ زاراہ کنہنہ یا نن
کران چھی آو رنہ منز جای نِ بن
وَلانی باقفاہ اک تس ستنے زود
چھونا گیرای لُدمت ئن بنی منز
چھ ہرزالان پوانی چھکنہ تت یار
بنان ہیٔ چھوی تمتِ نا یکشب ورز
چھونیران ناگرِ الیس اندرہ نارہ
چھ دورہ دورہ ڈلیشانی ہیہ مال
زِنس گوہری کرہ تھی ہوانی
یمن در عمر یادر نارہ نیری

چھونُ درآورِن تہ دنو امِس نار
دیان زِل سرِ چھک یلہ گیس نالی
گیس تس نالِ مہ ژہ کالِ پرزن
تہ نالی تس ملامت جامہ آسوم
بظاہر چھوی مہ کفرُک جامہ نالی
نہ مالے چھک زلان نہ جای ہیجا
انان گی گو تہ کاوج تہ برھمن
انان گی کاٹھ کنہہ چندُن تہ روغن
جمع گو جای ہیزم صندل وعود
کران گی زالنوک سامانہ تہ سنز
چھ پاوان زکہ مک نہ ہیونہ زِنہا
بناگہ پیدہ گو تس زِن بنی سونہ
سیمیمت مردوزان تہ لوکِ واراہ
زنانن اندری زن مختچی مال
تہ عشقُن نارہ گو شعلہ دِوانی
یمن اڈجن تہِ مرتھی نارہ نیری

۸۱

گل کرہ نش چھو پنن روزانی
مشتاق شب و روز دیدارس
پانپور شمعس پان زالانی
چھم مہربانی پتہ لارس
مستورہ آشکارا یار اوچھانی
منصور پارہ دارہ ھکو دارس
تتھ میلہ لگم خلوتی سلطانی
چھم مہربانی پتہ لارس
اگہ یم گی تم زاہ نہ میلانی

چھم بلبل مہربانی پتہ لارس
غلغلہ گلنی ون چھو دیوانی
موی چھو نہ تلموت گلزارس
چھم مہربانی پتہ لارس
موی چھو نہ آرام بوی بیابانی
مجنون یجدس پیٹھ پرانی
حاضرۃ ناظر انتظارس

تمنّا مالینس ارمان تھاوُن	کڈُن اک شب نہ پرانوی یادیاون
بشادی ژایہ نارس ڈالہ نیوان	چو پروانہ چھ شمعس ژالہ نیوان
چو مردان درایہ نن کھنہ کحل آس	ونانی شہ ظریفن سوز دل آس
وَنہ وُن عاشقن دادی لوُن چھوم	کجا مردے بدردِ دل وُدُن چھوم
بجزہ اھل دلان نہ کینسہ بانوی	وَنُن میونوی ظریفن ونہ وانوی

غزل خواندن ہیہ مال

نارہ منزہ یار چھوم نادلایانی	چھم مہربانی پتہ لارس
وارہ پاٹھ اشارہ چھوم ہاوانی	چھم مہربانی پتہ لارس
ازلہ لکھو تم کیاہ ڈکہ لانی	کزلی رنگ گوم رخسارس
وزلی جامہ لگو سینم پرانی	چھم مہربانی پتہ لارس
کتہ چھوم کتو گوم کتھ کرانی	درہ گوم دُوہ تہ پوہ ہارس
لرہ تلہ غیب گوم چھم حیرانی	چھم مہربانی پتہ لارس
اتھہ متہ رٹتوم اتھہ ہاوانی	دَم آم سوران ہمسارس
غم پیوم یارہ گوم نشہ نیرانی	چھم مہربانی پتہ لارس
میلم یارہ کتہ گوم سیلانی	داہ گوم لاپہ تھواہ منز نارس

۴۲

سیل لالہ بورہ نس بورہ گلزارس
چھم مہربانی پتہ فانی
سیکھی دنیا چھو کارس
ظاہر منسکی تہ چھی زندگانی
چھم مہربانی پتہ لارس
منہ بونہ مہربانی پتہ مردان
دیدار بانی تاسف خوردن مردان

افسوس افسوس فسوس چھی چھی
مردن مژ ونتہ افسوس شوب چھی مژوی
مہربان وون زندہ و دیدن چھی دوی
چھی ژاہ ونی چھ ژاہ چھی ژاہ لانی
مرن کی تہ نیم گژ ونی زاپ چھی پرانی
کمس نیرن زیان چھی چھی واونی

قیامت ہو دِ چھِن والن سو گو آن
شکرِ دنیا اکوی لتن پٹ زہر گو
وِنَے کیاہ گیاہ دِ دے بابن فِ دُوی لتن
وِنَے کیاہ مرشدِ اہ صاحب لاہ آسُو

یمی آنہ چھِہ زالاتی پہنون پان
وِنَے کیاہ کیاہ وُ دُوی لش ماجہ مالی
ولوک تی لتن یَے ونومی کاکہ صاحب
دِہ بارو ماتموک در عینِ شادی

جوانن ہر فقیری تہ شہر گو
دِ سُو صدِ وِ تلس ہوی ہیہ مالی
سو کاکہ صاحب مِہ کا ملاہ آسُو
چھوئی ان سوختہ گو منت دِ وختہ دِ دای

دِ داخاہ کاکہ صابُن اگ وِنَے بو
وِنَے بو بُڈ زہ تلزم ذکرِ ہو ہو

غزلِ مصنّف در فراقِ برادرِ خود

دُورِ رہ چانی مَرہ سُور کرہ تھم دلبرہ
نورِ چشمہ گا شرہ سور کرہ تھم دلبرہ

کلتو سنا دِ لدار گوم آدنکوی یار گوم
زالولس لولہ زَرہ سور کرہ تھم دالبرہ

فُرمہ یت موتن سوار گومِہ کرت لورِہ پار
سُرمہ ینہ بوزاہ سَرہ سُور کرہ تھم دلبرہ

سان مالی ماج گی آدنکی باج گے
زاجہ ھم تن دورِرہ سور کرہ تھم دالبرہ

در شنا دِ تہ مِہ دِ ماہ ژلو ہم آسم برماہ
یوت غم گو تاہ ذرہ سُور کرہ تھم دلبرہ

دُتہ چانے گارِہ یو ہیتَہ پتہ لارہ یو
مرہ ژی رِستوی مَرہ سُور کرہ تھم دالبرہ

ڈیشتھو مارہ متے محشر س تامَرت کتے
گلہ ما چانی شرہ سُور کرہ تھم دلبرہ

دِ یہ بلہ ناداہ کہو ادہ کلتو سمہ کہو
قبرہ اک اک دِ ت برِہ سور کرہ تھم دالبرہ

مودمتی کتہ آے کونہ چھوم یادِ خدائے
کونہ چھوم موتن ھرہ سور کرہ تھم دالبرہ

نیرہ ھی نزاہ نو بینوی زیرہ لحد شنگنوی
سِبرِ کن زیرہ سَرہ سور کرہ تھم دلبرہ

جولہ گومو ہولنوی لا یتھمو لولنوی
سینہ سی منز خنجرہ سور کرہ تھم دالبرہ

ھی فنا دنیا فنائی بو ترہ دِ سنا سنائی
گیمہ یم کیاہ بو کرہ سور کرہ تھم دالبرہ

گوم کتو مِہ کام دل ہت ژلوم آرامِ دل
گلہ تسنزی کس کرہ سور کرہ تھم دلبرہ

رِوِ شتھی ژلو ہم ولو ہوش نیو تھم ما ژلو
پوش زن گو سے برہ سور کرہ تھم دلبرہ

تیمو سیمبرہ پلو مسہ کھاسی بکرہ یو
کرہ یو گورہ گورہ سور کرہ تھم دلبرہ

قبرہ اندر کن زن چندہ چھلس مندہ چھن
مارو نارواژدرہ سور کرہ تھم دلبرہ

کاھنہ وفادار مِہ تہ خدا یار مِہ
کونہ سنا سُوی برہ سور کرہ تھم دلبرہ

زاگہ ونوی موتہ زورہ ستخوان کرنہ سور
موت کران لورہ یار موت بران مر گزار
موت سوران ترانہ گی موت ویران خانہ گی
ضایہ چاپی چنگہ نی رنگہ کوٹھن بنگہ گی
گیمہ دردل نیرتھی ین کتو پتو نیرتھی
بس خدا یادِ خدا یادِ حق دادِ خدا

ڈولہ نا وان سوندرہ سور کرہ تھم دلبرہ
لدمتی لوران گرہ سور کرہ تھم دلبرہ
کونہ چھوی عاراہ ذرہ سور کرہ تھم دلبرہ
کرہ تھ شنگن پنجرہ سور کرہ تھم دلبرہ
قبرہ ون ہو ون لرہ سور کرہ تھم دلبرہ
ول چھوڑ ماندان ششدرہ سور کرہ تھم دلبرہ

رسیدن جماعتی از فقیران از مدینہ منورہ بر شمشان ارزان و ہبیہ مال

نظام مردہ باطن حس نہ
گرتھ عاشقن بیندر ایرہ
وچھان الحال
نظام وچھہ اول
کانا ناہ زہ دمن چھو مودی
العیان زندہ مودی
مبارک عاشقن زندہ رودی
باطن زندہ وانی
نظام ورہ دی پانی وانی
صحبت گرہ وانی
زینب خبانہ

دوشی پامت ددی گومت چھوپاتھ
اتھن کت عاصہ سر خاصہ کیا تاج
بہ پیشانی من چھوی ہیبت خق
چھو گوران کاہ جن سیتی گران ہر
کران چھک لارنہ کنہہ زل ونہ دور
مسلماناہ ہتوک درنار زالن
مسلمان دینہ ناگیرای سانوی
کرد پاکن تہ ناپاکن گماںنہ
دوشی یم آس عاشق پاک دینہ
ہتو زالن دلو تہ دد متوی چھو
چھو سورس لور گومت تہ رون چھو
کری نہ براہ سور دلا دس فقیر و

فقیرن ہنز چھہ واتان اکہ جماعتھ
خدا بو تاجدارن کن بو محتاج
فقیرن عیب ماز اہ کرمہ مطلق
دِوان چھک چوب تہ پیزار بر سر
وچھان گی زبانہ مل کنہ دوہ زن زور
چھو کافر عادت کفار زالن
سراسر سوی زسرتا پای سانوی
ہشرزانو تفاوت کنہہ دانہ
چھہ ایوان ونہ اس ون از مدینہ
زدرد وسوز سودی لدمتوی چھو
یمن تکفین و تدفیناہ کردن چھو
وجود ہردو ظاہر سورہ تل گو

چھہ زینب قبر خبانہ
مبارک غسلاہ ہمن تانہ سرنہ ون
دنعش گور کنہ نو ون نعش ن نعشنہ سون
تمانان کنہ ہی فن وچھ قبر ون
عجائب ہاری گس جعبرہ دراوی سیتی ہنداو
ہمنن تمہ گس بارہ چھو ناکی ازن ناو
دوشی نمیک پیشہ ہو ناکی ازن حرم اللہ
عیب ہزاران صد ہزاران جعبان
ہماری عاشقان

بعد شمس جی فلکه نون گرځه نوی
هو شمس گرځه هند وچهند الحواس سر پیدی
ره شمس پاره سند و پاره نوی پان
سره نوی نیه گرځه چهوته نه نوی
بپی صراط کحل عاشقن نیه نیه دیدار
سره نوی زنده سوم اسرار نه نیره نوی

چهه عاشق حقه سندی ټاټه بنده	مرن گرځه عاشقن هند پاټ رنده
گرامی لعل را ور گنتو سنا کره	مرن گرځه زنده هی هی وه فنا کره
لبک بعد از فنائی زندگانی	گرځن گرځه زنده نی هند پاټ فانی
فرون گرځه غم نه تام شه ظریفن	پرن گرځه اندرین غم شه ظریفن
بقائی حق درین اسرار د نونے	غزل کیاه در فنائی یار د نونے
وداخاه شه ظریفن اک دنے بو	پتم کت چهی یہے تل ذکر هو هو
کجا مردے بدرد دل و دن چهوم	دنه ون عاشقن دا دلی لدن چهوم
ون میو نوی ظریفن ونه وانوی	بجز اهل دلان نه کینسه یا نوی

غزل ظریف خان

سره نوی یته گرځه پنڼوی پان	تاخیر مو کره آخره چهو مره نوی
سره نوی یته گرځه پنڼوی پان	یت فان سرای کینسه لوه دره نوی
کرمت کیاه آسو وعده اقرار	فتمنوا الموت واره گرځه پره نوی
سره نوی یته گرځه پنڼوی پان	زنده پانه پائے رنده گرځه مره نوی
صدس کونه کنه لگه هے تار	ینه زاه زره هک تی گرځه زره نوی
سره نوی یته گرځه پنڼوی پان	دل وجان و صلوک لول گرځه بره نوی

پاره پنه دون چهوی نفس امار
ظاهر نفیر و مرد و مرد ام سره نوی
سره نوی نیه گرځه پنڼوی پان

دریان جانتم شمس تبریز

ولی الله یه قصه مختصر
وداخاه نه وداخاه آخر بس پر
فراقاه در فراق زندگانی
وداخاه گرځه ونان سودی جوانی
جوانی چهی عجایب ونه ناوان
جوانی در فسانه آنه ناوان
جوانی گنده ناوان محل پیدلدار
جوانی زهنده ناوان عشقوی نار
جوانی یوسف کنعان نو بود
جوانی زراحت و ریحان نو بود
وداخاه ون دوباره واره واره
کنتو چهوک متہ مہارے کیجاره
چهه برتر از عمر فقیر جوانی
چهو افسوس آم دوباره جوانی
جوانی زاده رم افسوس افسوس
خزانی میم افسوس افسوس

تاریخ طبع از محمد حسن وفائی کاتب

وفائی ازین رسالہ عشق آموز
بود مر عاشقان را بہجت اندوز
نخستین مولوی مفتی صدرالدین
نمودہ فارسی در عشق آئین
لباس کاشمیری بار دیگر
ولی اللہ متو داد از سر
بود این داستان عشق انجار
بہ بیہ مال ناگرای عاشق زار

زدرد و سوز یابد فیض بیحد این را
قلم از شوق بنویسد از این را
ز نظم و کلک این عشق خبر دو
دل عشاق با او بس آویزد
نماید سینہ عشاق کشتن
زداید غم ز دل با دیدہ و تن
تاریخ این سال این مرقوم مرغوب
زواید و اعجوب
گفتا با نغمی - جمعہ ۱۲ ۵ ۸

ولی اللہ صد افسوس افسوس
چھو افسوس پننہ حالوی سرت نہ
چھو افسوس بنیو کیاہ ناگہان زای
چھو افسوس پران کیاہ گی وناتی
پیٔے دنیا کران گے دین ضنایا
دریغا شد جوانی ہم ببازی
نگشتم مایل از کار و اوکار
بہ پیشم منزل دشوار و مشکل

چھو وائن والو وایان خلنگ کوس
یہ زت حاصل کرن گژھوتی کرت نہ
گرہ ژھن کتو کیاہ سنا گرہ کتو سنا آسی
خرن سیتن مرن پاس ونانی
خدایا پای سانوی کرہ خدایا
کہ ہستم ماندہ در بے برگ و سازی
ز بخت او اژگون ہستم نگونسار
ندارم جز گنہ در دست حاصل

دعا

خداوندا کریما کز عنایت
بسوی راہ خود فرما ہدایت

تمام شد

نحن نقص علیک احسن القصص

دریں زبانِ میمنت اقتران نسخۂ لاجواب و قصہ دلنشین

موسوم بہ

یوسف زلیخائے مسکین

بزبان کشمیری

من تصنیف ابو محمد حاجی پیر غلام محی الدین صاحب المتخلص بہ مسکین سرائے بلی

مصنف کتب متعددہ

حسب فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب

مہاراج زنیبر گنجبازار۔ سرینگر۔ کشمیر

(شاخ) مائسمہ بازار۔ امیرا کدل سرینگر کشمیر

(مقبول عام پریس لاہور) نور محمد تاجر کتب نے سرینگر سے شایع کیا۔ (کاتب محمد حسن فانی کشمیری)

در مطبع

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

یوسف زلیخا کشمیری

الٰہی غنچۂ امید بکشای
زباد رنج و غم آزاد تھاوم
دِتم پرواز شہبازی مہ در عشق
زپا عشقن خود نا فرق کرتم
صفاہی سینہ از توحید بخشم
بانوار حقیقت سینہ برتم
موزنرلم رحمتک دروازہ یارب
زِدِ چھوک بربندگان ستار و غفار
بفضل خویشتن مِہ زندہ دل ہتو
کرُم دار بزم عشاقان عطر بیز
بہ نامہ تحفۂ احباب کرتن
حلاوت دار کرتن شعر مسکین
زبعد حمد ای مسکین نہاروز

گگلی از روضۂ جاوید بنمای
زلیخا ہیُ دلم در عشق تحقیق
عطا کرلم سرافرازی مہ در عشق
بوہی درد خود کرتم تمنا دار
بدن مصطفے تسدید بخشُم
نوتلم کمی غفلیچ زنائبنۂ دل
مُدائی چھوم صدا بوزُم زِہ یارب
وجودک باغ کرلم تازہ از جود
طبیعت از عبودیت معتدل ہتو
دلوک گنجینہ از اسرار برتم
ختامہ ھدیۂ اصحاب کرتن
بنور معرفت برلم مہ سینہ

خداوندا دلک گل پھولناوم
بخشتم یوسفن توفیق و تصدیق
مہ در بحر محبت غرق کرتم
دماغِ جان مہ ہتو سپنم خبردار
بجام معرفت مخمور کرتم
بقرب خویشتن کرتم مہ واصل
بوبدوی چھوس شہا غافل گنہگار
بسر تراوم دعا دِم رحمتوک رود
زبان اندر سخنگوئی ہتوم تیز
زگنج فیض جاری برموزُتم
دل مضطر مِہ انتن واتِ بتسکین
بپاس حضرت شاہِ مدینہ
بدرگاہ نبی چھ کہنہ پیشکش سوز

نعت شریف

عفس خواہش سپن از حسن سرمد
ننہ در بحرِ و حدت نور در نور
انتن اندر تقید نورِ اطلاق
سرِن مطلوب لس وارہ برن لوب

گرُن مظہر تمنگو نور محمدؐ
کرُن پیرا و بلہ نور قدیمس
سپن تت نور پاکس پانہ مشتاق
تعالی اللہ زہی سلطان ذیشان

سوا احمد با احد میلت گمت یور
برون کیاہ لول تت خلق عظیم
سپن عاشق کرُن محبوب مرغوب
بقرآن پانہ حق سپنوس ثنا خوان

زعرش آو تس امین وحی نگاہ
امینس رحمةٌ للعالمینس
کرن تم سیر عرش فرش درعم
چھ عالی منزلت در قرب معراج
صفات چشم و ابرو لون نہ معاد
قبا در بر مزمل نہ مدثر
چھ اوصاف سراپا وارہ روشن
ہتھون گنج عطاتس اختیاری
ملایک تہ خلایق زیر فرمان
سین عاشق تمن مدوی مداچھوی
چھ بحر شرعکی تس ڈور گوہر
نثار روح شان تا روز موعود
ولوس زاری کری یاری بہر حال

براق برق بیر تس آسو ہمراہ
دپوک ایخواجہ آہنگ فلک کر
سو فخر عالم و اولاد آدم
چھو وصف پیچ زلفش حلقہ جیم
زمازاغ البصر چھو ہس سرمہ ابزاد
الم نشرح چھو شرح سینہ رُو
خدا خود کردہ در قرآن مبین
چھو تہندوی فیض جاری خاص و عامن
پلنس ساری بمحشر زیر دامان
اطاعت کر شفاعتگر چھو سوی خاص
ابوبکرؓ و عمرؓ عثمانؓ و حیدرؓ
ولو مسکینہ کرن دی کتھن تونش
بناچاری ولوس ساروی پن حال

دلوس جبریلی بو سہ زمینس
زرحمت پا ہی بر فرق ملک کر
لعمرک کیاہ شان چھوس عمر تاج
رموز پیچ گیسو نقش حامیم
قدس شمشاد باغ قم فانذر
پر از لقد کرم گنجینۂ او
موزرتس رحمتک دروازہ ساری
بہرکس روز شب صبح تہ شامن
سو یس راضی تمس راضی خدا چھوی
مہ برکانہ ڈر بدل کر ہیدہ اخلاص
درود و رحمت و رضوان معبود
رسول اللہؐ کری تو زہ فراموش

ایضاً در نعت خیر الانام علیہ الصلوٰۃ والسلام

ملک عرفانکہ شاہ شاہانہ
جان جانانہ وندہ ہے جان
خوی چانو موجزن بحر عرفانہ گ
شملہ طاہا عطای حق سبحانہ گ
مرہ مازہ لبس تیر مژگانہ گ
تخت و تاج پور نی رخت سامانہ گ
واللیل زلفن حامیم شانہ گ
بینہ نہ مرسلن بر لامکانہ گ
سمغر خسارس بہر چھی بر واندہ گ

جان جانانہ وندہ ہے جان
روی چھوی والضحیٰ شمس تابانہ
چھوی مدثر قبا مہین برشانہ
عاشقن دادہ چانہ گو بریانہ
شانہ بدّہ ذاتن زانوہی بانہ
کاژہ لزون درہ لجھ ارمانہ
شب معراجک آسو بہانہ
انبیا نہ اولیا حور و غلمانہ
وصلکی شبہ وعدہ کرنی پانہ

برج لولاکہ ماہ تابانہ
سوی باغ وصلک غنچہ پیچان
ورمز تل عبا بیر شو بان
ذرہ کیاہ برہ گوس چھو کنہ ایوان
پانہ سر باوتی بر لامکان
روی چانو ڈیشن شمس تابان
ہاون آسوس چانوی شان
القیانہ اصفیا بیہ رضوان
امتس چانس کیاہ چھو تاوان

چانہ پاسہ سارئی کرہ گذرانہ ،	جانِ جانانہ ، وندہ ہے جان	یارسول رٔتہ سواچھو نہ درمانہ ،
بیتہِ کیو ننہ رٹُو چانو دامان	محشرس رٔچہزہِ اَسہ نمہٕ ناوانہٕ گٔ	کالِ مسکین بلہ ییزہِ گرِ یانہ
کارہِ پیٹ آسہ ہت بارِ عصیان	نمہٕ وِرزہ بخشِزس نورِ ایمانہ ،	جانِ جانانہ ، وندہ ہے جان

ایضاً در نعت رسول اکرم صلی اللہ علیہ وسلم

از عارض تابان نو رو د منہ تاب ای نازنین
وز نرگس چشمانِ تو آرام و خواب ای نازنین

ما زاغ چشمو کر نظر بر مضطر بے بال و پر
از جوششِ سوزِ جگر چھوم دل کباب ای نازنین

نالان و ریوان سوی تو شاید بیٔم روی تو
مانند سگ در کوی تو چھوم جای خواب ای نازنین

آرام بردی از جہان عاشق چھہ ساری خستہ جان
مشتاق چھی پیر و جوان دیدہ پر آب ای نازنین

نامہ مہ یدوی گو سیاہ کر عفوای امت پناہ
امت زٔہ کن چھوس عذر خواہ و چھہ ہت بخوابِ ای نازنین

چھوک چھوم نہ لگمت چھوم دکہ دورِ ربو چانوی کریکہ
شہر مدینس کن یکہ بابیچ و ناب ای نازنین

یارِی کرُم دادس مہ دات دا لو تہ یدوی جنت بات
در نالہ روزی دوہہ رات یچون رباب ای نازنین

مسکین حزین لب خشک تر مضطر گمت پوست پھر
از لطف کرتم اک نظر چھوم اضطراب ای نازنین

در منقبت بانی مبانی محبوب سبحانی حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی رضہ

بیا ای دل تو مدح پیر خود گوی	بسوئی در کہش از دیدہ میبوی	امیر دو جہان چھوس نامِ مشہور

تہند توصیف کرہ بدِ تھاوہ منظور
پھوپرِ کِن نورِ دیدہ پورِ احمدؐ
سو تابعدار جدّس چھوی بہر کار
سو شمع اہل عرفان کیاہ چھو تابان
سو ثانیِ علیِؑ مرتضےٰ چھوی
ہلکی کیاہ بو کرِ وصف کمالش
یوسی ہانکل مکمّل خاصہ مردن

مناقب پیرہ سند ہر جایہ شوین
جناب مصطفےٰ چھوس جدِّ امجد
سو شمع مجلس اہل یقین چھوی
دُرِ درج ولایت کیاہ چھو شوبان
چھو پیر پاک باطن نیک طینت
چھو در امت نور حق نواز جمالش
دلم روشن ز نور فرقتش باد

مناسب سرورق سارن کتابن
چھو درہ ہر حال در افعال و اطوار
سو فخر رحمۃ للعالمین چھوی
گلاہ از گلشن موسیٰ رضا چھوی
سو عالی منزلت صاحب فضیلت
مِہ تہندی سلسلیح ہانکل بگردن
دل و جانم فدائی تربتش باد

ایضاً در منقبت بانی مسلمانی حضرت امیر کبیر میر سید علی ہمدانی رضؓ

دِنہ فقیر پادشاہ ہمدانس
وننہ بیدادشاہ ہمدانس
حال روشن چھو شاہ ختلانس
نجم رخشان چھو برج عرفانس
جان فدا کرہ بس بو نورانس
صدرہ منز لعل میول جانانس
کرِ نہ تلقین لالہ دیوانس
عزّت دو جہان چھو ذیشانس
یژھ پژھ آژہ اندر رژہ نوژجانس
شاباش بو ہینی رژہ خوشخوانس
چھو سنہ پوشان نفس و شیطانس
بس اسی ئی چھو دین و ایمانس
مسکینہ یاد تہنا و پانس
سبب تصنیفکوی اوّل ننت گو

وننہ بیدادشاہ ہمدانس
شاہ ملک یقین چھو عالیجاہ
کبروی سلسلک چھوسے سو رہبر
ترِ یہ پھرہ سیرس در کشمیر
سیر کشمیر آسہ ہے سو منز بینش
دِنگن اہل ہند چھو بائی
پایہ بڈ نا و چھوس امیر کبیر
خانقاہ معلّاس اندر
اورادِ فتحیہ بڈہ بڈہ پَرَ
چھوس بو ناداں اشیہ ہمدان
یا شاہ ہمدان یک نظرے
پیرن ہاو سرِ یا جد بہی
دربیان سبب تصنیف گوید

غمہ وِزہ چھوم ناو تہندوی بس
حل مشکل چھو ساری دلخواہ
مرتبہ بڈ چھو غمزدن غمخور
آو سوی آفتاب عالمگیر
میانیوک ٹیٹھ شیخ نورالدینس
چھس دپان بانی مسلمانی
شاہ ہمدان رہبر کشمیر
یتس آژِہ یمنسی رژِ لیٹ تہ تھگر
یمہ سبت وتھو گرہ ہی رحمتوک در
چان اوصاف تہند چھہ بی پایان
از کرم کُن نجال در بدری
دمہ دمہ در خطاب یا ولدی
وننہ بیدادشاہ ہمدانس
مہ عشقن داد منز سینس ننن گو

بہار تازہ چھوی گلزار عشقس
مہ عشقہ صیقلن آئینس کھی
دویم احبا بوی مہ گرائے کرہم
تھوک اندر زمانہ یادگار ہی
برائی خاطر الشان کرن بوم
بدرد و سوز کیاہ چھوک مخنہ جرمت
بہ وُن محمود گامی مختصر پاٹھ
چھو ولومت نازرو لبس تازہ غازہ
بہ نامہ عاشقن کنو تو چھو محبوب
رباب ذوق کیاہ گوبامہ کرمی
گوڈک مسودہ یُس آسوم سو نیو تام
سو کھٹوم رود قصہ نامہ مہ
لیاقت شعر ونیخ یُد مہ چھی نہ
کرن گژہ عیب پوشی تہ عطا ہے
کرس اصلاح در تصحیح کوشش

چھہ گرمی روز و شب بازار عشقس
مہ شورس نار زور آواز چھو یومت
بہ قصہ ونلسی کن راے پھر بم
جنگالن اک مہ دنونم دامنس جنگ
بدل مہ پرشٹھا مشکی وین گوم
تموم تبیت ونمنت کیاہ چھہ سنگین
پران تہ رات دوہ چھی پہ ٹاٹھ سند
چھو شعراہ ربو سو ملا یانہ غالی
بہ جامہ فائقن کنو کیاہ چھو مرغوب
دو بہ لٹہ پھر این تکلیف مہ تُل
دیان مقبول بابا چھی تمس نام
دگر بارہ لکھن پیو بامشقت
خدا ربو بوز نک توفیق دینے
ولی پدا آسہ کا نہہ استاد کامل
قلم ڈالس نہ زن لاگس تہ پوشش
دنس در دین و دنیا ماند غالس

مہ دُدمُت دل چھو عشقہ نارہ ہی ہے
جگر پگار جان پرنار گومت
زلیخا دن گژہ ہود لشاد ساری
بورنگہ رنگہ کو تاہ نم انوس تنگ
بہ قصہ بر ونہہ دو بو منظوم کرمُت
ہکے کیاہ بو ونت بیچارہ مسکین
دویم ولومت عجب شعراہ چھو تازہ
ولی از سوز و درد و عشق خالی
شراب شوق می در جام بُرمی
گگا باہ عشقہ باعث پور از پھل
تمن خانہ چھو اندر منگہ ہا مہ
لوکن پت منز لوہی پیہ پور محنت
اگر آسم گمت سہو و خطا مے
ثواب سپت پت مہ روزہ شامل
الٰہی میانہ طرفہ ربو جزا تس

آغاز داستان جلوہ جمال حضرت یوسف علیہ السلام بہ آدم صفی اللہ

زبعد حمد و نعت مصطفیٰ بوزنہ
فسانہ چھو پنہ چھوی رتو داستانہ
کرہی حالی بو وَن عشق زلیخا
کرن نم پیدہ آدم آب و خاکس
بروحانی وچھن نم خاص تہ عام
پرزلون زونہ خونہ آسو تا بان

وَنی بو احسن القصہ مہا روزنہ
خدا ین پت قصص کرنا واحسن
ولی بو یوسفن صبر و شکیبا
یکبار انبیا ساری سمت آی
بجاہ و حیش باعزاز و اکرام
دین یارب عجب این گلشن لوزنہ

چھو کھی عاشق وَنی عشقن فسانہ
بہ بوزت غمہ ژلن باہوش تھو کن
سیر خواہش پلہ پتن ذات پاکس
بہ پیش بوالبشر صف لبنہ بر پاے
تمن اندر وچھن اک صور تاہ جان
ولت ربو خلعتاہ نور علی نور

بتالش زن چھو پرزلان آفتاباہ
زباغن خوشنما سروے دمیدہ
دلس ڈاتن پھواز اولاد یعقوب
یوی چھوی عالمک دلبر نہ دلدار
رٹن در بر بشفقت سبت سینس
کرُن الفت برُن زہی لول شوبی

چھو حسنکہ دفترُک با انتخاباہ
بہ بوزت آدمن کوتاہ برُن چاو
کرُس بخشش برسن یتہ لول لوب
در آندم آدمن دلو فعلا افزار
کرن بوسہ ہالس مہ جبینس
باخر آدمن کرنی دعا لس

بذا اسپنوس چھو چالوہی نور دیدہ
پرزہُن ذالتس چھو کیا سورنس ناو
امس چھوہی ناو یوسف گرژہ خبردار
بہ میا لوہی سود اسند چھوس پیدا
دپُن تس چھوک اتہ کان حسن و خوبی
خدا محبوب ہنوئی بر ہمہ کس

دربیان ولادت حضرت یوسف علیہ السلام

درین لو بیتگہ سورت پرستی
رٹن منزل بجاسیٔ جاودانی
سوگو یلہ تس پیتہ ادریس پیدا
تمس پیتہ ونہو خلیل آن پور آذر
چھو اوزین دار فانی رخت بربست
پھلوس تتہ صبح دولت چون گلستان
جوان لنس بہہ گبر آسن یوسفس ان
تھندی روئی زن ماہ منور
وچھان تس کن ودانی آسو یعقوب
رچھان کیاہ لولہ سینی جان جانس
دُودہ ماجو رچھوک از جان بدلبر
ازان مستی گرژہاں مدہوش دخواب
درین پروردگی چون شد دو سالش
بہ بوزت کل گرژہاں طوطی شکرخا
سُخن سیتن کران یلہ آسو بازی
نوان کیاہ ڈالہ ہمچون خوشخرالہ

زندہ ہر کس بنوبت کوس ہستی
بجالش شیث در صحرا نگہ رود
سپر پیغمبری لنس پٹ ہا ہویدا
خلف لنس حضرت اسحاق پیتہ رود
بجالش حضرت یعقوب پیتہ شست
شمار گاو و میش و گوسفندان
دلاور خاصہ زور آور پہلوانی
سوگُل یامت کھلُ از باغ دلبر
یمس کن باگراوُم لول نتہ لوب
کرُن دائن سو پتھو جانانہ تسلیم
دنکہ تس کہن خضر نہ قند و شکر
دلوک ناسال شیر از قوت جانس
چند از رنگ دگر حسن و جمالش
ہتن کیاہ آسہ آسنہ پیر ترزاون
سو سرو ناز باغ دلنوازی
بنور احمدی ذاتن دلُس باد

سو آدم درا ویلہ از دار فانی
عبادت آسو کران سوی معبود
پس از وی حضرت نوح شد پیمبر
سو ذوالعزت نہایت بیتش خوش خلق
سو یعقوب شام نزاوِت گو بکنعان
تمس آسوی ہزاران در ہزاران
سو یوسف یام ژہنہ پیو زمادر
زمادر رود باخار یتیمی
بہ بوزت پوچھہ بنو ہمراہ پانس
سو رچھوصا فو چیو در دانہ تعظیم
دوان از شیر آسُس زن عتیناب
زمادر آسہ واراہ مہربان لس
کرُن گفتار خوش از لعل دربار
بدالنش لوچرک تاثیر ہاوُن
سپُن یامت بعمر ہفت سالہ
زحسن روی یوسف جلوہ دت دراو

سمنبر ناز پرور مہ جبیناہ

اے خالق جن و پری
کیاہ رنگ کرت صورتگری
کر عاقلو تن چاکری گ
رٹھی یار شوبی داوری گ
مسکین بوجہوس دم برتری

غزل

کیاہ رنگ کرت صورتگری
حسنک اثر تراوت بنر
بلبل گلن وُچھہ وچھہ یوان
ناوس کری چشمہ فدا

دل و دلبر حسیناہ نازنیناہ

حیران چھہ اَت منز جوہری
ونہو عالمس منز شور و شر
احوال دل یار سن ونان
چھوم سوز دل بوزم مُدا
کیاہ رنگ کرت صورت گری

بقیہ قصہ حضرت یوسف علیہ السلام

وُہو ہیتھ ہہ عمرس از ہفت رفتہ
زباغ حسن و خوبی برد میدہ
ڈکہ روشن تسند زن لمعۂ نور
زہ رخ تس تازہ تر از روی گلنار
جبینس آسو تُن نور خدائس
یمُت آسو عالمس تمسند آوازہ
تمس پروانہ واراہ شمع و یس
تہوُن تچیدہ آتش پُرنیالس
ولیکن آسو یعقوبس سٹھاہ لول
دیان یارب مہ ہا دُن نور دیدہ
کمُت چھوم شوقہ تہندی سینہ بریان

رخش تابان شد از ماہ دو ہفتہ
زآب شیر سیبین سرو گشتس
پوان پرہ لوگ گِہ منز چشم بد دور
بچشم مردمان منظور تر گو
وچھان یم کران ساری دعا تس
وُنی کیاہ شہر پیود شہر کوتاہ
ولے تس کمبنہ ہندِ پروانہ یوس
دوُم طول کلامک مُر شِ ملال است
بو کرہ یوسف اچھو ڈیشن تُلم ہول
منگان از حق بوقت صبحگاہی
تہندی دور رَہ چھیم دیدہ گریان
غزل بر عشق تس یوسف پرُن آسیہ

قدش ہاپچون صنوبر سرکشیدہ
وچھت ہر کانہہ تمس ڈیشت کرہا خم
خرامان قد تسند کیاہ کَتاب رفتار
سو یوسف در جہان مشہور تر گو
بدین حسن و جمال و ناز و سازہ
ز حسن و خوبی خوشروی آ لتشاہ
انُن تمسند سِرا پا منز بیانس
اگرچہ شعر چون سحر حلال است
ودان کیاہ آسو یاران آب دیدہ
مہ ہاوُم روی یوسف یا الٰہی
اچھو کن خون دل ہر دم آسو

غزل خواندن حضرت یعقوب بطریق نوحہ در فراق جمال باکمال یوسف ع

سادہ لاگت وعدہ ڈولہم یوسفو

یا دگیم ناچ لائے یوسفو

داد بوزم مبدلس زورآور
فوله سار بولوله ناره زٕ وتہنس
استه پاٹھن لنه خنجر لایوتھم
شوقنی سیلاب گرداب آم تس
کرایه بولیه اسینه بریان پور گوم
داه کرتھم زاھنه مِی کن آک نه
زار بوزم رنٛھاندی زنٛی آس بو
چانه دیدارک سٹھاہ چھوم اشتیاق

یاد گیم نادلا بیلے یوسفو
جان و جگر سینه دد موا اندرو
خسته کرتھم گوم جگرس تیر و
چاره کیاه چھوم ونته تمه یاره نزو
پاہی کیاه چھوم لوله زرکوٹا نزرو
میون دعوٰی چھوی زٕ ره روز محشرو
زٕنده گندٕم سیٖن رٕٹھ ہندٕم بندرو
آمٕت چانی چھم مہ ہاچه کاشرو

دوره رود بیم ہوله سینس گوس
عاره رستو لوله کرتل و اتھم
شوقه چانی گوس بیگانه زٕ خویش
پورٕه دادی جان دل رنجور گوم
اندره اودک سارٕ وعدن ازکنه
ماره منٛو بره بوکھ آس بو
چھوس بو تسکین ناله دیوانه وار
یاد گیمو نادلا بیلے یوسفو

نامه نوشتن حضرت یعقوب بجانب خواهر خود مشتمل بر فرستادن حضرت یوسف

بہ ہمشیره لکھن ای خواہر من
گژٕہ ہم آسن میہ یوسف سبت سیتی
سو نامه پام تمه پرٕ نا بانجام
ہمے چانی ہشرے ما چھوم سٹہا لوب
بظاہر تہوتی از خود سو راضی
دلن لتس چامه نه سامانه ساری
کرٕان ظاہر سو مالس کن روانه
تمہ ہندی پدر رادم وچھوم پام
وچھن گوڑه لوکنی پینه یوسفس پام
کرٕن خالی زدرزدی پھوکن بو معصوم
سیٖن یعقوب بوزت تجوه خواب
بیم ورشن شکس درشن دلمیا
باحز لوپھه بلیه کنہ وچھو نه چاره
کرٕن سوہی پدر یوسف روانه
خوش و خرم بلیه مالس شٕرٕاو

کرہی عرضاه زٕنه تن عرضس ہیوم
تمس رستو کرمه چھوم اک قرارام
پھرٕن تمه سوہی یوسف روہی گلفام
پوپھه ہند دل تمس کن آسو بزرام
اندرکن آسن تمہ اندان حیله زٕہی
گنڈٕن بلیه یوسفس بلو لول رنس
گیس لاران پینه امکی بہانه
تبرک آسو می لنشه تحفه کنو گوم
مرشرٕ نس پلو سو کڈٕ لنس از تمه نام
رٕتٕ پوپھه بنوامی حاله لجانه
سٹھاہ از بہر یوسف آسو تیاب
وچھن پامت سو دلبرنه زٕ ظلم منز
گژٕہ ہم یعقوب آسنٕد دادٕه ماره
سو یوسف پوپھ لنشه دراو پامت

تمنا چھوم دلس اندیشه کیتی
سعی دیش گژٕہ ہم مرمندن شام
دین تس یوسفس کن چھوک محبوب
تمس رستو اک ذره آسو سته آرام
کرٕن سوہی اسوزنج بامت تیاری
ہلس مخفی تمه بند جیره گنڈٕ لنس
کرٕن بیوایه کربک ای مردم عام
ای روز ودماه تہندی شک پیوم
تمنگ کنہه یوسفس آسو تیه معلوم
رٕٹن کینژٕن تو ومن امکی بہانه
دیان آسو جان جان یوسف ہمیا
دیم درشن بیم ورشن بیم کر
اثر بلیه گو دلس لتسن لیے بہانه
الجی مرد نے تہندی شوقه نامت
بوکہس کسی بیه سزار زن آو

ننہ ماگتہ منزہ کہنو آفتاب ماہ
اچھو بامت وُچھن آلنہ سرو آزاد
کران آسو یوسفس پٹھ کوت الفت
بین یچون دلس پیو غیر تک نار

سو خوشرو یاہ ننہ خوشبو گلاب ماہ
دپان یعقوب لتس چھوکھ میالو فرزند
بین یچون کرن تراون محبت
الا اے طالب اسرار خوشروز

وُنی کو تاہ دل یعقوب گوشاد
اچھن ہند نور چھکھ دلکوی پیوند
کرک بلہ مال پترو وارہ دیدار
دلبلاہ از زلیخا مختصر بور

در بیان توصیف حلیہ حسن و جمال و مقال سرو خرامان سراپای زلیخا

چنین گویند دانایان این راز
حکومت آسو تمسند ناجار روس
ستہاہ تس مال و دولت شان شوکت
اکابر تس نشہ چاکر کمینہ
بدولتخانہ منتسی آس اک کور
بعز و ناز و نعمت پرور بدہ
بدن چون برق آتش شعلہ تراوان
کمت پرورده از باران رحمت
کہسہ ون نونہال گلشن جان
سو زندان موکھ تہند از مہ درخشان
زسر بر پا پوان تس زلف شہمار
بسنبلزار جنت کوثرج جوی
زرین طاقین گلس پٹھ آتش بان کیاہ
ننہ پیوس پھل در سنبلستان
دپان تم یم وچھان تن آس از دور
بتہ پٹھ آفتابس ماہ تابان
ہٹری زن یوت چھامت گوشوارہ
اندر پوشن گلشن زن ہنز ناغ

بمحرب آسو شاہا نام پرواز
بسر زیبا لمتس اقبالکوی تاج
ہمیشہ کارتس عدل و سخاوت
بدولت ہیم بصولت ہیم بلشکر
ننہ درجلد لبشر زن جنتچ حور
نگاراہ دلکش گلرخ سمنبر
بمہ ننتہ آسو شمعک گاش تراوان
بتابا لاے آن آزاد قامت
صنوبر یا سہی سرو خرامان
برخ تراوان تتہی موی سیہ فام
بچھن ادچھان کرن صد خون بکبار
سیہ سُم مستس اندر زن ریہ سنز نار
تتہی یتہ کالہ برس پٹھ پیر زن ما
جبین گلگون تمس کیاہ آسو موزن
یقیناً گوہوی نور علی نور
تکس پٹھ چھوس دکس نکہ خال دلجوی
کنن آسس پر زلون زن ستارہ
بمہ گیاہ تیز لمتس شمشیر خونریز

دپان لتس ناو آسی شاہ طیموس
دوان تس آس بڈ بڈ بادشاہ باج
بجاہ و جود و شوکت تس کمی نہ
بدنیا آسو کانہہ کر تس برابر
زلیخا ناو تمسند نور دیدہ
دلآرا تہو شاہ خوش فتنہ پرور
قدش زیبا چو سرو باغ جنت
سینمنز عاشقن برپا قیامت
جبین آئینہ خوتہ آسو تابان
گژہان زن عاشقن منز مندن شام
خط فرقش میان موی خوشبوی
دو بو طرفو گنڈت تت زن زہ شہمار
گل صد برگ زن در باغ ریحان
ملت ژندن ولت خونک شفق زن
دکس پٹھ کیاہ شبن تس نکہ شوبان
کران آتش پرستی زن سو ہندو
بو ہتس پٹھ خال زن تس زونہ منزاغ
کران کیاہ قتل مردم دمبدم تیز

نتہ ما مسجد جبینس زہ محراب
گمت آشفتہ چھون بیمار شبخیز
خمار آلودہ عالم مست و بیمار
زمخموری عشوہ سحر پرداز
مژہ تس بزہ خوتہ تیز تر کیاہ
نتہ عشقی ہمت ما آسہ جنگی
شکن اندر شکن خوشبوی زلفن
ہمت از شام در ملک فرنگی
سو کالہ موتسند والہ بری کیاہ
مران چھی ہر نہ ہانگل تل کرشمن
ملکحل چشمہ در ابرِ سیہ ماہ
ہران مخنتہ کران کنھہ زن فرشتہ
وچھت عاشق تسند خوشتاب دندان
چھہ گرمت طوطہ کاتھ تسند کلامن
سو سیب سیم یا آسیب سیماب
سو از آب حیات او لوی لبالب
تسنز گردن وچھت آہو چھہ در غم
سو بڈ مت منیزہ گل در خون بلبل
چھند رزن ہم تمس آس زونہ نزدیک
شرابک شیشہ بر بر مست و مخمور
بباغ حسن فوجن سونتہ ویلہ
بلورن تر نہ صفائی [illegible] دو آب
کمر آب [illegible] زائل خوش اندام
ز بیقد [illegible] سو در صحرای [illegible]

تمس کن چھی ہمسان لھانہی بیتاب
زہ اچھہ کیاہ خشمہ رز زن چشمہ نور
گرشہان از یک نگہ صد فتنہ بیدار
سو عشوہ گمگ کران جادوی بنگال
زنخجر صاف تر خونریز تر کیاہ
سیہ دانہ سو آسو با داغ بر ماہ
عجایب سون کرمت آسو الفن
زمشکین جعد اوس کاریت گو
لگانی ژالہ تتن حور و پری کیاہ
برابر وسمہ بر قوس قزح رنگ
رہ رلو لم ہتو تمک سرمن وتے کیاہ
رژہ فل وُڈھ نتہ خون عاشقن ہند
بدندان ادکھنتر لب گزندان
ہو نگن تس خوشنما سیب سمرقند
تسند عنعب [illegible] نور آسو گرداب
مصفا چاندہ خوتہ آس گردن
چھہ انزن کارہ سم ہارن چھو پریم
بو دل رنجہ وتی کیاہ آسو سینہ
قلم ہت انگجہ زن رگہ حرف باریک
نتہ آسی حباب آب کوثر
دوہ دانبر باغسی جا بناز ترپلہ
شکم تس پانہ خوتہ آسو پتر نرم
زہ رانہ بھچم زہ زن از نقرۂ خام
سونا فورنگ ما نب آہو چھی چین

دو چشمہ جام می سرشار و لبریز
بہر عشوہ انان رشوہ تمس جور
بغمزہ ترک چشمن ناوک انداز
گرشہان تس ڈ ایشہ وان الخال ابحال
بمن منز خال با در باغ زنگی
وچھان ہیم آس ہم از دل کڈن آہ
زہ گیسو با دو ہندو با دو زنگی
بنفشہ نیلگون سنبل نگون گو
سیہ یامت سرمہ لاگان تس چشمن
ابن از تیز مژگان عاشقن تنگ
دہن غنچہ لب آسس لعل ارشتہ
حنا یا برگ پانک رنگ تنتند
اسن مستسند شکر بارن بدامن
برمن شہ زن وچھت تن کن خوردمند
تت اندر آسو شو بان چاہ عنعب
گنڈت سی مخنتہ فانوسیت روشن
بخوبی دست و بازو دست و گل
گمرشہ زن زونہ آسی پانز کھنجہ
دو پستان آس تس چھون غنچہ تر
ترنج نازنین یا لیموے تر
وچھت سینچ صفائی شین گو آب
نتہ بی ناوتس منز [illegible] از ترم
زنا فس نافۂ آہو [illegible] سیہ گو
سربیش بود سچون گوہ سیمین

بزیر ناف تا زانو چهه عصمت
وجهت تن کن گڈیان آئینه ئی آب
بینه آئینه هم زانو مس بوٹ
نهایت در نهایت لعل و گوهر
ز سرتا پای سی پڑه زیور و سیت
دوهن تفاوان بوقت شام زر اوان
کرت پیراو باسامانه بیزران
سرو دو ساز ڈونزن هندسه بوزان
نمس حسن و جمال آس شهرت
جهوی پرمت ته وچهه اندر زلیخا
بیان مشکین سراپا مختصر کر

ونت کیا زانه ئی زن ان عصمت کت
رموز مختصر از باغ عصمت
تنه لتس رونمایشتس گران بوٹ
گنڈت خلخال زر بر ساق سمین
دوان لتس جامه شعله گوهر و سیت
بطلعت لتس برابر کا نهه پری نه
خرامان آس در بنگاله پهیران
زلیخا آسو لتس مه پیکری ناو
ببحر و بر هر شهر و ولایت
ونت شنج سراپا کیا نکی بو

زه کوڈهه آئینه زن لتس آس خو شتاب
بهوکه باد صبا تت کن لبان وت
گنڈت لتس موی بندس تخته بحالر
زد کهور کیاه از حنا کرمت نگارین
رنگا رنگ پارچن هندجامه چهاوان
ز خوبان کیبنه لتس سیت همسری نه
پچن گه بهت بر تخت روزان
ز وصل او بران کم که بادن چاو
چهو ونت جاین مسنده سراپا
رنگا رنگ وصف مسنده کیا لکهی بو
بیان قصهٔ اصلی زده ون کر

در خواب دیدن زلیخا حضرت یوسف علیه السلام را بمرتبهٔ اول

زلو ها ساقیو دم جام سرشار
کنی بالغ پی شرڈ خیباله
در دو دروازه سیین بنا بساری
حرم هت سیت پالنس در عرشگاه
وجهن در خواب اک دلکش جوانا
بنر درامت سو سپیرس ن بهشته
سومه پاره مس یامت بره زاو
هرشه بیر و پهقر بنخجیر پادن
زلیخا گیه دیوانه مس بت
محبت بتس مسندوی نه تها دلی بو
تهی از یک نظر بنزرام دل و جان

دی بور لو قضا پر مغز و هشیار
شبا که شو نخنته بر بستر با آرام
به بستر خرم و خور سند بساری
زلیخا آس خوش بر بستر نار
رنبه وان شو به ون زیبا نه رعنا
بقامت آسو زن سرو خرامان
دره لج ژور عشق لتس کره زاو
زلیخا هی وجهت سوی رو د کر تاب
وجهن یامت اجهو تهو سرو قامت
دلس اندر گی بس جاهی کرنس

زلیخا واژ یامت هفت ساله
سین مخمور ساری خاص ته عام
بمسند ره د بر بستر شو نگت شاه
شونگت زیور گنڈت با سر موسان
بصورت حور هو نور ک فرشته
بصورت شاه خوبان ماه تابان
کمان ابرو به چیره گون نهاون
دهنه آ ئی سه زن ماهی بگرداب
زلیخا از زلیخا هی سپیر دور
بیک دیدار دل در پای کرنس
سین از عیش فارغ لتس دل و جان

بیک نظاره سا نین مست مدهوش
ترت گی در جگر ش تیر دلدوز
صبح یه گوډ میده رات گیه گم
غمس منز خوابکس گیمژ گرفتار

به بیهوشی سپین ار خود فراموش
مټهوس یکبار رساروی عیش و راحت
ز خواب خویشتن گی بیدار هر دم
ولوی سکینه و چهه وان کار تقدیر

ز دست عشق آن سمس دلافروز
لتی گومتس از نازو نعمت
زلیخا گیه تامت سنده ره بیدار
چهو تقدیر سن لنشه حیران تدبیر

بیدار شدن زلیخا از خواب ناز دوشینه و ناله زاری ساختن

پس نامت زلیخا سنده ره بیدار
مه چار عشقن الم گندهم دلس نار
اچهو نزاو ان هتن انش نه التالی
دین ده مه چاک جامن شرم آلس
گمرش اندر غم ماتم سه بی هوش
دل و جان میالو از انده برت کیاو
دل جان دلبر و مه زثوره بنو تهم
سوکه موکه کمهوو دمکه جهنکتم مه نا ام

وچهن نه هیش خود آن یار دلار
پری چهیا یا ملک چها آدمی زاد
دین حالی و نن کیاه گو مه یالی
اندر ناله دیوان ظاهر شه خاموش
اندر تس نار عشق یار در جوش
شکار کن یاټ مه زاله لت گوک
حواس و عقل مه سنتوره بنو تهم
ز هجر یار تقدیر سن کران گراو

دین یا رب به کیاه سپنوم ز تلم یار
مه دنو تهم آب و آتش خاک برباد
دین کوه لو جره کت کنه بوز اس
نهتوت تس دوستس کن گوش گوش
دیان آس ای ملک یلمن گرت کیاو
دل و جان دلبر و مه نثوره تگت گوک
دو یک راحت صبح سندر ادم
بسوز دل و نن کیاو آس کن لگاو

به تضرع و زاری غزل خواندن زلیخا در مفارقت یوسف علیه السلام

یار زیاد لفریب یاروی یاوت گتو ز تلم
عشقه تمیخانه میگ پیمانه چاوت گتو ز تلم
فتنه زاگت دل مه تهوم ونده داد و تهاوم
ناله و نهین لاله بر دل داغ تهاو گتو ز تلم
ذره زاه یس زره کو تا استخوان گوم سور
خوشی گیم لس بیوفائی آرداوت گتو ز تلم
کران آس ناله زاری در شب و روز
سمت دپو میس لگوی اس یار یاری

گوم دل دیوانه لسن بیت تتبلاب و گتو ز تلم
دشه رستس کمته پر اس لنشه تهتوم دو تہ
بندو بنده زه گوم مه یار لاگن گتو ز تلم
پرده تهاو روی کهټوم خورد سالی کیاه یتهم
عشقه منقلو ناره تز راوت گتو ز تلم
مست چشمو غمزه وچهوم عشقه بیمار یم
هیران آس خون زد دیده در تب و سوز
اډو دپو آفت حسن و پری چهوس

پی هون یار سن دون جهیس نالی زن از فراق
پیشه پیشه کیاه مه تهتوم دشنه داوت گتو ز تلم
ش اه ار کیاه الاله فلمت سا لانن یالی یار
گرایه تیه تتو زهایه یاوان نانتس زاوت گتو ز تلم
دعاره سار آس دنک بسره رو دنه کیم جفا
عاره زی مار زاغو بچهاو گتو ز تلم
گیتر و بام و چهه کنز سه زاری
اډو دپو سحر عشق دلبری چهوس

کرس دوده ماجه اکه دوهنه تراره پاره
زلیخائے به بوزت نراولس پاک
کرم واقف بوزهاری جانو چاره
زنه ننش از آسمان والن فرشتنه
وچهت نس سونشه ڈله حور وپریزاد
شکل افسانه سنز لاگن جین نگار
معاذالله سو چهوی از شور وشر دور
زِنه هنش جهنه کانهنه وکن در زمانه
تسلی بله دِتس تس دایه الونس
بظاهر زهاند تمنه هر گونه تدبیر

زنه کیاه گوی پانن کوه کرتهم اواره
هه رچهم چهکت تنه ونتم تمه لوله
دِپک ییت کن گرشهن تت کن بو اس لاری
فریب وفن ونت ولولس مه در خواب
لبت راوم سو ینش بوچهس دوان ناد
زلیخائے دِپوس ولوس جهه کیاه جاے
فرشتس آفتابس تهه چهو کره نور
زلیخائے دِپُس لے مادر من
گرزهت مالس به سر لوشیاه ولونس
ولو شکینه تقدیرس رضا روز

بوچهس زانان عشقس چهاک سناک
وچهکب لم زاله گیهم تمه هوله
مه ودبدِ فے زنه رلو چهوی سر نوشتنه
وچهم اک صورتاه مانند مهتاب
دِپس تمه آسه ماسوی دیو مکار
شکل لاگی چه آنسرو دلآرای
دِپس تمه تراو از دل این گمانه
هه عشقن زاجبر تمنه چیه بن بن
ته بوزت ییه اندر کار تقدیر
رنگارنگ قصه ون تقدیرکی بوز

خواب دیدن زلیخا ومشاهده کردن جمال باکمال یوسف بمرتبهٔ دوم ۲

زلیخی حسنه عشقنه زاله بله رلج
به کیاه کرتهم کوس لنشه صبر باده
هیتن پنیس غنیه اس راز باون
وچهن در خواب دوباره سو دلبر
هرشر تمنه عاجزی هند لعل دربار
به حسن بیمثال از حور دو تلے
گیس خلوا بوای سرو روانه
باین صورت کرس فرانن مکرم
مه رستوی رٹنه کونه در بر خود
بیاکی وچهنه تت کوتاه لبک خبر
گیس غایب نتهی آن شکل دلدار
مه ییت سلیس زیجر باروته یوهم

سنزرراوس چهنده رش زعن زون گیچ
کران آس لِل نه واتی گریه یه زار
هه یارب سنزره اندر یار ہا ولن
اندر خواس پرن پیه تس کهورن تل
پرزه هوں هنو لسں سرچی کاهی دلآرام
زنه کس چهوکه ته کتکو چهوکه ناو کیاه چهوے
زنه ون آسان کتی چهوی خانه آشه
ببه دپونس نه یدوی عشق کیاه چهوی نو
نه المااساه براے گوهر خود
زلیخا نی به کت بوزت ستها شوق
زلیخی پام گیه ازخواب بیدار
زنه هنه ییه داده سینس غم کهون نوس

کران آس آسمانس سیت گراوه
وچهن کره بود و باره روی دلدار
وَدِت نراون تِن سیمین یه بستر
نگاراه اک دماه رسه بهه سر زنل
لسنر دَدِی چهی زنه یم تهو نوردلے
پتن غیب نشانه باو کیاه چهوے
دِپُس تم نوره چهوس از نسل آدم
یوزی یوزک من چهوے عشق جانو
زنه تهوزن پاک از آلایش غیر
دلس منز گوس پزه تمه صورتک طوق
کرن ہیے ہیے نه وا ویلا یه کیاه گوم
کران کیاه آس ہیے افسوس افسوس

ستمگره عشقه وی ظالم یه کیاچه یوم
نه تهونس آشنا دن یا یی هنر
رټلم هت زنوره صبر و هوش و آرام
شدم از ننگ یکسو با دل تنگ
نه روزس اختیاری عقل پالس
گندس یادن ین باین بندبیر
هی گریه کران گه آس خنده
عمس منز باگ همیژ تا بیک سال

گیم مه کوم کس سیتق یه کیاچه گوم
شفقی غمخورن همسایی هنر
یه شهرت هر طرف یه گییه بدنام
مرثرالولم مه بنوئم عقل نه هوش
یه کت مشهور سا ین محله خاس
غمه سی خاک بر سر کیاچه لدان آس
گه آس آس مرده گاه زنده
زنار هجر دلبر کیاچه دزان آس

زخان وهان خویش آواره کرس
پریشان غمزده لاچاره کرس
شکستم شیشه ناموس از سنگ
نه نهونم صبر در دل مه نه کهنه هوش
مرصع کارنس کړ کره زنجیر
زټان جامه ته سینه کیاچه ودان آسهل
ودان ریوان هران آتش آسهل کال
لبسوز سینه لنن یارس و نان آس

غزل خواندن زلیخای آشفته حال در فراق حضرت یوسف ع

مه یاره چپانوی چهوم امار
کیاه بوزمیپانوی زاره یار
چهوم حوره للاون موره تارگ
بی صبر کرهتس بی قرارگ
ییه ناچهادم گل اتارگ
لشه ناره زاجهتس گیم ینگارگ
لوزهس چهیی در انتظارگ
رخسار مه رو مه عذارگ
شرمنده گو مشک تتارگ
از یک نگاهی پر خمارگ
کرهتس بو ماره دلفگارگ
زئی چهوک مه آدن بوج یارگ
کوه زانه کیاه رټو نهم غبارگ
چهو بیوزه ابوان) دانه عارگ

کیاچه بوزمیپانوی زاره یار
رخ چانوڈ یوهئم دوره یاحم
مس دت مشتس کس ونه
زئی کڑه مه نادم هیه تن
است دانه سبتی مرو ینوم
بمبرو گبس چانے کللے
شمشاد قامت نازنین
گیسو وچهت چان عنبرین
نمه چیشه چهی بینبر زله
غنجر بمن چهوک کشش کران
چهوک دون اچهین ننگاش مه
چهم لوله کامن چپان پوره
بلبل صفت دل چهوم روان
وله یاره لاگو یا رلے

کرنس یو عشقن چان خوار
آرام راوهم حوره نام
مستواره گومت چهوم سنه
لوزهم مه اچهه وتن وچهن
عیشه منه وچهنو کیاه بینوم
سوهی نار گوم بینبر زلے
آئینه آیئن چهوی جبین
چهوی رشک بنوان مشک چین
دل عاشقن بنوان زئله
مرنه تیر چهم سینس سنن
چهم یاره چپانی آسن مه
کوه سر هوان چهوک دوردو
نگلر ویه کو نو چهوک یوان
یم دوه نه روزان سارئ

تنہ کال اساون اندر زار
ہر رنگ سو بہر نگہ ہمرہ کرہ

کیہ بوز میانوی زارہ پار
ساروی تندوی کار و بار

مسکینہ چشم دل ہر تر
کیاہ بوز میانوی زارہ پار

بمرتبہ سیوم در جواب دیدن زلیخا جمال پر کمال حضرت یوسف علیہ السلام

یہی باٹ آسو لتس ہر دم یہوی گے
وچھن بیہ آس یادن ہیٹ سہا نگی
خداوندا مدا سوزن زہ گرہ ہتم
مہ یادم یارہ سندا رو بکہ نشانہ
ولو دلدارہ وچھتم خوار کیاہ چھس
پریشان حال تہ غمناک دل اچانک
مہ چھوم جان عشقہ نارن سینہ بریان
دماہ اک بوزیتم فریاد و زاری
دپن لتس وس مہ زاجت لولہ نارہ

ونن تس بالہ یارس کن دلزار
کران پنس خدا یس عجز و زاری
بونی زانی ونت بوزت زہ گژہ ہتم
چھتمش آس اشک چشمہ جاری
زعشقت وارہ یاہ بیوار کیاہ چھس
اکس ورہس سہ اندر بیقراری
سپردہ دل تمن زہی چھوم تہ رحمت
نوازس کن جواب یک سلامم

ودان ریوان تمس معشوقہ سنز زن
کرکن چارہ میانوی بوزہ پاری
مہ تمسندہ عشقہ براوم قید خانہ
ونن تی آس یارس کن بزاری
وچھوم کمہ حالہ چھس افتادہ بر خاک
ودانی آس چون ابر بہاری
وچھت کیاہ ویرہ چاپنی ہتہ زہ خواری
بخن جان تازہ از شیرین کلامم
دماہ روزم تہ بوزم زارہ پارہ

غزل خواندن زلیخا در مفارقت حضرت یوسف علیہ السلام

چاہن سنز کیتاہ بوزالہ
عیشہ میتو تیم سالہ
منبرہ تم چان نن برگ لالہ
کیت الفتہ ولت زالہ
لو والنجہ گوم برگالہ
باغ حسنکہ نونہالہ
خشمہ میتو چھس کمہ حالہ
فتنہ فل دنہ چھی محنتہ مالہ
زدون زن نال ولموت ہالہ
پنجہ ہتم چھوی میانو سوالہ

عیشہ میتو تیم سالہ
بندہ بانے خوشصور تہ
وچھتہ کیاہ چھوک شرباشہ کران
چلہ لدت ہا زنجہ بمن
سرو قدہ چالو کیاہ خوش خرام
سرمہ چشمو سیدہ وچھتہ مہ کن
مست چھو یو تمشتہس فتندہ
گل خس بٹ چھی زلف سنبل
دلبرہ یارہ زہ پور نکھہ بب
زہ حلہ کتو زہ لسن زہ ولا کت

چھس بو ترا وان آتشی زالہ
الہہ رنگت چھی میان رنہ
مارہ زلف چھوک وانشہ کران
بیترمژگان لایت بمن
دست بستہ شمشاد غلام
شر مہ رشلم رو زم تھکن
الہ ونیو کرہتم خندہ
نالہ تراوان ڈلیٹ چھو بلبل
زہ ہوبجہ اکے در شن زہ دکھن
شلہ واسن نیتم زالت

دل نه ڏوهي ڇڏي حوالهِ
لڳا بکيا لاڳو ياري
ڏيڻ ڪرسنه پروانه پانه
رس رسس پياله ڇمو
وهنه ڪيتا ڏس ڪو راڌت
حال مسڪين ڪن نهاوت بوند

حيث منتو يتم ساله
ڳنه منزه ها ومه مثاله
ڪت ماران رٿي ٻه زاله
ڏٺهو دموته ٻنو ڏاله
ڇهوه راوت ها ڪله واله
چانه فراقه ديوان ناله

هڏ ڪرتهنس ڇهي منه باپوئي
شمع روي پيانو ها حبس ثانه
سرڙيلم ڪريڪجا سمو
لوله مسڪي پيمانه چاوت
شاه خوبانه ليڏان روز
غيث منتو يتم ساله

عجز وزاري ڪردن زليخا يوسف راڌ خواب سوم وبيدار شدن او

امي ڪج روز وشب آسو سنه آرام
اجابت نهاولنس پروردگار ن
پرن پي رٿ واماني نڪسند
ڳت ڇهوم چانه دوره مند ن شام
رنه بڙنه تعليم ڪس نشه پرمڙي ڇهي
ڇهت ڪس نشن مه ونيم ڇهوم دلش
نهتوم لادن ونڌي پا دن ڪوادن
نه شهر وڳام ڪس پرنه ڪيا بنت آم
وزيرن منز بونهڌ ڇهوس شاه مصرس
ڪنيزن قيد خانس منز دتن ناد
عزيز مصرس ونونم نشانه
نهوڪ برتخت ڳنڌس تاج وزيور
زليخائي ڏپوي باپس رنه غم تراد

ودان زاري ڪران از صبح تا شام
ودان آليس نندر واره ڪيس لت
مه دنتم ناوڪياه ڇهوي ڇهو ڪنه نمسند
وفاداري يهي ڇها اي جفا ڪار
ڏه اره مشتاق ڪس نش ڪمڙي ڇهي
مينے ڪامن مه ڇهم شامن بهما
سدن سادن دماه ڪن تهاو ناد ن
دپوس تم ڇهوم عزيز مصر مه ناو
مشيرن منز مشيراه بڌ بو ڇهوس لت
ڏنجم ديوانگي آليس بودر هوش
ڇهو جانانه ڇهو مصرس منز ڳانه
ڪرن بے بيم از ڳنج سيم ايثار

لجريه سوخته گو مت محنه بارن
وڇهن بار سيوم بيه تمنه صورت
رنه ونتم بهر ليڌ نام وپيغام
ڪهتش دلدار سي ديدار يڪبار
بوڇهت نزاوت ڏلن قلبشن اڇهوڪر
لجس پامن الهنه دامن دهمنا
نه ونو نهتم نام ڪرام ڪهنه اي ڪو آر ام
ڳره مصرس اندر آسان ڏتن نهاو
زليخا خوابه منزه بله درابه دلشاد
ڏپو باپس مه گو غصه فراموش
عمر ڏنس مالي تس ني بخير از زر
شادي باگرادن مهره نه ديار
ڇهه ون ايام فرحت دل نه خوش نهاو

غزل خواندن زليخا

مه چانو سرڙيلم نام يام جانانه ڏٺهوم
ڳنه منزه بيه چانوي ماه درخشان ڏٺهوم

دلڪ غنچه ڦلم تام يام جانانه ڏٺهوم
بخت فيروز نه ڇهو امروز مبارڪ مه بوزين

هنو دلداره آسس شوق چانه هڏ ڳيمڙ
لخت جگر پاره مه يڙ ڪال لباماني ڏٺهوم

نوشنہ ناہچو بلبل پھلومہ عجب پوشہ بہار
گلیس آزاد سہی سرو خرامان وچھوم
خمِ ابروی چانوی ہلالِ عیدِ وصال
نوی ہر نہ چھہ بیچارہ بیابان وچھوم

خارہ ازدل مہ زِ نلم راز گلستان پہ
وچھوم
دل آشفتہ چھہ بیتاب مہ صبر و قرار
بوزہ قربان کرس شمعِ شبستان وچھوم
ہیئِ منز یام وسی نزاوہ ہیم ونہ سوبار

خوش قدس نا زخدس بندگی شمشاد کرہ
پیچ و تابی مہ زِ جم زلفہ پیچان وچھوم
وینی کیا یم زِ چشمہ خمارہ خشمہ برت
یانہ سی سبت منز سکین سوبکیان وچھوم

آمدن قاصدان از بادشاہان زمان برای خواستگاری زلیخا

بہر جاہندہ خسنگ فقط روشن
کرک قاصد روانہ سوی طیموس
زنہ گرہ عقدِ زلیخا سیت شاہن
بہن بر تخت با تاج شہانہ
دین بابس لدِ دولتہ مصر پیغام
نی دِ بوس چھنہ لس کامگاری
بہ کت پادشاہ طیموس لنسز بوز

سپین شاہن تہ سرداران گوش
وزیران شرم و شرم شام
پسند سند گزہی لسن ہار زی کن
زلیخا بہ بلہ بوزن بہ کت تام
وزیرس پٹ عزیزِ مصر چھوس نام
دپون ہمہ بوکوہ لس ماجہ زالیس

لسند بلہ بوزن شاہو حسن ناموس
سمت گی بادشاہس ہیت سو پیغام
دپوس کنیز دلدو ساری خزانہ
لنشہ بابس نٹن گیہ آن دلارام
دپوس ہم چھم سپتھن شہزاری
بگرداب بلا منز باگ آیس
عزیزس کن وزیراہ خاصہ تم سوز

روانہ شدن قاصدان جانب شاہ طیموس نزدیک عزیزِ مصر برائے عقد زلیخا

سہی طرزی سپین ذاد پو بنیاد
زلیخا بہ ہند صفت ساری ونن شاد
شاہ طیموس سی کوراہ چھہ تابان
چھہ غرقابہ با این آب دتابہ
کشان دامن اگر شامن سہ بیران
چھو سوی مصر میل آن پر کوشش
بہ بوزن کو عزیزِ مصر کیاہ شاد
لنسز کو دِ دن ح انیخ لیاقت
ادرخشت گرشتہ ... نور دیدہ

سو پیغام شاہ طیموسن ہنون یاد
انن لس پیشکش شاہانہ گوہر
بہنہ خط مالنسی منز آب حیوان
زان خورشید از رنگ جمالش
خدایا ہساسوا پدلس کن چیران
کہن کاہنہ تانہ چھو سنہ گارہ چھ
دپن چھوم بدِ سعادت ہم کرن یاد
دپوس آئی پچھم مہ لتو بہ بذنہ مشکل

سو قاصد آو یاہ لس عزیزس
حقیقت باونس از پای تا سر
لسند سایہ وچھان چھو نہ آفتابہ
گلان مہتاب زِ ابروی ہلالش
زن شاہان جہان لس کانہ چھو نہ خوش
بو پراران چھوس جوابس تانہ ہمیان
جواب لس دیو عزیزن چھو منہ لاقت
تمنا چھو ہنون شو بیامہ داد دل
بہ چھوس تمنا غلام زرخریدہ

مہ کر آرسم یہی تاج لیاقت
ولیکن شاہ بدر ہاتہ نجدمت
بخدمت سالسہ بدسوزش غلامان

یہ جھیم منت مہ تا روز قیامت
اگر شہ بوزہ میانی عذر خواہی
کنیزہ زنونزہ باصد ساز وسامان
بو حضر جھیوس غلام دست بستہ

قدم از سر کرت بمبہ ہابوتس ہت
زہ ہت نزرین عماری کرہ راہی
بعیش و نازانہین اسستہ اسستہ

خوشخبر آوردن قاصد از عزیز مصر پیش شاہ طیموس ومہیا کردن اوسامان نکاح وراہی کردن اوزلیخا را بجانب مصر با غلامان

میانجی مزدہ ہت بلہ باز گشت آدو
یہ کت تامت بہر کس واز گوشن
دنک لتس سیت سامان عروسی
تخت آسوز ونہ ہندپا ہاتہن پوان گاہ
زسرتا پای گنداک زیور وزر
ہزاران اشتران مخنک لدت با
عبیر وعنبر ومشک تتاری
رنگارنگ مال دنیا سیت بسیارہ
وجہین بلہ لتس عزیزس صور تاہ بیاک
دچھوم لتس ہو چھونہ خورشید و مہتاب
کہون افسوس نہ اون آہ جانکاہ
کیس بے وارلتس کہنہ آ ونہ عار
پتھر بیہ پوشہ تھر زن ہر دہ واوہ
مہ کمسندہ عشقہ نارہ سینہ بر تھیم
سو چھو منہ لیس شلم ہت صبر وآرام
مہ غم دت گوم غمخوارہ کرن نہ
مہ دور رچا لو مشوریس ان نتہ یوم

زلیخا ہی سو غم ساروی پتہم دراو
کرن شاہن مصاحب جمع ساری
ہزاران زنونزہ از رومی روسی
نمی صبحن نہ شامن چون شب تار
مرصع کارہ تھو ہک تاج بر سر
زہ ہت مفرش زنگار نگ پارچین ہند
لدن اونٹن بر سم شہریاری
ہزک بھر زلیخا اک عماری
وچھیت لتس کن بیہ دز فکرہ غمناک
بہ چھیوم دوزخ مہ وچھیت آسو روان
مہ گو آزردہ دل پار س کرم کیاہ
زشلم یکبار درشن زورہ ہاوت
منس لج از لقب کرنے سہ گراوہ
سو چھو منہ لیس مہ وچھو مت آسیو درخواب
سو چھو منہ یم مہ کریم مندنن شام
چھیہ یکم یکم یم یمن چھوک شمع محفل

سو قاصد خوشخبر ہت والو لوکن
زلیخا سوزنج کرہ یم تیاری
غلامان خوبرو اک ساس ہمراہ
بیکدیدن کران دیدن پدیدار
کرن ہند ساس اک خوشرنگ رہوار
دو صد صندوق پتہ گوہر سونہ سند
دتن لتس خوان نعمتہ ہی زرکار
مرصع از دلالت قبہ ساری
دپن دایہ سو کنہ چھوم لیکھ درخواب
سستہ وزیں بشری پتہ لتن گیبہ حیران
کران ہے ہے مہ بیہ پردا چھو دلدار
بشوخی غمستہ جانس نارہ نزاوتہ
ہنو ہا آسمانو کیاہ مہ کرہ ستم
سو چھو منہ یم مہ ہنو نہ اقتہ وتاب
مہ دت ہت گوم دلداری کرن ہو
دون گت پانپورن زنی ہیتہ جدا دل
دزہ ون باد ونگ آتش وتہ گوم

چھہ کم کم تمین چھوک شاہ خوبان
پوسایہ روزہ ہی پہلو بہ پہلو ہی
ہر کن غون برہ کرن کیا انتہائی

دو ہک خورشید راتک ماہ تاباں
خزانہ اہتہ یت راوم بہ شہار
زہہٹن از دل ہز سوز نہانی
سو چھو منہ یم دلو تم نیلش تہ نوش

سوکس ساعت بوڈیشے روی دبلوی
مہ کت کنو آسو چھوم مہ مشکل تہ دشوار
سو چھو منہ یم مہ نیکم تو شتہ ہوش

غزل خواندن زلیخا در فراق یوسف ؑ

یم یارن ہا دلم مو کھنہ لولو
دِنہ درشن دِیوہ گژہ زہضتہ لولو
مشراوتہس دلبرہ لبہ کو تاہ
مشکہ ہنہ یارہ داماہ چینہ لولو
خاک بر سر چاپک مہ جگرس گیم
خون جگرک داماہ چینہ لولو
لولہ منہ یارہ گاجس ہولن جان
زژوارہ ا ژورہ بیہ ہے ہنہ لولو
معشوقو ہنہ منہ چھوم دادو
یارہ دلہ بہہ بنگلن ہنہہ لولو
دِرزہ بیہ منز چھس پران شینار
ذار بو زم یاد مہ ہیت لولو
ہتہ لگیو کونہ وتہ گژہتہ پیدا
غمہ چانہ پیوم شورس تہ لولو
لولہ دارس زور کہتو عشقہ منصور
ہٹہ کوی رت ونہ بولو تہ لولو
مایہ عشقنہ عاشق گیہ داصل
چھیہم عشقنہ نگہ شژ یا گوسم زہضتہ لولو

نامہ لکھیے ہٹہ کے رتہ لولو
لوسہ ناوتہس یارہ غصہ کیا چھوے
روشہ روشہ نظراہ دتہ لولو
اچھہ پوشو گچھہ کو ٹھ وتہراوی
پاگ عاشق گاران وتہ لولو
لبخہ بلبلہ پیخہ میانہ کریو لبوش
قولہ سارہ بوزہ وتم منہ لولو
شورہ پانہ زانہتس آسہ تاوہ
کہونہ ہت لولچہ دتہ لولو
دادہ چانے دلبرہ چھس بیتاب
دیہ ستارہ ناوہ گینزراہ دتہ لولو
نادبو زم دادس والتم مہ
جان ونہ یو گرہ بیتہ لولو
یارہ دود ہو پیوم کریوٹ لوچارس
قولہ یارس ڈلنو سوتہ لولو
عشقہ مشہہ اتہہ آو منصورس
جای تہنہا اتہہ آک سوتہ لولو
بارہ چھو خارہ ہت چھوی مسکین

للہ ون پیوم زلہ ون جگرس نار
توسہ وتہری ساعتاہ بیتہ لولو
عشقہ مسکی پیالہ چھی مالامال
کوچھہ للہ ونت کریم گنہنہ لولو
منہ شربت برہ یو پیالن بو
کنزہ پولا وبرہ یو بنتہ لو لو
گورہ کرہ یو دورہ فاہ میانہ ہمو
مورہ چھوم نار چانہ محبتہ لولو
رہہ دود چہ نالن دد مو مہ
بیہ درشن دِتہ اکہ ہتہ لولو
خوار کرتہس بیہ تی عار یارو
بتہ راتھاہ رتہ الفتہ لولو
زہضتہ مشغل وتہ گوم باون رائے
رتہ جوبن گیمو دتہ لولو
لٹہ اکیے دمتو درشن مے
مشکہ عنبر دراس نزنتہ لولو
عیش و راحت ناش کرہ عشقہ
تازہ تارتن دریاوہ نہ لولو

بخواري آس نزاوت سر سه بر خاڪ
اڇهو ڪِن خونِ دل پڙ گوڙهن جاري
ودان وارا دڀان پنهنجي خدا ليس
ازين مشڪل ڪڍهي ڙهي ايزد پاڪ
عزيزِ مصر مقصودِ دلن بنبيت
عزيزِ مصر منهنجي منزهيوي منزمبور
ازين مژده زليخا گيه دلشاد

بقيهٔ داستان

ڪران زاري بسوي ايزدِ پاڪ
زبس زاري سين باري تَسِن پاڪ
ڪُنن از غيب نام آوازه آليس
مه ڪروَن چاڪ سينُن پاڪ ٻُڌاوي
و لي مقصود دِي او حاصلات نيست
خزانه جا لوائس از غيب صحبت

ٺمن مرزشنه ايئه لتس پڙ ڪر نه زاري
دلِ افگار هي مه ڪر داجي سو دلدار
ڪه اي بيچاره ون نهي تل سِر انڪ خاڪ
زجام وصل دلبر قي ڙني جاوهي
زنِه مصر سين ٿيو گرتهيُن بالخوف مه تيون
رچيو اُس آخر انه وانه سوي تنت
لبن امبيد وصليج رونه آزاد

نشستن زليخا در عماري و رسيدن در مصر و برآمدن اهل مصر براي نظاره

گذر يله ڪر شين تامت سحر آو
روانه گي لشهر مصر ساري
سرود و ساز وا يان آسنه شورزه
جهڪن مهره يڪن گو تا نجانه
ڪنيزان زليخا آس … خرم
ڪرائي با فلڪ فرياد و زاري
گيس در خواب آواره بوڪس بت
نه لائق به جهين لو ماجه مالس
زليخا آس نالان ميل نامبعل
تهته پهنه بر چمن والان جهو باران
دو يو طرفو سان آسو گفتگو هي رود
بخانه وا نادن جنيج حور
مرصع ڪار هو هس تاج برسر
ٺمس پڙ … زان سو باران ٺڪا آسو

عزيزِ مصر خيمه لنش بنزد راو
ڏٺين ڪهاور سوار آس البستا ده
زسر تا پاي پيرت سونه سنزه
ٺهي پا اٿهن هٿن تا ساحل نيل
بهمراليش پکاتي آسيه بيغم
ڪرت ڪياه اي فلڪ بامن ڙنه باز
بناحق ٿم مه راو مصر ڪن وت
مه مشڪل ڪرانه لشه نيرن بنز گوم
ٺهي پاٽ وار نيان بر ساحل نيل
عزيز سن ڏراي مصر ڪ لوڪ ساري
سين شاه و گداي مصر خوشنود
ٺهو ڪ بر سند زرّين سه دلبر
رنگا رنگ خلعت شاهانه در بر
جهو ڪيا جت ٺمس از گوهرين تاج

لز ڪ صبحس زليخا در عماري
صف اندر صف سواران و پياده
عزيزان ڪر بغايت شاديانه
يڪين آهسته آهسته بتعجيل
زليخا آس پرغم در عماري
ڪر ڪن ميان لڌ چاره سازي
نه روز سن ميلون ماجه مالس
ٺهو پالنس مه ڪياه زير وزبر گوم
عزيز آسو گوهرن ٿيڌ خوان ٿاران
با ستقبال با گوهر نثاري
زليخا با چنين شاهانه دستور
ڪله پٽ لنس جهڪ ڏينار دگوهر
ٺهڪن تخته بنرئس ڪر رضا آسو
ٺمس ڪرنه تخت سلطاني بنا راج

وجهڙي پلم روي انوار آلهي
چو خار ستان ليتس جهڙن باغ وگلستان
غلام و زنونزکا آتش دست سينه
ز سوز سينه دل تسند زران آسو
لظاهر سي نمن سينن بگفتار
وليکن تسنزي لنس آس نفرت
زران آس شوق نهتا ني روز تا شب
ازل مبا نو آسو آخر في نصيبي
دپان آس باعکس پوشن سوگلي ميانو
وجهو ماسه سوس غمخوار ميانوي
گهي در باغ تر اوان آس ناله
ره ني داغاه جومن دردل جهوپيت ي
بدين دستور گو اک مد تهاه دور
هميشه روز و شب در ناله زار
ز عشق دوست ناله آس تن اوان

بمتس حاجت چهو کباه از پادشاهي
سه ببلش باندهه ون نگروي يوسف
بخدمت هنت اهن کن پوشنه
لنشه لتس ماهرو بان سيمبر
بباطن آسونس در دل غموک با
ودن لنس کار و بار از صبح تا يم
ونان آس وعده کرتم يو ريار ب
دپان و اوس ستيچها اصليح اگن
چهو ما نو هه منز سولگت زونه چهوم گرانو
ولِے باه وهي پکان آسو کاره وا ناله
بهت روزان به نزديک گاله
دپان آس رود نيلي کت رتيت آب
دزن زن دوز نعس منز جنتيج حور
بهتي پاهن گذرگي سال در سال

کري کياه ره منز بن باغ و بستان
شب و روز آس آسان دريتا يوسف
سرود و ساز در مجلس وزان آسو
کران بازي گندان لنس ستيت بکپير
عزيزه آسوس غلاماه لن بخدمت
لڈن خاک سبه برِ روے گلفام
گيس رسوائيين بو در غريبي
خبر مه ياره سنده وصليچ انکيهي
پرنه هان جانا ورن لو ته ياره ميانو نهي
دپان آسکه مه ونتو اک لت ناه
گلا لس سِ دپان کيا گت جهوي
مه چاني خونه پرنه آمت جهو سيلاب
منگان آس از خدا ديدار دلدار
اراده حق سپن نن دراو اقبال
بين احوال پارس پانه باوان

غزل خواندن زليخا در فراق يوسف

گيس آشفته پيرزل
بگردن پيکرے بمبرو
بجادوسي چهه خون مارن
شمع سان بزم جلواد و
بهارس وصلکس انو تخم
پوهن پن ماهرے بمبرو
مه مو رسے نار جهوم هر دم

بوئش بيت بانزے بمبرو
منع کره زلفکن مارن
يه عاشق مامرے بمبرو
چوپروانه بگره دِ رو
خزان از باد مهجوري
فراقه چانه گومت جهوم

کرت مے عشقي بانکل
چهه مارن عاشق زارن
ذرا دکهلاو منه مجهکو
دِمي نارس نزي بمبرو
هيه نفرزن فولے سورت
جگره خون دل بتو داده
يه غم کياه سندري بمبرو

بعزۂ چشم مسکینس کرت دل خستہ تی شوبیا
مبارک سامری شوبی اچھن دون نوکرے ہبرو

آغاز داستان حسد ورزیدن فرزندان یعقوبؑ بر یوسفؑ

زلیخا بادل امید و زاری
بلہ فل و یوسفس باغ جوانی
سپن یعقوب برزلتس پٹھ مہربان
وچھت یوسف تمن نن دوکھ دلن یو
زعہد خورد سالی تا بہ پیری
مہ باین منز گزرہ آسن سرفرازی
پیام انولنس بہ چھوی فضل الٰہی
حسد گارن کرک پٹھ یوسفس منز

گران در مصر یارس انتظاری
لسندس سمخرو بین پانچورن کت
بہن بچون لشہ تم ولوٹہ داماں
دوہہ اکہ یوسفن بابس عرض کر
مہ بیہو کرہ بے سو عاسہ دستگیری
دعا یعقوبنی منگو مدّعا دراو
زنہ کنو از بارگاہ پادشاہی
اول بابو سمت کراو کس لتس

گران جامی چھو ینہ منز نکتہ دانی
کرن یعقوبنی باقی زن کنت
رتنک تمتکوی دلس منز کیا تمن گو
مہ گژہ حاصہ زحقیقت منز نہ درو
منگنا از خدا ابن کار سازی
عصا ہنت از زبرجد جبرئیل آو
بہ یوزت گو حسد باین دلس منز
پنو یوسف سپن محبوب ہر کس

خواب دیدن حضرت یوسف علیہ السلام آفتاب و ماہتاب و یازدہ نجم پر تاب را

شبہ اکہ یوسفن وچھ در شکہ خواب
دوان تس سجدہ تعظیم نمت
رتہ پنک مے لش ونک یدخواب بیباک
اکس لش بتم ونس باین سر اسر
گزہ بت سمخونی باین بہ بادن
ونان آس پیدہ گوبہ زکت چھیہ مشکل
نتی وَت راو رس ورنہ کت کیا
کرک بابلہ کراین مشورہ نام
ولوک گیمژ چھیہ یعقوبس انزراہی
اسی کینژاہ چھو نہ یوزن نہ ماغن

لسہ مالس سنو نگت تم وچھو بہ خواب
سپن بیدار بلہ بابس ون خواب
کہ لا تقصص علیٰ اخو تک رویاک
روایت بیاک سمخونس زوری
سراسر اک ذرا پنہانہ تہاون
چھ بڈ کبرن امس خورد سالی
گفا چھا مال اسند چھینو جفا کیا
دپوک ماردن اسہ سف کو شمشیر
بران لش لول چھہ زسان کھہ نا
زیوسف کبت اسن بالس چھہ لایق

ستارہ کہہ نہ ماہ و شمس سمت
دپک تم بیٹھو نہ ونک کبیلنہ کیہ تاب
قضا را یوسفن ولو خواب یکسر
ونن تم نارتس پیو لاوہ موری
تمن گیہ برخلافی پیدہ دردل
ولیکن مال سنز پژہ لا ادبالی
عداوت گو تمن یوزت سو پیغام
انوک خواب لسند کو تھن سٹھا جیر
ہتوت ہتنزن کتھن بابہ چھو یہ شکن
اسی رسنوی تمنس ماکہ نہ چھو وایہ

اسی معلوم بابن راز ساری
کرائی لنس کہتن افرار چہوی تیوت
کرون گڑہ یوسف از تکضر بارہ
مسلمان بیگنہ مارن منع چہوی
تموں چاہس ڑہنوں پانہ دبہ زو
ڑہنوں گڑہ دورچاہس منز بتاخیر
سمت مالس لشہ تم آی تجسس
فریک دلو کہ بن بن خوشنکلاماہ
بہت آسان کری چہی روز تاشب
چہو شربت کھو نعمت مزہ دار
بہ بوزنت مال دپونک سوی میدان
پکید تو ہمہ سیت گسینی کرہ تکم سوی
دیوہس بابہ یرتھ کت کرینی زاہ
توہی سیتن یہ یرس کرہ بوسوزن
اندک یوسف ولوک لنس سانہ بابہ
چہہ چانی مایہ اسہ پرچاہی سینہ
پچہ باد بہار ک پاٹھ پھنا
چہہ نکم نکم پوشن کہسارن نہ راغن
چہو ببل سوی گل مرثرن پرہ بال
سین خوشدل سمت بالس لنہ آی
دوپن بالس بو گڑہ ہا سوی صحرا
تمتو بو دسنہ یعقوبن بد شوار
زشوق دل دتن نس کوسہ ادیں
زبھر حفظ یوسف عہد و پیمان

کران ہر نوع آسس سازواری
چہودن لانم تمین پاون جدائی
سوا ہی آن دگر کنہہ چہونہ چارہ
دپوک لاتقنتلوا اک بابی روزہ
اگر بوزہ وبہوی تدبیر رٹ چہو
دلس منز کرہ تمواین حیلہ کاری
برالوی ادب بیٹہ وبرو نسلا
ولوک لنس اس گڑہ ہو یرس بصحرا
فارسلہ غدا ایرتع ویلعب
گڑہ ہس دل خوش وچہی بلہ اک تماشاہ
بوکرہ راہی کرن فرحت دہ جان
تھکت کونہ جابہ پیہ گرگا کھبس ما
الکس مصوسئی زن ربچھہ اس داہ
تہی تومیہ یعقوبس لشہ درا ہی
برت ہتن تمن دل جان چانہ مایہ
محبت سانو دردل چہو بہ دانہ
بصحرا درشتاہ اسہ سیت دکھتا
کرو گہ خستہ ینبر زلۃ لالن
امادپونک چہو انت منز بابہ مختار
دپوہس یوسفس صحرا کنوی مای
کرک انکار یعقوبن بہر حال
دتن یوسف تمن سیتن بنا چال
دلن کیاہ لنس لباس زنو تجضر

چہو بالس یوسفنوی لول کیا یوت
ولوک اسہ سارنی ہنہ مدعاتی
دپوک اک نن بہ مارن بدگنہ چہوے
دے تدبیر امسند وارہ بوزہ
پنولا کن کرک یکجا بہ تدبیر
سمت ساری ولو بالس نزاری
کرک اول تمو نس کن سلاماہ
دتن یوسف اسی سیتن نتہ بابا
دچہو صحرا تہ میدان گل تہ گلزار
تمیس کنہہ غم نہ حاشا ثم حاشا
بدن نازک چہو نس ناحق تہکم سوے
تمس ناگاہ ضرر کانتہ اتہ لس ما
دپوک یعقوبنی ہرگز نہ تراون
نظر کرہ وارہ ون کیاہ کرہ تمو رائی
نتہ سانی بابہ دردل رائی چہی نہ
چہو سانن سینہ نی منز مچانو خانہ
بہر گوشہ فولی جگر چہہ باغن
بہ بوزنت یوسفس ال گوس منوال
گڑہ ہت ونو من بوزنہ توبہ چہون ملدگار
سین استادہ یوسف چہو تمنا
مہ چہو منہ بوزنہ پر زاہ بوان فال
زٹن دربرتہ کرلنس نشانہ موسیں
دہن پچھون نصیحت کرنہ از سر
ہتن سارن لشہ تم زونی جان

کرن روئي کُسي يوسف حوالہ
رضا نهادون قضا لئہ کيا ڇهوندير
چهہ تم راضي بتقدير خداوند

ڏيو تن بادخر انس نہ نگالہ
ٻيہ دنيا کيئنسہ مناہ جهوبنہ وفاداُ

هنا پيو فکر ہ تي يعقوب دلگير
لقوهي رو دامہ لئہ لبوتم نکوکار
ثنا پڙ دن بجنت شادو خرسند

بردن برادران يوسف را از پيش پدر و در چاه افگندن اورا

بلہ نيو اوره بابو سيٺ پاڻس
فريبًا از پدر نيو هي سو يوسف
سيئن بلہ از نظر غايب هنا دور
ولوڪ لئس کيا فضيلت جهلي سيٺ
کروهاک ڀکو پياده آن جان جانان
کران آسوک سو بن بن زاره پاره
کران آسوي نتن دامان گيري
نمتن نم کرنہ ڏليوان آسنہ گت
سيئن توحيد سوي لئہ اوره باين

گهي بر دوش وگہ بر سر نيون ٿس
نظر نيو تام يعقوب ٿس نتن کن
نهر دارت دلوک چون ڏسنئہ نور
هنا پڪ پانہ ڇهوک نہ زعفران پوش
گيس تادک کهورن پان بستہ در آن
گره هان بيٺ آسو آس تشنہ لاتن
نتم آسي برنہ کران لئس بيٺ دلبري
چپاڙني نتس ڏڙکن سر دي نگرنگ

وني کيا بو ڇهونا جاي تاسف
هوان لئس يوسفس برزدوش بن بن
کرنک دست جفا پرنہ زيوڙه لئس بيٺ
دماه رو زيت کڏوي انجان بعم ڏيوڙ
کناڙ وسيٺ گيس پادن پاره پاره
وداں زاري کران آسوا و دبار و قتن
کنن آس لمن ز وره بہ ميت
سيئن لئس خون جاري گوٺهاه تنگ
تهي بابس کنوي نم کر نکيا بين

نالہ و فرياد کردن حضرت يوسف از جفا کاري برادران بجانب پدر بزرگوار خود

دتن فرياد ماس کن بزاري
زحال من چنين غافل چرائي
کنتيو جوک بابہ ميالو هاکنتو ڇهوک
خبر جهمينہ گتت گرنہ عنم مہ بزاوت
گلاباه ڇهوس لوبيا ني باغہ فلموت
گرفتار بلا کوتاه گمت ڇهوس
سہ مشفق والده بيد آسهي مہ
کران نرمي سو آسوک نم کران جنگ

ڇهکنہ ميانہ بابو ميان غمخواري
دلو بابو ڇهکنہ ميا لو احوال
مہ کريم اوره بابو داه کنتو ڇهوک
ڇهو سرنہ رامہ هوين زن حوالہ
نظر دکهانيت کياه ڇهوم مہ آيت
نميت لب خشک تشنہ ڇهوس لو بيتاب
ز گرداب بلا موکلاوه هي مہ
نيهي پاڻهن لوان آس ستمگار

لجا هي اي پدر آخر گجب هي
کنيزک زاد هي کيا بي پدر ان حال
رنہ لئش کلڏهس اپرز سوانہ هاوت
کرن گو نيم نمتن کهندي خيالہ
هتو بابو بو کياه در غم نميت ڇهوس
مہ ڇهوم ديداره چانوي کوثر آب
بهي سختي کران لئس تاسہ نوسنگ
دي تيٺ ڇهو نمو چاها نمودار

ہوانہ آب آسوس پر عفونت
وَنی کوتاہ چھوناجاے تاسُف
گلابس کرتھ لتس کیاہ رنگِ سوسن
مہ ونکن یاالٰہی کرِ نہ یاری
تمن بی رحمنی کر آوکھنہ عار
زراہ دین وایمان ہم نہ کیمت
غرض آخرس زیبا صورت ماہ
شہِ یوسف پہت تن کنہ پٹ رُود
نتہ ظلماتس منز آفتاب ماہ
ہوانت رٹو سین از زلفِ مشکین
ورآندم حکم سپدین جبرئیلس
خلیلس پٹ سپن نارس گلستان
دپن لتس بعدازان البتہ غمناک
دِلنس تراو غم تہ محنت وسوزن
رزہ زانک تو بوا حوال ایشان
ستم ہم سار ہتی یاد پاوک
بوان آسس برادر تا لب روز

تمی موجب نکھہ کرکانہ گزہ ہان نت
لباس نازبلہ لتس موزہ راوک
بنفشہ زار گویدِ آسو گلشن
ودُن واراہ کوہن گی پارہ پارہ
تمن بندس منز آسو کیاہ خارہ
رزہ سپت دست ویا بلہ کرنہ تیر
گنڈک رز لتس میلن تراوک سوچاہ در
ونی کیاہ زون زن کھرِ در شب تار
بد نبا آسو کرکانہ تہو نوا باہ
حرِ تھہ پٹ مرتھہ بند آسوس شنوبانی
موٹہ تعویذ بازوا زخلیلس
پہوہی تعویذ خلعت جبرئیلن
سلامت میر ساندا ریز دیاک
کرک ساری ہمی جانی ستمگار
رتہ لتس وانن گزہ ہت ساری پرِ ایشن
سپن یوسف تہ لوزِت شاد وخرم
کران لتس کن صداے شکوہ وسوزن
صدا لوزنت تہند روزان خاموش

کرک عریان سو یوسف بے توقف
لنجہ ٹھکوی گلاباہ پوزتہ نازک
کرن فریاد وزاری سوی باری
سپن چون آب از غم سنگ خارہ
اگر کینہ دل ہتند سنگین کیمت
ہمہ اعضا چو لالہ خستہ کرہس
کنباہ اک تت چہس منز آس موجود
سپن کوتاہ سو چاہ روشن انوار
مُدرُ گو آب تت از لعلِ نوشین
بہشتک جامہ تن منز آسو کیاہ جان
تمی تعویذ سپت از فضلِ منان
وزرنہ سپت فج تمن یوسفن تن
دپان چھوی حضرتِ حق شاد وخرسند
رزہ لتس حاضر رزہ آسک شاد وسردان
مگر پوشیدہ حال خود رزہ تھاوک
مصاحب آسو لتس جبرئیل ہمدم
بیادِ حق سو یوسف آسو باہوش

آمدن برادران یوسفؑ گریہ کنان وآوردن گرگ را درخدمتِ پدر

پہ کارہ بد کرت تم بای ساری
لبراس ہہ منز مہ ہندو تی بال نزاوت
دِلک پانن مہ ونو کیاہ توہی گو
سو دھوکہ لتس آسن مبدا نوی چھو [illegible]

بجلدی لُتس ماکس کی ساری
وودک واراہ درپیش یعقوبَ
بسختی بتہو مصیبت کیاہ توہی پیو
دلوک پانس اپر پیغام تمامت

بوقت شام پی تم کرہ وانت
تہندس ونس تت آس کیاہ شوب
سو یوسف کتہ چھیم دلخواہ دلدار
دلوک لتس علیش جانس فیش تامت

دلوک اِس آس گنداں بای ساری
سوسالوی بابو یوسف بنو نمی کہت
دلوک بابو کروی اَسہِ گرگنی دا؟
سپئں مجنوں خبر بوزت زبر کیا؟
بہوسث یلہ آ و نہ لاین بڈی باک
کنتیو لوی پیر یعقوبی رنہ پراره
ورل رخسار باسہ رنہ کزل گی
مہ چائی پرہ لگم ون زونہ گرالوی
ہنہی پاہٹن ون آسو خون ہارن

سو یوسف آسو نہومت ڈیر راہی
نمو النت رٹت اک ہوں آسوی
گواه نت جامہ رنہ برنہی چھوبت کیا؟
نہتوی بیخود سوگوپت کن نخر بیوہ
نمی سیلتی سپین نبلہ ون کین چاک
نکیو لائی رنہ از زن گردنی شراک
حلب آبنلنبی باسہ بی کہی
منتو رنہم منتورتہ نیم منیتو ہو
وچھپت جامن کنوی آسو پان ہارن
سو یاد دلبر عودم رٹن سوز

بنا گاه رامہ ہو ناه آوہ بنس پت
کہمت یوسف نہی چھپو شنک رنہ کوسوی
نہ بوزت گوئمنس زبر و زبر کیاه
بیکدم لتس بسنت درد دل سوشر گو
کموماریک مہ ونتم یاره واره
رنہو ماسہ یاره نمنہ وزہ نراو نقم باک
کمبلو رنہا ندٹت بوکسن پہ رنہ حال حالوی
نہم درتس دلم مہ ہا وتم رو
فراقک ناره ہنتو نی نیم نہ ہون بون

غزل خواندن یعقوبؑ در فراق یوسف

دور رِ چپالو کو ناه زاله
ولولالہ و چھومبالو حال
بنو نہم دل چھوی حوالہ
بلبل لالہ دمے نالہ
مہ نال گوم زلفک زالہ
بیتم یاره رٹت نالہ
نزاوان چھوس کوانی زالہ
پروانہ لاگہ بو پر زالہ
ییتم سالہ برسے پیالہ
مسکین چھوس لوج دیوان نالہ

ولولالہ و چھومبالو حال
مہ شوقہ چپالہ گوموسور
گل اندامہ سمن بو یہ
دیدار ہا ومہ رخساره
فراق چپالو بولو زالہ
دیوانہ گوس از ہمہ بیوس
شعر و بہ دماه روز
از ہستم برہ رنہ دلبره
جگرس باره رنہ ظلم شر

موہم یاره ہرنن رنہ ہالہ
پھروم یاره عشقن زور
پرہی رویہ دمے ون
گومو پاره پاره دل
دور رِ گوم قیامت
ونتم ونت زانے کس
کن تہا و بوز دلکو سوز
گرشہی سرہ چھوس بیومت
لٹہ اکہ بینہ نظر اه کرہ
ولولالہ و چھومبالو حال

کلام کردن گرگ ہمراه یعقوبؑ و اظہار نمودن دروغگوئی برادران یوسفؑ

دپُن اولادنی مہ وارہ ونو
کھمت یوسف یسی چھوے نشک دوکھوے
بامر حق کلا ماہ ہون کرو نام
ابرزبارن چھہ بر سرلعنت حق
تن پیغمبران پاک کردار
مہ لنش احوال ساروی باوزی نن
بچہ گاران یو آسوس حال حیران
یہ چھوی احوال میانوی وات کہنس
ہنوگر گوولو ون آسن نہ یکجی
کران بچہ دادسی یرش گرک فریاد
پتہ محبوب حق محبوب آسن

سو یوسف رامہ ہوتی کنہ نلنس کھیو
دپُس یعقوبنی ای گرگ چھاے جو
قسم چھیم دانہ سن مہ وچھو نہ از نام
رٹت ناحق ذنہ لنش انوہس ہوای بیر
حرام اسہ پٹ یہنہ توتہ یہ تھہ چھو حرام
بوگر گاہ ییتوا آمت چھوا زشام
بیابانن کوہن آسوس یو پھیران
دپُس یعقوبنی بوزت یہ احوال
وَد ودولوی چھہ از یک دو دیچی
مگر جز صبر یمہ زانن نہ چارہ

یمو امت رٹت اک ہون آسوی
یہوی کہنہ میانو فرزند کھیتہ نوشوی
ابرہ تھمت مہ یم لاگن چھہ ناحق
گندت یچاہمو انو ہس بزنجیر
دوبارہ رامہ ہولنس یعقوبن ونُ
بچہ راوُم زکنعان آم پیغام
بدین زالمہ یمو اری ہستہ انوہس
اسہ دون آسو ماپیومت کنہ نی قال
دوان یعقوب تس چھانا لنی ناد
اگر چھہ دادہ تہندی گو اوارہ
بزودی چھہ کہ خدا یم غصہ کاسن

رسیدن کاروان بر سرِ چاہ و دلو انداختن در آن و برآمدن یوسف از چاہ

دپان راوی شہر چھان ملہ کنعان
ونن مالک بن زعر آسن ناو
سو یوسف ترن دوہن درچاہ آسو
بقصد مصر آمت آسو رعنا
لو لک بقہ لگائی آی لاران
سہ تہاہ زیرک تہ عاقل آسو دانا
بیو یوسف دنو یہ جبریل امین
لگس بارہ گرانگ زد ر پالنس
درزن آوازہ یا بشری یزن نام
سو یوسف چھہ کہ وانی شعلہ چون ماہ
کھٹت ڈبہ سس اندر یم واتہ ناون

بلہ بایو سوانہ ہنو در چاہ کنعان
غلام چھو راہ یمس بشرا اکس ناو
بحمد شکر حق آگاہ آسوے
یمن دون مالکن دیو ونل الوجہ آب
چہس پٹ وات دولوی آی بہ گاران
بقہ نس وبہ جوانن تت چہس منز
بقس منز کہس نہ کرنشاہی زمین
بجالائی کڈن بلہ بقہ از چاہ
چھونہ انسان یہ کیا سنہ منز بقس آم
عجایب پارچہ تس وچھکہ نالی

یمن سردار سمرہ بافروچاو
بشیر دو مس دپن لنش آسو کیاباد
زمدین والو تتو اک کاروانا
بو بہر آب چھوس بھیبہ وربی ناب
تکہہ گوتت چہس بشرا انواناہ
کرون ہنو آب کڈ نو کم تہتی سنز
سو یوسف کھتو بقس منزنس چوانس
وچھن اک صورتاہ تابندہ چون ماہ
دوان لاران سارے آی برچاہ
ونن از رشک و غیرت گیکہ آلی
سو پنہان مالکن در پردہ تھاون

چھس پٹ بای تمسند آیی یامت
بہ ڈلیشت کو سو مالک وارہ یانہ تگ
کنون آسِ لگی وی مول کانہہ دلیس یکم
لزک مرِ شد امنس لتس کن ڈیکو کس
بطمع نفس وچھہ تا وان زدن کن
کھٹِ ملسن کنوک لتس ملسو مل آسو
تسند مول زاہی یانی سو یعقوب

وچھوک بابوَنہ تتہ پی در ندامت
بہ بیسند سانُو چھوی مسند چھو ارمان
چھو نافرمان بہ آسہ نسبت ہر دم
تمن نم دہ درم کھٹو دتنہ قیمت
زکف دلو ہی متاعا خوش بون نُو
سمت لتس دِلو کھ لادعوی کھٹ تبون

سمت باکاروانہ کر تمو جنگ
چھونہ ماتن بہ گمرہ سانو فرمان
کنوک لتس مالکس کنیزن فلوسن
دلوک لتس نتہ تمو زالوک غنیمت
متاع جانفزا کو تاہ مولل آسو
کینہہ اکہ مالکن دنیا و دین بون
خریداری زلیخا آسو لیس لوب

بردن مالک یوسف را بد انجا و غسل کردن اورا بر کنار رود نیل

بہتوی تم مالکن نوول کاروانہ
سپن محبوب سوہی سارین جہالس
غلاماہ مالکن انمت چھو ہمراہ
گرنھکنا یک وچھت لتس خوش تمن نس
عزیزِ مصرنی یامت سوڈبو ہٹن
دپن لتس سجدہ دلو شوبی خدائیس
دتن مہ سبت تمہن پیش شہ بو
نہایت ٹھکمتو ہی آمت چھوا ندور
بہ قصہ ولو عزیزن پیش سلطان
قدم آہستہ نزاون سوہی دربار
دپن کرا آسہ منز خاص نتہ عامن
براہی شست وشو بر ساحل نیل
بتھس پٹ والنو یا یم آن مہر تابا ب
بغیرت آفتابس جان زالن
مسلسل زلف مشکین انہ نزاون

بسوہی مصر سانین سوہی روانہ
سو مالک مصر ریلہ والنوا زرہ دور
دپان لتس میو چھو نہ خورشید نتہ ماہ
گلا باہ کیا چھو قلمت باغ جنس
تمس کن سجدہ یامت تم تلن دن
عزیزن مالکس ون چھوی طلبگار
سو شاہ وقت یتھو تمسند چھی رو
کڈن دوہ تارہ ٹھک ہیر سر کہ ورث
غلاماہ پی بہا از مہ چھو تا بان
زلبس غیرت شہن گنڈ زروز بور
غلاماہ خوب نز میانِ غلامن
چو قصد نیل کرد آن رشک خورشید
نٹیو خورشید یتھہ مہتاب در آب
تتہ آبس منز نتہ تن زن آب سیماب

لڈن اوٹس یتن سوہی سینت پانس
سپن مصرس اندر سوہی قصہ مشہور
نتہ بوزت شاہ مصرن دپو عزیزس
چھونہ کانہہ ہمسراہ لتس نازنینس
دلوہی نہ یوسفن سجدہ دنہ لتس
غلامس مصر کوہی شہ چھوی خریدار
دپوس تم مالکن چھو منہ بہ منظور
نزہ دوہ نیرت کرون حاضر بخدمت
عزیزن بوزانہ مالک بہ گفتار
غلامن نتہ کنیزن لعل و گوہر
پکہ نیو مالکن یوسف بتعجیل
فلک در لرزہ پیوا نہ باد چون بید
در آب نیل یامت پان والن
نتہ ماقِ قمتاہ بر روی سحاب
گنڈت زولانہ زنگن نبہ نہاون

اتھو سیت مالکن تس آب بر فرق
سپنہٕ عاشق سو دریا یوسفس ییت
چھلن یوسفن ولن تس خلعت زر
یمس زربفت و اطلس نال اناونٕ
کمر بنداہ جرت یاقوت و گوہر
بشہرِ مصر کرہ لو کو تماشا ہی
سو مصرک بادشاہ باخیل خوبان
کھٹت آسو آفتاب عالم افروز
سو یوسف دراو پردہ نش نیرکن
کہ یارب کتیت این خورشید رخسار

گران خورشید ستی نور س اندر غرق
یلہ سوی جان جان آلبس الله نزاو
ملن تس گیسوان مشک عنبر
دتن تس کیاہ عجایب تاج بر سر
گنڈن تس بر میان چون ماہ خاور
تھون یوسف ہودج گو سوار ہی
وچھن نم یایم نام آن ماہِ کنعان
یوسف گفت مالک پردہ بر دار
گمان گو ناظرن خورشید گونٕ تن
سپن شرمندہ مصرک سار معشوق

بدر یا نزاو یامت یوسفن لت
غوطہ دت زن سو ماہِ چاردہ دراو
سو یوسف مالکن یلہ چھلہ ناونٕ
مرصع کار آسو از لعل و گوہر
لزکاونٹس اکس زرّین عماری
سو گو نزد یکی قصر پادشاہی
ابر آسو آسمانس اندران روز
بخوبی خاص و عامن ہاو دیدار
بجبرت کرہ یکی تخ لو کو یکبار
یمس محبوبہ سند آسو کیاہ تعشوق

آوردن مالک حضرت یوسف را در معرض بیع و خریدن زلیخا

زلیخا آس اندر غم شب و روز
پرہ ژاہن در شہر یو میت کیاہ چھو غوغا
دلپوک تس وانو تیو فرخندہ نامہ
نہ خوبس منز بدنیا ماہ ہنا لس
زلیخا درایہ در ہودج سوارہ
سپیز تیوٗ دسہ پیہ درآہ و افغان
بجلدی نیکھ ہودنج سوی خانہ
دچھت تس کن پیبن یع درنبی تاب
امی در عشق خود کرہ نس گرفتارہ
امی از خویش و اقرب دور کرنس
امی یو کرمژ ہی چھس خستہ احوال
امی بو گا جمژ چھس ہول و مالہ

بخواب خویشتن گریان و جانسوز
سہ غافل آس زین قصہ سراسر
بشہر مصر کنعانک غلا ماہ
تہتو ہی تس عشقہ نارن نو کرنی
کرن از ہر طرف تس کن کنارہ
پر ژہوس دودہ ماجہ ونیخم ابد لافروز
نہ بیہوشی سہ ہوشس آیہ پانہ
امی از خانمان آوارہ کرنس
امی چھوم لاگمت لسبار بیچارہ
امی بو پرارہ وَن نقاوس ننگ و نام
سراسر مال و دولت کرمہ پامال
امی مشراوتم میہ عیش و راحت

سپنٕ در مصر یامت شور پیدا
ونن خلقن بہ کیاہ چھو حال ابتر
چھو نہ یتھو نور چھو منت آفتابس
بہو دج درایہ کرہ کہنہ وایہ برہ حی
وچھون یامت سو شاہ ملک خوبان
لولُت کوہ آہ و افغان یوت دلسوز
دلیس یمنہ چھوم یہوی وچھمت میہ در خواب
دریمن آوارہ گی بیچارہ کرنس
امی لوکن لشہ بد نام کرنس
چھو نہ معلوم کیاہ آسیم میہ انجام
امی بوڈا جمژ چھس ہوش و حالہ
امی میہ عشقنی بخشم ملامت

امی جانن کرس لگی زن بره بو
قبیله یاد بالکل جهینه کرانوهی
خدا جهوهی صابرن پٽ راض روزن

امی در آب غم کرلنس ابره لو
دلپس د ابی صبر کر کبوترڙ کالا
کران مطلب لوا فریاد بوزن
بزاری دلبرس کن کیه ونا آهن

امی نقش مِه دلوئم زوزه گرانوهی
کڈهی از صبر مطلب حقیقی لئی
هران خون جگر کونه ودان آهن

غزل خواندن زلیخا در عشق یوسف ع

چه خوش وقتم رخِ دلدار ڈٺوهم
سونهن در کوچه و بازار ڈٺوهم
بزلف و خال دام و دانه هاوڻ
بقتل عاشقان خونخوار ڈٺوهم
کران دلخسته کیت از نسته خنجر
دویم نه کا نه تتی اغیار ڈٺوهم
زهستی درگذر مستی جدا از او
زصورت معنی اسرار ڈٺوهم
جهولاگت پانه عاشق گاه معشوق

ظهور نور حسن یار ڈٺوهم
تولن تهه برقع از رخسار زیبا
کرن وابسته نیکو کار ڈٺوهم
نوان دل از نگاه چشم بادام
سو بی پروا عجب بیمار ڈٺوهم
دٺم دل بردر عنای دلخواه
کهٽت در پرده پندار ڈٺوهم
زخود فانی کڙ هت تن پهت فدا جهس
بهانه تنهندی اطوار ڈٺوهم
زجنبش هر طرف گلزار ڈٺوهم

بو گیم جنه تن یار سدوان ون
کرن دیوانه کم هشیار ڈٺوهم
کمان ابرو و زهر گان تیر زاون
جهون مس جت سو پر خمار ڈٺوهم
بیکتا هئی و جهوم وحدت سر الٿس
خرامان سرو خوش رفتار ڈٺوهم
توهی جهس مبتلاهی عشق تصویر
بقائی در فنا اظهار ڈٺوهم
چو بلبل جهیو هس مسکین ناله زاوان

آوردن مالک یوسف ع را در معرض بیع و خریداری ساختن زلیخا یوسف را بقیمت دو چند

چو یوسف لئه تجوی گرم بازار
دلس تن یوسفن مل هن هوس آه
گرشهو لوکو مه مل هنکوی هوس جهم
خریدارن اندر دیوه روزه بهور
فغان و ناله از دیوار و در راو
دٺن جو تم ساس مهره مالکس کن

پهس هٺ آئی مصر کن بار خریدار
بناگاه بڈزنا ناه اک ودانی
به سنزه وٽ بها سند مه لئن جهم
کنن بله مالکن کڈ شاه یوسف
هٺی مل یوسفس ساروی شهر راو
خریدارن دویم لئن هٺ برن جاو

سمی ساری تهین سنهو دسنزس آسو
اٿهس کت سنزه وٽ هٺ هئی ونائی
ونان هی گیه کران گت یوسفس پول
وجهٺ لئن خلق پی اندر تاسف
گڈن دراو اک خریدار اه بتر تن ع
لنه لنس مالکس بت بدره هٺ آو

ممتس ہینہ بی خریداران نولن سٔرٕ
رنگارنگ مال ہینہ یم آسی پرٲن
سواک اک لعل آسواک اک خراجا
بجلدی ابن غلام نیک سیرت
ولے بد آسہِ تس پیٹھ طلبگار
دلس گمبرٕ زلیخا یزٕ چھیہ دلگیر
عزیز مصر تامت پیٹھ شہ آو
سو یوسف مالکس نش نم ہتھ مل
ہتھ نٔل مالکس نش آن تلو بخت
ونن دپونے حقس ای نیک منظر
خلایق شہر مصرک بندہ ساری
عجٲئب گٔیہ ازجبین نم تام موزراو
عزیزن تاج بر سر یوسفس آسو
گژھن ہیتھ اتھہ میانی بیہ خوشتر
زفضل حق اتھہ گوتس تتھوی را ست
پرٲن شکر خدا خوش گو سو تامت
کران آسس ہمہ عمر ولیس ند ریت

ان ہموزان یوسف مشک اذفر
زلیخا یام بوزنت گیہ خبردار
کڈن از بھر قیمت بلے محابا
عزیزن نوزہ دپنے تس بہانہ
غلامن ہند کرن بو خاصہ سردار
چھہ اس خالی دوشی از نور دیدہ
ونن سارو ہی یہ لنش نش رحم ٲنس آو
زبان بستہ سپن ساری خریدار
ہتھون تس تاج بر سر زیب تخت
کرنت زین لپن زٕنہ شاہ شہریاران
کرے زٕہ ہانڈک اگر اسہ نش زٕہ یاری
منت تھاوم مہِ یاری لگیہ یارٕ ی
نولن ہتو مالکن اتھہ روز تہی گوس
دعا کرٕ یوسفن دپو یا الٰہی
تتھو ہی ہیتھو برونٹھہ آسس ہشکل دکان
اتھ یامت سبحانہ گیہ دلشاد
چھو پروانہ زلیخا رات دوہ گت
رٹو چھوک میانی کلید گنج مقصود

بدبن دسوز سوداگر ہزاران
دو چند ہمہ لعل تس ہیتھ انو یکبار
عزیزس کن دپون اتھ بقیمت
یقین چھوم مل ہیبن ما شاہ یاہ
دلس ہمہ نوزہ گژھ ان کرزٕہ بدیر
ہمو ہن مل اسی ہیتھو برگزیدہ
دلو س شاہن اجازت آو ول ول
عزیز مصر خوش کیاہ گو از ینگار
تتھوی آو یوسفس ناموس اکبر
دینے بورکابس تاجداران
نہ بوزت یوسفن سر بر زمین ترٲو
بشتن تس تاجداری حمد ساری
بزاری دپونہ ای یوسف دعا کر
ہمیس بندس زٕہ کر مشکل کشائی
عزیزن ڈیٹھ یامت یزٕہ کرامت
زلیخا تس وچھت از محنت آزاد
ونان تس آس ای محبوب معبود

قصہ دختر عادیان کہ بازغہ نام داشت و کیفیت عشق او بر حضرت یوسفؑ

دیاپان اک عادہ کو راہ آسس ہور
ممتس گو یوسفن بوزت محبت
لنتنہ آواز بلہ گیہ شہر مصرس
دلوک تس بزیب لاران آیہ دران
وچھن اک صورتاہ نہ آلودگی پاک

بصورت آس گو یا چھنچھ حور
لڈن اک ساس اونٹہ زٕ گوہر
ہزاران خلق عالم بر ونتھہ کیٔنش
وچھن یامت سو یوسف گیہ بیہوش

سنتھا تس آسو بیحد مال دولت
کرون رفتار مصرس کن بصد فر
پرزٕہن کنہ تھ ومت چھو ماہ کنعان
زبیہوشی دو بارہ آیہ در ہوش
اوشن حاشا یہ انسان کر چھو ادخاک

وچھن اک صورت تاہ زآلودگی پاک
چھ گرھڑ ہاوان وت باوان گت
تمی کرِ سڑ چھ صورت میان پیدا
سو ہیوی دریا بو تمکوی اک حبابا
کرن [illegible] آفرین تس پیغمبس کن
کٹت تہاوت زِ اصلاک وصل دِلدار
رٹن موی اژن ساری بعالم
تہون تمہ خرقہ تمہ ک نال دربر
کرن تہ منز تہن شغل عبادت
بہ در بخیرت مسہ زین زن پتھ روز

ونن حاشا یہ انسان کرھو از خاک
دپس تم میان صورت رہ زہ ذرہ اک
چھ یس کن مرد عالم آشنہ پیدا
بو تمنہ عکس چھ عس حالس تہ گرہ
ونت اسرار حق ہاوت زِ چھی کن
دِتن یکبار حال ور زد گو ہر
ہتن نہ کہنہ نان چاشت باہم
عمر ساری کرن تہ منز باتمام
بعشق وصل اصلی تس جھنس چیت
رژہ نہ مسکینہ مردی چھ از ین نن

دپن لتح سفس وان کر چھ دت
زبجر نہ رقدرت زان پتھ ینک
بو چھوس سوز انن آفتاب ہ
بسوی اصل گرنہ عکسس مہ کرپتھ
رژتون بخیرس لنشہ دل مبالو یکبار
مسکینان و محتاجان مضطر
کلہ پتھ تاج تراون ٹوپ بر سر
کھتے اک تس اتھے لگو تھیو انجام
دلا مرداگی زین زن بیا موز
یہوی گو عشق ات عشقس اندر سن

مھیا کردن زلیخا انواع نعمت وضیافت برای یوسف و نمودن حال سرگشتہ خود نردوی

سو یوسف دِ الو نیہ پیش زلیخا
بہ [illegible] باچھس و ینبہ ہند تا
وندان آسس شفقت روز و شب رت
مہیا لتس تھوان ازبس مباہی
نوی نو جامہ کیاہ ہر روز جنس
تہوان آسس بسر تاج شہانہ
زنعمت خوانہاسے گونہ گونہ
مرتب و ضیافت ہای شاہی
ولہتر نس مسند بہ تمکین
بخالو تی پرستاری کران تس
ونان آسس از لب شیرین بنجہا
نشان وصل معشوقنس سہ ہاون

خزانہ راوہت زن نبونہ یکتا
بُرن لو لتس ہول از جگر راس
کران شمعس پتھ پروانہ زن گت
زنگار نگ لتس ون زربفت و اطلس
دِلن آسس ہن عنبر بہ نس
رنگارنگ قند و شکر مغز بادام
اتن ہر رنگ کیاہ میوک نمونہ
نبات و قند و شکر شیر و شربت
تہون لتس با فنک زربفت قالین
بروز و شب پتھی پاٹھن تمس ہت
سہ بایوسف بہت باشوق تھہا
دہ ہس رالتس کران آسن زاریا

بُرن کیاہ چاو از کوشن چھم کراد
خوشی ہندرشاہ در اقلیم جہان اس
تزہ بہت نہ شیشہ رخت پادشاہی
زری گنڈن بکمر بند لتس مہ نس
کران لتس گیسو اتن آشنانہ
اتن حاضر تمس لتس جام بر جام
کباب و سینہ ہای مرغ و ماہی
اتھس کتہ آسہ چھاپن [illegible]
سہ مخمور [illegible]
کران آسن آفتابن سون نن گت
عجب کیاہ آسس تس اتھانہ ہان
بو چھانی پوان چھس کیم زر ادا [illegible]

غزل خواندن زلیخا رو برو یوسف ؑ

یارہ مہیانی دراک ہا ہنت فتنہ دربر تی ترزیا
بہر قتل عاشقان چون لسہ خنجر تی ترزیا
لکم ہارن سمین بدن خسنکا ملن کرہ خراب
ام برمن آہو رمن تا شور محشر تی ترزیا
بام تراوت زلف پر چیلنس تشکن اندر شکن

نازنی منہ تیر و ترکش غمزہ لشکر تی ترزیا
گوشہ گیر و گوشہ رحمت جا نور وی وجہوت
زالمت آتشکدہ درجوش آذر تی ترزیا
لکم ہر من حسنک غمن دل ن الہ عاشق پیشہ ما
نام عشقن چان گند ظالم نادر بر تی ترزیا
ملکہ گوا ز کینہ ون درد سستی فرقی ترزیا

بیز مژگانن کڈت کش دون کمانن گون
ارہ سیاہ ہسن تہ سفید س کرتہ باور تی ترزیا
عاشق تکیت سمن تہ حسنکس کعبس مَن
اَمِ غمن قون عالمن کرزہ ہر لشکر تی ترزیا
غون مسکین جہبو نمن لاگیت کرت رنگ حنا

دربیان رحمت سیاساختن حضرت یوسف ؑ در مصر و دیدن شخصی را کہ شتر سوار بود و پرسان کردن حال یعقوب ؑ از وی

دیان دانا تی طوسی ماہ کنعان
دتس عشقن تسندی لتس دلس جنگ
کرون ہا الک گرس و تنس خزانہ
تمس بٹ کاروبار سلطنت تراون
زدہ اکہ آسو درامت سوی میدان
تمس لشہ گوتہ پٹ کرانس ادارہ
بتعظیم و ادب استہ ای برونہ کنہ زدر
پہ مہرو تہو بہ نفس لشتر آو مضطر
ولکنعان اسکی خبرس کس مہ جیم را
دپون لتس وارہ و تنتم ای نکو نام
زندہ پہا باب یعقوب گو سودلشاد
چہ گو پت حال یعقوبن شہاہ بخت

عزیز مصر سی گو لوٹہ از جان
ونن آسوس تہ جہوک فرزند میا نوے
بیہ اسباب خانہ دانہ دانہ
سو یوسف بدکرانی کا حرانی
وچہن ہا ہر سو لبن نہ کہنہ کنعان
تن ادنس سو یوسف ڈیوٹہ تا مت
خیال ہی گو سوارس اونٹہ مہ مود
تمس پر زہو یوسف لے نامدارہ
دلے اندر عرب مہ جہیم لبن جا ی
خبر کنعانچی بیہ حال یعقوب
کرانی کیاہ سو بیہ لتن تم چھ اولاد
تمس بچون اندر بجاہ زبر آسو

وجہت تمسنا تمیز و عقل و فرہنگ
زلیخا زہی کران چہی دایہ پولوی
تمس پٹ اعتماد خانہ تھاوکن
زشوق بابہ آسوس دل درزانی
کرون گشتاہ و چہن اشتر سوارہ
نہ کوٹھہ تراوت کرون لتس سجدہ تا مت
کران او تمس سنھاہ ازجا و تمس کرہ
کتا وچہوک کنتو گرہ تک کیاہ کاروبارہ
بلہ کنعی نکوی تم بونہ پیغام
مہ جہوم یعقوب سند وارہ دلس لوب
دلیش فیرت تم ایشاہ جوان بخت
سورامہ سوان لتشو میدانہ نت کہیوس

وٺي لڌس نا ويوسف جهڙس سندغم
جهولس براران پنهنجي پاڻ ياران
غمن لٿس يوسف الموت ڀنتس چار
ڏجيس کيائين گريک ٻئي ازلبن جوش
ودُن ٿم عجب ني لتس يوسفس سبيت
مه ونيم کياه ڏه گوي بيداس سوز
ڏيوس ٿم جهوڙن لعسوي ٿين آمه ماهتون
بني مهڙه سوي ڪنعان ڪن ٻولاره
ونُس درمصر وجهومي گرگ خورده
ازان پس ميالوحال وقال ياوش
ڏه نش نت اوره باليوڙه جهوڙ کجا هس
ڪنوڪ ڪنيڙن کهوٽن پنهنجين يه ڪيام گو
بونامت حقتعالى پرده اڪار ه
درشن عبرانيس ڪرڏه خرچ ڏه ڪره
ڏيوس عبرانين يوسف دعا ڪره
ڪڍس حاجت ڪرس مشڪل ڪشا هي
دوهن شن راه يکياهي ڪرن طي
پيهرونهواونٺ از تعجيل جون باد
منزه جهوڪ ڏه از نقصان واز عيب
جهوگومت وارڙ گونه ڪاروبارم
يه بونٺ ڏيوسه ٿم عجبرانين بوز
تهنده پوره دلس بيمزنشر جهي
سنهاه عبرانين تعظيم وتسليم
ولي چانه تحفه جهوس ياهي درگي

اجهن دون گاش ود ودگوتس ڪم
گراه لڌمت ڏنت بيت الحزن ناهم
نحيف وزار گومت زان جهوبيمار
ودُن واراه ڏياني ميانه يابه
لغايت بڌه بڏه باره وذنگ گيت
چرابرحال آن محنت رسيده
بوجهوس سوي لبند خطره خسته موي
يه وتنهم ٿي ولنس مزده ٿمس بو
زنده گرڏه ون دغم ٻانه جهوڪ ڏه مرده
ڏيس النس دهس ياد چالوي
ونيه ڪيام ڪرڪ لنس بي گناهس
عزيز مصره لوئي جهوي بنده اهروز
توليت ڪرزنه اولاد خبردار
منت ٿڪا وم خبر يعقوبسي ون
بهت گوا ونٺ ميالوي گوس مضطر
ٿي بسانه شترا رجا ونهت گو
بهفنم والو در ڪنعان بسوخوش چي
دنن ڪن هي ونن يعقوب باحق
ڏه جهوڪ مشڪل ڪشا هم عالم الغيب
ني يوسف ول خبر مه داتنا وم
وني ننجه يوسفن ڪن جاهنن بوز
مه لادن ٿڪا وڻم نه با ونم نير
بجا النولنس نه ڏيونس ليوزني بيم
تمامي يوسفن احوال ولونس

دوچشمو جهه باران خون باران
بهت تت منزودان از صبح تاشام
سواحوال يوسفن يله ڪرنه درگوش
مه اني بابه دلس ڪرتهم ڪبابه
ونن ٿم يوسفن عبرانيس بوز
بجاي اشڪ يارت خون ديده
ونن لهن دست بسته ونه واره
دوباره زندگاني از دمس بو
سلام من بخدمت واتنا وشس
جهولگمت چيانه پڙه لنس ونه گرالوي
نقش ازچه ڪڍن اده اوره بايو
بجان باحق سوجهوني آسان شب وروز
براي خرچ ره ٽيلاه پڙه ازنده
مه ٿمسنده لوله درمشق جيه سن تن
اهنه ٿل يوسفن ڏيو با اٿي
کهنوس عبري نه از ڪنعان گرڏهتن جو
لڏه ببيت الحزن يله والوولش د
ڪه اي دانا وبينا جهوڪ ڏه برحق
نزار وخوار وزار وڪشکيبارم
ننه اندر لحد جلدي مه سانجم
اندراڏه واره ونتم بدخبر جهي
مه ونتم حالت پوشيده ظاهر
مه يوسف ڏيو ٺه اندر مصر خوش دل
سيٿن جهجه يه بوزت حال لونس

صدا بوزن نہ یعقوبن ندا کرٕ
دپُن تس یوسفن ون کاتھ نشانہ
سو جبرائیل بھایی دد ہن برزن
چھو تتھ منز میانو جملہ سود و مقصود
دمے بُد دِسٕ زن آسم منگومی
دعائے خیر کرمی چھو کُھ گمتن پیر
منگوی یعقوبی ای صاحب داد
تتھ وی بہتھو دو ننس سردار بردر
سو گوا اندر عرب سردار و سرِ جیش
کُرن از یکی دعائے آن خردمند
چھہ کرِ ضایع گرِ ہن نیکن ہنزی کوم

نہ کُس چھو کُمرٕ خدا دینی ستھا زرٕ
سپن خوشدل یہ بوزِتھ برنین بسر
رٹن تم دپوس نہ شود مہ دوہہ صحن
دپُس یعقوبن ای مردِ نکوکار
بوات نیچی بدل حرٕ کیاہ درمی زہی
دلہ منا حق مہ بچواہ چھوم نہ فرزند
کرنس دولت و از فرزند اولاد
سپن جبری روانہ سوی خانہ
کران بابن نہ یارن سیتی عیش
بتھ جسا یہ نیکو نُس اکھ آزاو
دفع از نیکہ ان چھوم گرِ ہن بوجھم
لبیک از خدمت نیکان مبر غم

بجود یلہ آو آن فخر زمانہ
دُکھ تم پرن شکر پاک داور
مہ دم رخصت نہ روزم راضی چھو شوند
نہ ماحاجت چھو کہنہ نی گژھتہ اظہار
دپُس تم در جواب ای پیر دلگیر
بنی چیز کن بوچھوس ہرمس آرزو مند
کرن اندر عرب صاحب طرب بسر
دل و جان گومتس کیاہ و شادمانہ
خدائین بہرہ ورد مال و فرزند
سو عقبی سیتھ بیتھ دنیا نشستہ
مر گژھ جھنے رتانڈ بُد نہا ندکن انعام

اظہار ساختن یوسفؑ محنت راہ و زحمت چاہ پیش زلیخا

دوہہ اکہ یوسفن تس محنت راہ
زِ یوسف بوزِتھ اون نالہ و آہ
ممس آسو یوسفن حُب لہ دردل
کران آسو ہی تمتا ی شبانہ
سو یوسف آسو مانندِ پریزاد
بجا طر آسو آسان ور شب و روزنہ
تمس لعل لبن بو بوسہ دمہس
ولیکن آسو یوسف نو گریزان
زلیخا آس یلہ تس روی باوان
دچھیت یوسف نہ کرن تھاوان بسر خم

ونن بیہ باوِنس آن زحمت چاہ
زلیخا ئے نہ بوزِتھ یوسس ماتم
غموجہ یرِ تھوی غم گوس مشکل
شبانی تم کران کینژن دوہن ناہم
زنہی وشبانی مر آزاد
دپان آس کہ سیم یوسف بیہ مہ
رٹن دربر و تن بو مشکہ ہس
کران وصلک زلیخا آس چارہ
نظر یوسف کھورن کُن آس تھاوان
ازین غم شانہ مولیس زاد کُن نہ

زلیخا ئے کنوی یلہ قصہ چاہ
دل و جان بُڈ ممس از بور طاغم
سو یوسف آسو اندر کامرانی
تمنا ہی دل خود ابو نزا انجام
زلیخا ئے ہمیشہ یوسفن سوز
مہ گو دل پارہ کرِ درش دیہ مہ
زلیخا لتس و چھیت آس خون باران
وُنے یوسف کران لتس پش کُو
زلیخا غرق گیہ در بحر این غم
نہ زہ دیس ساز و سرنگ غم برخانہ

دوان گاہے لگاہے آئینس کنُ
گیس بوکس غلامس پتَ گرفتار
ونان ہیٔ آس تس کیاہ ماہی دِل
تسنار عشقن سہ زٹرتھ آس محکم
یمن دون دِل کنوی گرِتھ ہوش بادوش
زصحرا دراو خون از دست مجنون
ز یوسف بام بوزن قصۂ چاہ
سہ گیمژ مال و جان لنن پتَ فدا آس
دوبہ اکہ لوٗپ چھلونا لسن ہتوی تس

دپان آس صورتس کُت کیاہ سپنُن
چھو پیرتھ افسوس لاران پتھ چھ اکس پیت
لگرِتھ از عشق یوسف جای دِل
بہ زانی سوی مس آسی محبت
کرن خون جگر تم نوشن خاموش
ہیتھی پاٹھ بیلہ یوسف ییو چھ تھنن
نہ بوزت تس زلیخاہی سپن کیاہ
زحد تس آسو درد دِل عشقوی چاش
انتھ سرتھ نادِ دت تمہ ئی ونن تس
مہ لولن کرمہ پرگالہ دِلس کبت

حرن پامہ ہیلے پالنس بیکبار
زلن تمنش آس کیاہ میالو غرت
فراق آسو سہ جز یوسف بیکدم
محبت ہیبتھ دون آسن کنوی کت
چھو سہتھ ہور دوبہ اکہ لیلہ کٹھ خون
تھ یہوی دِق سن زلیخائی دِس منز
سِٹھا در عشق یوسف مبتلا آس
ہتوی تمہ یو بتن پتہ چھ زیمی ناو
بہ یوسف لاگتن پتَ یوسفس سیت

پرسیدن دایہ کیفیت غم و اندوہ از زلیخا و حالی کردن سرگذشت خود

بیلہ دایہ زلیخا وچھ بدن حال
لبوت مطلب رتہ چھو پالنس لنبہ بال
رتہ کرہ بوس و کنار از تمہ کامرانی
نہ بوزت تس دپن ای مادر من
بو چھس لتشنہ سو آسم چشمہ آبی
رزلن چھوم برونٹھہ کنہ ہوائے دلبری
دزان چھس رات دوہ از آتش سوز
گجم ہیتن ہیتن لجم و صلیح درازی
رتہ چھک غمخوار میانی لاکہ الداہ

پرتھ ہن لتس وننہ مہ کیاہ چالو انہ
رتہ کیاہ چھوی غم نہ چھوی عشق دزن
بد لبر چھوی یہوی وقت جوانی
چھو آسان مِہ لتہ ہرگز وچھن نہ
مہ کت آب حیات خودکرن خواب
ہتون نہ ذاہنہ می سیتن ہمسائے
رتہ ولو جی کس وے لئے کیاہ حال دِلسون
لئے دودہ چی بیہ مہ یار یاہ کر

بو چھس زانان رتہ چھک غم گرفتار
رتن در یمہ پتن یار دل آرام
زلیخا لئے ہتونُ دائے ہیا کن
مہ کن زاہ میالو خاطر تم رتھن نہ
کران آسس بوتس دامان گیری
نہ از خمخانہ خود چاونس کھے
دپن دایہ رتہ کرکہنہ چارہ سازی
غمس منز چھس نہ اک غمخوار یاہ کر
رتہ ونتس زار انتن مہ لتہ یار

غزل خواندن زلیخا بجای طلب دایہ

دیکھیں کب یار سے ملائے گا
قید غم سے مجھے چھڑائے گا

شوق دیدار یار گلزار رخسار
کب تلک ہم کو آزمائیگا
یہ نہ معلوم تھا پیار رہوں

دیکھئے کب تلک رولائیگا
میرا محبوب سخت دل کیا
بار خود ہمیں دکھائیگا
اتنا مسکین کو جلائیگا

وہ جفا کار دیتا ہے آزار
جانے کیا کیا ابھی ستائیگا
یہ نہ امید اس صنم کیتھی

فرستادن زلیخا دایہ خود پیش یوسف برای ترغیب مطلب خود

نشہ لس یوسفس گیہ ای راہی
دلے بوتی زلیخائے ولوم ئی
زہ چھوک سرداہ بہشتک سایہ تراوس
بخش از وصل خود فرخندہ گی لس
ہوس در دل چھولس چانوی تھر برا
دین لس رٹ جواباہ نیک انجام
ببنہ سرّ اسرافیل دارم
نسند چھوس بو غلام نہ زر خریدہ
معاذاللہ یہ کرہ زاہ بوزہ نس بو
ہنون دل نہ ہنوس نہ زاہ نہ منظور
یہ داہ بوز سنہ بو امید تراون

وننُ لس کن ثنائی بادشاہی
زلیخائی زہ بیت شربان راوُ
شبہ اکہ وارہ لس دیدار ہاوس
زہ چھوکنا ملک حسنک بادشاہا
سرہ وزی روز و شب چانی کنیزا
مہ سیتن بیت فسونس مختصر کر
بدل دانائی از جبریل دارم
سعادت چھوم بسر فرمان نسند
یتھس اعرس رواکر روزہ لس بو
گرہ الولس بفرزندی سرت بو
غرض چھوم یس تسوتی منظور ہاون
مطیع ابن سخن روز حزاہ بو

دلس یمہ بوز تمہ الیتا عالی
کرٹ کیاہ زی یہ کرہ ہمیشہ اک کر
زہ چھوک آب حیات زندگانے
چھوی کیاہ بدکرک لس کن نگاہا
زدایہ یوسفن یلہ بوز پیغام
بو چھوس پزپاٹ فرزند پیمبر
خداین چھوس بوکریت آفریدہ
چھو میانوی مال و جاہ و جان نسند
زلیخی سی زہ ونزس نن ہوس دور
ہرگا نیکی بدل لس بد کرت بو
اگر از جان گژہی بوزنہ زاہ بو

زندگی لس

بازگشت آمدن دایہ در پیش زلیخا و بیان نمودن عذر حضرت یوسف ؑ

گرہ ھت دایے زلیخائے یکبار
اچھوکن چشمہ خون آس جاران
دیون لس سرکری قربان بادن
نگی بو باری ات حسن نہ ناوس

کرون احوال یوسف بوراظہار
رنگا رنگ بوسعن کم زاری نس
زہ چھوکنا خوابکوی گڈ نکو ملادن
مہ چانے لولہ خنجرہ گیم پارہ

یہ بوز تسی زلیخا آیہ لاران
بزاری مطلبک انوار ونلس
ونے کو ناہ مہ کیاہ چھوم چانو ناوس
اوارہ مہ نہ کرنم میانہ پارہ

یوسفس

مہ پٹ لطفاہ نہ مہراہ کرنہ ساتھاہ

کروراتھاہ بہم اک اختلاطاہ

غزل خواندن زلیخا بمخاطبہ یوسف ع

بہارس پوہ مہ کر ہاہم دلبروے
مہ ہاہتو ہتم عشقہ نب کو تاہ زری بونہ
امینی چھی زہ پانس بے نشانس
مغنے بس نہ سوتے بس گاشنروے
دوان مسکین ون لتس نادارس

یہم درشن دہم مہ بیگروے
زہ وچھمک بے نشان چھوکس رقی منز
بہا نس شادپانس کیاہ کروے
پری تمنا لہ یکھنا بے مشالو

زہ لت گو ہم دولت او پوشن پانس
بوناقابل ستھا غازنگروے
بوبرنی چھس بہرشب لے حسن بیتمو
مسکب داماہ چیتم کھاسن بروے
بسند سوداچھودر ہر بازروے

فرستادن زلیخا یوسف را در باغ خود ہمراہ کنیزکان ماہرو

دپوس ہم یوسفن چھوس بندہ چانے
عجایب آس تتہ منز گل وریحان
بنفشہ لالہ وسنبل تہ مسول
وچھانی آسہ وسراوان دلک ہوش
رنگارنگ میوہ تتہ منز گونہ گونہ
تمن منز آب حیوان آسو روشن
زلیخا لے بہانہ یوسفس ون
رنبہ ونہ حورہ تمہ باعشوہ ناز
رضا ہتو زس بہ کہنہ ونہ میانو دلدار
مہ بخشے چھی حلال بہ مار منزہ
یوسی ذی خوش گزناہی کر کامرانی
سو دوہ گو وارہ پاہتھن تام نیرت

عزیزہ مصر چھوی یس آغہ میانوے
سمن باپاسمن ریحان وانجیر
پریشان درچمن نزاون پتہ کاکل
کلس پٹ تتہ ون بلبل گلزار
جدا بر مہرہ گلے میوک ہمو نہ
زلیخا آس کہ گہ تو زنبران
دِہ یت باغس تہ گلزارس نہاون
بلہ کرہ زل نو ہی سیتی بخلوت
خبر ونزم نمی وقتہ خبردار
بو بہ ذہی پتہ حرام آسن تہ بوز
تمن سیتی زِ چھوی وقت جوانی
سو یوسف آسو ناخاص خداوند

دپان باغاہ زلیخالے ستھا جان
تمن پٹ جانور روزنہ جلوگیر
ولے کیتیاہ پلہ بد آس تتہ پوش
زتن غم غمزدن ڈیشت سیوگلزار
زہ حوض از سنگ مرمر صاف وروشن
زنہ ونزہ یت بیت باغس آس ہمران
درزن لتس ونزہ نر سیتی نجومتو آدان
تتھی ونزہ بیت از دوستی کت
دپن تمہ یوسفس کن سارہ ونزہ
کنیزن بیت میانن باخوشی روز
زلیخا گیہ تامت گرہ بحیرت
زلیخا روز در زنجیر غم بند

در هجر یوسف زلیخا بزاری غزل میخواند

رنگه رنگه باغس بچھل گلزارو
یارو بکھنا چھا و نه پوشں
سور چھوم گومت چانه اغاروگ
نادبود مه بو کمه در بار وگ
نازک بدلئے ہی آ ثاروگ
دلیوانه بو پھس در انتظار وگ
اندہ نابناہی میالو پھس لاچاروگ
فکرہ سیبت آبنٹس کاس زنگاروگ

یارو بکھنا چھا و نه پوشش
چانه پرتھه گومت پهچم جان میجکارو
پادمه لوستم کوچه با زارو
قدچالو سرو زن نوشر فتارو
مس پیاله بر بر ہی شارو
مندین گومت چھوم شب تارو
مسکینه دل کرہ جوہر دارو

بولہ سیبت کیا و نه وله نه زارو
ونه گس گس تہاوہ مه کن گوش
یاد چھم گیمبر تہاوتم گوش
خد چالو خورشید پھی ہورہ دپوش
حسه وسه راو ہتس رہ ددمنه پوش
کنده پھوی کرمت فراموش
سارو ہی معلوم سیبی توپوشں
یارو یکھنا چھاو نه پوشں

آمدن یوسف باکنیزکان و تعلیم و تربیت کردن او آنہارا

به بستان ہام یوسف گوخرامان
گلو نه بلبلاو رتو بر جگر داغ
سین یله شب کنیزه آبه بیزرت
سمت حمله کرک تس کن زمر سو
گہی ج یو ہس رنه وجہہ بازار حسنک
گہی تہمت ہنس رگ کوسه دتہس

وے کیا چھاله اکے ڈاله ماران
سوڈیشت جانوار وشور کیا تل
لشه تس یوسفس رخسار شیرت
گہی ہاوان اتس چشم غمزه
چھو وقت اسل وصلک کیا وچھن چھو
بعشوه غمزه اتس ناز ہاوان

بناز و عیش و عشرت آسودر باغ
چو طوطی و چو قمری و چو بلبل
مشکمو بودو ہاس پیرت چومه رد
گہی تس مطلبک باوان رمزہ
گہی کاکلا چو سنبل پیٹ ہتون تس
عروسانه گیوان آو ازترادان

غزل خواندن کنیزکان بمخاطبه یوسف و انگیز کردن او برای وصل

لوله ونه وان یهی زنه ساری
تہونه منظور زار سئے
اسین منته زلکهنه یاری گ

تہونه منظور زار سئے
لوله زخمے دنت کاری
اس چه کران منت داری

اسه نه چانی لولن ماری
مارچانی لوله نار سئے
سمت خدمت گار سئے

کیباه ئه شو بان چې تاجداری
ژه نه وم نه وس هار رے ئے
ماره گے ژه و یار رے ئے
بیه اسے کړ سنگسار ئے
موره نار بېو کار ئے
کړ نه اسے غمخوار ئے
فرموؤ ئے مختار ئے

تهو نه منظور زار ئے
دوه اسے نظراه کړه تلنګ ئے گ
چاچی و علیج امیدواری گ
حال سالو سارو چې اظهاری گ
آی اس ژه ی کن مردار جاری گ
وانت دادس ئه ابقراری گ
راز دل پټنوی کړ آشکاری

اس چه وه وان زاری پادی
روی بله ها دت یکبار ساری
چالوی دردش سخت بیماری
چالوی دور اسے کړ خواری
شوقه سان وه وان ژه یاری پاری
مسکینو یاد کړ ژه باری
تهو نه منظور زار ئے

بقیهٔ داستان

سو یوسف اتا سحرگه باخدا مست
کړن دردین حق یکبار آگاه
بظاهر آس ساری بت پرستان
بوحدانیت حق کړ کهه اقرار
وحیت ژه ونزه بگړ دا گرد یوسف
نمو نام الهی یاد رلو مت
کړه نبج بو بعض سیتن محبت
غمس منز بیجور وبے عیش و بیجا

دپن نه دامن پاکی نم از دست
نمن وعظ تسند تاثیر که نک
پرکن کلمه خدا لس الوکه ایمان
زلیخا آیه صبحس ژه ایه در باغ
بدرس علم دین شاگرد یوسف
دپن نمته یوسفس ازگوکه راتهی
کړن نه توزه نم لس گنهه الفت
دپان آس کړ کرم یوسف مه مقبول

کنیزن وعظ پرتم تا سحرگاه
باسرار آلهی سینه برنک
ژه جک کفرج ته بتر کهی یکبار
پولاله بت لسینه اینهن داغ
وچهن ژه و نزه نمو ز نار زه ثبت
کړت رالتس ژه ونزن سینت ژه ی عشقبا
بخانه آیه فیرت بله زنخ
رهن منز مه چلس کوت لگوطول

بنا نموون دایه عمارت عشقخانه بامر زلیخا مع تصویرات عاشق و معشوق

زلیخا ئے دوباره دایه د لوتاد
مره بو یوسفنی بوله بوله
دپس نمته توزه تل لس گن ژه
نه زاره پاره چهوم گاهی مه لوز ان
ژه لدز یبا مکا ناه خاصه خوش رنگ

کړ کنا موج میالوی دل اسے بنیاد
مه چهوم ژه ی سر پن رو ی و نن
رتن ناله متے یوسف یکبار
دپس دایه وی بواک کتها بیاک

ژه زانک وچهته زهس بوبه
بیه انتن لیے یوسف ژه ی گن
دپس نمه زاه چهونه می ژه زند
بواتی تی چهو سانداز فهم وادراک
کړ وتن نقش چهور تحاد نگار رنگ

رنه تصویر تت بین پٹ کرِة زیبا
کرِی لِس صورتس صورت مقابل
وجهی پله هر طرف یوسف صورت
زلیخا تت اندر از دل رضا روز
سه دایه اس کیاه عاقل تنه دانا

مقابل یوسف سیتس زلیخا
گرنه هیٔ نه کهنه تفاوت جیٔ نه اکت
بلا شک سوی کرِی نه سینه الفت
دئن لس ج دایه مهره دیار بیجد
مهربان کیاه تمس آسی زلیخا
هنرور کار گر اک اوستاده

نگر نه هارت ائن استاد کامل
وجهت حیران گرنه هین حیث ضا تفاوت
پله دایه لنشر نه مصلحت بوز
دپن لس خاصه اک نه بیاه لزاله
کرت دایه تفحص کر نه پیدا

آوردن دایه کاریگر زمان را

... استاد اقلیدس ثانی
کرن ام ج تت پٹ عقل بین بن
سیم خانه اندر نم پنج هفتم
مرصع از طلا دروازه دیوار
مکانا خوش پون کیاام بناون
گل او مشک وعنبر عود فامه
زخامه را انیشه مانی گمت تنگ
وچهن جا یاه نهایت آئن دلخواه
حباب آنسا کهین ام نقش بر آب
زمر دپر بناون طوطه از زر
سو یوسف نه زلیخا بالمقابل
محب از برا انابجد نگر گیٹت ام
ته ڈیشت ڈیشه ون هینا سیداام
بهر سو هین دل یوسف، زلیخا
اکس ورس سو کهرانه سین پور
عبیر گل رنگ برنگ، از هر نمونه

بشا گرد یمتس کر نه به مانی
سه خانه ششطرف جارت کرن کیا
عقل تت کن وچهت حیران گرنه ام
خزانه بی نهایت خرچ گیٹ تت
بنا بر هفتخانه نم سو نهاون
بتقدیر خدا اک مرد خویش
ز نقش او گمت حیران ارژنگ
تمی تت هنر کرن خوش نقشکاری
وچهان استاد تنگ کران تب
بحکم دایه نقاشن زه تصویر
بناون اک اکس کن مرد وملل
بیکجی پله سمان معشوق عاشق
زحسرت نشین زن نم الس دگلان
مرتب یام کو سوی هفت خانه
سو جنت ڈیشتی هی لوبان جل حور
هنون تت هفرشس پٹ فرش زرین

بنا گره هنو کرن نم اوستادن
گنبد تالو تمن زارت کرن کیاه
کرِی نه تجه ستون تت منزر زرنگار
نگین ولعل وگوهر کیاه جرک تت
الک از سنگ مرمر دوزرخامه
جهانگیره وهنرمند آسو نقاش
لجی پله لس تتی کن وت بنا گاه
وچهت تت کن گرنه هان میهوت بیاری
کران پوش هره بیه جانور پٹر
بهر خانه بین پٹ کرنه تحریر
اکس اک دربغل آسی زٹت ام
کران نم اک اکس بوسه موافق
غرض هفتی نه سی منز آس یکی
بدنیا آسونه تت هو لنشانه
فرش تراون تت اندر گونه گونه
وتهر لس فرش اطلس تازه قالین

قندیلس منز نهون کیاہ شمع کافور
زری ڈبہ عجایب بتهو نہ برسر
ولے کوتاہ گنڈن زیور رتهی پور
متهن غازه عجایب تازه رویس
ہرن کر بنگرہ مرزہ منے مرزه بند ملن
لیمینا آدنگ دلدار در جنگ
وچهن آیئنسی منز رنگ رخسار
دین لنس گرزہ ہتہ ازہ پرپانتہ بشوند
سو یوسف لنس نشہ گو سمجایاہ
بو کر ہتس صور لنس پنس گرفتار
بمی افسانہ ونون نش کو ہتھن مون
کرن در بند پنن لنس جان باون
بہ جایر چهامہ ونتم اے پریرو
چراز تشنگان ثانی نہانی
خزانہ سار زہی پت راہه راوم
ہیتہ بہ دانه شمحس پت کران کت
بہت چهوک بیخبر باغلیش مسرور
گنہ بخشم مہ لنس چهو منه کاہہ راه

سین رالنس دہل ازکثرت نور
سوت تت آس انداز تخته جانس
پرده نزاوان نور کن تسو کیاہ نور
گجن خلخال دماله نال نزاوان
ششبان لتس آس کیاہ گاه دوره نزاوان
سنبالن پان نمنہ از سرمہ ناز
دپان آس از انن پانس لسنہ بار
مہ پٹ از لطف واحسان نظر نزاو
برج ماه زن آد آفتاباه
لطفلی خوابہ منزہ بنوت مینون دل
قفل دت پرت برسم یوسفی شون
زبان بگشت دگفت ای جان جانم
نہ دلن بیمارسی شربت نه دارو
رنگار رنگ لج سہ ونی یوسفس زار
پدر مادر مہ چیا نے لواہ نزاوم
سپنتم ہمبغل حمی نه امشب
زاحوال من رنجور و مہجور
بشوق سینه یارس کن پران آے

کرن پالنس لالس ناز دبرہ
ادبہ ان قیمتی اس تن لو گوہر
کرن نمنہ لہ اکیے بیقانہ موبس
اتهن اتهن کتهی کیاه دا جنہ زاجن
اتهن کهورن دتن نمنہ از جنازنگ
فریبک یوسفس پٹ کرنہ آغاز
عدالتہ یاد دت یوسف اتن زود
گلن نہ سنبلن میانن زہ کر کراد
زنه چهو کنا خوابکو ہی مہ آدنک یاد
کیس حیران کرتم عسل مشکل
بهفتم خانہ یامت وا اتادن
زنو محروم نزتا چیند مانم
بولشنہ چیس نشہ آب زنار گانی
نہ بوزت یوسفس کہنه اسنہ غار
کیس بیچاره نہ آواره زنی پت
چهوئے وصلکی بہ خانه امشب
مہ کوتاہ یوت کر نظر دورزک داہ
بسوز دلبری لنس سئی ونن آس

غزلخواندن زلیخا در ہفتخانہ بمخاطبہ حضرت یوسف

مے چاو تہس عشقنه دانه
لے چهم جان مے جانانه
بوز باوے دانه دانہ
ییتہ کرہ بو کلہ قربانہ

لے چهم جان مے جانانه
شواله تیمو درشن دتمو
ولہ وچهتم ہولہ ہو گہ یو
شوره زه لو ہم نزادت غم نوم

پے چالزہی بو کوہ زانه
حال باوے درشن ہیمو
لوله بیمار زاه لو بله یو
شوره پانه پتس حسنسم گوم

آسِ گنُس لسین جهوک ہنجانہ
زرہ گوتاہ کیاہ گوہی کبینہ
نقش بر سنگ تنہ زن بو ہٹم
تارِہ دل گوم در تار کاکلُ
رُمہ رمہ یلہ رثہی نزا وک
رسہ گوہیم دل تنبلا وِت
لستہ خنجر دتو ہتم دار ت
ینبر زلہ دل کرہ لہٹم تاڑے
قند و شکرِ شوبی نبندہ
مارہ وان ہو سر گشش آزاد
دلیشہ آشناتم نہ مشزاوم
طوق شوقک ہتو ہتم نالی

لے چھم چان ہے جانانہ
تنہ ہنہ ہنہ چهوم بر یانہ گ
چمنہ چشمن بندر دانہ گ
مارِہ کیتن مار پچپلنہ ر
سینہ میالوہی رب الثانہ گ
چهوہ راوہنس اکہ پیمانہ گ
غسہ کرہتس ہا ستانہ گ
مار منڈے سورہ سامانہ گ
رثہ فل وٹھ دند دردانہ گ
باغ خُسنکہ سرو روانہ گ
رثہ نہ لاگو ہتم سخت بیگانہ گ
موکلا ون چهونہ آسانہ

زورہ عشقنہ زو لہٹم سینہ
نقش و صورت بینہ چالو دیوٹم
کارِہ بیٹ چهی گیسوی سنبل
بُنہ کمان مرثہ تیر ناوک
مس کھاس ہش چشمہ ہاوِت
استہ پاہٹن رثلو ہیم ہارت
جان وندے اللہ تھرہ کارِی
غنچہ دہان شیرین خندہ
قد بالا چالو زن شمشاد
وبرہ چالے ساری نزاوم
حال مسکین کیاہ کرہ تالی
لے چھم جانتے جانانہ

بیتابی کردن زلیخا در ہفتخانہ و گریختن حضرت یوسف ع از وی و دویدن زلیخا دنبال وی و بریدہ شدن پیراہن یوسف ع

دنان ہی آس تس ہار ہن اثُن عاے
دنان لتس یوسفس افسانہ عشق
نظر کرہ یوسفن تان زیر و بالا
ششنگت زن ہر دو تن یکجا ہر جا
کرن تہو آسمانس کن یکبار
تڈلیثت یوسفس پید اسین بشوق
زلیخا زان نظر کبہ تازہ امید
کرین لتن بر دستھ کنہ فریاد و زاری

سہ تہندس عشقسی اندر گرفتار
سو یوسف آسو پانس کن و چهن تیز
وچهن تنہ شکل خود ہم بازلیخا
زہر جانب وچهن تم تابہ لبہ
لبسوہی حق تعالیٰ با دل زار
نظر سوہی زلیخا تم کرن زود
دیئن از رونہ ماگرثہ وصل خورشید
زلیخا سی کرن تہقد امنس لتس

سہ افسردہ گمرشہ دیوانہ عشق
زلیخا مست چشمو فتنہ انگیز
وچهن در ہر طرف یوسف زلیخا
زلیخا وچهنہ پانس سیت دربر
وچهن ہیٹ تالوس عاشق نہ معشوق
سین مشتاق لتس کیاگیہ خوشنود
رثن لتن یوسفس دامن برازی
رثہ لال از کونر میانس کچ خسنر

دواکرتم مہ دادن ژٕہی دواچھوک
عطاکرِنی ژٕہ کڈٕ از میبان امید
کرُون تعجیل ییت امرس اندرٕ تراو
یہ کینژاہ بو وینی نی دارہ ژٕہی بوز
بجلدی وصلکوی حی چادہ ناوت
بوکر بوزی زری نہ چانٕ دوری
دپوس تمن خوف مہ چھوم درقیامت
سٕتھاہ چھوم واتنادم فیدخالس
تو میگوہی خدای مارحیم است
نہ درراہِ خسد انگخشی بو پانہ
خدای پاک بدخواہن چھو بیزار
چھہ بازی پان پانس عشقبازہ
دپُس تمہ دامنس تھف یوِ تولینہ
بوکسمائی مہ کرد صلس اندرٕ چار
عزیزِ مصر ژٕہی ماری بلاشک
کڈن جلدی اکھٹ تمِہ تیز خنجر
تولِن خنجر تھوی تمہ لایو پانس
مہ کرون ای زلیخا پان مارد
زلیخا خوش سپن بوزت فراوان
ہتھون آیہ پتھن پانے تمس کُن
بجوبی عشقہ تنبرس سِلسلہ رودُ
دیہ خوفِ خدا آسوی دلس لتی
دپُن تس لے زلیخا عقلہ رخصت
اندرکن آسو یوسف ژورہ ژورے
سو خیرالحافظین تس راچھہ آسوے

ژٕہ میانن حاجتن حاجت روا چھوک
دپُن تمہ یوسفن تس ای پریزاد
نفع ییت کِہنہ چھیو نہ نقصان ژٕہ تس تہاو
ژٕہ یدِ مہ ازخلاصی دک پگہ زدد
زِلعل شکرین شیرین ژٕہ کراوت
مہ ونتم چھوس ژٕہ کت کھوژن بوچارہ
نہ ناکارن اندر رمبہ درندامت
دلیس تمہ غم عزیزُن کہنہ مسہ بہ
ہمیشہ بر گنہ گاران کریم است
دپُس تمہ یوسفن مائی نہ مطلق
دپن یرژھہ کُن چھنہ ہرگز سزاوار
معاذاللہ بوزاہ ملے نہ تھو کار
بہانہ چانو بوزے ملعنہ
ژٕہ نی از زارہ پارہ میانو بوزک
سموت گورہ بل ادہ کس ژٕہ ژونگ
ژٕہ نی بوزک نہ ون بو پان مارے
نہ ڈلیشت تس گولس نوجوانس
بوازمطلب کڈی چانوی بلاشک
دپن ازبار رحی ہٹ گومہربان
رٹن دربرسو یوسف اندران دم
نہ نت گوہرس سدُ وزن مدت بلکہ
زلیخا درتلاش وصل یوسف
ژٕہ کرمُت چھوی گراہ اک نہ صبت
الکاہ مژران بظاہر فتنہ بابت

قسم تس ساز ژٕہ چھوی یم جسن خورشید
کتھا تمہ ژٕہی وینے سی تھوبدل باد
قسم چھوی ذاتہ سندے وا ژٕہ پیت رون
کڈے باعیش نو عشرت چانو مقصود
دپُس تمہ چھومنہ مہ تاب صبوری
کری تن از مسہ کرمہ ادارہ
دِدیم خوفِ عزیزِ مصر پانس
دِمس پیالاہ تھوی مرہ سوی بستر
مہ چانی خیطرہ بڈ بڈ خزانہ
عزیزس خون ناحق ہنو ناحق
ونان کیژاہ ژٕہ چھک نیرہ چیلہ زہی
ژٕہ یدِ دی دک مہ رلگا زنگ آنسذارہ
بہ پیگاری بہ طراری بہ آزار
بوماری بروتھہ ژٕہی کینہ پان بلاشک
ژٕہ ہتھ ناصت انہہ تمہ زیر بستر
ہیہ تن زاجتھم مہ لولہ نارہ
کرُون ہتو یوسفن تس زارہ پارہ
خوشی کہ تراو غم غصہ ژٕہ لاشک
سہ بیو ایہ وننت آیہ تمس کُن
وچھن کپاہ چھوک خزانس تم تہ مستم
سپُن دلِ یوسفس مایل یہ تس
مگر یوسف کران نت منز توقف
پتھوس پٹ گنڈ دوان ایزار ژورے
وچھیت آسی زلیخا ہی فگرشہ ہان ست
تمی روح الامین تس نام سوزدے

سو شکل آدمی لاگت تمس آو
مہ گژھ ازٕ ردی غفلت فتنہ انگیز
سو یوسف گو سٹھاہ غمگین بہ یورٕ ت
وچھن کو بخش اندر پردہ زر آمیز
دپُس تمہ چھوک پنُن میانوی خداوند
حیا امسکہ ہیم برسر لدِم لٹر بار
ژھ یلہ کھوژک اُس ننس خدا ئس
ستن خانن ستی دروازہ وتھ گی
زلیخا لُس پتہ لارِ ے پہ خونخوار
کرُن افسوس وا ویلا دزن باک
بوچھس کھورژان بہ غمہ بدکس بوہ باوہ
یمُت گردا لم بیت مشکل ملوس
ژھ بیت مہ مال و دولت عمر کرخوار
ژلم آب حیاتک چشمہ ہیہات

زنجیخ ہفت خانہ سوی ہردراو
سپُن لاچارہ ننت جایہ سو یوسف
زآنخوس زلیخا آو ہیرٕت
زلیخائے پرژہن از مہرکلے ماہ
نہوقم پردس اندر کرینس نظربند
لتندر یلہ یوسفن وچھونگ وناموس
مہ چھوی دانا و بینا کھورژہ نالش
سو یوسف جانور زن آو ہیرٕت
رٹن یوسف سرِ دروازہ یکبار
پرہ برہ وچھس گمرژہی پت گرفتار
پنُن ناموس وُننگ بوراوہ راوہ
ننہ یوہ زن گمت چھوم گلستانس
مہ در مطالب ژھ کہنہ ماآک درکار
برہ بو کہہ آس آمرٕ ا آشنیاہ

سوئی یوسف تمی نرادن نظر تیز
غمس منز بدٕ سٹھاہ اندرٕ ناشیف
در آندم یوسفن نرادن نظر تیز
مہ ونیمنم زیر پردہ چھوی کہٹ کیا
یہ ما وُچھہ میان بیدینی و بدکار
دتِن نالہ کرُن افسوس افسوس
بناگہ پرت برس بانے قفل پے
زوحشت تم نظر نرادن نہ فیرت
ژٹن لتس نال نکُن پہہ برخاک
دلک سیر بادہ کس لس چھومنہ رفتار
گمُت چھوم زعفرانک رنگ روئس
زرٕ رمہ ژانوہم بیت خاصہ پالس
گیم گاشس گنہ نورس مہ ظلمات
دنن زاری ستہ مہ گجھ فراق

غزل خواندن زلیخا در فراق یوسفؑ

عشقہ نب نوٗ مہ زاہ بلوم
ادِ نہ رنگ گوم شراو نہ ہیے
یاد کران زوٗ مہ گلوم
نادِ دوان نظرہ ڈلوم
سو ننہ کال زن بہار زلوم
سروقدک رفتار ہلوم
بار صاحبو زوٗ جان گوم

یار ژلوم ڈیو ہٹو نائے
غنچہ دلوک زاہ کو نہ پھلوم
داد بوزم ہیم نہ لئے
ڈیو ٹھکہ یارہ ژہ نہندہ پائے
خارہ سیتن یو ہیرہ ہائے
رنگ رخسار کرہہم ضائے
مسکینس کرہ ون پائے
یار ژلوم ڈیو ہٹو نائے

نورہ بدلہ مہ سور ملوم
یار ژلوم ڈیو ہٹو نائے
صابرہ وصبرہ جامہ ولوم
چانہ پژہ یارہ جگر تلوم
نازو ادا سازوہی ڈلوم
دل دت آنہ از جان چھلوم
تنہ دردک نارلے نہ بلوم

غزل دیگر خواندن زلیخا در ہجر یوسف ؑ

جرٕ وس میلبت گرٕ چھی کلو
ہا ڈاینبلو و لو بور
چانہ پڑٕ بولان دلک جبلو
دُر دانہ کمہ وانہ کرہ بو ہِلو
کمن منز باگ چھوک رٕنبلو
ون چھوی دیوانہ ہا سنبلو

ہا ڈاینبلو و لو بور
امید آسیم گرٕ ہم ہِلو
مستانہ رٕ ہارت بو کمہ رٕ ہلو
سمن بو یو گل زن پھلو
مسکینہ بکھنا چھوی دردلو

دیدارہ ہاوت بنو ہم شِلو
منز پوشہ باغس وچھن یار
دیوانہ کرت رٕ لو ہم
بمن بکھنا دماہ رٕ ے
احوال ون تس معبود س
ہا ڈاینبلو و لو بور

واقف شدن عزیز مصر با ظہار زلیخا و ملامت کردن یوسف ؑ را

زہ منتخانہ سو یوسف یلہ بر دراو
تمکو احوال پرسان تس کرٕن ہم
تسلی ہم عزیزن تس کرٕن کیاہ
بخوشخوئی کرت ہف محلہ خانس
پیرزٕ ہن ہم نو کرن اچھی حقیقت
عزیزس یوسفن وننوت فسانہ
دیون تامت عزیزس زار بوزم
تن تہاتنوی یوسف نکہ آم
کرت ہق دامنس بیوٹھم بیکبار
زٕلت تامت ہنرگو ہیچو سوفار
زٕہ وچھہ چھوس چاک نالس ہٹ لنانہ
زٕہ نی وان سوزہن یوسف بزندان
زٕہ ہٹ مہ راورم چھندیس خزانہ
زرک مالک گرک دلبند کرمک
نمک ہت پھوٹرادت زٕہی نمکدان

عزیز مصر تامت برونٹھہ تس آو
بدانائی جواب وننوم عزیزس
نہایت رنو تمس لولاہ برٕن کیاہ
یلہ ہم محلہ خانس منز گژھت پی
دینو پرٕ پرٕ چھوکیا دفتنہ چھہ کیا
گمانہ تس غلط گو پانہ ہم سِر
دتن مہ یوسفن آزار بوزم
غرض تس آسواز باغس پھیرس بو
کران گو حیلہ کیتیاہ آسنہ وار
رٕ ٹوم دروازہ اندر چیت وچال
ادہ ساروی زٕہ زانکن پانہ
یہ کیفیت عزیزن بوز یامت
ہیتو نن دراوزی تس بدگمانہ
یہ کرپزہ ہی کرت کیا بڑ دیاہ ی

سو یوسف مضطرب گومت وچھن ہم
وچھو ننہ کانہ قصور اُیر تمیزس
عزیزن بنون یوسف سبیت پالس
غلامن ہم اپرزٕ ہون ہنتو نی پیا
زلیخائے بخاطر گمگ نہ
عزیزس تس کرن بیوایہ ظاہر
بخلوتخانہ یلہ زٕ الیس بارام
گلن نہ سنبلن غارت کرس بو
گیس خوابہ لنشہ یامت بو بیدار
رٹت دامن مہ دنوس نالسی چاک
کرک نی عدل بو ماری پیٹھ پا ع
پیرزٕ ہن تس یوسفس کرتس ملامت
غلام آسنت ہن فرزند کرمک
وچھو تنہ بر وننہ ہنہ آسی مدی زٕ ہی
خدا لبس کو نہ کھوزک کرنہ نقصان ع

عرض کرہ یوسفن تامت عزیزس
اپزٕ اسند چھو وارہ آلنس افروز
وچھن مِہ گُو زلیخا آس یامت
مِہ زاہ بوزمنہ یزٕ ھ امسنز دلیری
تن تتھا بو آسوس یزٕ پریشان
انوس زورے یتی پیش زلیخا
بود رخلوت امِی ینولنس بصد زار
رواکر ون نہ واتِی زٕہ محنت
اگر پزٕ میالنو بوزک حق چھو ظاہر
عزیزس نش فریباہ کرنہ اظہار
قسم نہ گرہ امسند وچھو عزیزن
بجواری بِن زٕہ یوسف سوئِ نہ زان
بو یمہ شرمندہ کرنس یا الٰہی

امبرس لنش امینس خوش تمیزس
یتھوی وچھنس تھوی آیم کران گنہ
وٹن بو چشمہ آسوس از ندامت
مِہ آسوم رنگہ رنگہ چیا لو احسان
بہت آسوس فلانی چھا یہ پنہان
با فسونہاہی شیرین سیت پانس
برائے وصل خود آیم بیکبار
یہ وتومی نی چھو پزٕ چھوس بیگنہ بو
دگر ناحق مِہ مارک چھو ابو خاطر
خطاکھنہ چھو منہ چھوم سوگند چانوی
پزٕ رِگ دفتر وٹن اپزٕس تھون کن
کرس تہمت چھو بدارن پکٕ جن راہ

زلیخا چھی دنان سار دتی اپزٕ بوز
مِہ از نام امسنزی بوزمنہ زاہ کتہ
گرہ یانم وار یاہ دامان گبری
مِہ نی چھیم یاد بو چھوسنا ثنا خوان
تنوی آیم کنیزاہ دِت فریباہ
امی بو واتنا دس سخت خوالنس
دلبرانہ بور ٹولنس میانو حاجتہ
زمکہ رِزن منگانی چھوس پنہ بو
زلیخائے یہ یوزتہ نالہ نہ زار
اپزٕ وبو یوسفن پزٕ بوز میانوی
عزیزن چھو بدارس کرٕ یہ فرمان
دعا منگو یوسفن تامت بدرگاہ
عزیزس کرنہ آگاہی نہ شاہی

دعا کردنِ یوسف بدرگاہ باری تعالیٰ وگواہی دادن طفل شیرخوارہ بر پاکی او وملامت کردن عزیز مصر زلیخا را و مشہور شدن حضرت یوسف علیہ السلام بپاکی وینکی

الٰہی کرہ پزٕس میالنس گواہی
خدا چھوی سترکرہ وُن شرمنا کن
کو چھہ لنش آسو چھواہ شیرخوارہ
چھو دعوای زلیخا کذب ہن ہن
چھو نہ یوسف سزوار عقوبت
امس گوننہ کتِت چھوی جامہ پارہ
اگر لنش بر دٕ ٹھکن چاک آسہ نالس
دپن یوسف چھو بیشک ازگنہ پاک

زٕہ چھوک دانا زٕہ ستوبی پادشاہی
دپان تتہ مجلسے منز جان دانا
شہادت یوسفس پٹھ دِژنہ واو
یہ بوزت گو عزیزِ مصر حیران
بلا شک چھوی یہوی لایق بجا
زٕہ تیکن بید چھیک لنش چاک جامن
خطا بیشک چھو لنش ادہ مِہ منتا لس
زلیخائے ملامت تم کرن یزٕ

اجابت یوسفس تھو ذاتِ پاکن
بہت آس اکھ زنانا ہ با زلیخا
دپن یوسف چھو بیشک پاکدامن
تمامی اہل مجلس آس بو زان
لوکٹ ون تس عزیزس دچھہ زٕہ دارہ
پزٕی پاٹھن چھو یوسف پاک دامن
عزیزن یوسفن نشان وچھن چاک
نہ بوزت تس زلیخائے سین مِر

گوهي هُئر سنري به وُڇه عزيزن
گيگ عجري غلامس پن ڙه جبران
ڏِين قس يوسفس ڙه ته روز خاموش
سين دلځوش مه بر چالما کيئے تو
زنکهِ زن عزيزن حال ڈيوٹهن
خجالت سيت پانس تش برن تم

بجيرت واره تس کن هناوُم کن
ڙه استغفار پر درجاي خلوت
پهنم گوپت مه کر احسان فراموش
سو يوسف تام گو غيرت بزگن
شهن تس يوسفس احوال اُچهن
خداوندا نجات از هر گنه دِم

عزيز از مکرِ زن گو بئر پريشان
هتوت پانس تمي کِرِ برن خجالت
بو گو سي راحن انه بر پا کيئے تو
به نيکي عالمس مشهور سايئن
ز ليخائے ملامت بر شکرن تم
زمکرِ زن مه سکينس پته دِم

طعنه زدن زنان مصر زليخا را و دعوت کردن او آنها را و ديدن شان حضرت يوسف را و پاره کردن دستهاي خود بعوض ترنج

ندامت هئر زليخائے کڈن تام
سه بدنامي گرٿهن گيا تمس عشاق
زليخائے وچهن نه ننگ و ناموس
بحن خواري وچهن نه ننگ و نامس
زليخا گيه بوزت دلِ پريشان
زنانن مصر چين آواز کرتو
تمي حيله وچهن محبوب ميانوي

تمس راز نهاني فاش گو بام
زنانو مصر چو غيبت کر گِ تس
گيئے بدنام عالم رودم تاره وس
يه يُو مشکل سه لاران سوز لان [illegible]
کران تامت غلامن کن يه فرمان
اکس هنگا تسي زيبنت ڈيوجان
چهو ليس از جان سٹها مرغوب لانوي
هنا ار طعن شان روزي هيکبار

نهنا قصه سين مشهور آفاق
نگار رنگ عجيب کته هين تاه دشمن
سپنه ديوانه پته پته تس غلامس
چه پروانه کران انداند تمس گت
تجلهي جشن نازو سانه کرتو
يهن ننه واره پاٹهن ميبان مهمان
وچهت پالي گرٿهن پامال يکبار

غزل خواندن زليخا بخاطبه غلامان

عزيزو هو سکے اس دن بچے جو تدبير کر ديکهو
مقابل مه نخوں کے اکی تم تصوير کر ديکهو
چو زخم ناوک مژگان سے يه سب جي جهتر آئے تو

خدا کيواسطے سينه شتابي چير کر ديکهو
نه دکهلاؤين تمهين جبر منه اگر [illegible] رت بيمار
مقابل تو دوع الم [illegible] کے آگے نہيں

اگر حيران نه هوا ني تو ديکهو يار [illegible] جانو
هملے پاس آ زمين فرا تاخير کر ديکهو
بهلا اب تم بهي يار واسکي کچه تدبير کر ديکهو

نصیحت کردن زنان مصر حضرت یوسف علیه السلام را و اباکردن او و قطع کردن زنان مصر دستهای خود را

کرِک زینت بنگالس خسروانه
چھِنه وچھمت نهٔ راه کینسه پتهٔ وت
فرض بلهٔ نادِت مصرِچه زنانه
زلیخا به تمو دیو آفرین باد
زنانن پرت اکس اکس قلمتراش
وچھون سوءے تو نگر تا جبران بوینت
دِپُن تمه بوانن لبک از قلمتراش
انم یوسف چھُو تی از میا نو مقصود
معنبر گیسوان سٹ نهٔ کرنس
بنازو ساز هنر آئینه خانس
زرِ زلتس آفتابس طشت زرین
قدر ماچھی زنانه پا نهٔ زانن
وچھِو کُو زن آفتاب ماه تاو تابان
تمو میوه بدل ژنی ژنگک دست
چھِو وتھو مت آسمانه زن فرشته
بو پامن لاجوس ون کیا چھو چاره
سِتھاه حیران گیه دیوانه کهنه مست
شمع صورت گیس فلو امتس پیت
اگر بوزم نهٔ لاگن قیدخانس
چھُو یوسف عاشقن کنو عشقه زنجیر
سو یوسف یُس ژه چھوی مطلوب خاطر
زمستی تت تھون نهٔ کنهه اجابت

انک سالس سمت مصرِچه زنانه
بخدمت روزه ژهٔ نزه ایستاده
انِ نهٔ واتنا ون خوش بخانه
کرِن راضی زلیخا نهای ایوان
درشن دیو نک امی سینن گرو قاش
تمو دپهس آسی نی آرزو چھوی
پرزِ ی لتس روبرو میون کرن قاش
سو لتس کنهه آونه گیه پانه لاران
عبیر عطر ملونس لول برنس
ولِن لتس پارِچه مصرک پرِ از زر
دِتن لتس یوسفس کرِ لتس تلقین
زنانن لتس پامت ژاو یوسف
زنانه زن ستاره گیه پریشان
بهوش یلهٔ آیه لتس ڈِلیتنس وزِی پاک
نهٔ درامرژ یه صورت چھی بهشته
زنانه دار پاه موبه اندر آنزم
زعقل وحس چھِلک یکبارگی دست
اگر ون لاگهِ مهٔ سینس یه یاری
لگس تهٔ عمرِ محنت خاصه پانس
چھنه دیھمر ژه هش کانهه آرزو مند
وصل اسنه بنُن مشکل چھو ظاهر
ژهٔ سو زن قیدخانس تی چھو تدبیر

تھوک تت منزِ نگار نک خوان نعمت
غلامان هِت انن کِت جام باده
وچھوک جشناه کهیک نعمژ گیه شاد
بازان لبس کرنه حاضر میوِ کی خوان
عرض کرنک دیو نامهٔ اجازت
اچھو وچھهون ژهٔ کتھو آماه ژ چھوے
زلیخا یه دِپُن دایه ژه گرته زِدد
زنانه مصرچه تهٔ آسه پر اران
ونِت زاری انُن سیتی سو پانس
کهورن نعلین زرین پُر ژ جوهر
گرِ تی دستیا کی دونچالوہی زنانن
گیه حیران یه تمه در تاسف
وچھوک لتس کُن گیه بیهوش پیت
دپوک حاشا یه انسان کیه چھو از خاک
زلیخاے دپوک وچھنوں واره
وچھت یوسف تهٔ وتھو شور عالم
مهٔ ساری عمرهٔ کرمس پانپور ن گت
وندس زُو تهٔ کرس گوهر نثاری
زنانو لتس دپوک کهنه چھو نهٔ تقصیر
سهٔ آسی عشقکس دامس اندر بند
کرِ سِتِس یره نصیحت چاپه باپت
یه سرکش یو راده سِینی ژه تسخیر

زلیخا گبہ بوزت سخت مضطر
قیامت تام ہتونم جبای پامن
زلیخا رئی پتہ گبہ خورنہ زار
مہ گہ اسندحق خدمت فراموش
زنانن ہندیلہ بوزن بہ مقصود

بوکرلس ہیم غلامن سخت ابتر
زنانہ نزدیوسف آبہ یکبار
کرس حاجت رواچھو بیا ابوان عار
حذرکر واتادی قید خانس
دعا منگو یوسف ادہ سوی معبود
اجابت لس سین تت پویزندان

کرس بدنام عالم ہیم غلامن
نصیحت کرمنوتس ای نکوکار
ہتوکن زارہ پارس اسندس گوش
ادا دائی شہادہ تت منزنہ پالنس
مہ بہنز قیدخانہ چھوی بہرآن

فرستادن عزیز مصر یوسف را بزندان بتحریک و ترغیب زلیخا

عزیز مصر دربارہ یلہ آو
بلیس ناحق اندر خاصن تہ عامن
بجواری یلہ بہن یوسف بزندان
دپن لس گرٹہ بہ کر ہس تی تمہ منظور
دپن لس چھوک زٹہ میالوہی زو تہ بیجان
عذابس منزنہ یک ون کھوڑ جانس
بغصہ دپونہ پیادس تاج از سر
کرک لس آسو سوی راضی بتقدیر
وچھان آس شہر مصرک لوک تماشا
فرشتہ آسیہ لیس مرد اہشتی
سین بیجان قبرن جان پیدا
بجو شخوشی زٹہ دل لس یوسفس چھہ
جدا اک حجرہ لس کنو تہو مقرر
سین مشغول با نفل و عبادت
بہ فرمان قیدخانک زتھ تہی مانو
بزندان در عبادت سوی معبود

زلیخا نے لنہ خلوت سرا ژاو
صلاح چھوی میانو یوسف قیدخانس
دپن ساری ادہ مہ پاک دامن
سنہ مہ بیکیہ تہ بوزت آبہ لاران
گدم مطلب گبس رٹی پت بو وبران
جواباہ یوسف لس صاف ونوئے
پتھہ نترا وس مزرلس جامہ زر
الوک فہرت منادی دزکھ عامس
دپان تمہ آس حاشا تمہ حاشا
تہی پاٹھن سو یوسف قیدخانس
سین دیوانہ لس پت تمہ تہ شیدا
بیہ زنجیرا از پا دور کر زس
وتھہ زس محلک تت منزنہ لبنز
بہن ورہن سوزنہ دالنس اندررود
سیہ ساروی قصہ تمہ پانی اپرزالو
زلیخا از فراقش صبح تا شام

عزیزس کن دپن تامت بو پامن
لدن جلدی گرٹہ ہی روشن جہانس
عزیزن فکرو اندیشہ کرن دور
بیو سف دراچو زلیخ گرا بہ ماران
زٹہ بی بوزک لدنت بو قیدخانس
زلیخا ئے نہ بوزت جیرہ اوسنے
اہن رنہ نہ بگردن طوق زنجیر
یہی نیت چھہ نا قابل غلامس
بہ نیکو کار کرہ کار نہ زشتی
بجواری واتادن تت مکانس
زلیخا ئی تہی زرالس کن شیچھہ
بین ہندہ خونہ برہ لول برزس
سو یوسف تت کوٹھس اندر عبادت
چھو قرآن بصنع سین بوز مقصود
سو مقبول خدا صبرس اندر رود
ودان نالہ دیوان بر طاق وبر بام

بناحق کرنہ رہ ڏسين نيلگون رنگ
اڇهن هنڌ گاڻش راوم کس لده راد
قدر زانن نہ از ديدار نعمت
بغير از صبر کهنہ زانن نہ مقصود
کرين دابو دلاسا ، ورنہ خاموش
ٻيون کياه حيرتي زن اين مزهہ مانہ
ٻنهي پاٽ در غم يوسف پريشان

زلن روليي کڏن موليي ڏون خنگ
انن پيراهن يوسف بصد ناز
وڏن سي آهس انارنار فرقت
سه مشغول آهس کياه انس کن بهرام
تسندي عشق گو نہ لتس فراموش
هرن اُنش آه سرد از دل کڏن آهس

پڇهرس پالنس بو پاڻي مہ کرم کياه
رڙن در بہ سوزن محبوب طناز
پشيمان گيہ ليکين در آنہ سود
بسينہ آهن سي هت يوسفن غم
زناسازي اين چرخ دغاباز
بگہ داب بلا از غم پيون آهس
کران آهسي زليخا نالہ افغان

رفتن زليخا همراه دايہ بزندان باشتياق مشاهدہ يوسف

سنجي ياد آمدش رخسار يوسف
چهو کهتہ پاڻهن بهت آن سرو دلجو
بجز مت آسيہ کن لتس برو نهہ گني
طلب آئينہ رولين ماهين زنگ
هنم سبتن بزندان موڻ يوسف
وڇهو ديدار تسند دوره دوري
ڏيٺن لتس ميبر زندانس هوڙ ربہ
وڇهن خورشيد زن در حجرهٔ نور
زليخا نے سو وڇهو در نالہٴ زار
صبح سانٹين دمبده آيہ پهيرت
کنيز اه اک ڏوهي تنو آهس سوزان
پريشان آهسس زليخا يوسفن کت
گڙهان ديوانہ گاهي گاه در هوش
بنر کهنہ در آسنہ از پوست جز دست
ڏيان راوي بهجو سان زندان

ڏين از ڈليشہ ها ديدار يوسف
نمنس کم فرش يکرنگ آسہ کرمت
ڏوان فنش فش کهورن لتس پوشنہ تيني
ٻنهي پاٽ گو وڏان لتس راز همراه
وڇهن ساعتاه اڇهو مهروي يوسف
ڏنت ني دايہ سيتي دراية پنهان
موڙ رہ تم بر بحکم آن ستمگر
وڇهن پيٽ بستر س سجده دوائي
کرن هے هے مہ يارب کياه کرم کا
ٻنهي پاڻهن رنهاه اک آس ريوان
نمش نشہ يوسفن احوال يو زان
کران لتس دايہ چشمن بو سہ کر ليش
اندر لتس نار عشقن گہ ڏون جوش
خودي تن ادت خودي لنہ ڏورہ پيهہ

خبر بهہ ها گڙهت لتس يوسفس بو
رنگا رنگ لول کم لتس آسيہ برمت
نمنس آسيا سنا موليين تهتوي رنگ
ڏيٺن دايہ مہ پيٽ از کرنہ همراه
گڙهو نزد يک يوسف ڙوره ڙهري
سيڻن حاضر نمنس لتش هميرزندان
کرن لتس دبرس نظاره از دور
دعاڏالنس هنگن راتس ودائي
زليخا ے ودان گيہ رات بهرت
وڇهت احوال يوسف نالہ ديوان
گڙهان سي آهس تنو بهت خوان نعمت
چهہ ٻن يوسف بهو چشمو ڙه ڏليش
بعشق يوسف آهسس پرگ وپي
سہ اندره بنره يوسف آهس کبهڙ
کران يوسف لطف آسو خذان

خوابدیدن آبدار و خواندار در زندان و تعبیر آن پرسیدن از یوسف علیه السلام

ڏيهان راوي ٻجھو سان زندان
ٿي ٿيا ٿارڪن منجھ ماهِ تابان
وڃهان ٻه قيد ڪنيزاه آسو در خواب
ونوڪ تعبير تمِ تم پي ٻگهرِ داب
سوا ڪ تعبير ٻوزت جيرتنِ ٻيو
نتيجه اپڻه خواب ڪ واره ڪهيادڻ
تمِس ڏيو يوسف ٻلهِ لنشه شاهس
چهو لڳمت قيد ز عدل توشاها
سه محنت يوسف لب آخر ڪار
وڻن عيرس بدل تت آهس ٿيو ڪوس
ڪران يوسف تلطف آسو خندان
اگر بيمار ڪاٿه فياه ڳرهان آسو
ونان تعبير لنس يوسف ٻهر باب
اڪس ڏيو يوسف مرگس ته سردار
دويم تعبير ٻوزت شادو خوش گو
دويم زن پادشاهن منگناوڻ
ڳرهگ تته باد ڪرزم ٻيگناهس
يه ٻوزت تم جوانن ڪرسه افرار
چهوناڪاٿه جرز خدا بندس خريدار
توهي ليٽ تاج مجبوبي سو برسر
سو يوسف قيدني منجھ آسو شوبان
دعا يوسف ڪران ول سوهي ٻلان آسو
دوٻه اڪه وڃهودو ٻو شخص لبث خواب
بلبيس تم ڏيوڳرهگ صبح ته سردار
سوا ڪ زن پادشاهن ماره ناوڻ
ٻمنده گاه خود سوهي ٻهه ناڏن
تو ڏنتس اڪ عزيزاه بي گناها
ڳرهت شاهس لنس ٿهو ٻيڪبار
توهي زندان ستن درهن ڪٺن ٿيوس
تمس محتاج ٿهاوهي غيرسي ڪر

طلب کردن بادشاه مصر یوسف را نزد پیشگاه خود و گواهی دادن زنان مصر برپاکی حضرت یوسف علیه السلام و تعبیر کردن خواب پادشاه مصر را

ولس تم يوسف تعبير ٻڻ ٻڻ
جمع آسه خاص وعامن غله تهمال
نه سبزي از زمين نئو نيره تتو تام
زڳن آسي تمن نيرت ٿهي جان
ڏسس شاهن مه لنش اننن سودانا
ته ڪرون ٻينش سنه ڳرهمنن تياري
ٻيه تم ٻگينه ٿهاوس ٻو مجوس
غرض مه جهوم سو ماڻن عرض ميانوي
ڳرهگ ٻن ٻن پره ته ٻڻ احوال ميانوي
ٻوخاٻن جهوس نه ڪهنه جهوس پاڪدامن
جوانمردن ٿهوي ڪن واره لس ڪڻ
ستن ورهن ٻيه توه دراگ آسي
نه جوين آب جاري فيره تتو تام
يه قصه تم جوانن ون سراسر
چهو ٻه ظاهر ته باطن دان سورعنا
ڏسس تم ڪرمه جهوم منظور ٻوزن
تمي مه راوه رادم ننگ ناموس
زنانن مصر جي سنرت انن شاه
تمس معلم پيني شان ميانوي
يه تيو تامت سنه انزراوه پانه
اول سو جهه آسه واناه تا بهفت سال
غليح تنگي لوڪن منجھ باگ آسي
ڪرن سايل سوال از آب وازنان
وڻن شاهس لنه روزت برابر
ٿهي گو ٻينش يوسف ڪرنه زاري
ٻين قيدن هندوهي ٻيه قيد وزن
جهوٻه نزديڪ سنه ٻڻ فرض ميانوي
شهادت دن تمي مياتي مه ڪياه راه
ڳرهي روشن ٻه شاهس حال روشن
ٻو ڪه تتوتام ٻزي قيد خانه

جوانمردن یہ شاہس و نوکرہٹ تام
سوکم کرہ قید کرنس غل و زنجیر
زلیخا لتس پنہ کیمر چہہ ماسے
خطا مہ چہوم چہونہ لتس یوسفس راہ
در آن مجلس شاہ ونہو شور و غوغا
پرہی سببت یوسفن کیاہ بونہ رونق
بوقت صبح گی اعیان دربارہ
الوک ہمراہ بیہ رخت شہانہ
کرک حاضر سو یوسف جانِ جانان
ہتن پانس لشہ بر تخت شاہی
ودوی لتس خواب ہینوی شہریارن
گڑاہن خلق خدا یکبار مارہ
سوہیں اندر کرن خرچیں قناعت
دوں گڑا حریول داراہ شہرو گامن
بیہ دپو یوسفن تس شاہِ مصرس
بہرہم رد زہ سوی بیت منز جنوارہ
دپوس شاہن چہوہم مرزہی موافق

زنانہ مصر چہ حاضر کرک تام
زنانو درہ گواہی ای شہنشاہ
سہ عشقن نمتسندی کرمرہ آوارہ
گناہ بخشم چہونہ تقصیر ہن ہن
چہو یوسف پاک از عشق زلیخی
یہ بوزت گو عزیز مصر دلشاد
دران زندان بفرمان جہاندار
ڑہنک ات قید خالتس زور سازی
باستقبالِ شہ تتس پانہ لاران
کرک با ہمد گرہ شیرین زبانی
تمکو تعبیر بادس نم نگارن
دپس عنم دانہ کارہی ہند کرہ وسنز
تمن تنگی دوہن منز وانہ راحت
ستن درہن غلہ یہ آسوا ارزان
مشیراہ رنو دز براہ تہوڑہ پانس
ہماندم یوسفس بیدار گو بخت
ڑہ ہیو کس بیاک چہوم لایق نہ فایق
بجان یوسف سپن تتت پٹ خریدار

دپوک شاہن دپو پہ کس چہو تقصیر
چہو یوسف پاک بیشک لتس گنہ راہ
زلیخا آس تتہ بوزت کدن آہ
چہونہ پاہن سو یوسف پاکدامن
چہو آیہ در قرآن گڑہ وچہہ ڑہ الحق
دپن تس یوسفس صد مرحبا باد
گڑاہ لتس یوسفس کتو خسروانہ
کران آس یوسفس گوہر نثاری
رشن در بر سو یوسف گوہ راہی
کرس شاہن نہایت مہربانی
دنن تس یوسفس ات کیاہ چہو چارہ
فراخی ہندہ بی آیا منی منزہ
حکم کر شاہِ مصرن نیک کامن
سپین از غلہ پر صحرا و میدان
سو واقف گڑہ تہنادن اندرین کار
بخشنس شاہِ مصرن تاج تہ تخت
دتن تخت و حکومت لتس بیکبار

عزیز مصر شدن حضرت یوسف ؑ بخواہش بادشاہ

شہن یلہ یوسفس دو تخت نہ تاج
وچہان گڑہ کیاہ کران تقدیر باری
زلیخا لے غمس پٹ یتہو غماہ پیوس
سپین دیوانہ صورت یوسفس پیت

سو شہ آست تمس کن رود محتاج
عزیز س تی وچہت کیاہ ملگو دس سوز
رگیتن عیشس بیکدم نانش کیا گوس
وپی تپٹ در ایہ یارس آس پر اران

کرن ہنو یوسفن یہ حکم جاری
مرت گو آت اندر سوی مختصر بوڑ
نہ ردوزس رشدنزہ بی اقبال دولت
پتن سوی آدنک محبوب زہ یاران

تی خانہ نمی ازتی ہنا وُن
وتن اُو چہان پتی نتس یام نہ آسی
گیک آوارہ نہ بیوارہ یکبار
نہ مبتلاوہ دادہ سورم ران پانس
سہ درنمہ عشقہ نارہ یرہ ادارہ
وچہان یام آس روی آن دل آرام

پتن زد بوس سعنس کتو وقف نہا وُن
لوکٹ بدُ آس اتھہزا کران لتس
وتی پٹ کس زہ پراران جہک گدادار
سو یوسف بدگہی تت کن بوان آسو
وچہان ملتس آسور وزان دل قرارہ
زلیخا آس درتے خانہ روزہ ان

گہی ہیزان ہیزار خف نہ آسی
سمت ساری ہنادانی ونان لتس
یتن پراران بوچہس ہتن جان جانس
زلیخی ہی سو دردشن دت گرنہ ہان آسو
بوان لتس خستہ جانس آسو آرام
بزاری دلبرس کن گرادہ سوز اح

غزل خواندن زلیخا در فراق یوسف ؑ

چہوی سوال پکہنا پالیس
بال درالیس زہی پتہ مرشے
سورہ سامانہ بیرت درالیس
آشوبیہ تا انزرم نیالیس
گرادہ ونہ ہا لتس نار والیس
سارہ وی سوی نل رنہ ملساییس
بنم رٹ دیوبم زیرہ آلیس

بال درالیس زہی پتہ مرشے
بولچائی بوگرہ درالیس
عشقہ نار بو للہ ون آلیس
ہارنہ تابہ کارنہ آلیس
نزار بودنہ بار خدالیس
ہا مسکینہ بنے پہ دالیس

بارصا جوانزرا دنیالیس
پہولیستن گیسو گرشے
ملہ نادت کرادم سشرئے
متنہ منقل گیمو تہ ئے
ونہ تہاون سرِ موکھہ درئے
ونہ نفادت میہ گرشنہ سشرئے
بال درالیس زہی پتہ مرشئے

ملامت کردن زلیخا پیش بتان خود و اقرار کردن بوحدانیت باریتعالیٰ و مسلمان شدن وی

شبہ اکہ نمہ زلیخائے پتل ان
رتہ لتس میہ دریا ونہ کہنہ ٹوہ مقصود
دِتہ کہنہ معلوم نہ ای سنگی نارہ
لوکو کیتراہ میہ کی از حد ملامت
کرُن توبہ بدرگاہ الٰہی
پتن سار دہی پنم نمہ یاد پاوُن
میہ از نامت خطا کر بدُ جفا سرو

اکرن لتس گرادہ ونس حال دل نن
زہ ہر گہ آسہک پرکن خدا میانو
الیس نادان زہ پت ناحق ادارہ
اہنس کتہ تو لنہ تا مت سنگی رو
بجشتم نئے کرم حاصل رد سیاہی
پرن کلمہ سرن توحید باری

دپون لتس جہوک زہ میانوی ناہو معبود
سینمو ت آنہی حاجت روا میانو
بودن بہن برشہ پشرا اندر ندامت
پونل فوٹرن کرن تت پارہ پارہ
تضرع کرنہ سر بر خاک نزاوُن
کرن گریہ وتن نمہ لی بزاری
میہ از توجیہ ون سینہ صفا کرُ

اميداه بڈ مہ چھم زی چھوک خطا پوش
خدا چھوی رحم کرہ وُن دردمنا کُن
سو یوسف تام شکر ہیت ہنز دلو
جلو رٹنس گرُ ہن نمہ بر نہ وایہ
زلیخایی تولن فریاد دراہ
مہ غرضس گوش نہو زی چھین تو محتاج
یہ بوزنت یوسفن بہر مای تس کُن
بخوبی کونہ واتس پانہ نادس
سو یوسف یام فیرت سیر لنس داو آو
جلو ہمہ رٹ بڑہ گیمژ چھہ ابتر
پرژ ہس تمہ وننہ کیاہ چھوی عرض حال
جوانی نہ اچھن ہند گاشہ داوم
دلیس نمہ چھم مہ مطلب ید زہ بوزک
بو مطلب چانو بوزت روزنہ پت
کڈی حاجت زہ ازیاری خدا بو
گژھ ہم آسن مہ صورت نہ جوانی
لسنز دری چھی دتوی ہم چھرہ روشن
زلیخا یہ بنی وُحسن وجوانی
زہ چھو بیاون گژھان کہنہ میانو تاثیر
دونہ ون آسہ نبرن گژھ ہو یہ مقصود
دُعا چانوی خداین کرنہ مقبول

برحمت ہتو سیرن میانن زہ سر پوش
یہ بنو ہم تی دمہ فیرت دوبارہ
زلیخائے سوڈ لیشت کوت برچھ
بڈ میژ گاشہ رزہ گیمژ سہ ابتر
مہ دادس وات زی والی شہنشاہ
لسنزہ ری چھی نوی ہم صبر طاقت
کرن بی حکم تامت نوکرس کُن
زہ نن وارہ تہون در محلخانہ
سو نوکرتس نتہی پیغام ہیت آو
دلیس تمہ یوسفن انن باخلاص
دلیس نمہ چھیس زلیخا وچھنہ کیا حال
دلیس ہم وننہ کیاہ حاجت چھو چانوے
کنہن میانن زہ کن دت ولد مرزن
قسم تم یوسفن کھیو زانہ سندوی
چھوسی دادس دواحاجت روا لو
بیہ آسن گژھ ہم می دون اچھن گاش
ودان مہ گاش سورم ہرنہ حسن
دلیس تم ون کہنہ سینک زہ خرسند
بحق من چھو ون آفات تاخیر
تتہی جبریل تامت گوس پیدا

اجابت تہو تمس نم ذات پاکن
گیس لاچارہ کرون میانو چارہ
اتھس کتیت عصا تس برنٹھ آیہ
ہیٹمژ زہ وڈیمژ تس دلس شر
لسنز دری چھی وتوی ہم تخت تہ تاج
زنار شوق چھس بو در حرافت
یہ دلخستہ زہ انتن سیت پانس
زلیخاہت سو نوکر گوروانہ
عرض کرتس سہ یت پاران چھہ پرد
بمہ ناون تجلو تخانہ خاص
زہ پت مال وغیرہ انہ ہنز داوم
دلیس اندر زہ کیاہ مطلب چھو میانوی
قسم ہاوک اول تی تمانس پت
دتم ایم تخت وبخت دگرنہ گنڈوی
دلیس نمہ یدمہ آسیم مہربانی
منگنا از خدا مہ چان چھم آش
دعا منگو یوسفن تامت لگانی
دلیس نمہ مہ گژھ تہ آسن زہ خاوند
سو یوسف امر حقس منتظر رود
زہ کرنے عقد ذاتن بازلیخا
کرہ دلی ون یہ دردنیا چھو معمول

عقد نکاح کرون حضرت یوسف علیہ السلام بازلیخا بفرمان باریتعالے

سین یلہ یوسفس آمر خداوند
زہ کرون بازلیخا عقد وپیوند

تهي دادن منادي شهر مصر سِ
پيو بر دعوت يوسف بدربار
اُنيو اسباب عشرت تازه تازه
وزير نه امير و نه غلامو
هٿوڪ تکيه ڇمڪڪ عنبر لمحفل
هميدادي پيام عيش از دور
ولڪ لِتِس يوسفس تم نازڪره ڪرو
ڪرڪ تس اطلس و ڪمخواب دربر
مبارڪ خاص و عامو يڙ ڪرڪ تس
هٿن لوڪم ڪرن واراه تلطف
سخاوت يوسفن يڙ ڪره نه عالي
وڏمن تس نور آسو از روي زيبا
بهر سو لشڪره سلطان ستاده
نو لوي شمشير باز و شور عالم
ڪڏان نازڪ هٿي آواز شيرين
ديائي آسو هرڪاه ڪياه بنت آدم
انهنس ڪت آفتابه طشت زرين
وڃهت رڏو آسمانو رنگ آتش
بصد سامان بصد عنوان انڪ خوان
ڪلوچه قلم و هم نان بادام
رٿت غلمان انهن ڪت آبخوره آس
ڏبوڪ جهنه زاه ته کهمر بزم ضيافت
يتهوي فارغ سين تم از ضيافت
بمن دون بريه خلقو لوٿ لوب

پيو اعلى نه ادنے ميانو سالس
ڪروهمجنس باهمجنس بيو طعام
شهر يوسف ڇهو مصرڪ ماهر زاده
ڪرڪ وهڙن بنگالن ڪياه زفانين
گرٿاهان از عود و صندل آسو خوش دل
زري خلعت عجايب خسروانه
بمن ڪياه لعل و گوهر آس جرجر
بفرحت خاص و عامو از جوادي
بجان و دل محبت باگرڪ تس
بمحفل آس حاضر اهل دربار
تهي واراه خزانه ڪره نه خالي
سه مجلس گرم ڪياه آس خسروانه
سواران ڪج ڪله ميمن پياده
رفاصان اڪ انڪس نازنن خريدار
گرٿاهان شڙ منده خوش آواز بيتين
بمر گناه گنده جوان خوشروي وازه
بهشتڪ آب ڪوثر آسو رنگين
وتے ڪياه مجمه ها و قاب و سرپوش
نمي آسي درخشان عنبر افشان
ڪهيڪ شاهانه نعمت ڪياه رنگارنگ
بربت از آب ڪوثر لاجونه آس
بله نم ڪهت نه جت موڪلياي ساري
لڪاح پر لس تياري ڪره کهنا مت
پڙڪ حمداه ته خطبه رتو نهايت

ڪره ساري تياري شاه و سالار
اميران با اميران عام باعام
خبر بوزت سمن هنو خاص و عامو
رنگارنگ مخملڪ سر تازه بالين
عبير و عنبر سارادڪا فور
انڪ رٿارت نه ٿهارت توشخانه
هٿوڪ لتس از جواهر تاج برسر
دره آن شادي ڏنڪ لبس ڏادشادي
دهان بله بيوٿ بر مسند سو يوسف
ڇهڪڪ تس همچو باران مهره نه ديار
تمس مشتاق گي اعلى نه ادنے
سه آس نه بروٺ نه بت درزمانه
سپاهو تيغبازي ڪره دمادم
تمو انهنت بگرمي عشق بازار
وچهت حيران گرٿاهان آس خاص نه عام
رنائي آس نعمت هاي تازه
انڪ دستار خوان رت لت منقش
ڪرڪه حاضر مجلس ونهو سهاجوش
رڪابي هاي لوزين فرحت انجام
قلم از وصف آن يڪبار گولنگ
سين آشفته ساري در لطافت
لوٽت انهنه پره کهه حمداه سوي باري
ڪرڪ عقد نڪاح بردين يعقوب
به خانه زاه وڇهڪنه تا قيامت

عجایب خاند راہ بی مثل و مانند
مرخص گی زیوسف خاص تہ عام
زمجلس وہتو سو یوسف بی محا یا
دپن یا رب یہ بیداری است یا خواب
ونن افسانہ وردک عاشقانہ

وچھت ژُڈ نارہ دشمن ہیچو انا سپند
دوہن بلہ نزا ورو دصلکان سو شب آو
بخلوت خانہ گو پیشِ زلیخا
ونی گیاہ خوش سپز ڈیوٹھن سور خسار

تہتی گی رسمِ دعوت پورا التمام
ٹمن نہ ون گارخن وقت طرب آو
زلیخا لتن وچھت گیہ سخت بیتاب
دچھن ٹمنہ لولہ چشمو آزنک بار
اتن ٹمنہ ذوقِ دلبر دزنزا نہ

غزل سرودن زلیخا مشتمل بر تہنیت بحضورِ محبوب خود حضرت یوسف ۴

آمد بہار د گلشس
دل بلبلن مبارک
یا ورچھو بخت فیروز
ژی گرژیہ خنتیج حور
از ہجوم مہ عیش پرا ون
خوشبو ولن مبارک
غم غصہ میا لو گبینہ
قمری باہ و فریاد
از نار زلف پرِ غم
لگو سنبلن مبارک
نہادت آب و ہم تاب
آہو رمن سپین رام
ای شوخ چشم سرکش
مارت زلن مبارک
کرہ نہم مہ سینہ افگار
دلخستہ کرہ نہہ اکثر
بر روی خال فلفل

خوشبو گلن مبارک
امروز روز فیروز
مائتم زلن مبارک
پیراوہ نازہ بر پور
غم غصہ دور نزاون
ہا یارہ ناز نیننہ
چھوی نہ زلن مبارک
شذ بندہ سرو آزاد
قیمت چھہ تارہ کم کم
مخمور چشمہ پرہ آب
بینبرز لن مبارک
از عشوہ ہنوت آرام
ہت چھوک زہ تیر ونز گش
ابرو کمان خمدار
چھو منہ ہمن مبارک
بے عارہ چھوک ستمگر

ڈیشت چھو گیاہ گرہان خوش
آسہ دن چھو یارہ خوشروز
چھوک زن فرشتہ پرنور
اطلس ولن مبارک
ژی کنو مہ پان ناون
چھاون زمی بوسینہ
ڈیشت سو قد شمشاد
از غم ہلن مبارک
سوی پیچ و تاب از غم
چھی چشمہ سان پرِ خواب
ڈیشت زہ چشم بادام
صاحب دلن مبارک
از غمزہ ہای دلکش
مژگان چھہ تیر پرہ کار
از زخم نستہ خنجر
دل چھوک تلن مبارک
در نارہ پن چھو مشکل

لالس چھو داغ بر دل
گلقند منده چیاوک
مسکین زشوقن ای گگ

چھو سنہ گلن مبارک
لب غنچہ موزراوک
نالان چھو اسپچھ بلبل
چانی گلن مبارک

پدی رتہ خندہ تراوک
گوسم پھلن مبارک
چھس ساتہ ساتہ بالکل

بقیۂ قصۂ وصل یوسف و زلیخا

سپن باہم اکس اک محو دیدار
مہ کہنہ معلوم چھو منہ چھس نہ کانی
ونان گاہی گرتہ ہا بوت تشنہ سیراب
جنون الونس وچھت خوشروی دلدار
دپھون بلہ یوسفن تمہ سعتہ ہنو سوز
تمن دون گو بنت باہم ملاقات
تمن دون بلہ یکسان پور سپنن
ہتن عشقس تہندہ رس ساپننن طی
سپن تم اک اکس پٹ تبت چانباز
بخلوت عاشق و معشوق حاضر
سو شب وصلک تمن ئوون آس زن عید
عجب فصل بہاران بلبلن آسو
بفرصت کیاہ تمو گلزار چھاوک
سو یوسف تس کرانی غمگساری
زدست شوخ گلچینی کرن بس
سلامت رود مت کہتر پاٹھ نتہ
امانت رود می تس چانہ باپت

دران خلوت بہشت فارغ زاغیار
گہی از وصل آسن راتہ روزان
سپھاہ عشقن بو کرتس نتہ بیتاب
چو وحشی آبہ بیوایہ سر لاران
تیمن تمہ تشندی فولراو کیاہ بونہ
سپن تم عاشق و معشوق درخواب
چوان مس لولکوی یکجان ساپنن
کرک عیش و خوشی باہم بفرصت
بجز حق کانہہ چھو نہ واقف انہان راز
بتن بلہ باغ حسنس غنچہ یامت
سپن مفتون دوشی تم دید بادید
ہتک چھن بزم عشقش وصلکوی می
بخوبی اک اکس اسرار باوک
مبارک کیاہ غنیمت آسو سوی دم
تمہ تت شگوفس رتو تن بس
دپس تمہ پاکذاتن رچھو مہ پردہ

زلیخا مضطرب آس ہی ونانی
گہی از دیدہ آسی خون ہاران
سپن بیخود وچھت خوشخوی دلدار
رٹن دربر سو یوسف زن پنن جان
بفضل ذوالعنایات و کرامات
تمن پیو عشقہ نارس وصلکوی آب
ونان کیاہ لولہ مس چیت مت کیاہ گی
بخوبی اک اکس ترہ ہے محبت
بعشرت بوٹ بلہ باجمع خاطر
سو غنچہ ناشگفتہ ژٹو نہ تامت
سو وقتہ کیاہ غنیمت دون دلن آسو
بسر مستی ہوان گی عشقکوی پی
زلیخا تس کرانی آسس زاری
بلاکش ہا تمکو غنیمت زہ عالم
دپس تم یوسفن ہنو ہوبہ غنچہ
عزیز مصری تس آسو مردہ
وچھت پانی گت ماکنہ خیانت

شہ یوسف کہ کت نوزت سپن شاد
بر وصد رحمت و رضوان حق باد

بنا کردن زلیخا عبادتخانہ را و مشغول شدن وی بعبادت و ریاضت آلہی

وتہن تس یوسفن میل عبادت
مرصع کار کیاہ سوی جوہرن ہند
زلیخا یک شبی از خواب جستہ
تہی یوسف و تہت لار یوتس ہت

نہایت رنو تمی نبموت سعادت
زلیخا بہ از ان پس نہ ای شر تام
ہنر نیرت گیہ زن آب بستہ
درشن تہف و امنس نس چاک دوتس

عبادتگہ لدن تس کتوسونہ سند
جہل سالہ عمر واتہ سن بانجام
زلیخالا رہ ون پتہہ آس تس ہت
ازین غم خوشی کیاہ ختم کہتوس

خواب دیدن حضرت یوسف ع والدین خودرا و کیفیت قحط ہفت سالہ

شبہ اکہ یوسفن سر تہاد در خواب
بدل تت یوسفن کرنگ شفقت
ولی باقی قصہ چہوی عین تعبیر
ششن ورہن اندر انبار انبار
ستو ورہ ہو پتہ و رشہ قحط سالی
غریبن نہ گدا ین تم دتن نان
نمی دراگہ پہر پی خاص نہ عام
کرک تس یوسفس فریاد و زاری
کنوک در سال دوم رخت و گہنہ
ہتوک غلہ ئل نہ پی در سخت احوال
بہ پنجم سال باغ و خانہ ساری
کڈوک ورہا غمس اندر اندہ وند
جمع گی یوسفس ننشہ بیہ تمنا می
غلامان و فرزندان دہ آن حال

پدر ما در ہنج تم ڈیوٹہہ در خواب
مثل مشہور چہوی ہیت وارہ کن دار
گرشہ ہان تا دبیر سی غالب چہو تقدیر
تہون ہر جنس کوہن منزدتن تھان
سین ظاہر نشان لا او بالی
بقدر خرچ خانہ خرچ لوکن
لشہر مصر در کنعان و در شام
دتوک تم ئل ہتھن در سال اول
ہتوک غلہ ئل تمنس نش غم بروکنہ
کنک در سال چارم چار پا سار
کنت دریاہ کڈک در غم بخواری
بہفتم سال سا ین جمع ساری
دتنگ تس کن تکہت خط غلامی
چہو لگموت ہیت اندر ئی آس حکمت

تمتو بابو گریو کیاہ یوسفس ہت
بدی خواہس بدی پانس چہہ و رکار
جمع یلہ یوسفن کرہ غلہ یکبار
غلس تہندہ ہس بمو کہنہ کرنہ نقصان
سو یوسف درا و در الطاف و احسان
ستن ورہن دون گو تہاو ستہ کن
سمت آہی شہر مصر کہ لوک ساری
نقد یارن کڈک درہا مکمل
کنک ڈونزہ غلامان در سیم سال
ستوک غلہ دپان آس دراگنی مارہ
کنک تس شمہ ورہ کورہ فرزند
تلوک تس یوسفس نش نالہ زاری
کرن آزاد ساری ہیت ہت بال
لوکو وجہہ لوچہ نظری یوسفس ہت

هشريله كريمنو پابندگان بس

نوي تهنو حال سانئين شهر مصر س
عمل كرر ته لبكنه كنهه اذيت

خادم مسكينه دانا چهوي نپيت

رخصت خواستن برادران يوسف پابت رفتن بجانب شهر مصر براے حصول غله

غرض كرعرض يعقوبس شُترنو نام
غريبن عاجزن پشت وپنهه پهوے
دهنن پچون دتن ده اونٹ همراه
سلامي يوسفس لنسه نه اي تامت
ثمو پرزن نه يوسف كنهه دراجال
قياسًا چهوس بوزانن شك مه كاسو
منجنك شهر مصر چ ثم شهادت
لبوانعام واكرام ونكوئي
پدر يعقوب سانوي نهادسه كن
وطن ثمسند چهوه زكنعان آسن
دپوك ثم بله توهي كهه دهي برابر
گرژ هو هت بكنعان غله نه مال
سو تهاوك تت منوك شاهس غلكبلا
بخدمت تت بهت دلخواه دلبند
ونوك ثم غله ادنٹ چهوسنه بخشش
غلس يتن گونه نوته برُكر يوتام
سره كره مامين منز يو زيانت
گونن اندر سو قيمت ژوره تهو مك

گرژ هو مصر س كرو غله كوهي سرانجام
به بوزنت تان دتو نك مال رخصت
سو بنيامينه سُنا اكه هت بسن كا
ثمن كُني يوسفن وچهو پرزه ناوِن
دپان مُدت گمت آسوي چهن سال
ثمو دپوهس ته چهوك مسكين پرعد
انهو توه مه لنسه بوزانه بركت
ثمو دپوهس اسي ينه كانهه زاني
چهه كهه موجود باهم كهوسوگرگن
معاذ الله زجاسوسي دره آن كاره
ييوئي زانه بوچهو انه پيمبر
سپن لاچاره تراوك قرعهٔ دره فال
دهن باين ژتك ثم غله ده بار
چهو كاهم ادنٹ ثمسند بيت المنت
غله ثنس آدمس دمه لبن بوٹ لِشن
يه ئي المنوت ثموتي ژوره نزاديوك
دچهو كنهه ماكرن اتن منز خيانت
ثمن معلوم كونه رنگه آسين نه

دپان عادل مو مصرك پادشاه چهو
سو بنيامين رٹو ثم بهرخدمت
زكنعان دراے مصرس ولتي يامت
كلامه صورته كن واره زانن
پره ژهوك ثم يوسفن مهركاره آسه
چهه اسِ انه يك پدره دهوي براد
اگه پر آسِه ثهندي راستگوئي
مسافر اسِ چهه سانوي كونهه ماني
گبر يعقوبه سندي اس چهه كهه تن
پگه آسن سمت جاسوس درنار
حكم كرنك اكهاره ونوبره عمال
سو پيو درحق شمعون اندر الحال
عرض كرهس چهو مالس بياك فرزند
ثمنس كنو غله انزم ثم چهو دلموت
حكم غله مينه نوك گره يوسفن تام
گونن منز واره پاٹهن پهنونه باويوك
ثمن بله كوٹهه واره غله دتو تهك
سو سر كپنه ثمن نِشه كهه كرن نه

غله بردن فرزندان يعقوب از مصر بكنعان وبرآمدن قيمت از جوالها ي خود

بلہ از مصر گی ہم ہیت غلگ بار
سپین حیران کرۂ گیاہ اَمِن ہوگ سنز
بہ پھیرت وتو لمتو شاہس چھوہ دستور
بہ بیناین لوز اَسہٕ دِن زۂ ہمراہ
دوگن غلہٕ انو عزت لبو پور
بہ کرسوزن توہی سپتھ بد انجا
بارگیری ہمت بو چھوس یہ پیری
گرٹھ ہن اسند توہی ہیت کر چھو منظور
ہمو دپوہس سو نی ایہ اسس مروما
ونالی ات چھہ اقرار گرفتار
دپوک ہم انٹہ زہ بج بن شہر مصرس
سلامی آی یلچی شاہ مصرس
پیرزہ ہوک ہم یوسفن ہم چھوہ مہ ونتو
برادر ہیت الواز حکم سردار
نہ بوزت کھار ہم درخانہ خاص
گہن باین بہ ہیش ہم خوان تہاوِن
دہ بورٹ پانزہ خوان ہم نیبٹ یلچی
ودن داراہ تہی ساتین سو یہو تش

کران شادی بکنعان وات یلچی
دنوک بالبس شہ ساروی یہ احوال
تہتس ننکس دغا دلو کرچھو منظور
دنوک فندنہ فریباہ یرشہاہ تس
کرو شادی برِوتس لول موفور
گگٹن نیوم سواکھ تس گیا بنت گوم
کرم شاید بہ پیری دستگیری
مِہ تہِ اسی لنشہ کہ تو جدائی
مرن بے آبے نان اس خود زہ رما
توکل تام ہم کرہ بر خداوند
بلاشک خوف کرزہ چشم زحمیں
نقاب تراوتھ سو یوسف آسو بر تخت
چھوہ تو ہہ غلہ بلی ہن بروتھ ایو
گنو منزہ زراول لبس نوزدتو ہس
تحن ہم کرہ شہاہ اکرام و اخلاص
حکم کرنک کھیوزی زی برادر
بکیسوز ودبیب ناین تنہا
گلاب و عطر و عنبر یوسفن بس

گو نہ مرزرک چھوک قیمت ہمن منز
جواب صاف ہم دتو ننک درحال
کرزک یعقوب یلہ بر قصہ آگاہ
زٹہ دِن اَسہٕ سیت اس خدمت کرو تس
دپوک ہم توزہ حاشا ہم حاشا
قیامتھ تام ہمند دوکھ سنت گوم
بو رخصت کرہ وہس چھوم دون چھن نور
مِہ چھم معلوم تہنزی بیو فائی
درآخر با بنی ات کرکھ اقرار
دتن ارخوشدلی رخصت بوزند
سمت ساری گرٹہت پی شہر مصرس
جوان صورت جوان طالع جوان بخت
دپوک تس اس چھہ کنعانک خریدار
تمکورو داد ساروی دار ونو ہس
شہ خوان ارخاصہ نعمتھ منگنادن
تمی لبس بیں چھوازنک باب مادر
بگرہ یہ آو بیناین در جوش
بروی دسر دماغس فادہ چھکنس

پرسیدن حضرت یوسف علیہ السلام سبب گریہ از بیناین وجواب دادن او

سپٹن بیدار پرزہنن یوسفن تام
دپان بوکھ زاہ چھونہ تہو حسن مرت
سو بے حجی آسہم ہمہ ہو یلچا
تتہ ہیو مرت چھونا بینا سو نکیسو

دَدت کوہ دپو نہ تس بو بیاہ زتس آم
زہ بای اس آس ازبکیا در خویش
کنوہی رود بس کنوی چھوس تو تہا
بہ بوزت یوسفس گیاہ گوجگر خون

تمس آسو نا دیو یوسف مال کرمت
بوزندہ چھوس تمس موت آو دربیش
غمہ تہندی گمت بالبس زرد رو
تلن باین تنہ پالنس ہنز نیون

دپُن لتس لاگہ بوچھا نوی برادر
دیھُن یلہ دست یوسف ہیو سو سرمست
درآندم یوسفن تلُ پردہ اندی
بوڈیشن چھوس ونم یزُ گوسن بیتاب
دلیُس شاہس بوچھوس چانی برادر
گمن تہ ہمیسی اندر مرن ییتم
دو یو بایو کرک سی مصلحت پور
حکم کرنک غلہ توُ لِو ہیو راہ
شہن پوشیدہ سنیس محرمس ووُنُ
ژہنگ تامت گونہ گنڈنک کرک سنز
یلہ از مصرگی یم ہیت غلک بار
رٹت فیرت انگ گی خستہ احوال
تموُ دیو مکھ چھوہ توہ ژورہ ہیرن
کرُوک گریہ چھنہ اَس ژورہ ہیرن
امانت شاہہ سُندُ اَسہ بارہ منزن
غلام سُہ سوارنہ حکم درگاہ
تلاشی پادشاہن کرہ ناوک
نہ ڈیشت یک بیک گی سخت لاچار
مرصع آسو از لعل و جواہر
گے از شرمندگی بیوار بسیار
دہو بایو جمع ہینت یکبار
ننہ اَسِ پان مارو تہ کرو خون
اتھہ یُد ترادہ ہن نہ بوی میانوی
رپینے حالِ زنانن از شکم بار

کھمِو یکجا ژہ تہ بوُ تھہ بستر
سوہوشس ہیو دپون شاہس وُتھ گل
سو بینیا مینِ پیرژُن تم ینُ بوی
ژہنہ گومت دیھون تم بوی دِبر
یہ سِر یابن ژہ ونزنہ تام ازسر
دپُن لتس بولدی ناحق ژہ تقصیر
نہ بینیا مینی لتس تہا و منظور
یُندیُس اونٹ چھوہ حضر یہو ہیت
کھٹت گونہ منز ژہ مینن بانہ تراوُن
سو گونہ آس بینیا مینہ سنز بوز
ژورہ ہا نزی رٹت تم انکہ یکبار
سپاہن کرکھ درہ زار پارہ
سو مینن بانہ شہہ سُند ژورہ اونن
امانتدار اَسِ ساری چھہ بُک بُکے
بلہ سینن سو شاہن ونُھ کُن اَن
چھو ژورس سانہ دِیہ حکم درآمت
اکی اکہ سارنی تم وچھہ ناوُک
سو ٹو از بار بینیا مین نُن دراو
چہون تت تریشن یوسف آسو ظاہر
دپوک شاہن یمی ژورد رحال
کرُک باشاہ یوسف تیز گفتار
سپُن روئیل اندر خشم یژہ تیز
اکی نعرہ وُڈاوُن شہر چانوی
غضب رو بیلہ سُہ یلہ یوسفن ژوون

انوک یلہ خوان خوانس یِٹ نہوک دست
ژہ چھوہی اَکھہ یوسفن ہیو ہیوٗل مژُلُ
دپُن تنن یوسفس کُن تم یہ ماخواب
برادر یوسفن تام رلڈنہ درہبر
یہ بوزِت تام وحشتہ یژہ بیرن تم
رٹت بایو منزہ ژی نی چھو نذہیر
توہ پیتہ بابو باین دِتو نہ ہمراہ
لدِو تولت غلہ بنئ بن گومن کِت
سو مینن بانہ ژوری تت گوئی منز
کران تقدیر کمہ باشہ ہنارہ وز
سپہ تم یوسفن سورنک بدنبال
چھوکیاہ تقصیرن فیرت دوبارہ
تمی در پیش شہ یلہ اَن وزیرن
پیمبر زادہ اَسِ ساری بلاشک
گوئی اندر ہمیں سوی ہنرہ ہرگاہ
کرُن داغ غلامی تت چھو آمت
توہ پتہ یلہ تمن بن بن وچھوک بار
وُنے کوتاہ تمن مشکل ہینت آد
پین شرمندہ ساری بائے زین کار
سو ہیت تہادت گژھہ توہ ہنت پین حال
بجلدی بوی سانوی اتھہ ترادیون
کلامہ ہیتو کرُن تم خشم آمیز
اگر بوُ ژورہ ترادی نالہ یکبار
پینن فرزند تامت نادِت ییون

زٕ تھوسہ دست خود بر پشت ردیل
سپُن تس نار خشمک ژھٕنہ تامت
نِنواِلکا کرہ ہس گوس غمناک

خشم نمنند تہہنہ گژہ کرنہ تعجیل
دپُن پاین مہ ما توبہ لوگو مودست
دتُن باین قسم از ایزد پاک
چھو مصرس منز بہ روزنہ لبنہ پرتشوب

تہوس تم دست خود بر پشت یا مت
بجلدی کیا زہ گوس از خشم خود پست
بو چھوس نہ انن چھوہ از نسل یعقوب

ببیان علامت فرزندان یعقوبؑ

چھو لکھمت آلِ یعقوبن غضب باص
دراٰن ساعت تمن نی ٹکہ منز اگ
کرن خواہش پھرن بوتخت یوسف
تولن برخاک ترادن گوشھاہ مت
دپوک تس شاہ والااک فراہ رن
بمس وچھہ وچھہ تسن تمند چھو جان
بنہ یوسف تمن نشہ گوژہنہ زود
کرس داغ غلامی چھوک ژہ محتان
معاذاللہ پروک تم کرہ چھو منظور
گرژہو کتوبیت رٹو مصرس اندر جاے
تمن اندر یہودا آسو چالاک
دِنو بابس بہ میا لوہی حق احسان
اگر فرماہ از کنعان گژہ ہو نوزر
ولیکن آس پژ نادم پشیمان
بہ قصہ ونو نتو در پیش یعقوب
ونوک روداد بابس آسو بوزان
تہ بوزت حال یعقوبس پُن کیاہ
ازین غم زیادہ بینائی گیس کم

کہن آسوک منتھن پتشس اتھ نام
چھو لکھمت زرمدارک بار دیگر
پھر پیو نہ سو کہنہ از بخت یوسف
وچھک زدر آوری تمسنز تمو بام
عرض اَنہ عاجزن بھر خدا بوز
زمانس منز چھو نہ تھو کانہہ تہ پیرا
تنہ تمسی وچھن تمنند بدِل روچ
رٹہ کرنکی ونوس اَسِ چانو احسان
بناحق کانہہ رٹن تراون اتھہ ژوچ
چھو بابس سیٹ کرمت عہدو پیمان
نہ پوک تم چھوم بون در فہم وادراک
مراسرِ حال تس سارہ وی بیہ ونوس
قسم چھو شہر مصرس منز بیو بورہ
بکنعان بعدِ چندی وات یامت
ونُن تہندی نہ سارو ی آسو محبوب
گواہ مصرک نہ کنعانک گرک بیش
ودُن وارا کڈن ہے گرن آہ
تمن دون نور دیدن ہند فراقہ

پتن کونشاہ گژہن تم خشمہ نش پاک
خشم کہتو رو بلس بہر برادر
سورو پلین تولن زورہ بیکد بست
صلاح زانوک کرن نرمی تمو تام
چھو بنیامینہ سند بابہ نجانہ
چھو بابہ اسندوی شیخا کبیرا
دہو منزہ رٹن سوی پیش ژہ درکار
نتہ بابس نشہ سپنو پشیمان
سمت کر مصلحت تموی درژک داے
سپن آلودہ بیہ از سانو دامان
بو چھوس ابت نوہ گژہو ساری بکنعان
گواہ مصرک نہ کنعانک نوہ انتوس
زٕہ بای ات رود باقی گی بکنعان
گمت غمگین بمت اندر ندامت
رٹان زونہ اتھو سیت سینہ کوبان
لٔتر یعقوبسی از غیر واز خویش
قدِ سروس خمس پٹ گو تمس خم
ونن ہی آسو سونہ اشتیاقہ

غزل کھ اندن یعقوب بے فراق یوسف مہ

گل گیمو بره تازه بهارو
یار وژ و لهو توشانی
نور چانوی چهوم اظهارو
جاه جوے چهوم نورانی
منه ژهتم دلگے قرارو
یار وژ لهو توشانی
حال باوے تیتسو بارو
هادتم روے نورانی
آفتابک چهوی انوارو
یار وژ لهو توشانے
منه لذت تنے چهوم نارو گ
یاد حق کرو زدم دارو

یار وژ و لهو توشانی
ونی بدمه بوئمه بازارو
یار وژ و لهو توشانی
گوره کره یو دله گهوارو
پته لاری دوانی
تاره گن کن مر بودارو
یار وژ لهو توشانی
تهاوتم کن بونه وله زارو
مه روچهوی شعله ترانی
کته ژهارت گامه شهارو
مسکینو روزنتے دارو

بیه یتو درشن دیتو
سن ته اوگن گوشانی
ماهرو ییس گاه سرشارو
یار وژ و لهو توشانی
ونه لوکن باوداسرارو
چال کیاه خوش پیشانی
باوتم کیاه گوی آزارو
یار وژ لهو توشانی
ننده باپنے ہاشاهسوارو
بےبها چهوک دژگانی
پانه حق چهوسبه بوزانے
یار وژ لهو توشانے

بقیہ داستان

دپن یارب ودان وانتم چهل سال
قسم چهوم از جلال کبریائی
کره تک زنده زین فریاد و ناله
ته پته وچهور وایت بیاک فی الحال
قسم وتونس ته دپس واره وتم
مه چانس یوسفس ونه زونتم نه
گرزه هو باس شهسوی سیت انونم
تبرک میانونس کتوسیت نیتو
خلیل الله چهوم بابه اسحاق

یه کیاه حسرت بوڈلیس چهس کیاه حال
اگر یوسف نه بینا بن دشنوی
تمے یکبار شے کره ہی حواله
ازین پس پانه عزرائیل تو آو
ژه مانزو یوسفس کذ تهمه چهوم غم
تلی شاه یعقوب بن بن تام
شهس پیغام میانی وارده نتم
پنبیروپشم وروغن کرنه ارسال

دره آندم آولس وحی الٰهی
گمت از دار فانی آسن نے
ازین مژده سپن خوشحال
سلام کرنه یعقوبس نشه زاو
دپس تم حکم مه حقن دتم نه
دپن یچون گروسفرک سرانجام
دتک تم خط لکهت شاهس بیه دیتو
بیه اک خط لکهن تت یوراحوال
بوچهوسلس یعقوب [illegible] حال گوشانی

نامہ نوشتن حضرت یعقوبؑ بنام حضرت یوسفؑ

خلیل اللہ خدا چھو بابہ اسحاق
تو در جنت وتہند تا پین سرو
تہون اسحاق واسماعیل بر خاک
سو نیو بابو ہنز گنڈتی میدان
ونوکھ گی بے خبر آس نیو سو ہوا
وداں راوم عمر محنت اندر خیال
غمن بتند چھو کرمت پشت مہ خم
پیمبر زادہ چھوی پرزیاٹ مانتن
سو بنیامین برادر یوسفن چھوم
ستن پیتن تکو تاثیر رونے
وٹن تم خط کرِ پٹ گرنشانہ

بوچھ پرس یعقوب پٹ حال گو
خلیل اللہ زہن در نارِ نمرود
تمن ہم لاگہ نا ون برِ گلو شر اک
الوک نوزہ لتسند اک خونہ جامہ
چھونہ معلوم کہنہ کہیوتہ نہ بولی
دیان چھوس کرہ چھن یوسف دو پارہ
گمت بادام چشمن گاش چھوم کم
بجلدی یور سوزن مے بالو فرزند
مہ کن سوزن سو کن پتگن ہتگن چھوم
خبر کرمی ازین مے خبردار
کرن خط ہت تمی مصرس روانہ
گوڈن گی باہ بالس نش تم نوک لتس

خداین انبیاین امتحان کر
رضا نارس اندر سوہی بر قضا رود
مہ یوسف آسو فرزند داہ ستہ جان
دیوک رت راہ ہوانی چھوس دامہ
تنہ پتہ تا بانیدم گی چہل سال
بود دمت چھوس تہندی لولہ نارہ
سو بنیامین زند زندی پاک ذاتن
تہوی زنہ نہ حق تعالیٰ تا دو دسند
نتہ منگے دعا حق تی مہ بوزے
لگان سوزم پچھو کرِ تو بہ زین کار
سو خط یعقوبہ سند ہت وات مصرس

رسانیدن فرزندان یعقوبؑ نامۂ پدر در پیش حضرت یوسف علیہ السلام

وزان پیس یوسفس نش تم سمت ذا
سو بلہ دچھو یوسفن پیو در تاسف
کرن باین شکایت بانصیحت
کرہ کہنہ پر بدیہاے خود اقرار
خدای پاک مہ پٹ گو مہربان
یہ بنیامین برادر میانو محبوب
سو بکیس بابہ می کن کن ہمینا
دلیکن آسو فیران لتن کس مند
برادر سار لتی کن گئ گندت پرود

تراک مال سندہ ہت برد تھگن آے
سو خط یلہ مال سند تم موڑ ادن
تہندی اتہ بدی آمز چھہ گیاہ کت
تو تن تامت نقاب از رو خورشید
دتن مہ تاج وتخت وشوکت وشان
تمنا در جگر آسوم وچھک کر
بو وہنس حال دل درشن دمینا
تہوون یارب زہ مکیتا از حد پاک

گڈک نامہ تہوک بر تخت یوسف
اچھو کن چھو نگوی دریا و تراون
بتو فیرت تمس نش کرکھ انکار
وچھوک یوسف پن از جان نو مید
چھوی میانوی مول بینک شاہ یعقوب
پین بابہ بیہ پٹ بنے برادر
سو یوسف آسو ناکس بکین مند
حسد ذالن چھو غملن ہچو خاشاک
بلاشک اس بیہ خاصی دن زندی رد

خطا کرمت چھواسہ ساری گنہگار
ولیکن خالقن تھونک ژہ ستار
دپوک یم بر گنہ توبہ کرد اقرار
غمو اندرہ تمن شادی گگیہ ست
بوچھ ہس خوشحال میہ چھوم بابہ درغم
تمیس یعقوبہ سی کُن دانہ دانہ

یتم تیکن ژہ بخشت گژہ چھہ بدکار
دتوی یم حسن و خوبی تاجداری
میہ بخشو بخشہ ون چھوہ پانہ غفار
تتھی خواہش کرن تم یوسفن تام
کڈن از غم کرن دلشاد و خورم
ہتن راہی کرن خط ہم ہدایات

ژہ پٹ کر ظلم اس بیتکت چھہ ظالم
تہنزی دری چھی ژہ کرون پردہ داری
نوازش گرنہ سارن باینی پٹ
پولتس بابس پننس سوزہ پیغام
لکھن احوال ساروی پان پانہ
دِین مکتوب گو لضف الملاقات

فرستادن حضرتِ یوسف نامہ و بابۂ خود را بخدمت حضرتِ یعقوبؑ بدست بشیر و بیان نمودن بشیر احوالِ حضرتِ یوسفؑ

ونے قِصّہ غماہ تراوت دماہ روز
تمس باجی تتی ہو تن پنداآو
سو بیناہین رہن تم دتو کنیزی
ہتن دد دنو ہ و شیون وارہ وارہ
بناگہ گبہ یعقوبس دلس رائے
ونے بو قِصہ تمسنہ کن ژہ ہتو پدر
سہ تمسنہ تاج دز غنیم پیہ تامت
کران آہ و فغان و نالہ و زار
اچھن ہند گاش گیس آسوم مہ فرزند
مہ البوزت میہ گژھ منم زارہ تہ پادر
تتھی تیرِ اجابت بر ہدف پیوس
کڈی لتی برونٹھہ اول ژی مہ بو
حقن آخر عدالت کرہی پور
تمن دون آسو نکھہ تہ یم خدائی
ژہ وچھہ ون قدرت باریتعالی

دلبلاہ بیباک چھی از گوش دل بوزہ
تمس یام سایہ مادرہ زمبر گو
تمس دود نومتن تمہ پیہ تمیزی
زسی وششش رگو دد یام دتونک
کنیزی آس یز فرزندہ سزنہ مای
سو یعقوبن جدا کرنے زمادرہ
سپن لتی پونزہ داڈے بہ قیامت
ونان سی آس یا رب چھوی ژہ معلوم
فرقک نار تھونم چھس بو دربند
جدائی ہند یہ صدمہ الوہ دریش
ادار تو گو خدا بوزت صدا گوس
کری یتو تام نہ داوس دوازی
کرن آخر سو یوسف اندرہ دور
کری یس یژہ عمل لتی تتھو چھو پانس

دپان راوی سو بیناہین پانہ زاو
بغمِ یعقوبنسی زیر و زبر گو
پنن جانتس آس سو بچہ شیرخوارہ
پھین رخسارہ گگفام ہتونک
بشیر آسی دپان لتی ناو مشہور
اتھہ سوی ہتونہ لتی کمونس بیاند
بروز و شب بدرد آسی گرفتارہ
کرہ یعقوبنی فرزند معدوم
خداوندا گیس بو خوار و بے دام
یتھوی مشکل بتس پانس پینہ لیمش
دِپن ذاتن کرس یوسف جدا بو
تھون یعقوب اندر غم مدامی
سپن یامت تمن دون منز جدائی
بی آخر جزا فیرت سو پانس
تمن دون کیاہ وتن آخر مہ لالام

بشیر یعقوبنی یامت کنت کھیو
بنن ہم تخت و تخت و تاج و گوہر
یلہ تج مصر کیو از قحط خواری
کرک آسا ایشاہ رتو لبو کھ انجام
کرن سوی یوسفن منظور خدمت
بیہ دتو تس تنے ہند خاصہ جامہ
بشیر یامت سو نامہ جامہ ہت دراو
پلو آسی چھلانی گیاہ سنہ خوشتاب
دپس تمہ خانہ چھوی تس ہمراہ
دپان ڈیشن بو گر یوسف بیکبار
یہ بوزت تراوز الے آہ و نالہ
چھہ یعقوب بس خوشی نہ می چھو ماتم
سوزت یعقوبسی پیغام یوسف
چھو گیاہ گومت ستم مشکل تہ بالی
مہ آسوم نور دیدہ یعقوبن سوی
یتھی پاٹھن ہواس لت تہ فرزند
خبر ہت یوسفن یعقوبسی آگ
کرک گرہ یہ دوشیون زان کرتک
دپس تمہ چھوم بشیرس نا دو خوشخوی
تتھی ہتھہ اچھہ اندر زمنہ فن چھولوبا
بشیر فرزند چانن دون اچھن نور
بو چانوی تہ ژہ میانی کرتہ دیدار
یہ بوزت ہیرہ زالے شاکہ حق پر
پس آنگہ شاہ یعقوب ہادنی تس

تتھی یوسف ہمو بابو کنت کھیو
یتھی پاٹھن بشیر تتو واتومت آسو
غلامان و کنیزان انکھہ ساری
بشیر ہمتی غلامن منز غلاماہ
زہر کس آسو ہمتی زیادہ عزت
دپن تس گرژہ بکنعان تم یہ پانس
بجلدی گو تہ کنعانس اندر ژاو
دوہتی تم اک اکس نش آس ہیران
سو گومت از غم یوسف چھو چون گاہ
بشیرن دو بشارت ہت بو آس
بیکدم ڈجسہ و نینے حالہ قالہ
خداوندا ژہ کرہ وعدہ ہن پور
مہ دلبند والو نہ ونہ بڈ تاسف
دپس ہتا ای جوان یاری لگی بو
جدا کرتم ہمہ تراوس ہتی بوی
یلہ یعقوب از دیدار یوسف
مہ گومت پوترہ دادی سینی چاک
جوانن تس دپن پچھس ژہ کیاہ ماد
نہایت شوبہ ون ژہ ہوسو خوشترو
یہ بوزت تم بشیرن کیاہ ہن چاو
چھو سی بوزی خدایں وعدہ کر پور
مبارک صد مبارک مرتبا بادہ
سو فرزند لولہ سینت تمہ دربغل کر
وچھون تمہ حال یعقوب پر پریشان

سو یوسف مالکن الو نصرس اندر
سو تقدیر خدایں لو گمت آسو
غلس بدلہ گنوک شہر یوسفس تام
دوده بوی یوسفنوی آسو رعنا
سپن سوی خطِ فرحت ہت روانہ
گرہ ہس شادی ہبدل اضطرابس
وچھن تم اک زنانہ بر سر آب
بشیرن یعقوبن تس کرتہ پرسان
گران راس دوہس پژ گرہ یہ تہ زارہ
مہ تس تش واتنا دم غم بو کاسس
ہتن ژہرٹ دپن چھو ماہی اندر آندم
مہ فرزند ہاوتم آسوم اچھن نور
پرژہن تامت بشیرن ہیرہ زالی
پتن افسانہ غم کیاہ ونی بو
تتھی می ہا تفین ونو لبو گنڈ
گژہی خوش تہ کردیتہ ژہی توقف
ہتن دون ذاتہ پاکن ماہی فرنک
پتن احوال ساروی میہ نشہ باد
نشانہ دربغل چھوس خال لوبان
دپن تس ہیرہ زالے غم ژہ ون تراو
چھوونہ یعقوب اندر غم گرفتار
یہ شادی منز غمس ہے وارہ تھویاد
گذشتہ حال ساروی بو دنی تس
سو خون از دیدہ ہاران کہنہ ذیشان

مَت وَو وَدِ اَچھن لَگ ناش گم آسو
زبار غم پھر سوی آسو یو مُت
دِ یونس یوس چھو یوسف چانو فرزند
یہ چھوی نامہ تہ جامہ درخصارت
غم اَپِچ سالہ لیس آ سس سو تس لو

بدل یتھس کمتس گو منت ستم آسو
بشیر آس برو ٹھکن کمُنس سلاماہ
چھو مصرک پادشہ زشی رورِ خبر سند
سو نامہ جامہ یعقوبن اَچھن تام

سو سر وقتس خم آسو گو
بتعظیم و ادب خوشحو کالا ماہ
بو چھوس قاصد لس ندائی بشارت
ہتھن روشن گیہ تس چشم بادام
دلکو غنچہ تس یکبار گیہ پھلو

روایت دوم در فرستادن نامہ و جامہ

روایت چھی دویم یت منزی بوز
نیو بابس سلاماہ یڑہ فرادان
یہوی جامہ متھن چشمن پیش گاش
بچاہ لس عبر ئیلن مژہ گنڈ نتس
غرض سوی جامہ بلہ تم کر روان
تیتھی وا وس حکم نتس فراتہ سند آو
پگہ از امر حق خوشبو ہوا ڈ لو
میہ از پیراہن یوسف ہر سوی
عمر چانی گیہ در آہ و در غم
سٹھاہ شرمندہ تم ازبیم جانکاہ
یہ قصہ تم خداین پانہ باوُن
اَچھن دون پٹ تھون تم آو تس گاش
زپوک بابس سو یوسف چھو زہ زاران
سو چانی خوتہ چانی پُرزہ چھو کریتن
یہ بوزت گو سٹھاہ یعقوب دلشاد

چھو مطلب ئی زہ اصلی قصہ ین بوز
نیو نوہ جامہ میانوی لس لشانہ
لو ہی نسبت سو کرہ نہ کمھتہ پرخاش
یہوی تم موذرن از حکم منان
لشہ بابس بآئین سٹھاہ
زبوی جامہ تہ گی مغز یعقوب
چھو گُل بوزان جگر یعقوبہ سند پھلو
لو کو دیو ہس گی ازتامت چھل سال
مہ بر کہنہ فکر یوسف نڑاو ماتم
سو جامہ تحفہ مالس وا تنا وک
متھن چشمن سو بینا نام ساپنیم
مبارک صد مبارک صابرن چھو ی
شب در روز از خدا سے چھو زہ گاران
کرن تاکید تم آسہ بوز انتوم
شُر دکہ ہس سمت لتس عرض و منز یاد

دپُن بابن گرز ہو در شہر کنعان
یمس یپہ پرژہ یقین اکی بہانہ
سو جامہ آسو ابراہیمہ سند وُس
دتن بابن اَتھہ سوزن بکنعان
زعمر انان بیلہ سوی کار روان دراد
چھو لتس ونکن دما غس یوسفن لوب
دپنہ لگو حاضرن کن چھیم یوان بوے
نہ چھوس نیب و نشانہ گوس نرکال
تیتھی فرزند نمستہ ادراتہ ناگاہ
بصد تعظیم لتس لتس پیش تھاوک
رٹ جامہ کہٹ سر تام گو نماش
بہ پیش حق سٹھاہ اجراہ تمن چھوی
منگان ہر دم خدایس کر بوڈ ینن
سو بابہ میانو منت لوہ مہ تھوتوم

سفر کردن حضرت یعقوب ؑ بجانب مصر برای ملاقات حضرت یوسف علیہ السلام

تھوی کرشاہ یعقوب منتباری
ژلان آسِس ہتم غصہ پھِلان دل
ہژن تم سیت لشکرہ سارسرِدار
ملکِ اسحانہ لاران فوج دَر فوج
دِیُس تم ہیم ملک چاتی وشاتی
سپُن خوش نہ پن تمتا سارعلم
سلامی منارکرن تم عزم تامت
کرن تو ہی سلاماہ مال تس تام
بشادی مال یوسف رٹو در آغوش
سپُن تم در مقام وصل واصل
کرِک احوال ظاہر پانہ وانِے
پِتم غم غصہ تم فی الحال تراوُن
ہیم آسِس اہل خانہ مال سندِی
پھرِک ٹشہ ہرسی بہرِ جانب منادی
کرو شادی چھُ یہ وقتِ سعادت
ہتن تم سیت بخشش ہیٹ برابر
وچھُن یلہ یوسفن بالیس کنوی ونو
دتوک سجدہ مہ کن درپیش بٹھیم
نہ رحمت تم مہ بخشُن تخت نہ تاج
سپن شرمندہ تہ ساری برادر

بشہر مصر یم ہیت سیت ساری
سو مصرس واتو یلہ بانہ ور وشو
اکِس اک آس تم کیاہ پور غمخوار
تہی جبریل حاضر تس لِشہ آو
وِدان یم آس گیمت آرہ کاتی
کرن ہتو یوسفن سرخم بہ تسلیم
دِپُن تس جبریلن روزنا مت
زہر کب دِتھو پتھر عاشق تہ معشوق
غم دیرین کرن از خود فراموش
دپان مصرس اندر آسو یوسفن باغ
پِتم سختی تہ محنت دان داتی
برادر سارِ تم ان بردِ نکلُن تام
تمن بخشش تمی دتوکر تہ گندِ دی
خدا ضامن دتو تک روزِ تو شاد
خدا لیس روز و شب کرِ تو عبادت
کری بایو تس کن سجدہ شکرک
حقن تعبیر خوابک ازہ کرن نُن
گوڈن گو خوش حقس کرنس بو محبوب
جہانک لوک می کن کرِ نہ محتاج
غرض یتہ کال از حکم الٰہی

سوارا رہ دراو سوی منزل بمنزل
باستقبال یوسف دراس لو رہ
دِپن یعقوب کہتو تھزرس اوچھن موج
وچھُن یوسف ژہ دن فلکن نظر تراو
یمو کرِ از تہ شادی زمانم
کری تس جبریلن پانہ تعلیم
وچھن تم بابہ دتھو از اسپہ بن تام
کرِک نالہ منوی دونہ وی نہ بس فوق
دوی ددن دور گوہ یکسان حال
دوشی تھوگی ژلِوِک تہ دور کُلوغ
نو پتہ یوسفن تس حال بادن
کرن راضی تمن تم دتو نہ انعام
انن سارہی اندر مصرس بشادی
زقحط و غم خدا ین کرو آزاد
پدر بیہ ماسِ اسس جای مادر
پچہ عاجز اس ژہ سانوی پادشاہ چھو کی
مہ نہ دن آفتابہ تارک کاہ دِتھم
پرم تت پٹ شکرہ روزمہ یوس
کرن نہ ذکرِ ماضی کہنتہ از سر
کرن تم یوسفن شاہی کماہی

دربیان نکتہ محنت انگیز وفات حسرت آیاتِ حضرت یعقوب علیہ السلام

وَنے تفسیر کوی معنے ہنا روز
باستقبال یوسف تام گو تس

وفاتِ حضرت یعقوب ون بوز
ستھاہ شادی خوشی کرِ خاص و عام

دپان یعقوب یلہ گو شاہ مصرس
پدر فرزند ڈیشت خوش ستھاہ گو

بدین آیین برابر گی ژوداه سالؔ
نیٚنا لتس تراودن ژہی یوسفن لوب
پھوتت مدفون سوابراہیم اسحاق
کمہ ہی بیشک سود عوای خدائی
نیاری حضرت یعقوبن کر
غمس شادی گیہ لتس بے نہایت
زہر سوآی لاران خاص نہ عام
سیتن یعقوب راہی سوی کنعان
پھراونٹہ پھٹہ یعقوب دہتو یام
وچھن درخواب ابراہیم واسحاق
سیتن زین واقعہ بیتاب یعقوبؑ
دیُن لتس واتہ گس بیت قبرہ اندر
دلس گو شاہ یعقوبس تتہی رلے
ژہ ساروی حال ون لتس یوسفس میانو
تتی بجار گو یعقوب جانسوز
گڈن روح مبارک لتس باخلاص
ملک ہت غسلہ باپت آو جبریل
جنازہ لتس پرُک باہم بیکبار
خبر نیہ جبرئیلن یوسفس نام
بہر صورت دلن لتس بونہ تسکین
تتہی یعقوبہ سُند گواونٹ حاضر
سمت مشُر بازہت درخانہ ساری
نظر کر ساری پیغمبرن کُن
بباطن زندہ تم باحق چھہ موجود

بوزِ سندی وخوشوقتی وخوشحال
وچھت ژہی یوسفس شاہی بدوران
زیارت کرہ تہنز تم چھی ژہ مشتاق
ونن نی یوسفس تم ات رضا ہتو
ببکید یگہ ونے گیاہ یرژھ تمو بر
سو یوسف دراونس پتہ تیچہا کر
یکان گی سیت یعقوبس بتر تام
بکنعان وانو یلہ آنشاہ یعقوبؑ
بقبرستان گو سوی فاتحس تام
تموَ دپو ہس چھہ اسہ ژہی انتظارس
دلس لتس آسو مالس ماجہ ہُند لوب
دپش تم نیک بختاہ واتہ تینتنر
مہ بیت قبری اندر آسن گتہ تہم جاے
بہ کہنہ حالاہ میہ از تامت بنت آو
زدنیاوقت رحلت وانو لتس بوز
سو یعقوب گو یلہ از دار فانی
کفن سُت خُنگ لونس بتعجیل
پس از تجہیز وتکفین کرکھ مدفون
بجنت وانو یعقوبِ نکو نام
ودُن واراہ ہرُن تم خون ازدل
ونِن پتھ یوسفس باپن بظاہر
ترہ دوہ برماتم غم آسو روزت
نصیحت سوی ہتو پانس دِتوُن
عبادت کرتھ بردم سوی معبود

سو جبریل آو تامت پیش یعقوب
نیاری نیرتھ کرون بکنعان
لبی فرعون مصرچ پادشاہی
رضا رتو مال پوترہ برقضا ہتھ
لدُک یعقوب اونٹس پتہ بعزت
ہرُن ہمراہ خود تم سار لشکر
مرخص کرُن تم یوسف بصد شان
وطن ڈیشت سیتن خوش ژہ تمس لوب
مراقبہ یعقوبن کرہ گُو سو مشتاق
یہ دنیا تراوتھ دار القرارس
وچھُن شخصاہ کہنن قبراہ بمقبر
بجلدی چھوس کرن لتس کتو بوت سنز
نہ یُن اونٹس چھو ربو مصرس گتہ ہن جلاوُ
گتہ ہت ہِن ہِن تماخی یوسفس باد
بناگہ اک فرشتہ برو نتھکس آس
وصالِ حق بین تم جا وداتی
خلایق نہ ملایک آئی بسیار
تہندہ لولہ ساری آس دلوُن
خبر بوزت سیتن گو تاہ سو غمگین
لسُن میانوی بدنیاون چھو مُشکل
نہ بوزت یوسفن کرہ نالہ زاری
پھیو دنیا جاے فانی گتہ ہتہ بوزت
بظاہر تا باین دم گُس اکھاروُد
لبک دردِین وود نیا گنج مقصود

آلہی ہاوْ مسکینس ینہٕ وت		کلامس تمسند رتو تھو اجابت

در خواب دیدن حضرت یوسف علیہ السلام والدین خود را

شبہ اکہ یوسفن تھو سر ببالین
بجلدی پیاو گژھ ون یوہ رگن ین
زلیخاہی دوبارہ ہنو نہ مساتم
بجز فضل خدا نت کینہہ نہ تدبیر
رکابس منز لدن تم پای یامت
گژھن دار البقا جوی کرنہ تاخیر
دران اتناکہ ینہ ای دوست آواز
سپن سمار وی چون شب تار
ہتوی ماتم زمینن آسمانن
بخنج بہ زح ماتم بیٹھ گمنام
زلیسو گنڈخس بلبل چھہ ژھارن
رتس منز غرق گو بیو زاد برگن
تہٕ ڈیتت تل سپاہو شور وافغان
زخور آسمان بیداد بیداد
تہٕ بوزت کرنہ جبا من پارہ پارہ
تموسیتن زلن کیاہ روے سدوی
رٹن معشوق ینوی زورہ برور
رٹن سر تمسند وی منز باگ سینس

پدر بہ مادر وچھون در خواب شیرین
سو یوسف یام گواہ خواب بیدار
ودن راتس دوہس کیاہ بیہ درغم
صبح فلو یوسفن کرجبا مہ دربہ
ملک موج عنبر ینہٕ آس تامت
اتھس کیت نہ توسہ ژو نماہ عزیزین
ژلوس مرغ قفس ینہ ژنتہ پرواز
مہ وخورشید سرگردان سپن تام
سیاہی ماچ کیاہ دٹ جہانس
سپن بیچارہ بلبل خستہ غمناک
دگرسو عنبری وگناہ پان ماران
زہر خشم اونرگس ہیرت پلی
کرن گریہ ملک بیہ جن وانسان
زلیخاہی پرژہ ہو کینزن یہ کیاہ شود
تلکب بر سینہ لاین سنگ پارہ
زہرہ دہ بی محابا درا یہ پانہ
مژرتم چشم نرگس سیہ نظر کر
تہٕ تھوی انہ گھیہ اش شد شور وغوغا

تو دیوہس چھہ اس مشتاق دی گن
زلیخاہی ونن سارہ وی غمک بار
یہ کینزاہ آسہ لکھومت روز تقدیر
نسکارس درا وہرتم تبیت لشکر
یہ عزرائیلنی ونس بتقدیر
مشک تم تت ہتی یعج دراس انہ تن
زمرگ آنشہٕ یوسف بیکبار
کسو فس منز تو علا تو جای آرام
عطارد مشتری ناہید و بہرام
گلو ازیادر ویش جامہ کرچاک
گگالن ہتو بستم داغ بردل
ونن منز ہرنہ تہ ہانگ مرت گی
روان نالہ کران فریاد فریاد
دیگ تس شاہ یوسف بردفی الفور
کلس ہتف دت کڈن موی ساروی
زلیخا یوسفس نش آیہ پانہ
ودانی بوسہ وتس مہ جبینس
سپن زن شورہ محشر یو ربرپا

نوحہ وزاری جانسوز کردن زلیخا در فراق حضرت یوسف علیہ السلام

ودنہ زلخ کاہی نہال تو دمیدہ		زخوبان کیاہ ژہ آسوک برگزیدہ

لگے بوتا نہ نورا جبینس
ہوسبتن کرُت آہوی چین رام
لگینا بومتن مژگان تیرن
وچھانی عاشقن سی آس خونریز
لگے جانا نہ چانن طوطہ باشن
لگینا قامتنس پُس چھوی صنوبر
کرینا جان فدا ای شمع پُرنور
نہ بوزت موم سا بنن سنگخاراہ

زہ در جنت بو ہتو ہتس پیٹ زمین
لگے قربان بو دون ابرو کمانن
جگر پارہ بیو کر گوشہ گیرن
لگے دلدارہ تت غنچہ دہانس
لگے گستورہ بلبل والہ واشن
لگے ات خاصہ پانس نازنینس
چھوہم رشک فرشتہ غیرت حور
ژہنت پیہ ترن دوہن بچیال جہوش

لگے پاری مژہ تم چشم بادام
بہ تیر غم مہ کرہ تم غرق خون تر
لگے مینی نہ خنجر آس پٹہ تیز
وناری رت گو سمن لب برگ پانس
لگے بو گلبدنس اسے عنبر
لگے ات صاف سینس آبگینس
یہی پاہن دتن فریاد واراہ
دلس نار فراقن پٹہ دتوس جوش

دربیان تجہیز و تکفین حضرت یوسف

کرک القصہ لتس تجہیز و تکفین
کرک القصہ لتس تجہیز و تکفین
کفن ولوہس قصب دیبا پُر نور
تہوک تابوتسی منز خسروانہ
بسر تابہ مدا ساوت سو تہاوک
لحد نرہ ہس تہ لدہس خاصہ مقبر
بتعمیر عجب کیاہ گو سو مرغوب
باتید از پتی مشکلکشا ئی
کران تم اہل مصر افسوس تہ آہ
گرژہان ترن نرن دوہن سی آس خلوش
وہن گیمژ گٹہ سارس جہ الس
بہ کیاہ بوزن بو چھس کنہ مبالو مقبول

کرک آراستہ باعزّ و تمکین
بدن از عطر سر تا پای چھلو ہس
برت ساری جنازہ گی روانہ
تہوک زن شمع تت شبخانسی منز
وشط نیل گو باخلد ہمسر
گرژہان تتو آسو کانہ محتاج دلریش
گرژہان آسک تتی حاجت روائی
زلیخا ئی نزگن ماتم پیوت آسو
پیوان بیخود ترہ دوہ لتن گیوان ہوش
دتن نالہ تولن فریاد فریاد
بزیرہ خاک گو کرنس بو مقتول
طپانچہ سخت روی نازنینس

ملوک لتتر خلفہ پانس مشک کافو
ہما آہستہ ختن کافور ملو ہس
بغار رودنیل سوی وانتا وک
نتہ زن گنج تت ویرانسی منز
لدک لتن روضہ کرہس نقش کیاہ خوب
یوان پُد آسو کینہ مشکلاہ پیش
اما آس از پی آنثاہ دلخواہ
کمتس آشفتہ دل واراہ گمت آسو
زبعد ہفتہ یلہ ہوش آسہ پانس
کرُت کیاہ ای فلک بان زہ بیداد
بسر پنجہ دژن کیاہ زنجہ سینس

بارِ دوم نوحہ و زاری کردن زلیخا در ہجر یار دلربا

کتیو گو عاجزن ہُند یار و غمخوار
کیتو ڈوبن پھوتسند تاج تہ گند
کتیو گو کو نہ تتیو حاضر گییس بو
چو پروانہ بو زالی پان لتس پت
کتیو گو نت تتی کم تس کفن کرُ
کتن کو نو گژھن پھوس میانو فریاد
کتیو گو میانو سوے یار وفادار
کھورن تل پان مارس تتہ لوپارس
سنگ عشق فوٹرن شیشہ رنگ

کتیو گو لشکرہ ہُند شاہ و سردار
کتیو گو نہ بو کرہ ہس پای بوسہ
کتیو گو بروٹھ لتس کو نہ موہیں بو
کتیو گو غسل پانس تس کمیو دیتو
کتیو گو کم لحد اندر دفن کرو
کتیو گو چشم با دامن زلم گاش
لتسندتم دور رک یارن گندم نار
بدنیگو نہ ودان سی دمبدم آس
سپین ہر رنگ در عالم سہ دلتنگ
رجوع دل کرت لتس کن ونن زار

کتیو فریاد رس گو بیکسن ہُند
کتیو گو کیاہ سنا چھوس میانو غصہ
کتیو گو بو شمع وتس کرس گت
بدن نازک چیلن تمسند کمو ہتو
کتیو گو میانہ باغک سرو آزاد
گییس نومیدمی آسم تنتر آتش
کتیو گو مو کرت زہل نو تر لارس
تولن کیاہ سوز تہندی زیر و بم آس
وٹت چشمہ مخاطب رویت یار

غزل خوان زلیخا در فراق یوسف

ذرہ چانو دور لو زرہ بال مرہ یو
ون ونتہ کمیو تارہ تہرہ بال ہو یو
لانس نہ زچس ہتو ڈجس نہ الہ لجس گل
چھم چانہ دورہ آرہ سرہ بال مرہ یو
عشقہ متہ وچھتو چھس بو یش چھومنہ آتشس تن
دو بارہ انتو میانہ برہ بال مرہ یو
مرژہ تیر لانتھم بمہ چارت کینہ کیا گو ہتی
کیاہ آم ہنت لو چیرہ بال مرہ یو
دردانہ کری سینہ صدف لولہ لدت

اکرہ کیاہ بوزہ چھس عشقہ زرہ بل مرہ یو
گلزار حسنک وچھتہ بہار ہی مرہ بیوم
زی پت بو لجس لجبہ شرہ بال مرہ یو
تب گوم سنت وانو بر لب جان ان شوق
زتی رست کتھو دن بو برہ بال مرہ یو
گل زالہ زلفک لاجتھس الفتہ کر نہس بند
سینس مہ کر تھم پنجرہ بال مرہ یو
صد پارہ جگر گوم وچھت خنجر بینی
لولو بو کری گو ہرہ بال مرہ یو
چھوی میانو زعوی محشرہ بال مرہ یو

سیلابہ عشقنہ ابرہ ون آرہ گییس بو
ہی واوہ عشقنہ گییسہ برہ بال مرہ یو
کیاہ بالہ آسُم لانہ در الیس کر انہ زنہ پت بو
ون چھوی مہ نیرن بو سرہ بال مرہ یو
چھوم داہ کمت چھو کنہ یوان بالہ کیا چھوم ار
دل ہت مہ زلو ہم دلبرہ بال مرہ یو
کس زانہ ونت حال دلس گوم سنت شر
دل خستہ کرتھس خنجرہ بال مرہ یو
مسکین کرتھس مارہ زتہن نشہ پانس دور

رفتن زلیخا بر قبر حضرت یوسف علیہ السلام و وفات یافتن وی

زلیخا دایه صحبس محله خانه
کتت چهوم ڈاف تراوت ہتوتنم مه
وست بر خاک خواری بیه بیهوش
دتن بیچه زرن انبار موس
وتن لتس یوسفس ای یار غمخوار
زه پٹ ناو چالوی ہت مرجان
ہتن زہرٹ دن چو مرغ نیم کشته
وتن از سوز دل با دیدهٔ تر
بدریای جدائی ایره گیمر
یه بند عشق تو پیوند کرمت
یه کرزانوم زه ہبرک بے وفا مه
مزار سوسنگ پاٹن رٹک جای
یه کرزانم گرژہک ولول مرت ژی
سهی سروکس ژٹت تراوی بیکیا
خزانگ پاٹ رہتیم در زمین جای
چهو بهتر در لحد نه زه وسن میانو
زه رستوی دادله جانس کرس کیاه
کری ہت قبره پٹ بوجان فدائی
زری کر خاک لبستر خشت بالین
مزار آباد ہہاون خانه ویران
ہتومر گویه کس بیداد کرہتم
نه ٹت تراوت زه میانی نفسی قامت
ہتومر گو زه چهو یه گیلنه ہند عاره
زه میانوی لاله رو در خاک سادت

وتن دایه سه آتس مشفقانه
کران شور و فغان سنی دایه لاران
رٹن تمه قبر یوسف اند آغوش
موله تراون گدٹ از باغ سنبل
چهو ہم یدٔ باصفا یار وفادار
قبر دلداره سنر ڈیشت ژٹن ہاک
کہون افسوس تراون آتس آشتنه
مرزن چالوی مه دلدار و ہتم گوم
سٹہاه غمناک چهن مر خاک پیمر
مه ژی بت عیش عشرت لوه زم
ژلک تراوت زه پت نهاد کجفا مه
یه کرزانم از بی دنیای فانی
بباد مرگ گل زن یک ہرت ژی
یه کرزانم زه آرسی مرگ نزدیک
چهوا فسوساه مه کتوہی ہا چهہای
جفا جومرگ ہت مه بیخبر ہتوم
چهو کیاه در کار طمع دل برس کیا
زری کر سیمتن ساون مرشه تل
بجای خوش منقش فرش قالین
کہٹت ظاہر نهوت زه در لحد یان
بهار زندگی برباد کرہتم
ہتومر گو سنہاه کرہتم سنتم کره یوٹ
چهوشہ غیب گرہتم آدنگ یار
ہتومر گو ینٔ معشوق دن یور

زه قبر شاه یوسف هاوتم مه
بقبر دلبر خود وارژه ہاران
لدن از قبر یوسف خاک بر سر
ودن بر جای سنبل لاله بر گل
زه ہت در خاک ساون بوین پان
سوو لبر پوژ تس لتس گیه غمناک
لدن گه خاک بره و گاه بر سر
[illegible] نیکس نه سر طوفان غم پیوم
اول آسوم زه ہت دلبند کرمت
قبیله کرانو ماجی مالو تراوم
یه کرزانم زدل میانی ژنک ماهی
گرژبک دلتنگ ساری زندگانی
یه کرزانم ہی موتن ہتر دار
مه کر ہتم صبح روشن شام تاریک
زه رستوی کیاه چهو حاصل ون لس میانو
قبر جانی وچہت زیر و زبر گوم
مرگی ہتر زری ون کر جدائی
کفن پیرن بجای لبس مخمل
زری کر عاشق آشفته حیران
ہمی جانی قبر در بر دمی جان
ہتومر گو گیم بر پا قیامت
متاع بے بہا نیو تہم کرت لوٹ
ہتومر گو مه در دل داغ ہہادت
نته مه خسته جانس اور ... اور

روليس

مرُن بہتر کرن نہ بے وفائی

زرُن نہ یارہ سُندداغ جُدائی
سیاست بۄ شکرن پالنس ہا چال

ونن ہی قبرو پھٹ تت روز پرکال

غزل خواندن زلیخا بر روضہ مبارک حضرت یوسف ع

پاکباز وروی ہاوم دلبرو
کتہ ژہ ہارت میانہ معشوقو لو
ژورہ روزن ژی لنشہ لی کرہ زرد
کیاہ مہ نیو ہتم لوٗتہ آرام وقرار
میانہ غمخوار وہیتم دو بارہ پور
زخم کاری چانہٕ لگومہ کرہ بلم
کار چانوی راوُرن یارس چھو یار
آشہ چانی گوم چشمن گاش کم
چھوس بومشکبین عشقہ نارن بتہ

کتہ ژہ ہارت میانہ معشوقو لو
دوررن چانی کرُم وارہ مدواہ
کتہ ژہ ہارت میانہ معشوقو لو
چھس پریشان ہا یوکھ دن برو
منہ ژلتم دُنہ دوہ کرگی ژہ پور
لالہ رویو داغ ازدل کرہ ژلم
کرہ ژہ بوزان کینسہ ہندی نارہ یار
کہن نہ چین بشنگن مہ گومت چھوم تم
یارہ سندی چھوس فراقن گولوت
کتہ ژہ ہارت میانہ معشوقو لو

لولہ نارن سینہ زالُم اندرو
زخم جانس ژی سوا کر بلمہ زاہ
کیاہ ملالہ گوی ژہ بوکرہ تس فرار
کتہ ژہ ہارت میانہ معشوقو لو
بختہ بڈیو چانو چھک کہہ سندروگ
لان ژورس نو بوپوشس کیاہ کرو
چھوی ژہ کوتاہ سنگدلا دلبرو
ون بودمہ یو یارہ صورت بندروگ
ہولہ دل ژہلم مہ ازٕ ہتم دن گرو

مناجات نمودن زلیخا بدرگاه باریتعالی و درخواستن مرگ از خدا

کرن زارن پیس بدرگہ عذرخواہی
نجات از دوری دلدار دم ون
ہتوی تمہ دونہ ترآوُن برہمیس
کرُن تمہ جان بحق تسلیم یکبار
تمس نہ گو نہ خوش دنیای ناساز
چھہ کس از تام یژہ صحبت بنیشہ

ون بوزت گرستہ میانو یا الٰہی
زدر دور بخ دُنیا موکلاوُم
رٹت موی تربت دلدار دربر
سپن واصل بحق گیہ محو مطلق
بتاج وصل جانان گیہ سرافراز
مرت در خاک یژہ دومت بنیشہ
نہ عاشق اک اکس نم آس مفتون

خلاصی از فراق یارہ دم ون
مہ ولول لشہ یارس واتناوُم
ونُن ای دوست آخر با دل زار
پہرت اللہ مرت گیہ تان باحق
دپن دریک لحد ساوک دو شی تم
کرک دریک لحد آسودہ مدفون

روایت دیگر همین است

روایت بیاک آمر بو زواره
اکس طرفس گنوی لیس آسو مضمون
تنگ باشندو ساری آس درہم
کرن درنیل مدفون آن شہزین
بعبرت وچہ زہ تقدیرن یہ کیاہ کر
چھو لکھت راوین واللہ اعلم
زدر دِ عشق زندہ پانہ موذی
لیک دون عالمن ہنز سرفرازی
ہمس اوہ چھو ینہ دو بارہ مرن زاہ

یہ لکھومت چھوک نہ باوی آشکارہ
سو حد محفوظ از قحط وو با آسو
کرک راپاہ سمت برپای باہم
یھوی تدبیر سارن گو گلو گیر
سو یوسف از زلیخا ہم جدا گو
زخود فانی سپن ہم زندہ پانہ
توی ہنکن نہندافسانہ رودی
زندی لیس گو مرت صد حیاتس
حقیقت زان ہی گو قصہ کوتاہ
فنا ساروی گژہی باقی چھو اللہ

سو یوسف برلب نیل آسو مدفون
وتھن بیہ طرفہ قحطک ابتلا آسو
چھو بہنز دریکی تابوت سنگین
ہنون درنیل با تابوت جاگیر
یہنوی ہیو قصہ چھوی مشہور عالم
توی باقی چھہ با حق جاودانہ
کرک در عشقبازی پاکبازی
مری لیس زندہ چھوی بدمرتباتس
نہ روزی عاشق و معشوق واللہ

مناجات بدرگاہِ قاضی الحاجات وخاتمہ کتاب گوید

بیا مسکین بقصد عذر خواہی
بحرص وطمع ہم ہن ہن برس بو
خداوندا مہ ون کرہم ہدایت
خطا بخشم مہ ہاوم راہ عرفان
خدایا بخش میانن دوستدارن
زہ ہم ہت جای درخلد برین دم
خدایا سہ زمیانن دوستدارن
خدا لس نہا و نم مرحوم و مغفور
لت سند سینہ پھو از اسرار قرآن
عیان ہم سند چھی کیاہ دریا او
مکمل عالماہ درہم تفسیر

زہ کہ نالش بدرگاہ الٰہی
کرم فریہ ستھاہ کھاوت حق الناس
دتم توفیق رُت از فضل و رحمت
خداوندا پدر مادر نہ اجداد
زندن مردن بدن بیہ نیگارن
وسیلہ بس مہ چھم پیران کامل
مِنن رحمت زہ ہر صحبن نہ شامن
لقب لس میرواعظ آسو کیاہ جان
زرد لس آسو نن انوار ایمان
دویم واعظ رسول آن مرد مقبول

گرفتار بلا نفس کرس بو
فوم زن رہزناہ پانس کرم ڈاس
عطا کرہم یہ وقت مرگ ایمان
مہ یم چھم کرتمن از مغفرت شاد
خدایا آشنا مہ اقرب یم چھم
مہ نہوانہ یاد حق مہ زاہ نہ غافل
سواک لس مولوی یحیی چھو مشہور
تہند روا آسو چون خورشید تابان
لحن تس لحن داودی نما آسو
سوا آسوی جامع معقول و منقول
مفضل کاملاہ درراہ و ناہر

بوبن بن کیاہ وَنی نتہ ندنقالات
خدا حافظ تمن اندر جہانس
ببہ آلن تہ اصحابن تمامی
نہ بیتاہ زیادہ نہ کم چھوشتہ تہتو باد
بہ نامہ یام گو اتمام رت آسو
گمت از ہجرت اقدس الی حال
غمک انجام از فضل خدا آسو
گمت از یاد غم ہاے کہن آسِ

سو صاحب آسو جامع در کمالات
درود و رحمت و رضوان حق باد
چھہ کرمت ذات پاکن ہم گرامی
مہ یم دُر تہا و گنزرت بیت خزانس
ربیع الاول کہ تاریخ ست آسو
فولہ ون گل تہ سنبل آسہ ہر جا
کہ یعنی نو بہارک ابتدا آسو
یہ دردک قصہ بالخیر والانجام

خلف نہ جانشین یم جان جانس
بروح مصطفےٰ تار و زمیعاد
ژہ ساس نہ بہ ست ہت آٹھ ہد
کڈ اس یدہ کانہہ گرژ ہس نقصان انس
نزدہ شت تہ ستاوہ سال اقبال
چوروی یوسف و موی زلیخا
چھو یمت نوجوان باغن کہن آس
سپن الحمد للہ پور اتمام

تمام شد کتاب یوسف زلیخا کشمیری من تصنیف مسکین حاجی

بتاریخ ۱۴ ماہ شعبان المعظم ـ:ـ نام محی الدین

بقلم عاصی راجی من رحمت رب العالمین احقر نور الدین کاملی جولی

عفی اللہ عنہ جمیع سیئاتہ

الٰہی بہ بخشای خوانندہ را عفو کن گناہ نویسندہ را

بقیہ فہرست از ورق نمبر ۸۰	تعداد	قیمت	نام کتاب جنگ نامے	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت
عقیدہ فردوس چمن		۶ر	جنگ کربلا		۲ر	جنگ تال		۲ر	چہل اسرار		۴ر	تاریخ کشمیر اردو جدید		۵
شکر ریز		۸ر	مختار نامہ ۲ حصہ فی		۵	جنگ ذوقوم		۳ر	اوراد فتحیہ مترجم کشمیری		۴ر	معزی در علم صرف		۲ر
گل بکاؤلی		۱۰ر	خاور نامہ ۱۱ حصہ فی		۱۴	جنگ خندق		۳ر	اوراد قادریہ			سوانحعمری بلبل شاہ صاحب		۴ر
گلنور گلریز		۸ر	شاہنامہ ۲ حصہ فی		۱۲	جنگ احد		۲ر	کبریت شریف			حیات صرفی		۶ر
زیبا نگار		۸ر	جنگ بیر الالم		۲ر	جنگ امام محمد حنیف		۴ر	چہل کاف		۴ر	تحفہ محبوبی		۸ر
گلریز کلان		۸ر	جنگ زیتون		۸ر	جنگ امیر حمزہ ۱۵۵ حصے فی		۱۲	قصیدہ شریف سورہ یسین			جنۃ الدنیا		۸ر
رعنا و زیبا		۶ر	سام نامہ ۲ حصہ فی		۵	مطبوعات فارسی و اردو			قصیدہ بردہ مترجم کشمیری		۴ر	روضۃ الحسن		۸ر
ہیہ مال			جنگ قندور		۴ر				دعا جوشن حرز یمانی		۴ر	سلطانی فارسی		۱۲ر
قصہ قمر الزمان		۸ر	جنگ دیغور		۲ر	شرح وردالمریدین		۵	صرف ہوائی جدید		۲ر	اسمای جدید		۴
مکمل			جنگ خیبر		۲ر	تاریخ اعظمی		۸	,, ,, قدیم		۴ر	وردالمریدین		۱۲
												تاریخ حسن ۲ حصہ		۵
												,, ,, ۳ حصہ		۸

از دوکان غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج رنبیر گنج بازار۔ مالسیمہ بازار امیرا کدل سری نگر کشمیر

مورخہ

جناب محترم۔ حسب الحکم کتب ہائے تحویل بخدمت ارسال ہیں۔ وصول فرما کر مشکور فرماویں۔ آئندہ جس چیز کی ضرورت ہو ایک کارڈ لکھ کر گھر میں بیٹھکر وی پی ڈاک میں منگوائیے۔ اور اپنے دوستوں کو بھی ہمارے دوکان سے تعارف کرا دیں

فہرست کتب غزلیات تازہ بزبان کشمیری

نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت
صوفیانہ غزلیات			موسیقی فارسی و کشمیری			تصنیفات			کلام احد زرگر نمبر۸		۲ر	کلام الفت نمبر۱		۲ر
بیاض شمس فقیر نمبر۱		۲ر	۲۸ حصے عہد بڈشاہ		۲ر	دلسوز کاشمیری			" " نمبر۹		۲ر	پیام الفت		۴ر
" " " نمبر۲		۲ر	سے آجتک کے تمام			بہار مدتی		۲ر	" " نمبر۱۰		۲ر	ظہور گلشن		۲ر
بیاض رحمان پنجابی		۲ر	صوفیائے کرام کے			ڈرامہ شیرین فرہاد		۲	" " نمبر۱۱		۲ر	کلام عمہ خوجہ		۲
" رحمان ڈار		۲ر	غزلیات کا مجموعہ			" لیلیٰ و مجنون		۲ر	الہ نندن گلی نمبر۱۲		۲ر	سرور عشق		۲ر
" رحیم صاحب سوپوری		۲ر	معہ تال و وقت سرود		فی حصہ	کلام دلسوز		۲ر	گل و صنوبر		۲ر	جام جم		۲ر
" نغمہ صاحب		۲ر	موسیقی فارسی			ترانہ دلسوز		۲ر	مولوی نامہ		۲ر	تصنیفات		
" احمد بٹواری		۲ر	و کشمیری ۲۸			ترانہ گلستان کشمیر		۲ر	تصنیفات			صمد میر کاشمیری		
" محمود گامی		۲ر	حصے ۳ عہد بڈشاہ		۲ر	ڈرامہ مصطفیٰ کمال			آزاد کاشمیری					
ساز و سنطور		۲ر	سے آجتک کے			پادشاہ		۲ر				کلام صمد میر نمبر۱		۲ر
نور بلغ		۲ر	تمام صوفیائے			تصنیفات احد زرگر			سرو آزاد		۲ر	" " نمبر۲		۲ر
ترانہ احد بٹ		۲ر	کرام کے غزلیات			کلام احد زرگر نمبر۱			کلام آزاد نمبر۱		۲ر	" " نمبر۳		۲ر
کلام للہ عارف شرح دار		۲ر	کا مجموعہ معہ تال		فی حصہ	" " نمبر۲		۲ر	" " نمبر۲		۲ر	" " نمبر۴		۲ر
کلام شیخ العالم		۲ر	و وقت سرود			" نمبر۳		۲ر	پیام آزاد نمبر۱		۲ر	" " نمبر۵		۲ر
غزلیات مجید میر		۲ر	بہار گلشن کشمیر		فی	" نمبر۴		۲ر	پیام آزاد نمبر۲		۲ر	الہ نندن اطلس نمبر۱		۲ر
" شاہ غفور		۲ر	۱۰ حصے		۲ر	" نمبر۵		۲ر	تصنیفات		۲ر	" " نمبر۲		۲ر
" محمد وازہ		۲ر	موسیقی کشمیری		فی	" نمبر۶		۲ر	عمہ جو		۲ر	بیاض رسول میر		
حقانی		۲ر	حصے						رسالہ دل		۲ر	شاہ آبادی نمبر۱		۲

فہرست کتب کشمیری معہ قیمت رعایتی بابت تاجران عالیشان

نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت	نام کتاب	تعداد	قیمت
نعوت ومناقب			دعای صبح		۱ر	کلام شیخ العالم علیہ		۲ر	قصہ کلیلہ و دمنہ		۴ر	مہر و ماہ		۴ر
شمایل نبوی کا ترجمہ یعنی شمایل شریف کلان		۱ر	قصہ حضرت خلیل الرحمن		۶ر	" " ۲		۳ر	قصہ ہارون رشید		۲ر	قصہ زین العرب		۴ر
" " از حیدر بابا		۱ر	مجموعہ جنگنامہ آخر زمان			" " ۳		۲ر	قصہ دشمنان عورت ذات		۳ر	چہار درویش		۴ر
کاشر سلام بحضور خیر الانام		۱ر	یعنی معراج النبی کلان		۱۲ر	جواز شیئاً للہ		۱ر	قصہ بہرام گور و بہشت		۶ر	دہ عذاب		۲ر
گلشن نعت حصہ اول		۳ر	روضۃ الشہداء		۳	کاشر معنی		[illegible]	" زہرہ و بہرام		۶ر	توبہ نصوح خشت زن		۲ر
گلبن نعت حصہ دوم		۳ر	مجموعہ مرثیہ وفات			کاشر نام حق		۱	" بہرام گل اندام		۲ر	قصہ سبا		۲ر
گلدستہ نعت سیوم		۲ر	شہادت حسنین کشمیری		۴	بدایع منظوم		۲ر	" شاہ بہرام		۶ر	قصہ یہود او قطروسی		۱
گلزار نعت چہارم		۳ر	وفات نبی			کاشر ضروریات دین		۲ر	" سلطان محمود غزنوی		۱ر	و تعریف ماہ رمضان		۱ر
حدیقہ نعت پنجم		۲	شہادت فرزندان		۴	کاشر عقاید		۱ر	" شیخ منصور و		۱ر	گمر بیت نامہ		۴ر
گلبن مدینہ		۲ر	امام مسلم			کاشر پارہ عم		۴ر	و شیخ صنعان			سکندر نامہ		۴ر
اعجاز غریبہ مجموعہ			محرم نامہ مصحفی		۲ر	کاشر مسئلہ کتاب		۶ر	قصہ گربہ و موش		۱ر	مکر زن		۱ر
معجزات حضرت محمدؐ		۶ر	ظفر نامہ انتقام نور		۶ر	قصہ جات			" حاتم طائی نامہ		۸ر	منطق الطیر		۲ر
گلزار مدینہ در عشق نبی		۴ر	گلدستہ مناقب		۶ر	قصہ اصحاب کہف		۱ر	" فرخ فال یعنی			یک حکایت چارباغ		
معجزہ یمین		۱ر	گلدستہ انوار		۶ر	قصہ حضرت شمعون		۲ر	گلزار حقیقت		۴ر	رنگین بہار نامہ		۳ر
معراجنامہ محمود گامی		۲ر	کرامات غوثیہ		۲ر	قصہ سلطان ابراہیم ادہم		۴ر	قصہ گل و صنوبر		۴ر	پیر نامہ - دہ نامہ		
شمس فقیر وہاب کھارہ		۱ر	کرامات محبوب العالم		۲ر	یوسف زلیخا محمود گامی		۳ر	" بدر منیر			خدیجہ نامہ		۴
معراجنامہ کلان		۲ر	کاشر سلطانی از		۱۲ر	" مسکین		۶ر	یعنی گلدستہ بینظیر		۴ر	شیرین خسرو محمود گامی		۲
وفات نامہ "		۶ر	وہاب پرے			" " قادری		۶ر	قصہ چندر بدن		۲ر	" " نامی		۸ر
قصص الانبیاء		۶ر	احوال الآخرۃ		۴ر	قصہ حضرت ایوب صابر		۲ر	" سوہنی مینوال		۴ر	" بطرو ڈرامہ		۲ر
حجۃ الاسلام		۲ر	کاشر دندہ دن			قصہ تمیم انصار		۴ر	" خنجر عشق		۴ر	لیلی مجنون کلان		۲
نور نامہ		۴	۶ حصہ فی		۲ر	تاریخ فقہ حدیث		۴ر	" جوہر عشق		۴	" بطرو ڈرامہ		۲ر
			کلام للہ عارفہ			دربیت معقلہ غیر معقلہ			مقدم نامہ		۲ر	خلافت نامہ		۸
			شرح وار		۲ر	قصہ شاہ منصور		۳ر	کاشر الف لیلا		۸	قصہ ممتاز بینظیر		۵

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج نیر گنجباز ارو مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر